

تصویر ابو عبد الرحمن الکردی

دیوانی شیدا

عابد بابان

۲۰۱۱

دیوانی شیدا

عابدیابان

۲۰۱۱

- ☆ ناوی کتیب: دیوانی شهیدا
- ☆ هونراوهی: عابد بابان
- ☆ سالی نووسین: ۱۹۹۷-۲۰۱۱
- ☆ ناماده کردن و بیت چینی: شاعیر
- ☆ قهباره: ۲۶۸ لایره
- ☆ چاپخانهی روزه‌لآت- هملیر
- ☆ تیراژ: ۱۰۰۰ دانه
- ☆ چاپی یه‌که‌م- ۲۰۱۱
- ☆ مافی له‌چاپدانه‌وهی پاریزراوه
- ☆ له به‌پژوه‌برایه‌تی گشتیی کتیبخانه گشتیی‌ه‌کان
- ☆ ژماره‌ی سپاردنی (۹۱۱) سالی (۲۰۱۱) ی پیدراوه

ههتا شيعريكي من مابي له مالى ئيؤه ميوانم
بهئومميدم كه سوودى وه رگرن چيژى له ديوانم
له مه كته بخانه كه ي گهل يادگاريى پاشى مه رگم بى
ئه گهرچى ههر له ريزى كو مه لى خوشيى نه ديوانم

(شهيدا)

پیشہ کیسی :-

پیش ده سپیکردنی هەر شتێک، سوپاس و ستایش بۆ پهروهردگاری تهوانا و دروود و رهحمهتی خوا بۆ سههر گیانی ههزرهتی پیغه مبههری خوشه و یست ﷺ.

هەرچەندە گۆرپانکارییه کانی رۆژگار، کاریگه‌رییان له‌سه‌ر تیکرای لایه‌نه‌کانی نووسین دروست کردووه و چه‌مکی شیعریش له‌و گۆرپانه‌ بی‌به‌ش نه‌بووه، به‌لام نه‌وه‌ی جی‌گای خوشحالییه نه‌وه‌یه که گه‌وه‌ه‌ری شیعرێ کلاسیکی کوردیی، پیرۆزیی و سه‌نگینی خۆی له‌ده‌ست نه‌داوه و ره‌شه‌بای سه‌ختی نه‌و گۆرپانکاریانه نه‌یتوانیوه ره‌گ و ریشه‌ی شیعرێ کلاسیک له‌بن بێنێت و سه‌رچاوه‌که‌ی وشک بکات.

و ەك دەبىيىن ئەمىرۆ چەند شىۋازىكى نوئى لە (شىعر) ھاتۆتە كايەو ە بۆتە شىعرى باوى سەردەم ە بەپىي رادەدى باش ە خراپىي بەرھەمەكەش - زۆر تا كەم - كۆمەلە ەلەك ە لاىەنگرىكى لەخۆى كۆكدۆتەو، بەلام تەنھا ئەرك ە كارىك كە زۆر سەخت ە گران بىت لەم بوارەدا، بىر ياردانە لەسەر شىعەرىيەتى ئەم جوړە ەلەبەستانەى كە لەمۆدا برەويان پىدارو ە دەدرىت، كە بىگومان لەقالبدانى ئەم جوړە شىعرانە، پىويستى بە كۆمەلەك كەسى شارەزا ە لىزان ەلەبە كە بتوانن ئەم ھاوكىشەيەيە كەلا بەكەنەو، كە ئەمەش دەبى بە گەرانەو ە بۆ پىناسەى شىعر ە لاىەنەكانى ترى ەك: زانستى رەوانبىۋىي ە زمانەوانىي ە.. ەتد، بىر يار لەسەر ئەم يەكلەردنەو ەلەبەدرىت، بەبى لەبەرچاوگرتنى لاىەنى سۆزدارى ە دل راگرتن ە باروؤخ ە سەردەمەكانى سەرھەلدان ە گەشەسەندنى ئەم جوړە شىعرە، كە بىگومان ئەمە دەبىتە ھۆى دان نەنان بە راستىيەكان ە خۆپاراستن لە نووسىن ە وتنى زۆر راستىي زانستىي ە ئەدەبىي ە وىژەيى، كە ئەمەش كاريگەريى خراب لەسەر چەمكى ئەدەبىيات بە گشتىي ە شىعر بەتايەتەي، دروست دەكات.

تەۋەدى جىيى خوشحالىيە تەۋەدىيە كە دەبىنين ناۋبە ناۋ بەرھەمى شىئەرى كلاسكىيى

لە ھەندىك شوين و لەسەر دەستى چەند شاعىرىك سەرھەلەدات و دەبىتە درىزەپىدەرى كاروانى شىعرى كلاسيكى كوردىي و - كەم تا زۆرىك - ئەم كانياو دەژىيىنەتەو و تىنويىتىي دەيان و سەدان تامەزرۆي شىعر دەشكىنەت.

من لىرەدا نامەوئ ھەروا بە بالاي ئەم بەرھەمە شىعرييەى خۆمدا بلەيم و تەنھا بە رووكەش و روالەت شان و شكۆي زۆري بۆ پەيدا بكەم، بەلكو ھەلسەنگاندنى ئەم دىوانە شىعرييە - كە بەرھەمى چوارە سالى تەمەغە - دەكەوتەتە سەستۆي كەسانى خويندەوار و شارەزايانى بواری شىعر و وىژەي كوردىي، ئەگەر نەوان پەسەنديان كرد و بە باش لەقەلەميان دا، ئەوا منىش خۆشحال دەم بەوەي كە ئەم بەرھەمە لە يەككە لە تاقەكانى كتيبخانەى ئەدەبى كوردىي، لە ريزى دىوانى شاعىرانى نەتەوەكەمدا جىگەي بكريتەو و شوينەكى بۆ تەرخان بكريت، ئەمەش نەك بۆتەوەي (من وەك شاعىرىك) دەرېخات و بە خەلك و جەماوەرم بناسينەت، بەلكو بۆتەوەي كەسانى تامەزرۆ بە شىعر و وىژەي كوردىي، سوود لە شىعەرەكانم بىيىن و تام و چيژيان لى وەرېگرن، خۆ ئەگەر تاي تەرازووش بەم لايەدا نەشكايەو و كەمى ھىنا، بىگومان ئەوكاتە منىش سەنگ و ھىزى بەرھەمەكەي خۆم بۆ دەرەكەوتەت و لەخزمەت خوينەران و شاعىرانى بەرز و گەورەي نەتەوەكەمدا داواي چاپۆشىي دەكەم و دەزانم كە دەبى ھەولئ زياتر لەم بواردەا بدەم.

من لە نووسىنى شىعەردا رۆرەي شىعرى كلاسيكى كوردىم گرتۆتەبەر و ھزر و بىرى ئەدەبىم لەگەل ئەم شىوازەدا گوڭاو و تەبابە، بەبى ئەوەي زۆرم بۆ خۆم ھىنايەت لە نووسىنى شىعەرەكاغدا، ئەمەش خوينەرى ھەست ناسك و بىرتيژ دەتوانئ برىارى لەسەر بدات و ھەلىسەنگىنئ.

شىعەرەكانىشم لە بواری شىعرى (نايىنى و پارانەو و عەشق و سۆز و نىشتىمان پەرورەي و ھتەد...) خۆيان بىيىنەتەو و لەم خولگەيەدا دەسووپىنەو، لىرەدا دەمەوئ ئەوەش بلەيم كە من شىعەرم بۆ رەگەزى بەرامبەر نەوتووە و ئەم لايەنە لە شىعەرەكاغدا

رەنگى نەداۋەتەۋە و بەرجەستە نەبوۋە، ئەمەش بەۋ واتايە نايەت كە مەن لايەنى
 بەرامبەر بە ناسەنگىن بزانم و لام ناشايستە بىت، ۋە دەبى ئەۋ راستىيەش بزانين
 كە مرۆف ناتوانى بە زۆرلە خۆكردن شىعر بۆ ھىچ كەسك بلىت و بىكاتە نامانچ
 لە سۆزى دەروون و شىعرەكانىدا، بەلكو ئەۋ تەنھا پەرۋەردگارى مرۆفە كە دەتوانى
 خۆشەويستىي لە دلىكەۋە بۆ دلىكى تر بگوازىتەۋە و بىانكاتە (بولبول و گول)،
 توتوتىي و شەكەر، شەمەع و پەرۋانە) ۋە ھەردوۋلا ياخود تەنھا لايەك گىرۆدەي عەشق و
 ئەۋىنى ئەۋى تر بىكات و دەرياي دەروونى بچۆشيتىت و لە بەرامبەردا ئەۋىش
 گەۋھەرى شىعر و ھۆنراۋەي پەر لە سۆز و خۆشەويستىي بۆ بختە لاۋە، ئەم دوو
 لايەش يان دوو ھاۋەلى خۆشەويستىي يەكتر دەبن، ياخود موريد و پىرىكى تەرىقەت،
 يان ھاۋلاتىيەك و نىشتىمايلىك دەبن .. ھتە، كە ھەريەكك لەمانە دەبىتە
 (عاشق) ۋە ئەۋى دىكەش دەبىتە (مەعشوق) ۋە بەم جۆرەش گىرى دەروونى عاشق
 كلىپە دەكات و دىتە جۆش و خرۆش، ئىتر بىياك لەۋەي كە مەعشوقەكەي بە ھالى
 بزانىت يان نا؟! بەلكو تەنھا بەھۋى سۆزى دەروونى گەرمى خۆيەۋە شىعەرى
 بۆ دەنووسىت و لە تارىكىي شەۋدا بەناگا دىت و بە دل پەنا دەباتە بەر (خامە)
 خۆيناۋىيەكەي و لە ۋەختى سەھەردا (باي بەيان) دەكاتە قاسىد و پەيامى شىعر و
 خۆشەويستىي بۆ دلدارەكەي پىدا دەنىرەت.. منىش لە بوارى نووسىنى شىعەرى
 مەبەت نامىز و سۆزدارىدا خامەم خستۆتەگەر و بەپىي پىۋىست و لەكاتى
 گوشارى دل و دەرووندا ھۆنراۋەم ھۆنىۋەتەۋە و كولى دلى خۆم دامركاندۆتەۋە،
 كە لە ھەندىك كات و ساتى تايەت و تەنبايىدا شىعەرم بۆ برادەر و دۆستى زۆر
 خۆشەويست و گىانى بە گىانىي خۆم نووسىۋە و خەم و ناسۆر و نارەھەتتىي دل و
 دەروونم پى رەۋاندۆتەۋە و ئەگەرچى بە تەنھا دىرە شىعەرىكىش بوۋىت شادىي و
 ئاسوودەيىم پى بەخشيۋە و لە ئاكامدا زنجىرە شىعەرىكى شايستە بە دىمەن و شىۋەي
 يارىان لى دروست بوۋە و ئەم دىۋانەيان لى پىكھاتوۋە، كە زۆرىك لە نووسىنە

شیعرییه کانم به رهه می (قوتابخانه‌ی عه‌شقی مه‌جازیی)ن و سه‌رده میکی زۆر قوتابیی ئەم قوتابخانه‌یه بووم و دەرس و مۆتالام ئەنجام ئەدا، تا گەیشتمه ئەوه‌ی چەند هەنگاوێک بەره‌وپێش بچم و بگوازمه‌وه بۆ قوتابخانه‌یه‌کی ب‌ال‌اتر و به‌ یار و مه‌عشوقێکی تر ئاشنا ب‌بم و پ‌ینووسی شیعرم بۆ وه‌سف و گه‌وره‌یی ئەو ب‌خه‌مه‌ کار و گه‌وه‌ر و مرواریی هۆنراوه‌ به‌ه‌مه‌وه، که سه‌دان و هه‌زاران موری‌د و په‌یره‌وانی ته‌ریقه‌ت له‌ خزمه‌ت ئەم زاته‌دا به‌ره‌مه‌ند بوون و بوونه‌ته زانا و صۆفی و شاعیر و خواناس، که نه‌ویش (حه‌زه‌تی شیخ مح‌مه‌د عوسمان سیراجه‌ددینی نه‌قشبه‌ندی)یه.. بۆیه ل‌یره‌دا ده‌ل‌یم:- ئەگه‌رچی شیعره‌کانم له‌ ناستی گه‌وره‌یی و شکۆی ئەودا نه‌بن، به‌لام ناتوانم ئەو راستیی به‌شارمه‌وه که ئەم زاته به‌رزه بووه ئوستادی عه‌شقم و ت‌یکه‌ل به‌ کاروانییانی ر‌ی‌بازی عه‌شقی حه‌قیقی کردم و خستمیه سه‌ر ر‌ی‌گه‌ی راسته‌قینه‌ی خواناسیی و به‌ دنیای عه‌شقی خودایی ئاشنای کردم، که ئەمه‌ش قۆناغی دووهم و جیهانیکی تر بوو له‌ ئەوین و سۆز و شیع‌ر نووسینم.

شانازیی ئەم به‌ره‌مه‌ شیعری و سه‌روه‌ت و سامانه مه‌عنه‌وییه‌شم، ده‌گه‌ر‌یتسه‌وه بۆ مه‌رحوومی باوکم: (جه‌نابی مامۆستا مه‌لا عبداللهی کاتب- فه‌نایی) که هانده‌ری یه‌که‌م بوو بۆ گرتنه‌به‌ری ر‌ی‌بازی پ‌ی‌رۆزی ته‌ریقه‌ت و خواناسیی راسته‌قینه، که خۆی قوتابییه‌کی بال‌اده‌ست و ق‌ال‌ب‌ووی بۆته‌ی (مه‌دره‌سه‌ی عه‌شقی حه‌قیقی)و خزمه‌ت ئەم ئوستاد و پ‌یره‌ روژن د‌ل‌ه‌ بوو، که تا دوا ساتی ژيانی، خامه‌ی ره‌وانی دانه‌نا و ده‌ستی له‌م ر‌ی‌بازه پ‌ی‌رۆزه به‌رنه‌دا.. بۆیه منیش ئەگه‌ر سۆزێکی ق‌وول و راسته‌قینه و تام و چ‌ی‌ژێکی شیرین له‌ شیعره‌کاغذا به‌رجه‌سته بوویت، ب‌ی‌گومان ده‌گه‌ر‌یتسه‌وه بۆ ئوستادی قوتابخانه‌که و به‌رزیی سه‌رچاوه‌که و ر‌ی‌بازه پ‌ی‌رۆز و نه‌خشینه‌که‌ی ته‌ریقه‌تی نه‌قشبه‌ندی، وه‌گه‌رنا منیکی ناشاره‌زا مه‌له‌وانی ئەم ده‌ریا ب‌ی‌بنه‌ نیم و زووبه‌زوو ده‌خنک‌یم، چ‌ جای ئەوه‌ی به‌ ته‌نها خۆم بتوانم تاکه گه‌وه‌ر و مروارییه‌ک‌یش له‌م ده‌ریایه به‌ده‌س ب‌ینم!.

ههروهه بههۆی سۆز و شهوقی دل و دهروون و له کاتی تایبهتیدا چهند پارچه شیعریکیشم به ههردوو زمانی کوردیی و عهरेبیی بۆ خۆشهویستی ههزرتی پیغهمبهری نازیز ﷺ نووسیوه و رازی دلم پیشکesh به مهقامی بهرز و بالایان کردووه، وه بهپیی پیوست و له کات و ساتی تایبهتیشدا چهند شیعریکم بۆ هاوهدل و دۆست و خۆشهویستانی خۆم نووسیوه و ناردوومه بۆیان، وه چهند شیعریکیشم بۆ خاك و نیشتیمان هۆنیوهتهوه و له ههندیك مونسهباتیشدا چهند شیعریکم به چهندين هۆی جیاچیا و ههلوێست وهرگرتن له بهرامبهر ناههقیدا نووسیوه.

زمانی شیعیر نووسینیشم بریتیه له: نووسین به زمانی شیرین و پاراوی کوردیی به ههردوو شیوه زاری (سۆزانی و ههورامیی) و ههروهه زمانی عهरेبیی، بهلام نهوهی جینگهی داخ بیت لهلام نهوهیه که شارهزایی تهوام له زمانی فارسیدا نیه تا بتوانم بهم زمانهش شیعیر و هۆنراوه بهۆنمهوه.

شیعیرهکانیشم بهپیی (پیتهکانی نهیجهد) ریزهبند کردووه و دامناون، نهوهی که زۆریش گرنگ و جینگهی بایهخ بووه لهلام له نووسینی شیعیرهکاندا، نهوهیه که به وردیی (بهروار و کات) و (شوین)ی ههریهکیك له شیعیرهکانم دیاری کردووه و ریزهبندی بهروارهکانیشم له ههریهکیك له بهشهکانی (پیتی نهیجهد) له بهرچاو گرتووه و نه مهیتشتووه نه لایه نه تیاياندا فهرامۆش بکریت، که ییگومان نهه کارهش له سوود گهیانندن به بهرهههه می شیعیر و نه دههه کوردیی خالی نیه و سهنگینی خۆی ههیه و ناكری ئاوری لی نه دریتتهوه، چونکه دیاریکردنی کات و شوین له ههر بهرهههه و بابهتیکدا دهیته هۆی زیاتر دهوله مهندکردن و ریکوپیتکیی بابهته که. سههرای نهوهی که بهپیی گونجان و ناوهروکی شیعیرهکان، ناوینشام بۆ ههریهکیك له شیعیرهکان دهسنيشان کردووه و کردوومه پیناسهیهك بۆیان. بههۆی خۆشهویستیشم بۆ ههندیك له شاعیران و شیعیرهکانیان، سی پارچه شیعیریشم له شیعیری شاعیران کردووه به (پینج خشتهکیی) و لهیهکم ئالاندوون، که هیوادارم

له بهرزى و سهنگىنى شيعره كانيانم كه م نكردىتهوه.. وه هه ندىك شيعرى چوارينه و تاكيشيان لهخۆگرتوه. له هه مان كاتيشدا ناربه ناو هه ندىك شيعرم له چهند گۆفار و رۆژنامه و سايتىكدا بلاوكردۆتهوه، كه له جىگهى خۆياندا ناماژه م پىكردوون.. تا ئيره چهند دىرپىك بوو له سهر ئهم بهرهمه شيعرىيه و شىوازى نووسىتم له شيعردا.

پىگومان ئه گهر ئهم بهرهمه مى من بكه وىته بهردهستى خوينهران و بلاوكريتهوه، زهمه نىك له رۆژگار و ميژوو بوخۆى تهرخان دهكات و بۆ چهندين سال ده ميئىتهوه، رهنگه كه سانيكى شيعردۆستيش هزر و بىرى ئه ده ببيان له گه ل ئهم بهرهمه مى مندا يهك بگريتهوه و ئاويتهى يهك بن و بيانه وى چهند دىرپىك يان چهند لاپه ريهك له سهر ئهم بهرهمه و ژيانى من بزانن و بنووسن، جا بۆنه وى خوينهران و دۆستانى ئهم بهرهمه ماندوو نه بن و به ئاسانىيى بتوانن زانيارىيى له سهر شيعره كام يان ژيانى خۆم به دهست بىنن، من ههر له ئىستاوه چهند دىرپىك له سهر ژيانى گشتىيى خۆم دهخمه بهر دىدى خوينهران، چونكه وهك ده زانين ئهم لايه نه (زانيارىيى تهواو له سهر ژيان و كات و سهردهم) له هه ندىك له بهرهمه شيعرىيى شاعيرانى پيشوودا فهرامۆش كراوه و به ههر هۆيهك بووييت پشتگوى خراوه و وهك پتيويست ناورى لى نه دراوه تهوه، كه ئهمه ش ئه گهرچى واى كردوو نووسهران و ليكۆلهرانى دواى خۆيان زياتر بچوولين و ههول و كۆششى فراوانتر بجه نه گه ر بۆ ئهم مه بهسته، به لām له هه مان كاتيشدا بۆشاييه كى گه وهى له بهرهم و ديوانه شيعر و ته نانه ت ژيان و كه سايه تىيى و ناستى زانستىيى و كۆمه لايه تىيى ئه و شاعيره پيشووانه به جيه ئىشتوو و - كه م تا زۆر - كاريگه رىيى خراپى له سهر بهرهمه كانيان داناوه.

جا هه رچه نه نه خۆم ته مه نىكى ئه وه نه ده زۆرم له م دنيايه دا به سه ربردوو و تا خوينهر كه لك له ژيان و به سه رهاتى من وه رىگري و نه ئهم بهرهمه شيعرىيه شم له ئاستىكى ئه وه نه ده بالا دا ده بينمه وه تا من به شيعره كام بناسريتمه وه و ببه

نیشانه‌یه‌ك له‌سەر من، به‌لام هەر له‌به‌رئه‌وه‌ی كه زه‌مه‌نی‌كم له‌ ژيانى ته‌م دنیا پر له‌ چه‌رمه‌سه‌رى و ئالۆزه‌ داگیر كردووه‌ بۆ خۆم و ده‌ست و په‌نجه‌شم پیتووسیان گرتووه‌ و به‌ره‌مه‌یتکیان لێ دروست بووه‌، بۆیه‌ نه‌گه‌رچی كه‌میش بێ، هەر ناچارم چه‌ند دێرێك له‌سەر ژيان و ئاستى خویندن و خوینده‌وارى خۆم له‌م به‌ره‌مه‌دا ب‌خه‌مه‌ روو، چونكه‌ نه‌گه‌ر هات و به‌ره‌مه‌كه‌م لای خوینه‌ران و نه‌ده‌ب دۆستان په‌سه‌ند كرا و وه‌رگه‌را، نه‌وكات ژياننامه‌ و به‌سه‌ره‌اته‌كانى ژيانم ئه‌رزشێك په‌یدا ده‌كهن و له‌ سوودگه‌ياندن به‌ خوینه‌ر خاڵی نابن.

كورته‌یه‌ك له‌ ژياننامه‌ی شاعیر:-

ناوی ته‌واوم: (عابد عبدالله مصطفى)یه و له‌ سالی (١٩٧٧) له‌دايك بووم، له‌ (نووسین)دا ناوی خۆم له‌ (عابد بابان)دا كورت كردۆته‌وه‌، نازناوی شیعیریشم (شه‌یدا)یه‌، كه‌ ته‌مه‌ش په‌سه‌ندی مه‌رحومی باوكه‌.

له‌ ته‌مه‌نى شه‌ش هه‌وت سالی‌دا له‌خزمه‌ت باوكم له‌ (مزگه‌وتی شیخ بابا عه‌لى) له‌ گه‌رێكى سه‌رچیمه‌ن له‌ سلیمانی ده‌ستم كردووه‌ به‌ خویندنی (سپپاره‌) و به‌ شیوه‌ی (خونجه‌) قورئانی پێرۆزم خه‌تم كردووه‌، پاشان له‌ سالی (١٩٨٥)دا ده‌ستم كردووه‌ به‌ خویندن و له‌به‌ر كرده‌نى ده‌سه‌ سه‌ره‌تاییه‌كانى نه‌و سه‌رده‌مه‌ی زانستی فه‌قییه‌تى و تاكتیكی (جامی) و (سیوطی)یم له‌خمه‌تا خویندووه‌، پاشان له‌خزمه‌ت زانایانى تریشدا خویندوومه‌، كه‌ ته‌م مامۆستا به‌رپزانه‌ن:-

١- مامۆستا مه‌لا خالید له‌ (خانه‌قاي شیخ مه‌ولانا) گه‌رێكى هه‌واری تازه له‌ سلیمانی، سالی ١٩٨٩.

٢- جه‌نابی مامۆستا مه‌لا محمه‌د ته‌مینى كانیسانان له‌ گه‌رێكى (خه‌بات) له‌ سلیمانی، سالی ١٩٩١.

٣- مامۆستا مه‌لا فه‌ره‌ج له‌ (مزگه‌وتی حاجی حان) له‌ سلیمانی، سالی ١٩٩٢.

۴- مامۇستا مەلا ئەھمەد لە (مىزگەۋىتى بىن تەبەقى عىرفان) لە سەلىمانىي،
سالى ۱۹۹۲.

۵- مامۇستا شەيخ خالىد لە (مىزگەۋىتى دارۇغا) لە سەلىمانىي، سالى ۱۹۹۴.
لەپاش ئەۋەدى كە بەشەك لە خۇيىندى فەقىيەتىم بەۋ شەۋىيە لە خىزمەت ئەۋ
مامۇستا بەرپىزانەدا خۇيىندى، بۇ زىياتر دەرئەدان بە فەربۇۋى زانىست و ھەۋلەدان بۇ
زانبارى زىياتر لە زانىستەكاندا، لە بەرۋارى (۱۹۹۰/۱۱/۱۰) لە مەدرەسەى دىنىي
لە مىزگەۋىتى گەۋرە لە سەلىمانى ۋەرگىرام و قۇناغى ناۋەندىي و بەشەكى دۋانۋەندىم
لە تەۋاۋ كەرد و پاشان بەھۇي گۈاستەنەۋەى مەدرەسەكە بۇ بىناي نۆي بەناۋى
(مەدرەسەى شافىئەى)، لەم قۇتايخانەيەدا كۇتايىم بە خۇيىندى دۋانۋەندىي ھىنا
بۇ سالى (۱۹۹۵-۱۹۹۶)، كە لەم مەدرەسەيەشدا زۆرىك لە كىتەپەكانى تەرى
زانىستى فەقىيەتىم لە خىزمەت چەندىن مامۇستاي بەرپىز و پاىەبەرزدا خۇيىندى و
لەپاش سودمەند بوم.

لەپاش ئەۋەدى قۇناغى دۋانۋەندىم تەۋاۋ كەرد، لە بەرۋارى (۱۹۹۶/۱۲/۱)
لە (پەيانگاي پىنگەياندى پىشنىۋىژ و تارخۇنىان) لە شارى (ھەۋلەيىر) لە گەل
كۆمەلەك قۇتايىي تە ۋەرگىراين و، بە سەركەۋتۈۋىي كۇتايىيمان بەم قۇناغە ھىنا
بۇ سالى (۱۹۹۷-۱۹۹۸).. لەم قۇناغەشدا لە شارى ھەۋلەيىر بەپىي پىۋىست
رۇۋانە لەدۋاى دەۋامى رەسمى دەچۈمە خىزمەت ھەندەك مامۇستاي بەرپىز و لەپاشان
سودمەند دەبوم، كە ئەم مامۇستا بەرپىزانە:-

۱- مامۇستا مەلا ئەبىللىھى قەلات لە (مىزگەۋىتى عومەرى كۈرى خەططاب)
لە ھەۋلەيىر، سالى ۱۹۹۸.

۲- مامۇستا مەلا مەمەدى ۋەرتىي لە (مىزگەۋىتى شەھىد ئىبراھىم) لە ھەۋلەيىر،
سالى ۲۰۰۲.

پاشان لە (كۆلەيى شەرىعە و خۇيىندى ئىسلامىي- زانكۆي صلاح الدىن، ھەۋلەيىر)

۳- له سالی (۲۰۰۸) یشدا به‌شیکم له کتیبی (جمع الجوامع) له خزمهت (د. عثمان هه‌له‌جیه‌یی) له هه‌ولێر خۆندوو.

له بوارى (خيزانيي) شدا له بهروارى: (۲۰۰۴/۷/۲۹) ژيانى خيزانيم پيکههينساوه، که (بينايي) هاوسهري ژيانه و، خاوهنى دوو جگه رگوشهين بهناوى (لانه) و (عبدالله)، که بههوى سۆز و خوښه ويستيم بۆيان، ئه مانيش له بهشيکى شيعره کاغدا جيگاي خۆيان کردۆتهوه و بهشيکيان له شيعره کانم داگير کردوه.

لیږده! تنه‌ها نه‌و‌نده ماوه به چ‌نده د‌ږ‌ږ‌کی کور‌ت ک‌و‌تایی به‌م نو‌وسینه‌م بی‌سم و ه‌ر‌چ‌ی زو‌وتره خو‌ښه‌رانی خو‌شه‌ویست به‌م به‌ره‌مه‌ه نا‌شنا ب‌کم و پ‌ښ‌که‌شیان ب‌کم، نه‌گ‌ر ه‌ر که‌مو‌کو‌ړی و ه‌له‌یه‌کی‌شی تی‌دا‌بو، دا‌وا‌کارم لی‌یان به‌ گ‌ه‌وره‌یی خو‌یان چ‌او‌پ‌و‌شی لی‌ ب‌کن و بم‌ه‌خ‌شن، چ‌ون‌که تنه‌ها خو‌ای گ‌ه‌وره له‌ که‌مو‌کو‌ړی و ه‌له‌ دو‌ور و پا‌ری‌زراوه، ئی‌تر به‌و هی‌وایه‌ی تو‌ان‌بی‌ستم به‌ره‌مه‌می‌کی جو‌ان و به‌که‌ل‌کم ب‌ښ‌که‌ش به‌ ک‌ت‌ب‌خانه‌ی نه‌ده‌بی کور‌دی و گ‌ل و نه‌ته‌وه‌کم ک‌ردی‌ت.

عابد بابان (شہید)

هه‌ولێر - یایته‌ختی هه‌ریمی کوردستان

2. 11/11/11

بەشى سۆرانىيى

هاواری رۆلەپەك^(*)

هەولێر - ١/٦/١٩٩٧

بابە وا رۆلەمی حەزینت پەر بە دڵ ھاوار ئەکا
بیت ئەلێ تا کەمی فیراقتی تۆ دڵم بێزار ئەکا
بۆچی رۆلەمی بێ گوناھت خستە نێو بازاری غەم
چی بوو تاوانی! لەبەرچی تەرکی نێو گولزار ئەکا
نەتەزانی رۆلەکەمی بێ سووچ و بێ تاوانە کەت
ناگری بەرگەمی غەمی دڵ بۆیە شین و زار ئەکا
دڵ بە یادی شەوقی جارانی لە گولزاری ژیان
چاوەڕوانی تۆیە تا رۆژی کە رۆحم بار ئەکا
نەشکی چاوم وا لەبەر نالە و فوغان و دەردی دڵ
روومەتی زەردم ئەنەخشی نێو لە شیوەی نار ئەکا
رۆژ و شەو دەشت و بیابانی غەمی دڵ رینگەمە
بۆیە حالی بیکەسیم شیوەی لە هی (رێبوار) ئەکا
بەسیە (شەیدا) داد و بێدادی دڵەمی بێ تینە کەت
دادی تۆ نادا، هەتا کەمی وا بە کول ھاوار ئەکا!

***

---

^(*) ئەم ھۆنراوەیەم لەسەر زمانی ھاوڕێی خوشەویستم: کاک (زاھید فەقی صالح) نووسی کە بۆ برادەرێکی خوشەویستی خۆی نارد بەناوی (رێبوار) لە ھەولێر، کە باوکی لە جەنگی ئێران و عێراقدا شەھید بوو.

سۆزىك بۆگۆڧارى دهنگى زانا (*)

هەولير - ۱۹۹۷/۸/۲۰

خىبرى خامبەى عىلمە كارى بۆتە و ئىكسىر ئەكا
دەست و پەنجەى عالمە مالى وەتەن تەنوير ئەكا
دەنگى زانا زىندووە بۆ ناحەزانى دىنەكەم
بۆ رزانى خوینى دوژمن كارى شير و تير ئەكا
هەروەكو قەلغانە بۆ دىنى موبىنى (مُصْطَفَى)
دەفعى شمشىرى عەداوەت زووبەزوو تەيسىر ئەكا
بۆ ظهروور و نەصرەتى ئەم دىنە پاكە بىگومان
مەردى مەيدانە بە حەققەت دوژمنى يەخسىر ئەكا
(شارح)ە بۆ سەر رمووز و مەنبەعى ئەحكامى دىن
(فقه) و نايات و ئەحادىسى (نَبِيّ) تەفسىر ئەكا
بۆ رەواجى عىلم و نەشرى زانىارى پىر ھونەر
مەدرەسەى زانستە، رۆلەى كورد بە رۆشنپىر ئەكا
گەر لەسەر ساحەى خەباتىش بىتە نىو مەيدانەو
بۆ نەجاتى قەومى كوردەم رۆژ و شەو تەدبىر ئەكا
حەقىقەتى داواى حەق و مافى گەلى كوردەم بكا
چونكە دوژمن فىرە دايم كورد بە كورد تەنقىر ئەكا
من ئومىدەم واىە ئەى دل (دەنگى زانا) كپ نەبى
تا لە سەرچاوەى دەروونى مىللەتم تەنسىر ئەكا

(*) ئەم ھۆنراوھە لە كۆڧارى (دەنگى زانا)ى زماڭخالى يەكيتى زانايانى ناينى ئىسلامى كوردستان - ژمارە (۶۲، ۶۳) ى سالى ۲۰۰۲ بىلاوكرائەتەو.

بۆيە خامەم وا بە كولّ كەوتۆتە مەدح و دەسفی ئەو
چونكە دەنگیكى حەقە، ناحەق بە حەق تەدمیر ئەكا
ئەو كەسەى (شەیدا)یە بۆ تەحسینی گولزارى وەتەن
هەر لە رێى زانستى دینا دارى عومرى پیر ئەكا

***

قاصیدی دل

ههولێر - ۲۸/۲/۲۰۰۰

یاران نهوید و موژدهی قاصید بههاری هینا
قووتی هه موو ژبان و لهیل و نههاری هینا
نوقل و نهبات و قهنیدی لیوی بهباری هینا
ههه شههد و شهکری باخ و گوژزاری یاری هینا
نهحوالی شهوق و شادیی نهو لهیلی پاری هینا

نهمرۆ له نیوهپۆدا دیستم که قاصیدێ هات
قودوومی بوو له خزمهت یاری که وهسلی ههیهات!
وهک شهوقی ماهی تابان له نیوه شهو که ههلهات
به شوێشی خرۆشا خاکی عێراق و شامات
مهیلی و یصالی دولبهه بۆ دڵ فشاری هینا

لهو کاتهدا که لاشهم موقیمی دهشت و دهر بوو
رهنجی هه موو ژبانم بێ سوود و بێ سهمههه بوو
له دهشتی بێکهسیدا که غهه نه نیسی سهه بوو
لهو یاری دیده مهستم، دڵ چاوهپێی نهزهه بوو
وههزی بههاری عومرم، مهیل و قههاری هینا

ئۆخەي كە قاصیدیكى دۆسۆز و باوەفا بوو
نیگاہی غەمپرەوتنی بۆ دەردی دۆل شیفایا بوو
جەلسەي حوزووری بۆ دۆل، پەر عەیش و پەر صەفا بوو
خۆش ئەو دەمەي كە حەلەم بۆ مەینەت و جەفا بوو
وەختی كە باسی دیدە و چاوی خوماری هیئا

بۆ نیختیار و بۆ دەس، دۆل كەوتە بەزم و شایي
بە رەمزی ناز و غەمزە كە كەوتە خودنومایی
تانەي ئەدا لە تەختی جەمشید و پادشایی
وتی بە قاصیدم دۆل، مەنم بە حەق فیدایی
خۆش ئەو دەمەي پەيامی ئەو گۆلغوزاری هیئا

لە كۆری بادەنۆشان بۆ نیعتیبار و كەم بووم
بە زەوقی دۆل ئەخۆشان مەحروومی نیو حەرەم بووم
بە قەولی خۆفۆشان زەلیلی زیل و بەم بووم
طەرید و دەرکراوی بەردەرکی زین و مەم بووم
نەوید و موژدە بۆ مەن هات نیعتیباری هیئا

لە فەسلێ پایزا بوو كە بەرگی گۆل وەرپیوو
درەختی باخی عومرم چون وەرزی بۆ بەری بوو
دۆل هەر بە رەنگی بۆلبول، مەیلی گۆل ناوهری بوو
سەر مەستی بۆنی میسك و هەم عوود و غەنبەری بوو
بۆ حەللی زاری (شەیدا) موژدەي بەهاری هیئا

شەوی دەبجور (*)

هەولێر: ۱۵-۱۶/۳/۲۰۰۰

عەجەب نەمشەو کە نەبژەن هێرشی هینا بەسەر نەیدا
لە موتریب دەنگ و ئاوازی تەلەب کرد، سەر بەسەر نەیدا
وتی مەجلیس بەبێ ساقیی، مەحاله خۆش و باقیی بێ
کە ئەو بێ، فەزلی غەم ئەدرێ بەسەر جامی جەم و کەیدا
کەچی بۆ بەختی شوومی جەمعی مەجلیس دەر نەکووت ساقیی
دەری مەبخانە شیوا، عاشقان کەوتن لە حەوشەیدا
شەوی دەبجور نەمشەو نە فەلەک یاخود شەوی یەلدا
کە شەوقی شەمعی دلدارم لە ساحە دڵ نیە پەیدا
لە شەودا ماھی تابانی بە غەمزە و نازەو دەرخست
فیراقم دی لە چاوی پەر خومار و مەستی بێ مەیدا
لە بازاری سەخادا بۆ غەم و هەم قووتی نەهلی دڵ
بە شیوەی فەخرەو تانە لە سفەری حاتەمی تەیدا
سەراسەر عاشقانی روویی و تێرکرد لە خوانی خۆی
کەچی تەنها نە مابوو لوقمەیی بۆ من لە سفەریدا
دڵی بیمار و خەستە بەردەس جەوری جەللادی
بەبێ رەحمیی بە قەتلی واجبم دۆلەر شەهادەیدا
منی دیوانە کوشتە دەستی جەللادیکی دڵرەق بوم
کە رەحم و سۆزی ئینسانی نەبوو هەرگیز لە سینەیدا

مە هۆنراوەیە لە ژمارە (۵۵) ی (گۆنگ) ی گۆڤاری یەکییتی نووسەرانی کورد، لقی کەرکوک-
وێنە لە کانوونی یەکەمی ساڵی ۲۰۰۷.

به جاري جهسته مي تيكه ل به خاك و خول و خوينم كرد
 به تيري تيژي زهراويي له دهشتي چول و بي پهي دا
 فراقی کرده ريگهي عاقبته بو قهلبی بیمار
 گري بهردايه لاشه م، له زهتي بينی له کلپهيدا
 وتي وهسلت به گول نه مشه و نيه، بي شك به بهردايه
 دهسا يارانی دل، حيكمت چيه له م صوبع و شامهيدا
 نه بي ناخوچ بي! سوودي ره قيبی پهست و بهدكارم
 له خوينی نالی لاشه ي عاشقيكي وهك منی (شهيدا)

بادی سه‌با

هولیتیر - ۲۰۰۷/۳/۱۵

مه‌رحه‌با بادی سه‌با که‌م مه‌رحه‌با
مه‌رحه‌با پشت و په‌نا که‌م مه‌رحه‌با
گه‌ر به‌خز مه‌ت یاری دل سه‌نگم گه‌یی
پی‌ی بلای توخوا نه‌وه‌نده دل نه‌با
یا به‌نازی چاوی مه‌ستی دوور له‌ مه‌ی
با نه‌دا خه‌رمانی عومری دل به‌ با
دل گرفتاری خه‌می هیجری گوته
دیده غه‌ممازی! عه‌جایب دل‌روبا
مودده‌تی بوو به‌رگی گول په‌ژمورده بوو
نیسته‌ واه‌سلی به‌ه‌اره‌ سا سه‌با
فرسه‌تی که‌م ماوه، زوو فریا که‌وه
تا نه‌گاته‌ پایز و وه‌زی وه‌با
به‌لکو به‌م دوو روزه‌ عومره‌ی ماوه‌ گول
مالی دل روشن بکا وه‌ک کاره‌با
چونکه‌ بۆ حیف‌ظی دل‌هی (شه‌یدا) له‌ غه‌م
به‌رگی گول هه‌ر لایقه‌، (نعم‌ العبا)

***

خه يالئى گولستان

همولير - ۲۰۰۷/۷/۱

نه مړوکه دل خه يالئى خه وى بئى سنوور نه کا
مه يلى ولا تى گولستان و شوينى دوور نه کا
نه مړوچ نارئ به ربووه ته نه و چنارى دل
وا قه صدی وه سلى رووى گول و هم چنور نه کا
گويم که نه شکی چاوى من دروستى کردوه
شيوى له رهنګ و ديمه نى دهريايى سوور نه کا
زولفى که بوته به ندى دل و ته و قى گهر دى
مه يلى نه مانى نه هلى دل و نه فخي صوور نه کا
نه غمه و فوغان و شيوه و ناواز و سوزى دل
وهك دهنګى زبرى زيل و بهمه، لوورهلور نه کا
ياران ده خيله عهرزى گول و له يلى دل بکه
بوچى نه وه نده لم ده مه وا خوار و ژور نه کا
دايم به داخ و دهرده له گهل عهنده لیبى دل
ته مسيلى زولم و خه نجره کهى سelm و توور نه کا
به ينيکه ناهى گهرم و مهراقى فیراقى گول
ديت و به مال و مه سکه نى دلدا عوبوور نه کا
کهى دئ به شهوق و زه و قه وه نه و روزه وا بلين
نه و يارى عيشقه ساحيى دل پر له نوور نه کا
بو حالتى زارى عاشقى (شهيدا) له راهى عشق
گول کارى بونى خوښ و بهرامه ي بوخوور نه کا

***

گهشتی خه یال

ههولیر - ۲۰۰۹/۱/۱۵

وا به ره و گهشتی خه یالی باخی گول نه مبا سه با
سا وهرن یاران هه موو هه بیینه سه ره نهم باسه با
من به دهس فیتنه ی ره قیب و گیزه لوکهی باری خه
مودده تیکه ون بووه لیتم هو دهودی شاری سه با
چاوه پتی موژده و نهسیمیکم که بی وهختی سه حه
لهو دیاری عیشق و شاری یار و لهیلی دلپروبا
تا بکا سارپیژی زامی کون و تازهم سه ره سه
گهرد و توژی غه له ساحه ی سینه و دل لایبا
خوزگه سه ییادی دله ی زارم له باخی عه شقدا
نهینه دا خه رمانی عومری پر له شهوقی دل به با
روژی وهسلای عاشقان و زه مزه مهی مهستانه بی
کهس نه بیینی نه دله ی (شهیدا) له گهل گول ناته با

***

گریانی دل

ههولیتیر - ۲۰۱۰/۱۰/۱

به گریانی دلّهی بولبول سیفەت، باخ و چه مەن گریا
به چۆلّی باخی گولّ بوو، باخهوانی یاسه مەن گریا
له کۆهی بیستوونی عەشقی ئەو شیرینه، وهك فەرهاد
نەوهن گریا دلّهی میحنه تەزە دەم، دار و دەوهن گریا
که گولّ تیری به لاشه ی بولبولی بی رۆحه وه بینسی
وه ها زامی به سوّ بوو تیری، گولّ خۆی چەن به چەن گریا
مەبەت فیّری کردم حورمەت و ریزی تە مەن بگرم
به لّی هەر بۆیه دلّ بوّ پایزی وه رزی تە مەن گریا
نەسیم نەمڕۆ له خەو هەستا سەحەر، بردی په یامی دلّ
وه لّامی گولّ نەبوو پهیدا و دلّ شەق بوو نە مەن گریا
گەلّی په روانه بوّ شەوقی جەمالّ و حوسنی شەم سووتان
که چیی باکی نەبوو نەم لەم هەموو گریانە چەن گریا
خەلاتی گولّ له بۆ نەم عاشقه ی (شەیدا) یه هەر خەم بوو
که چیی نەم بوّ به راتی نوقلّ و هەم دورپی یه مەن گریا

***

رازى دل (*)

نهمه مېوول- خانه قاي هه زه تي شيخ ۲/۸/۲۰۰۰

منم كوشته و شه هيدى په نغه كانت
ره وايه بو بلندي عيزز و شانت
نيه چارئ له بو دهردي گرانت
به گيان و دل فيداى روحي رهوانت
به قورباني سه عاتيكي شهوانت
وه ريگپړه به هه ردوو دهستي جوانت
كه مه نديكي شي كه بو نيو ديوه خانت
هه تا عالم نه لئ تيفلي جه بان
به جيماره له جه معي كاروانت
بيته جيگه دهستي ميه ره بان
به دل من ديمه ريزي رپره وان
له بهرچي داته بهر تيري كه وان!
به چارئ بوومه شيت و رهوزه خوانت
له بو تو وه كه مان و نه مانت
ده ليلي به سطره تيري كه له خوانت
له سهر له وحي دلئ تيكه له به ژانت
گولاله ي سوور و رهنگي نه رخه وان
له بو سروه و نه سيمي دهم به يانت
نه تو باخي گول و من باخه وان

مه ده د پيري دل ناگا، دوور له گيان
نه گهر چارئ له كوشته خوت بيرسي
به شيوه قهر و طمردي دل مه فرموو
به سهر سهر گهردي گهر و گهر دنت بم
هه موو عومري شه و روژم له دنيا
سهرم كه وتوته به رپيت و زه ليلم
به جه زيت جازيبه ي نه فسم بكيشه
ته وه ججوه كه له نه فسي سهر جه بينم
زه ليلي نه فس و شهيطان و هه وايه
ده با ساحي دلئ ويرانه كه ي من
به شهرتئ تو قبولم كه ي، عه زيم
نه گهر زامي دلئ سارپو نه كه ي تو
مه گهر نه تزاني من عاشق به روتم
نه گهر هيممه ت به فرمووي، من يه قينم
له بابي لوطفي پيرانه ت له گه له دل
بجوو لينه به لوطفت دهستي هيممه ت
ده خيلت بم به جورمي من نه گوړي
به يادي تووه دل هه چاره رپيه
به دل عه زرت نه كا (شهيدا): عه زيم

(*) نهم هونراويه له ژماره (۲۳) ي گوڅاري (پمپرو) سالي ۲۰۰۰ بلاو كراوه تمه.

شيتوانى به زمى دل^(*)

ههولير ۱-۲/۹/۲۰۰۲

نه مشهو كه له پر ساغیر و په یانه په كى كهوت
زهوقى دلى پیری مهی و مه یخانه په كى كهوت
تیری غه می گول بوو كه نیشانه ی دلى پیکا
بهم داخه وه مالى دلى ویرانه په كى كهوت
گول پاكي وهیسی، رهنگی نه ما دیمه نی گولزار
شیوا چه مهن و بولبولی تاخانه په كى كهوت
شهم شهوقی نه ما، ماهی موباره ك گوزه ری كرد
دوو بالی شكا بهم شهوه په روانه په كى كهوت
دولبر كه نیقابی روخی كیشا به سهریدا
به زمی طه رب و جیلوهی جانانه په كى كهوت
وا دهستی به سهر عه قل و دلى نه هلی غه ما گرت
سهرمایه یی سه د عاقل و فهرانه په كى كهوت
دوو زولفی رهشی یارم نه وهن تیكه ل و پر بوو
نهیتوانی كه صاف و صهفی كا شانه په كى كهوت
شیرین كه به دهس عه شقه وه تالیی غه می نوشی
لهم به رده رده دا كوكنه نی دیوانه په كى كهوت
خوینی دلى من تیكه لى نیو كووپه یی خوم بوو
هر بویه كه وا صه نعه تی خوخانه په كى كهوت

---

^(*) نه م هونراوهیه له كوفاری (شاره زوور) ژماره (۱۷) ی نازاری ۲۰۰۷ بلاوكر اوهتموه.

نهي دل وڌره گوي بگره له نهی، چهنده هه زينه
بروانه که چوڻ شوږشي مه ستانه په کی کهوت
به هم هيجه رتي پر ميخنه ته نه م لهيله که کردی
ميهری دل و گول، ټولنه تي رهندانه په کی کهوت
هر وازی نه هیڼا دلی (شهیدا) له ره هی عه شق
تا خهسته بو وهك مورغي سبه ينانه په کی کهوت

***

داوی محه بیهت

ههولیر - ۲۰۰۳/۱۰/۱۰

دلّم که یله له خویناوی محه بیهت
عه زابم دی له پیناوی محه بیهت
خه یالی من ویصالی دوله رم بوو
که چیی لیم بوو به تالاوی محه بیهت
له لای جهرگ و دل نه بری به جاری
به تیغی پر له زاخاوی محه بیهت
له لای تر نه گهر مه یلی بی له یل
غمه میشی خۆشه ههر داوی محه بیهت
گه لی تالی غهم نۆشی له ژینا
به رهنگی که و تمه نیو راوی محه بیهت
که بوومه عاشقیکی شیّت و (شهیدا)
ژیام و بوومه فهوتای محه بیهت

***

تالّوی جهفا

همولیر - ۲۰۰۴/۲/۱۳

نهی دلّ چیه نهم باری غهم و شیوهن و زارت
بۆچ دهرد و غهمه قووتی هممو لهیل و نههارت
کوانی فمهرح و شهوقی دلّ و وهرزی بههارت
کوا هودهودهکمی شاری سهبا وهک دهمی پارت
تا کهی له چهمن شین و له جیگهی گولّه خارت!

نهمپۆکه سهبا مهیلی نیه، پهرش و بلّاره
چون رهونهقی بازارپی چهمن پاکی شکاوه
بولبول نیه شهوقی، کهر و کاس و حهپهساوه
پهروانه له دووری مههی شهم، رهنگی نهماوه
نهی دلّ وهره سهیریکه که چۆن عاجزه یارت

سا بهسیه نیتر شین و گرین، نالّه و رۆپۆ
سوودی چیه نهم حالهتی غهمبارییه بۆ تۆ
گهر گۆی له فوغانت نهگۆی لهم دهمه گۆی، خو
وا چاکه نهکهی دهنگ و ههرا، چون نیهتی بۆ
میهری لهگهلتدا نیه نهو لهیلی عیارت

چەند سالە كە گيرۆدهيى عىشق و غەمى لەيلى
عومرئىكە لە تالاي جەفا دل پەر و كەيلى
لەم عالەمە تۆراو و بەبى ئولفەت و مەيلى
دايم وەكو ئەستېرەيى پەر وەيلى سىوەيلى
هەر كۆلى غەم و تيرى گول و مېحنەتە بارت

كەى لايقە ئەم جەور و جەفا و مېحنەت و دەردە
لەو يارى وەفادار و دەروون بى غەش و گەردە
ئەو ناھى دلئى گەرم و هەناسەى غەم و سەردە
بۆ عاشق و (شەيدا) يەكەى وەك تۆ كە نەوەردە
لەو دەشت و بيابانە، كە فەوتاي بە زارت

ههنگامی سەفەر

هەولێر ۲- ۳/ ۱۱/ ۲۰۰۸

ئەمڕۆ لە خەوی غەفلەتی گۆل، دڵ بەخەبەر هات
بولبول لە چەمەن وا بە خەم و شین و چەمەر هات
پێی زانی کە شێوانی چەمەن کاری رەقیبە
بۆ زامی دڵی، نەشتەری موژگان و سوپەر هات
پەژموردەییە وەک بولبولی دیوانە، دڵی من
هەر بۆیە بە داخ و غەمە، خوینی لە جگەر هات
لەکوێیە سەبا هودھودەکی شاری سەباکەم
وا عومری عەزیزم چوو، هەنگامی سەفەر هات
تا کە بە غەمی لەیلەوێ من سەرفی تەمەن کەم
وا وادەیی روژستەنە هەم کاتی حەزەر هات
عومری بو کە من مۆتەزیری پەیکی سەبا بووم
ئەمڕۆکە شوکۆر طلەعتی بوو وەختی سەحەر هات
هەر لەو دەمەدا پیری مەیی و نەشنەگەری دڵ
وێک ماھی موبارەک بە مەهی شەوق و نەزەر هات
یەک یەک هەموو مەستانی حەرەم پاکی لەخۆ چوون
ساقیی کە لە سووچی دەری مەیخانەوێ دەرھات
نۆخی دڵی (شەیدا)یی منیش کامی بەدی بوو
باخی ئەمەل و عەشقی گۆل و لەیلی وەبەر هات

***

نه‌سیمی پار

ه‌دولیر - ۲۰۰۹/۵/۱

نه‌ی گولّ ده‌سا نه‌سیمّ با بیّ به نه‌زمی پارت
بۆ حالّی بولبولی دلّ، سووتای نوور و نارت
با به‌زمی غم نه‌میئنّ بۆ مه‌ست و دلّ فگارت
پر شوق و باصفا بیّ، هم له‌یل و هم نه‌ه‌ارت
ناماده بیّ چه‌من با بۆ فه‌سلی نه‌به‌ه‌ارت

نه‌ی دولبه‌ری دلّارا، عه‌شقت که قووتی ژینه
بۆ حالّی عاشقی روت، هۆی نافه‌ت و برینه
به‌زم و بیساتی نازت، نه‌سبابی شۆر و شینه
مه‌یلّی بفه‌رمو جارّ، نه‌حوالّی دلّ بیننه
تاوئ له دلّ نه‌زه‌رکه به‌و چاوی پر خومارت

عومریکه من که وئالی عه‌شقم له ده‌شت و سارا
غم قووتی رۆژ و شه‌ومه، ژینم نه‌ما له شارا
بیبه‌ش له شوق و شادیی له‌م فه‌سلی نه‌به‌ه‌ارا
ره‌حمّی به دلّ بفه‌رموو، لوتفّی به من نیگارا
یه‌ک له‌حزه ده‌رخه ماهی حوسن و قه‌دی نیگارت

من عاشقی جه مال و ئه و حوسنی ماهی تۆ بووم
بهند و ئه سیری تهوقی زولفی سیاهی تۆ بووم
بۆ تیری میحنهت و غم، پشت و پهناهی تۆ بووم
بۆ رۆژی مهقدهمی تۆ، په رژی نی راهی تۆ بووم
(شهیدای و یصالی رووتم بهو چینی گولعوزارت

***

بارانی خەم^(*)

هەولێر - ۲۵/۱۰/۲۰۰۱

فەلەك ئەمڕۆكە بارانی خەم و شینی بەسەرما کرد
بە بێ باکیی چها تیری بەنیو بەندی جگەرما کرد
عەزیزم، گەر بە دیقەت تێبفکری تۆ لە ئەحوالە
ئەزانی دەردی غەم چۆن بەرھەمی عومری بە ئاوا کرد
لە رێبازی فنوونی بەزمی عەشقا بێ خەبەر بووم من
کەچی مەعشوقەیی هات و لە من وا خۆی بە لەیلا کرد
لە مەکتەبخانەیی دل، ئەلف و بێ یەك فیڕ نەبووبوم من
کە فکر و هۆشی گیرۆدەیی دەرس و مۆتاللا کرد
منی کێشایە نیو بازاری عەشق و بەزمی دلداریی
بە ناھەق بێکەسیکی وەك منی بێ مال و مەثوا کرد
وتی لەم بەحرە هەر ژیری نەچێژی قەترەیی، شیتە
دلە دیوانەمی بەم دەنگوباسە شیت و (شەیدا) کرد

***

---

^(*) ئەم ھۆنراوەیەم لە وەلامی نامەیەکی برای بەریتز: کاک (عەدنان سەیوانیی) لە سلێمانیی نووسی.

مهزههري دنيا

ههولير - ۲۰۰۸/۶/۱۲

چ سهيره مهزههري دنيا كه مهنصوري بهدارا كرد
چها بئنهسل و فهسلش به جهمشيد و به دارا كرد
له ساحه گولشهني حوسني وهفادا بئ وهفايي كه
حهبيب و عاشقيكي بهو شكهوتي ژههري مارا كرد
له گهل پيريكي صيدديقا غهم و ناسوري پئ نوشي
كه خوي و هاوهلي گياني به ناچاري به غارا كرد
نه گهر دنيا له دينا بايهخيكي زوري ببوايه
نه لايق بوو كه نهو كارهي له گهل صيدديق و يارا كرد
به زاهير گولشهنيكي پئ له رهنك و ديمه نه، نه ما
له باطيندا ببينه چي له گهل لهيل و نه هارا كرد
نهوهي رۆژ و شهوي تووشي نه هات و دهر و ميحنهت بوو
له لاي وايه كه رۆژ و شهو ستارهي نهحسي كارا كرد
له كوري نههلي دنيا دارا مهساري سهيري وا گوري
كه وا لوتفي له گهل جهمعيني پهست و بئ شومارا كرد
نهوهي ژيره له ژينا ههروهكو نهه عاشقهي (شهيدا)
به دل نهه مالي دنيايهي به ناخي نهري تارا كرد

***

عه‌زیزم دڵ به شه‌وقی مه‌شقی عه‌شقی توۆ به‌ووه موعتاد
 له مه‌یخانه‌ی غه‌می توۆدا وه‌ها خستووێه توۆشه و زاد
 نه‌گهر وه‌سفت له من پرسن، نه‌لێم زاتێکه شاهی من
 که نوستادی نه‌زهل به‌خشیوییه پێی خه‌رقه‌یی ئێرشاد
 وتم یاران مه‌که‌ن لۆمه‌م که ته‌رکی به‌زمی دنیا که‌م
 نه‌سیری عه‌شقی شیرینیکی بێ وینه‌م، وه‌کو فه‌ره‌اد
 جه‌وانه‌ردێکی خاوه‌ن هیممه‌ت و بازوو له مه‌عنا‌دا
 به زاهیر گه‌رچی پیری که‌ سه‌ر و سیما سپیی، ئوفتاد
 وتم قوربانه دیدهم نابهلده بووم تازه من فه‌وتام
 ده‌سا له‌و وه‌خته بۆلای من که‌سیکت بۆچی رانه‌سپارد
 له واده‌ی هاتن و شیوه‌ی ره‌قیبم بێ خه‌به‌ر بووم من
 هه‌تا من ئاوڕم دا، نه‌و به‌هاری عومری کرد به‌رباد
 به ئاسانی که‌ خووم ته‌سلیمی شمشیری برنده‌ی کرد
 وه‌هام زانی که‌ توۆ بۆ من ره‌وانه‌ت کردووه جه‌للاد
 که‌ دیتم حازره بۆ قه‌تلی دڵ، جانا وتم تازه
 له توۆله‌ی خوینی من هیچ رامه‌وه‌سته و گه‌ردنت نازاد
 له دنیا‌دا چ تاوان و خه‌تاییکی هه‌یه خورشید
 به رووناکیی که‌ شه‌وقی رووی نه‌بینی کویری ماده‌رزاد
 که‌ شه‌مسی رووی دره‌خشانت نه‌بینم، که‌ی خه‌تابارم
 منی (شه‌یدا)ی جه‌مالتی توۆ، وه‌کو په‌روانه بێ فه‌ریاد

زامى كۆن و نوئ

ههولير - ۱۹۹۹/۳/۵

ئەي دىلەي تىكەل بە زامى كۆن و نازارىكى تر
تۆ بلىيى يارى عەزىزم يىتەو جارىكى تر
يا جەمال و حوسنى رووى دەر خا وەكو نوورى قەمەر
لابدا پەردەي رەشى پەر ئىشى شەوگارىكى تر
يا ئەبى ھەردەم وەكو دىوانە م، سەحرا نوشين
بىجگە خارى غەم نەبىنم رەنگى گولزارىكى تر
من لەگەل دلداری دلدا وەك شەم و پەروانە بووين
ئىستە وا كەوتوومە نىو گىژاوى رووبارىكى تر
بۆ بەتەنھا من لەچاو يارانى نىو صەحنى ھەرم
پىم رەوا ھەرگىز نەبىنن غەيرى غەم كارىكى تر
بۆ دلم پۆلايە من! سەربارى ئەشكەنجەي رەقىب
وا بە رۆژ و شەو بچىژم زولمى غەددارىكى تر
بۆ وەلامى رووم لە قاصيد كرد، وتى سەربارى غەم
تازە لەم دنيا مەحالە وەسلى تۆ جارىكى تر
گەر تەمادارى نەجاتت بى لە شىن و زارى دل
بۆ عىلاجى زامى سەختى تۆ نىە چارىكى تر
ھەر ئەبى قووتى شەو و رۆژت غەمى جانانە بى
بىجگە شىوہن قەت نەكەي تۆ دەنگ و ھاوارىكى تر
دەي ئەبى چى بى گوناهم، داستانى عەشقى من
بۆ بگاتە مەجلىسى نامە ھەرم و شارىكى تر

پیئی وتم قاصید ئه بی دَل دِهیت و بسیپیری سهرت
 ئیره ریگهی عه شقه نهك دووكان و بازارپیکی تر
 من ئه وهندهم خاری غهم له م ری به دَلدا رۆیوه
 تازه بی باکم له نووکی تیژی دهم خاریکی تر
 دهی که وابی شهرته دوو دیدهم ههتا بازاری حه شر
 قهت نهکا سهیری جه مالی وه جه و روخساریکی تر
 گهرچی ئیستا نیشته جیی مال و دیاری غوربه تم
 رۆح و دَل بهندن به رهنگ و دیمه نی شاریکی تر
 شاری یار و مولکی بابان و ولاتی نه هلی عه شق
 بۆیه نهم (شهیدا) شهیدی عه شقه نهك باریکی تر

***

بولبولی دل

هولیر ۹-۱۰/۸/۲۰۰۱

سهرده می بوو بولبولی سهرمهستی ناوازی سههر
ههر له دووری رهنگی گول عومری عهزیزی برده سهر
بو کلاولی و حالی شیواوی بهدهس فهوتانی گول
خاک و خولی هیچ دهر و دهشتی نهما نهیکا بهسهر
وا دلای زاری منیش نهپرۆ له دووری مهیلی لهیل
بولبول ناسا شین نهکا، لهیلش له حالی بیخهبر
ههروهکو مهجنون به یادی وهسلی لهیلا رۆژ و شهو
دهشت و ههرد و کو نهپیوی، ویل و تهنها دهر بهدهر
ههر تهمداری نهسیمیکه لهخزمت گول که بی
پر بکا سینه و دهماغی، عهتر و عهنبهر سهر بهسهر
بو سهره سرچاوهیی ناوی حهیات و وهسلی گول
عاشقی دیوانه ههر ناچاره ری بگریته بهر
لازمه رۆح و سهر و مالی فیداکا عاقیبهت
نهم دیاری عیشقه ریگاییکی دووره و پر خهتر
ههر کهسی ریبازی عهشقی دل بهری کرد نیختیار
تازه تا ماوه نه بی خۆشیی له دل دهرکاته دهر
مهرحلهی عهشقی مهجازی طی بووه، قوربانتم
با نه مامی گولشه نی عهشقی حهقیقی بیته بهر
نهم دلای (شهیدا) سیفقت وادهی به دل بهر داوه خو
تا بیتی لهم جیهانه بهرنه دا ریگهی سهفه

***

کوورەى دەروون

هەولێر - ۲۰۰۳/۱۱/۸

فیرا قى تۆ غەمە دیدەم، ویصالت هەر لە غەم غەمەتر
نسیبى نەگبەتییى حالى منە میهرت بە دلّ کەمەتر
هەتا کو زەررەیی شادیی لە دلدا جیگەیی ئەگرێ
کەچی لەملا هوجوومی غەم لە دەوری حازرە و جەمەتر
نەگەرچی من دەمى بوو مەحرەمى ئەسرارى عەشقت بووم
بەلام نەمپۆرۆ رەقیب لیت بۆتە نەهلی راز و مەحرەمەتر
نەوانەى قەدرى تۆ قەت وەك منى دێوانە نازانن
ئەبینم هەر ئەوانن وا لەپیش و خاص و نەقەدەمەتر
دەسا توخوا سەبا با بێ لە تۆوە نەشنەیی بۆ دلّ
لە سروەى پەر لە شەوقى صوبەدەم بێ ترس و ئەسلەمەتر
لە میحنەتخانە کەى شیواوى بەزمى مەجلیسى یارم
مەگەر هەر کوورەیی دلّ بێ لە کووبەى خوم جەهەننەمەتر
شەهیدى عەشقم و خوینى جگەر مە شاهییدى دەعوا
و هەا بۆیە بوو خوینم لە رەنگى سوورى خوم خومەتر
عەجەب ئاهوو میسالی کە! ئەوەن غەممازە یارى من
لە ئاهووی چین نەچى، بەلکو لەویش ئازاتر و رەمەتر
منیش نەمپۆرۆ کە (شەیدا) ى حوسن و شیوەى ئەو پەریزادەم
چ باکم قەتلى دل! یا هیجری گول، زۆرە وەیا کەمەتر

***

قەصيدەيەك بۇ شارى سلىمانىي (*)

ھەولتير - ۲۱/۳/۲۰۱۰

دەستم بە چاكي دامەنت ئەي بادى نەوبەھار
 ئەي پەيكي عاشقانى ھەموو دى و دەشت و شار
 نەمپۆكە رۆژى تازەيى نەورۆزە، شاخ و كىو
 رەنگاۋە پاكي سەوزە ھەموو قەددى دار و بار
 بۇ جەمعى عاشقانى چەمەن، صوبى صادىقە
 بەو خەندە لەسەر لىوى گول و بەرگى لالەزار
 بەو تەرزى جوان و لەنجە و بەو راز و نازەوہ
 رۆژيكي خۆشە، ھەستە برۆ ھەواری يار
 يەك لەحزە رامەوہستە لە ريگە دەخيلتم
 ئەك پەيكي كەس نەناسى نەجەل يىت و يىتە خوار
 تەقدىمى ەرزى مەن بكە وەختى گەيشتنت
 بەو شارە دلپىنە و جى نەقشى كردگار
 دەمدەم بە سۆز و نەغمەوہ يادىكي مەن بكە
 تا يىتەوہ يادم زەمەنى كۆن و يادگار
 بەو شارى عشق و مېھرە بلى عاشقىكي خوت
 تيفلىكى شيرەخۆرەيى تۆ، دوور و ناديار

“لەبەرئەوہى كە ھەموو تەمەنى مەنالىم لە شارى (سلىمانىي) بەسەربرد و چەندىن يادگارىيى جوان و رەنگىنم
 و گەرەكە كۆنانەي ئەو شارە خوشەويستە ھەيە لەگەل دۆست و برادەرەم، لە ھەمان كاتيشدا زەمەنىكە
 نى دوور كەوتوو مەتەوہ، بە ئەركى سەرشانى خۆم و ەفای ئەزانم كە بەتايىبەتیی (قەصيدە) يەكي بۇ بنووسم و
 شەكەشى بكەم، چونكە ئەم شارە خوشەويستە بۆتە بەشكى گرىنگ لە ژيانم و ناوتتەي يەكتر بووين.

نه مړو له شاري پايه ته ختي قه ومي كور دوه
 نامه ي به شان و كولي منا داوه، نه شكبار
 تا بهم به يانه بيگه يه نم من به باره گات
 به شكو ببي كه خوري نه مهل شهوقي ناشكار
 وهك په يكي صومعي هز رهي (ناليي) له شامه وه
 بي بو حوزو وري (سالم) ي غه مديده بو هه وار
 لهو شاري عيشقه، داخي گرانم كه (سالم) ي
 بو من نه ماوه تاكو بدا جوابي پرسيار
 نم جوړه ته بهي شيعره كه وا نيمه فيري بووين
 باوي نه ماوه لهم دهمه، كردويي كوچ و بار
 نه زميكي باوي تر له نه دهب زاوه، كړچ و كال
 لهم باخي شيعر و ويژيه وا بوته درك و خار
 به زميكي سهير و تازه يه هاتو ته كايه وه
 نم جوړه خهوش و خاله كه كهوتو ته لا كه نار
 جيگهي له كوړ و مه جليس و ديواني ويژيه
 نابي، به داخ و دهر دوه! نار يك و لهنگ و لار
 نهو شاري پر له عيلمه كه وهك مؤزه خانه يه
 بو به زمي شيعر و نه زمي نه دهب بوته نه ونيگار
 يا بو خه لاتي ديده، كتي بخانه يي كه هه
 هم بو ره واجي سه نعت و فهن، پر له ناسه وار
 ديسان ده خيله دهستي من و چاكي دامه نت
 ههسته به لار و له نجه برؤ نه ي نه سيمي پار
 بو شاري پايه ته ختي نه دهب، سينه پر هونه ر
 ياراني دووري، دل به غه من پر له ناه و نار

يانى ولاتى سەردەمى (بابان)ى ھۆزەكەم
 باپىرە گەورەكانى من و ئەھلى شوئىنەوار
 ھەروەك رەئىسى تايغە بوون، پاكى يەك بەيەك
 پىشت و پەنابى بىنەوا و مىللەتى ھەزار
 ئەھلى وەفا و دۆسى قەلەم بوون بە راستى
 خاوەن مەقام و خادىي زانست و دەس بەكار
 ھەرگا كە چوويتە باوەشى ئەو شارى عىشقەوہ
 يەك يەك پىرسە خالى قەدىمانى دۆس و يار
 ئىنجا بە يادى كۆنەوہ گەشتىكى دل بىكە
 ساتى بە سوچى كوچەيى (سەرچىمەن)ى ديار
 ھەروا لە بىرى سەردەمى تافى منالايىسا
 بەزم و ھەرايى تىپى منالانى شىت و ھار
 مزگەوت و حوجرەخانەيى (شىخ بابە عەلى)يەكەم
 جارى سەرىكى لى بەدە بۆ كەيف و دەفعى زار
 ھەروا مەوہستە تاكو ئەگەيتە (قەزازەكان)
 لەولاوہ جادەيى (صابونكەران)ى ئەھلى كار
 ديسان بىرۆ بەدەم خەيالى رىوہ بۆ (سەرا)
 ھەم جادەيى (ئەسحابە سىپى) بىرە بى قەرار
 ئىنجا بە قەصدى دىتنى (مزگەوتى گەورە)وہ
 ھەم يادى كۆنى مەدرەسەكەى حەوشى، وەك ھەوار
 سالانى كۆنى من لە قوتابخانەكەى لەگەل
 جەمەى كورانى، سالى نەوہد، كۆرى خوتىنەوار
 يا شوئىنى (كاكە ئەحمەدى شىخ) پىرى قادىرى
 جىگەى فەقىر و حافظ و، مزگەوت و ھەم مەزار

ههروا به يادی ديمهني (مزگهوتي حاجی حان)
 بو من كه بوته مهركهزي زانست و يادگار
 دوايي برپوره ههوشهیی (مزگهوتي مهلكهنيی)
 بهلكو نه مامی عومری عهزیم نه بی خهسار
 نابی نه چيته گوئشهني (مزگهوتي خانهقا)
 جیگه و مهقامی هه زهوتي مهولایی نامدار
 نه ققاشی رهنگ و نه قشی طهريقهت له خاکی كورد
 بهو بوو كه جه معی رۆلایی كورد بوون به تاجدار
 ئیستهش كه ئیمه هه له سهر ئه و نه ههچ و ریگه یهین
 تاكو سه دایی په یکی نه جهل دئ به ره و خوار
 دیسان بپیوه جاده و كوئانی (سهر شه قام)
 نه ما دهروونی خاکی وه تن قهت نه كهی شه قار
 بازاری كۆن و پر له رهنگی (ههوزه وشكه كه)
 ههروا له چینی ساده و دهسگێر و هه م عهتار
 پاشان برپوره قیسمهتي ناو (قهیسه یی نه قیب)
 مهلبه ندی چینی كاسب و توجهاری نه هلی شار
 هه رچه نده ئیسته رۆشنه، نه ما له كۆنه وه
 دووكان و بهینی ریگه یی، باریك و تهنگ و تار
 دیوار و سهقف و بانى كه سووتا له بیرمه
 ئه و ده م كه شهوقی نووری كه می پاکی بوو به نار
 ههروا شه قامی (مهولهوی) یو، (به ربه له ديه كه)
 مهلبه ندی میوه هاتی هه موو وه رزی ده م به هار
 پاشان به شانی جاده و بازاری (ئورزیی)
 سووكی به له غه سهركه وه بهو ته رزی جوان و لار

تاكو نه گه یته جاده یی دلگیری (تووی مهلیك)
 ریځگهی گهرانی گهنج و ههموو چینی ههرزه کار
 کاتیی نه چووینه نهم گهرهك و دهوری جاده یه
 جه معی کوپانی جاده گهر و پاسکیل سوار
 پیاسه و گهرانی روژ و شهوی (کانی ناسکان)
 تییدا که ماهی دیده نه بوو شهوقی ناشکار
 یا بو ههوا یی پاک و شنه و شهوق و زهوقی دل
 سارپیژی زامی کو مهلی یارانای دهرده دار
 وهك نیمه داخی ناخی دهر وونت به با بده
 ساتی پروره مه خزهنی گول، باخی (سهرچنار)
 چهن خو شه به زمی کوئی منالیی بخه یته وه
 یادم، له گردی دلکهنی (سهیوان) و (مامه یار)
 وه رزی به هار و ناگری نه ورژی دهشت و کیو
 شاخ و چیا یی (گوژیژه) و (نه زمی) ی دیار
 یا خود شهوانی خو شی به رات و به راتیکه
 یادی زه مان و دهوری منالیی به چهن هه زار
 چاکم له بیر، له ده مه تیفلکی ساده بروم
 لاویکی جوان و بی غم و دلخو ش و لیو به بار
 نیستاکه داخ و دهر دی گرانم، ده میکه من
 دوورم له شاری یاری دل و لهیلی نازدار
 تا هم به یادی دیمه نی، (شهیدا) م و عاشقم
 دهستم به چاکی بادی سه حدر، لهیل و هم نه هار

***

تامى ويصال

هەولير - ۲۰۰۸/۲/۱۰

من وهها مهستم به بادى دهستى پىرى مهيفرۆش
بۆيه بئى باكم له غەم بەم حاله ساغم يا نهخۆش
گەر وهفاكا لهم دهمه ساقىي له گەل نههلى غەما
كۆزى عەشق و بهزى نههلى دل بهجارى ديتە جۆش
من نيازى وايه نهمرۆ بچمه خزمەت يارى خۆم
مهرحمەت كه بهستهيى قورىانتم نهى گولفرۆش
سا دهخيلت بى وهره ساقىي به هاوارى دلّم
تووخودا رهحمى به حالى من بكەى نهبجاره تۆش
تيفلى بهستهزمانى دل، ههورى جهفا بوو داينهى
هەر به شىرى غەم كرا رۆژى لهدايكبوونى، گۆش
من كه بيبهش بى له رەنگى گۆل به وينهى عەندهليب
سا نهبى چى بئى گوناھم گەر نهميئن عەقل و هۆش
تا بهكهى هەر مات و، بهرگى غەم له بهركەم رۆژ و شهو
بينكەس و داماو و بئى دەر، دەر به دەر وهك كۆنەپۆش
خۆ منيش هەقمە له دنيا دا وهكو يارانى تر
بۆ جهميكيش بئى بكەم تامى ويصال و عەيش و نۆش
عالمەمى گيرۆدهيى داوى بهلاته، ديدەكەم
با نهبى بازاري عەشقت هەرگيزا مات و خەمۆش
دهى نهگەر نهمرۆكه تۆ رهحمى به حالى دل نهكهى
كهى نهبى بۆ حالى زارى عاشقى (شهيدا)، پەرۆش

***

قووتی غەم (*)

هەولیر - ۲۰۰۲/۲/۱

عەزیزم دیدەكەم، مالى دەروون ویرانە بۆ عاشق
جیهانی بى محبەت، کولبەبى ئەزانە بۆ عاشق
ئەگەر سەیرىكى حالى ئەهلى ئەم دنیاىەكەى جانا
ئەبىنى عەیش و نۆشى بى مەزەى دل، ژانە بۆ عاشق
ئەگەر دەستى رەقىبى بى مرووەت لىى نەشیوینى
بە شەوقى مەیلی لەیلا، کونجى غەم سەیرانە بۆ عاشق
لە گۆشەى مەدرەسەى عەشقى حەقیقى یا مەجازیدا
فیداکردن بە مال و رۆح و سەر، ئاسانە بۆ عاشق
لە دوورى رەنگى گۆل هەم دەورى شوعەلى شەمە شایانە
بەتەنها هەر مەقامى بولبول و پەروانە بۆ عاشق
بە عیشووە و نازى دلەبر، وەسلێ گۆل گەر ریکەوێ خۆشە
بە دەستى ئەو، شەهادەت خەرمەنى ئیحسانە بۆ عاشق
سەر و مالى فیداکا بۆ وىصالى یار و لەیلاکەى
بە شەرتى ئەم قبوولى کا، بە حەق هەرزانە بۆ عاشق
هەتا رۆژى قیامەت عادەتى ئەم بەزمە هەر وایە
لە رێگەى عەشقى دل، فەوتان و سەردانانە بۆ عاشق
خەيالى خواوە (شەیدا) گەر تەمای خۆشیی لە دلدا بى
ئەزانى چونکە قووتى غەم لە جینگەى نانە بۆ عاشق

***

نەم هۆنراوەیەم بۆ هاوڕیتی خۆشەویستم: کاک (عەدنان سەبیانێی) لە سلێمانیی نووسی.

که رکوک^(*)

ههولیر - ۲۰۰۸/۱/۱

ئهسەف ئەمڕۆکە سالتی پر غەمی لێ رابرا کەرکوک
 کە وادە ی چارەنووسی نادیار ی دواخرا کەرکوک
 هەموو کورد چاوەڕێ بوو سەردەمی بیت و بلیین ئەمڕۆ
 (سەد و چل) مۆمی (دەسکردی گەل) ی لێ هەلکرا کەرکوک
 کەچی تازە بەتازە ئەچنەو سەر ئەلفوویی ئەووە
 ئەمیستا وەک هەتیو بینازە، بێ باب و برا کەرکوک
 دەمی کە هەولێ فەوتانی لەنارادایە ئەم خاکە
 کە چەن وادە ی درۆ و قەول و بەلێنی پێدرا کەرکوک
 ئەوا ئەمڕۆ بە پیلانی گەلانی دژ بە مافی کورد
 بە تیری دەستی دوژمن جەرگ و سینە ی کون کرا کەرکوک
 بە فێلی دوژمنانی قەومی کورد و خاکی، ئەجارەش
 عەجایب زۆلم و غەدرێکی بەناھەق لێکرا کەرکوک
 لە دڵ سافی گەل و، کینە ی دڵ و سینە ی رەقیبی گەل
 بەبێ ناگا پەتی سێدارە یی بوو هەلکرا کەرکوک
 دەمی کە خوینی لێ ئەرژیت و لاشە ی زار و زامارە
 دەسا ھاکا کە وتیان خەستە بوو هەلکرا کەرکوک
 بەلام حەیف و خەسارە، چاوی ئەم حالە ببینی گەل
 بلیین وا گسانی شیرین و سەری لێ سەندرا کەرکوک

^(*) ئەم هۆنراوە یە لە سایتی (کوردستان نێت) رۆژی ۲۰۰۸/۱/۲۲ لە ژێر ناوێشیانی (چارەنووسی کەرکوک و ماددە ی سەد و چل) پلاکراوە تەووە.

مه‌گەر رۆڵه‌ی به‌جهرگ و گيان له‌سه‌رده‌ستی نه‌مابه‌ی کورد
 نه‌نا هه‌رگیز مه‌حاله‌ دژ بڵی مافی خورا که‌رکوک
 نه‌به‌ی هه‌رده‌م به‌گور بێ باب‌ه‌گورگور، گر له‌خۆگرتوو
 بسووتینێ ره‌قیبانی له‌ کلپه‌ی ناگرا که‌رکوک
 سه‌راسه‌ر خاکی کوردستانه‌که‌م ماله‌یکی خامۆشه
 به‌ خه‌م گه‌راوه‌ رۆژ و شه‌و و لاته‌ و، وه‌ک چ‌را که‌رکوک
 ئومیدێ ماوه‌، نیه‌وه‌ی نه‌وه‌له‌ی نه‌مه‌ساله‌ ئیمه‌ی کورد
 به‌ نازادی که‌ بیینین له‌ به‌رگیکی ترا که‌رکوک
 به‌به‌ی که‌رکوکی بووکی خه‌رنه‌دیوی خاکی کوردستان
 مه‌حاله‌ سه‌رکه‌وه‌ی گه‌ل تا نه‌لێن وا سه‌رخرا که‌رکوک
 له‌ نه‌وه‌ل رۆژی دنیا و له‌دایکه‌بونی ئه‌م خاکه
 به‌ هه‌ویه‌ و ناسنامه‌ی مه‌للته‌ی کورد ناسرا که‌رکوک
 به‌لێ (شه‌یدا)یه‌کی عاشق به‌ ئه‌م خاکی و لاته‌م من
 که‌ نه‌مپۆ بۆته‌ مه‌یدانی خه‌بات و چوارچ‌را که‌رکوک

***

فہسلی خہزان

ہمولیر - ۱۰/۲۵/۱۹۹۹

وا دیسان فہسلی خہزان و شیوہنہ بۆ زاری دل
وہرزی بارانی غہمہ بۆ وہزعی ناہہ مواری دل
دہشتی لاشہم پاکی خاری لی رواوہ داخہ کم
من کہ شک نابہم حہ کیمی تا بکا تیماری دل
ہہر لہ بہختی خوّمہ وا کہوتوومہ بہر دہستی رہ قیب
زوری دا بہم داخ و دہردہ، نہزیہت و نازاری دل
شہوقی ماہی دولبہری، خستمیہ داوی عہ شقہوہ
بۆیہ ناوا بیّکس و ویرانہ نہمپڑ شاری دل
گہر بہیانی حالی دل کم من لہ خزمہت یاری خوّم
گہر مہدہ دکا رہنگہ لابا نافہتی شہوگاری دل
تیری غہم بوو صہیدی پیّکا، ہلّوہری گولّ بۆیہ وا
تیّکشکاو و پارہ و لہت لہت بووہ شاکاری دل
نوقمی ہاژہ و گیژہ لووکہی بای خہزانہ لاشہ کم
سہرہ سہر پاکی رماوہ، شہق بووہ دیواری دل
بولبولی دل توشنہیی ناوی حہیاتہ روژ و شہو
چونکہ دایم بۆتہ قووتی (لایموت)، خاری دل
سا منی (شہیدا) بہ کوّلی راز و نازی عہ شقہوہ
لای چ لہیلی ہلّپیرم میحنہت و نہسراری دل

***

بۆ جوانىي شارى سليمانىي

سليمانىي - ۲۸/۸/۲۰۰۲

چ خۇش و دلگەشە ئەم شارە ئەي دل
بىيىنە چەندە پىر گولزارە ئەي دل
بەشى تۆ گەرچى خەرمانى خەمانە
هەتا سەر خۆ نىيە ئەم بارە ئەي دل
ئەمىستاكە وەھا دلخۇش و شادى
بە چەشنى بولبولى ئاوارە ئەي دل
لە وەختىكا بەخزمەت گول بگا ئەو
ئىتر وادەي نەمانى خارە ئەي دل
ئەتۇش ئاواتى عومرت وەسللى يارە
ئەمىش خۆ شارى لەيل و يارە ئەي دل
ئەگەرچى ماھى حوسنى نادىيارە
بەلام شىئەي لە دلدا دىيارە ئەي دل
نىشانەي دولبەرى وا پىئەيە شار
سەراسەر مەخزەنى ئەسارە ئەي دل
بلىيى رۆژى دلەي (شەيدا) نەمىنى
خەم و ناسۆرى لەو دلدارە ئەي دل

***

هملير - ۱۷/۱۰/۲۰۰۳

نېټې كې بېته دې يارې وېصالي گول، به هاري دل
 بېته زه مزه مه و جوښ و خرؤش و شورې شاري دل
 وتم نهې دل دېبا نه حوالې عه شقت بشنه ون ياران
 وتي ناخر نه ترسم من له لؤمهي غه ير و ياري دل
 سه راسه ر هه وري بې ناماني به ختم سه رمې پؤ شيوه
 به دم خويناوي نه شكم مه وچ نه دا نه مړؤ كه ناري دل
 هه تا كهې به ره همې عومري عه زيزم بې سه مهر بې من
 له بهرچې بې نه مهل بم من له نه و راو و شكارې دل
 له سووچې خه سته خانه ي عه شقي، نه و له يلي وه فادارم
 بكا لوتفې، نيگاهيكي شيفايه بؤ گوشاري دل
 دېبا مه يلى له گهل نه م عاشقي ديوانه بنويني
 كه تا سه ر شوق و شادي بې تير له يل و نه هاري دل
 هه تا دولبه ر نه كا ره حمې به حالي نه م دلهي (شهيدا)
 مه حاله بسره وي تاوي له مه وجي غه م، بيحاري دل

***

هه مده می گۆل

ههولیر- ۲/۱۴/۲۰۰۴

فیدای خاکی چه مهن بچونکه وا بۆته قهرینی گۆل
دلای بهردم بییته هه مده می گۆل بۆ سه رینی گۆل
به دوو دیده و گلینه ی چاوه کانم شه م نه پارێزم
به گیان و رۆحی شیرینم نه که م په رژی نی ژینی گۆل
له باسی شۆرشی پر جۆشی له یلادا سه با فه رموی
نه گهر نه مپۆ نیازت وایه تۆ ساتی بیینی گۆل
نه بی دایم بیته هه مده می بولبول، وه گهرنا خو
به ناسانی به ده ستت ناکه وۆ عه شق و نه وینی گۆل
به لای وه ختی ته گاته وه سلای مه عشوقی دلای، هه رکه س
که له م بتخانه ده رچی، بیته سه ر ریباز و دینی گۆل
له نه سه راری عه به ست، بی دلانی ساده تی ناگهن
له گو لشه ن عیله ته نادانییه هه لسانی قینی گۆل
به جارێ تیک نه چی چه رخی فه له ک، عاله م نه شیوینی
شکانی ره نه قی روی مه ه میسال و نه خته رینی گۆل
خروشا به زمی گو لشه ن، گو لعه زاران که وتنه شیوه ن
به ده نگی دلته زین و نه غمه و ناله ی هه زینی گۆل
ده سا چی بکه م له ده س بیته دای یو جه وری ره قیبی غه م
که به م ناوه خته نه کولێته وه زام و برینی گۆل
هه تا واده ی هه یات و ژینی دل ماوه له دنیا دا
نیلاهی تیک نه چی روخسار و شیوه ی نازه نینی گۆل

له ساحه‌ی گیانفیدایی دلبه‌را، دل ناره‌زوی وایه
که عومری قهت نه‌گاته پایز و وه‌رزی وه‌رینی گول
شوکور وا بوو به‌هوی چاره و شیفای زامی دل‌ه‌ی زارم
به‌دهم ناواز و نه‌غمه‌ی سازی سینهم، پیکه‌نینی گول
منی (شهیدا) ته‌مادارم له‌گۆشه‌ی گولشه‌نی حوسنا
نسیبی نهم دل‌ه‌ی بولبول سیف‌هت بی، نافه‌رینی گول

عالمی دل

هولیر - ۲۵/۴/۲۰۰۵

عجب به زمی که یاران عالمی دل
ده بی بارانی ره حمت لیتوه نازل
له ری نوستادی مه کته بخانه کهی عشق
له خزمهت مورشیدی کی پیری کامل
ژیانی بی محبت ژانه بو دل
له لای مردی رهشید و رهند و عاقل
نهونده با نه بی گول لهم زه مانه
له حالی بولبولی دیوانه غافل
ده با بو شوق و زهوقی نه هلی مه جلیس
بلین ته شریفی تاوی بیتنه مه نزل
له بو دهری دلی دامای عالم
بکا چاری که نووری حق بدا قول
له سینه کی کوری رهندانی حقیقهت
به جوری بیتنه جوش و قرچه و کول
به لی بولبول به ناسانی له باخا
به بی درکی جه فا ناگاته سهر چل
به بی باکی له ری عشقا به شادی
نه بی دانی سهری بو ناره زوی گول
به نومیدم منیش لهو لهیلی گولر هنگ
له عشقی نم دلای (شهیدا) نه کا سل

***

شووشه‌ی شکاو

هه‌ولێر - ۲۰۰۹/۳/۱۸

له ئاه و هه‌سه‌ره‌ت و گه‌ری مهبه‌تا كولاوه‌ دڵ
له ده‌رد و مېحنه‌ت و غه‌می گولا ده‌مێ ژياوه‌ دڵ
به‌ سه‌یری تېمه‌گه‌ن كه‌ دڵ نه‌ماوه‌ مه‌يل و ئولفه‌تی
فېراقی یاری دلبه‌ره كه‌ ره‌ونه‌قی نه‌ماوه‌ دڵ
ئومێد و شه‌وقی دڵ نه‌بێ چ بێ له‌ یاری بێ وه‌فا
له‌ سه‌حنی نێو هه‌ره‌مه‌رایي گول كه‌ ده‌ركراوه‌ دڵ
به‌ باری مېحنه‌ت و جه‌فا قه‌بوولی عه‌یش و نۆشی غه‌م
له‌ باخی عه‌شقی گول كه‌مێ نسیبی پێدراوه‌ دڵ
هه‌تا و یصال و مه‌یلی گول له‌نێو چه‌مه‌ن نه‌ییته‌دی
مه‌حاله‌ چا‌بێتته‌وه‌، كه‌ شووشه‌یی شكاوه‌ دڵ
(شه‌یدا)ی جه‌مالی دلبه‌رم هه‌تاكو ماوه‌ عومری من
به‌ تیری ده‌ست و په‌نجه‌یی وه‌ها كه‌ پێكراوه‌ دڵ

***

وه رزی گولزار

هملیر - ۲۰۰۹/۵/۱

موژده بی نهی دیده نه مپژ مهستی بی نازاره دل
وه رزی گولزاری به هار و گولشه نی بی خاره دل
میحنه تی دل وا به سرچوو، روئیه تی گول هاته وه
هر ته ماداری نه سیمی مهیل و لوتفی یاره دل
هر له بز عاشق له مه کته بخانه که ی نوستادی عشق
مه خزنه نی راز و نیاز و مه حره می نه سراره دل
بولبولی دل مهیلی نیو باخ و گولستانی هیه
شهو قی سهیرانی به هار و دیمه نی گولزاره دل
من نه مردم وا دیسان چاوم به گولشه ن کهوته وه
له م ژیانه گهر ویصالی گول نه بی، بیزاره دل
عاشقی (شهیدا) به نومیدی نیگاهی دولبهره
تا بمینن، مهیلی لهیل و تهرکی گشت نه غیاره دل

***

دل و گول

هولير - ۲۴/۵/۲۰۰۹

سديري به زمي دل بکهن ياران که لهيل و ياره گول
همه مده مي راز و نيازى عاشقى بيّداره گول
نمو به خويّنى نه هلى دل ناوى دراوه، رهنگى سوور
لهب شه کهر، تيرى جگهر، مدهشوقه يى خونخواره گول
بولعه جهب به زميکى سيره سپرى گنج و ره مزى عشق
فيتنه گهر بوّ حالى سهد مه جنوونى دل نه فگار گول
خارى گولشهن نه زيهت و نازارى بوّ کس خوّ نيه
لهم جيهانى عشقه دا جّيدارى درک و خاره گول
عالمه مي شيوّوى حوسن و خيلقه تي نهو ديمه نه
يهک به يهک ناشفته حالى عشقن و سهرداره گول
من هه تا نيستاکه نه مديوه عه جايتر له مه
هم شيفا بوّ زامى دل گول، هم جه فاکرداره گول
لهم گولستانى وه فا و پر صه فاي حوسنه دا
دل نيگارى ره مزى عشقه و مه خزهنى نه سراره گول
ساليکى رى بوّ برينى مه رحله ي ريبازى عشق
روّح و گيان و دل نه به خشى، مه ستي بيّ نازاره گول
عالمه مي سهرقالي باسى باخ و گولزارى گولن
شايه ني وه سف و مه ديح و گولشه ني نه شعاره گول
عاشقى (شهيدا) وه کو بولبول نه نالّى روژ و شهو
لهم جيهانى عشقه دا بيّ باک و کم گو فتاره گول

***

له سایه‌ی دلبه‌ردا^(*)

هملیتیر - ۱۱/۶/۱۹۹۸

که من مه‌فتوونی چاری پر له نازم
له‌سایه‌ی تۆوه (خاوه‌ن ئیمتیاز)م
نه‌گهرچی وه‌ک په‌پوله‌ی به‌ر چرا بم
له‌ژیر بالی هومادا سه‌قر و بازم
که من دیلم به‌ داوی خالی هیندووت
وه‌کو قه‌قنه‌س نه‌سووتیم و نه‌سازم
فه‌قیرم وه‌ک نه‌سیرم دوور له‌ چاوت
به‌ غه‌مه‌زی چاوه‌کانی تو نه‌نازم
که عه‌شقت ناگره و لاشه‌ی منیش پووش
خه‌ریکی مامه‌له‌ی به‌ن‌زین و غازم
له‌ مو‌لکی بیکه‌سیدا بی‌په‌نا خۆم
نه‌سیری ئیش و ئازار و گودازم
چ موژدیکه‌ منیش وه‌ک قه‌یسی عامیر
بلیم مه‌جنوونی له‌یلاکه‌ی حیجازم
ره‌قیب با وانه‌زانی توّم نه‌ماوه
عه‌لا ره‌غمی عه‌دوو هه‌ر سه‌رفرازم
که نه‌مپۆ غه‌مپه‌وینی دل نه‌ماوه
منیش هه‌ر بۆیه‌ نا‌کۆک و نه‌سازم
به‌لام به‌م حاله‌وه‌ش (شه‌یدا) به‌ یادت
هه‌میشه‌ سینه‌ گه‌نجی ده‌رکی رازم

^(*) مه‌رحوومی باوکم نه‌م هۆنراوه‌یه‌ی به‌ زمانی منه‌وه نووسی به‌هۆی بوونم به‌ خاوه‌ن ئیمتیازی گۆفاری په‌یره‌و.

ههیرانی شار

سلیمانیی - ۱۹۹۹/۳/۱۰

بزانه نهی دلّهی دتیوانه من ههیرانی نهم شارهم
به دایم ناره زوومندی سه فا و سهیرانی نهم شارهم
منی چهند ساله تیفلی شیره خۆرهی پاکی نهم خاکهم
وهها بۆیه خهریکی شیوهن و گریانی نهم شارهم
به یادی سهردهمی بهزمی منالیم و گپوگالم
نهمیستا روو له باخی دلّقریب و جوانی نهم شارهم
نهمسیری عهشقی له یلیکم که نهو بی رهحم و مه یلیکه
له یادی یادگاریی دلّکەشی جارانی نهم شارهم
نهمگه رچی من غولامی ده رکی گه نجینهی غهمم، نهمما
له ریگهی عهشقی گولّ سهرقافلهی کاروانی نهم شارهم
له کۆچی دوا هه ناسهی مهرگدا ئاواتی دلّ وایه
سپهردهی خاکی پاکی گرده کهی سهیوانی نهم شارهم
له وهختیکا که من پیتم ناوته بازاری بهزمی دلّ
قوتابیی مه دره سهی عه شقم، له (شهیدا) یانی نهم شارهم

***

چاری دهردی دل^(*)

ههولیر - ۱۹۹۹/۶/۴

چاری دهردی دل ههوالهی دهستی دلشادی دهکهم
ناهی خۆم تهقدیمی جهلسهی مهرد و شازادی دهکهم
ناعیلاجم روو له ریگهی خاوهن نیرشادی دهکهم
(بییی یا نهییی، من داد و بیدادی دهکهم
گوی بداتی یا نه داتی ناھ و فهریادی دهکهم)

بۆنهوهی بگری دهسم دائیم له لاری (بالخصوص)
چونکه شهیتان و نهفس هاتوونه ریگهم وهك لصوص
من نهگهر یارم نهبی ههرگیز به دل نايم خهلووص
(حەققى ئیخلاصه بهجیهێنانى نادابى خولووص
پى بزانی یا نهزانی، من به دل یادی دهکهم)

نیسته وا کهوتومه نیو گیژاوی جهنگ و کیشهکیش
من بهتهنهام و ژمارهی دوژمنم زۆر و لهپیش
نهفسی بهدکارم به زۆریی پیم نهدا نازار و نیش
(بیستوونی عیشقی شیرینیک نهوا هاتۆته پیش
گهر له حەق بێم و نهیهم تهقلیدی فهرهادی دهکهم)

---

^(*) نهم هۆنراوهیهم به شیوهی پینج خشتهکیی لهسهر پارچه شیعرێکی (مهحوی) نووسی، که له ژماره (۲۰) ی
ۆفاری (پهیرهو) سالی ۲۰۰۰ بڵاوکراوهتهوه.

شیر و تیری بۆچی یه یارم نه گهر گهردن نه بئ
 نختیاری چی نه کا بۆ عاشقی، کوشتن نه بئ
 گهردم وا خسته بهرپئی تا له دهستی ون نه بئ
 (ناوی تیغی وه قفی ههر توشنه له بیکه من نه بئ
 کارگهر بئ یا نه بئ له م مه ظله مه دادئ ده که م)

زۆر ده میکه من نه بینم مائی دل کاول بووه
 تیغی نیمام به جارئ خاو و خسته و کول بووه
 جازیهی نه فسم به هیزه، دهست و قاچم شل بووه
 (دهرسی عیشقم ههر له کن په روانه یا بولبول بووه
 بیگه مئ یا نه یگه مئ ههر مه شقی ئوستادئ ده که م)

من به دهس شه یطمان و نه فسم که وتمه بهندی داو و گیر
 شهش دهرم گیرا به جارئ زۆر عه جیب و بئ نه ظیر
 لێردها بیهووده یه هیزی مه تال و شیر و تیر
 (کوشتنی نیسفه ندیاری نه فسه به ستهی رایئ پیر
 گهر مه ده دکا یا نه کا له شاهه ئیمدادئ ده که م)

من له عومرم کرده وهی چاکم نه بوو غهیری قصوور
 ئهم ژیانهم وا بهرئ کرد سه رکهش و دل پر غروور
 جهسته کهت حازرکه (شهیدا) بۆ گه زندهی مار و مسوور
 (به م نزیکانه له بهر مه (مه حوی) یا ریگیکی دوور
 بێته دهستم یا نه یئ ههر کۆششی زادئ ده که م)

***

دلتهنگی

ههولیر - ۲۰۰۰/۵/۸

عهزیزم بۆچی من دایم ههزین و دل نهخۆشت بم
زهلیلی دهستی جهللاد و رهقیبی خۆفرۆشت بم
له حالێ پهست و وێرانم پیرسه بۆ وهفا جارێ
نهزانم چونکه تا ماوم نهبن زار و پهروشت بم
بهتهنها من له بازاری گوڵت مهحرۆم و بیبهش بووم
وهکو بولبول دهسا با تیکهڵی جۆش و خرۆشت بم
نهگهر ریم کهوته نیو باخ و چهمن، رهحمی به حالم که
ههتا کهی ههر منی دیوانه شیواو و خهموشت بم
له مهیخانهی غهمی دایم سهراپا ئاوهدانی تو
منی دل کهیلی میهرت، چی نهقهومی بادهنۆشت بم
له ریزی کۆمهڵی عوششاقی حوسنت با منیش ریگهم
ببی (شهیدا)ی جهمالی بی میسال و، کۆنهپۆشت بم

***

هه‌ولێر - ٢٠٠٠/٧/١٥

ده‌می‌که بێ‌خه‌به‌ر ماوم له‌ نه‌وزاعی گول و یارم
له‌ حالێ خۆم هه‌راسانم، به‌ ده‌ردی دل گرفتارم
نه‌می‌ستا من که‌ گیرۆده‌ی غه‌مم، شیواوه‌ حالێ دل
له‌ ده‌شتی بێ‌که‌سیی که‌وتووم و وه‌ک گه‌سته‌ی ده‌می مارم
نه‌مانم چاتره‌ له‌م مانه‌ گه‌ر ده‌ستی قه‌زا بێکا
که‌ ده‌رچێ رۆحی شیرینم له‌ لاشه‌ی زه‌رد و بیمارم
وه‌کو مه‌جنوونی بێ‌که‌س، ده‌ربه‌ده‌ر کوشته‌ی غه‌می له‌یلا
به‌ تی‌ری ده‌ستی دولبه‌ر که‌وتووم نی‌ستا بریندارم
به‌ بێ‌هۆ ده‌ربه‌ده‌ر بووم، که‌س نه‌بێ یاره‌ب به‌ حالێ من
له‌ ساحه‌ی غوربه‌تا که‌وتووم و که‌س نایه‌ت به‌ هاوارم
عه‌جه‌ب یاریکی بێ‌ره‌حم و وه‌فا بوو گول له‌ گه‌ل مندا
نه‌بوو جارێ بکا ره‌حمی به‌ ناله و ئیش و نازارم
که‌ من (شه‌یدا)ی جه‌مالی یارم و بێ‌میهره‌ نه‌و، نه‌ما
به‌ موژده‌ی وه‌سلێ روخساری، هه‌تا ماوم ته‌ماکارم

***

به ختی کلۆل

هولیر ۱۷-۱۸/۱۰/۲۰۰۰

کلۆله به خته کهم، خۆشم کلۆل
 به رۆژ و شهو هه موو گریانه کارم
 به لێ بێ هه مده م من بۆیه دایم
 وه کو دیوانه ریگهی عه شقه ریگه م
 نهوا عومری که وهك مه جنوونی بی کهس
 له ساحهی نا ئومییدی مه یلی یارم
 له جیگهی به زمی مه یخانه ی محبه به ت
 بیسن لاشه که ی له ت له ت کراوم
 به نه شکی گهرمی دیدم دانه مرکی
 نیازم وایه وهك فهرهادی کۆ کهن
 له سووچی مالتی غه مباریی به ته نهها
 نه لێ (شهیدا) نه بێ خیرۆمه نی بێ

له به زمی باده دهنگ نادا ده هۆل
 نه ماوه هیزی سه ده بندی مژۆل
 گهریده و وێلی دهشت و ههر د و چۆل
 به مه شقی عه شقه وه که شکۆل له کۆل
 به شوین له یلا سیفاتیکا گهرۆل
 له پێ که وتووم، شکاوه دهست و قۆل
 موقیمی کونجی غه م یا شیو و دۆل
 که وا تیکه ل به خوین و خاك و خۆل
 سه هۆل به ندانی لاشه ی وهك سه هۆل
 به هه ردا ده م که چیی داماو و کۆل
 فه قیر و بێ به ها لات و کزۆل
 بکا ره حمی به نه م حالێ شپۆل

***

نه غمه خوانی

هولیر - ۲۶/۵/۲۰۰۱

وتم نهی دولبهری من، بۆچی ناپرسی له نه حوالتم!
مه گهر تو سهرد و بی میهری وه یاخۆ من سیاسالم
نه بینم سهر به سهر یارانای مه یخانه دل ناسووده ن
که چیی ره شپۆشه نه مپۆ ناسمانی ساف و سامالم
له نیو به زمی محبه تدا هه موو سهرخۆش و سهرمه ستن
به ته نهها ههر منم ویل و سهر نه فگه نده و که پ و لالم
به سۆزی عه شقی تۆوه بولبولیکی نه غمه خوانت بووم
که چیی نیستاکه گیراوه ستاره ی سه عدی نیقبالم
نیشاره ی چاوه که ی مه ست نیشانه ی شیده ته قینه
مه فهرموو نازه لاریی دوو برۆم و چاوه که ی کالم
شه هیدی دهستی تۆم و دل فیدای گیان و سهری خۆتم
گه واهی صیدقی ده عوامه لیباس و په نجه که ی نالم
نه لێن مه جنوون به ده ردی عه شقه وه رۆیی له دنیا دا
منی دێوانه گیرۆده ی دو زولف و خهرمه نی خالم
له باخی بی بهری عومری سهراسهر شین و زاریی من
نه تو بووی مایه یی ده ردی دل و په ژمورده یی حالم
وتم توخوا ده خیلتم بم هه تا که ی عیشه نه فرۆشی
وتت نا وامه زانه، دولبه ریکی خۆش خهت و خالم
ده سا گهر خۆش خهت و خالیی و هه بی، دولبه را شه رته
له ریگه ی عه شقی دلدا ههر فیدای تو بی سهر و مالم
دلای (شهیدا) به رۆژ و شه و نه نالینتی له شه وقی گول
شه لێ تۆخه ی وه کو بولبول، شوکور بیته ووده نانالم

مات و بیتنهوا

هولتیر - ۲۰۰۱/۹/۱۴

ندی دل نه تۆ فه قیر و من مات و بیتنهوا خۆم
تۆ هه مده می غه م و من مه لول و مویته لا خۆم
له خهسته خانه یی دل، بی مه ره م و شیفا خۆم
مه حروومی باده تۆی و من بی کهس و گه دا خۆم
له نیتۆ حه ره مسه رادا بی نرخی و بی به ها خۆم

مه جنوونی دهشت و ده ر بووم عاله م به شیتی زانیم
نه مدی به غهیری له یلا کهسیکی تر روانیم
له ری برین قصورم نه کرد هه تا توانیم
به بی سه مه ر به سه رچوو نه مامی عومری جوانیم
له دهشتی پر به لادا شه هیدی کهریه لا خۆم

من باخهوانی باخی گولزار و گولشه نی بووم
به مهیلی دل به دایم موقیمی مهسکه نی بووم
له شهوقی عه شقی شیرین، فه رهادی کۆکه نی بووم
ره فیق و هه مده می نهی، حه ریفی نه یژه نی بووم
نیستاکه بی نه نیس و بی ده نگ و بی سه دا خۆم

سه رمایه یی ژیا نم دولبه ر بو غاره تی کرد
خالیی له غه م بو تی که ل به ده رد و مهینه تی کرد
دلکی کون کونم بوو، ویران و له ت له تی کرد
به بی ده لیل و مه تلّه ب، بی شان و شه وکه تی کرد
بی هه مده م و حه بیب و بی یار و ناشنا خۆم

له باخی حوسنی عهشقا، تهیریکی بی زهره بووم
 به دایم نینتیزاری شنه ده می سهحر بووم
 هه مپهنگی بولبولی گول بی نیسم و بی نه سهر بووم
 به فهوتی پیری ساقیی، بی باب و بی پدهر بووم
 کوژراوی تیری دهستی صهیادی بی وهفا خوّم

یاران ده خیله توخوا ره حی بکه نه به حالّم
 شیواوه ههست و هوّشم، شپرزیه خه یالّم
 به ژان و ئیشی زامم، شهو تا سهحر نه نالّم
 موحتاجی دهستی یار و شنه ده می شه مالّم
 قوریانی موژده به خشّ، سهوداسه ری سه با خوّم

سه د شوکری بی نیهایهت، بی باکه دل له عالم
 چون هه ره هه وئینی عهشقه بو تیفلی دل ده ماده م
 قه صدم وه هایه نه مپو خه رمانی خه م به با ده م
 بو غهیری پیری ساقیی سه ره دانه خه م هه تا هه م
 نه گهرچی دل شکسته و زه لیل و ره نج به با خوّم

ره قیب وه بالّی جورمت هه لبگره بو قیامهت
 بی سووده بوّت به بی شک له و روژده نه دامهت
 روژیکه بو ره قیبان پر ترس و هه م مه لامهت
 ته نها گرّوهی عهشقه دلخوّش و سه ره سه لامهت
 له و روژده نه بیینی خاوه نه مه قام و جا خوّم

یاران ببینن نه مړې گولشه ن که چن بلاوه
به تیری غم که بهرگی گول ره ونه قی نه ماوه
د دریایی خوینی جهرگی جهمیکه هه لستاو
(شهیدا)ی جهمالی دولبه ر، خنکاوی خوین و ناوه
بی دهست و دهستگیر و غه وواص و ناخودا خویم

***

گه‌شانه‌وه‌ی دل^(*)

هه‌ولێر ۲۱-۲۲/۹/۲۰۰۱

به نامهی جوان و ره‌نگینت موفه‌پرێه‌ بوو دل و گیانم
 نه‌ما ئازاری جه‌سته‌ی په‌ست و ژاکاوم، شکا ژانم
 به‌ بێ‌شک به‌ره‌مه‌می خامه‌ت غوونه‌ی دو‌پر و گه‌وه‌هر بوو
 به‌ چاوی دل سهرنجم دا به‌ وینه‌ی نرخ‌ی مه‌رجانم
 وه‌لامی نامه‌که‌ی پر سۆز و میه‌رت واجبه‌ بو‌ من
 نه‌بێ‌ نه‌رکی وه‌فاداری به‌ حه‌ق لابه‌م له‌سه‌ر شام
 نه‌گه‌ر هه‌ر لی‌ره‌وه‌ تا‌کو سلێمانی بی‌یوم من
 به‌ پێ‌ هه‌م پێ‌ به‌پێ‌، بێ‌شک به‌ که‌سری شه‌نی نازانم
 نه‌زانم چونکه‌ لانه‌ی عاشق و مالتی حه‌بیانه‌
 به‌ حه‌ق سه‌رقافله‌ی شارانه‌ شار و مو‌لکی بابانم
 منیش وه‌ک نه‌هلی دل نه‌هلی وه‌فام و ته‌رکی غه‌م نا‌که‌م
 هه‌تا نه‌و رۆژه‌ دێ‌ په‌یکی نه‌جه‌ل، له‌م شاره‌^(۱) می‌وانم
 نه‌گه‌رچی مات و بی‌ده‌نگم له‌ مالتی غو‌ربه‌تا نه‌ما
 به‌ دل موشتاقی شیوه‌ و ره‌نگ و دیداری ره‌فیکانم
 به‌ ناچاری که‌ هه‌رده‌م عاشقی باخی گو‌له‌ بولبول
 منیش عاشق به‌ داری نه‌رخه‌وانی گردی سه‌یوانم
 مه‌که‌ن لۆمه‌ی دل‌ی (شه‌یدا) که‌ رۆژ و شه‌و نه‌نالێتی
 که‌ دوورکه‌وتۆته‌وه‌ نه‌م‌پۆ له‌ یار و شاری جارام

***

^(*) ته‌م هۆنراوه‌یه‌م له‌ وه‌لامی نامه‌یه‌کی ب‌رای به‌رێژ: کاک (عه‌دنان سه‌یوانی) له‌ سلێمانی نووسی.

^(۱) مه‌به‌ست شاری (هه‌ولێر)ه‌.

غەزەلخوانىيى

ھەملىتەر - ۲۲/۱۰/۲۰۰۳

غەزىزىم دىدە بىستوومە، فېداي ئەو زەرف و نامەت بىم
لە ئەحوالى مەنت پىرسىوہ ئاخۇ مەن سەلامەت بىم
ھەتتا ھەم مەن لە سايەي مېھەر و سىلەي چاۋەكانى تۆ
ئەبى مەمنونى ئەم لوتف و دەم و لەفز و كەلامەت بىم
ئەتۆ گول، مەن لە غەشقى تۆ ۋە كو بولبول غەزەلخوئىنم
بە گيان و دل فېداي ئەو قەولى شىرىن و بەتامەت بىم
نەگەر يىت و ويصالى مەن لە مالى ئاخىرەتدا بى
دەسا شەرتە بە شادىي چاۋەپىي رۆژى قىامەت بىم
مەنى (شەيدا)ي جەمالت چىم لە عەيش و نۆشى ژىن داۋە
بە سەرگەردانى گەردى مەقدەمى ئەم صوبىح و شامەت بىم

***

شەرىپەتى خۆيىن^(*)

هەوليتىر - ۲۰۰۴/۲/۱

گەرچى ئەمىرژى قوربانە لە عالم، داخەكەم
دەينى خاكى ولاتى من بەجارى بوو بە خەم
چاوەپىيى فەسلى بەهار و گۆلشەنى بوو رۆژى عەيد
سەد حەيف زۆرى نەبرد دەورى ھەموو لى بوو بە تەم
بولبولانى سەرچلى گۆلشەن ئەوا شىوون ئەكەن
مات و خامۆشن ھەموو پەروانەكانى دەورى شەم
تەفلى بەستەزمان و بى تاوان و بىگەردى گەلم
بوو بە جى پەنجە و نىشانەى دوژمنى خاكى حەرم
وەك پەرى ژاكاوى گۆل، پاكى بە تىرى ھەلۆھەرى
غەرقى خۆيىن و خاك و خۆلى سوورى گۆلشەن بوون بە جەم
سا ئەوھى زامى دلى ئەم خاكە ئەكولىيتىتەوھ
رەببى نوقمى گۆمى خۆيىنى سىنە بى سەر تا قەدەم
دەى نىت بەس شىوون و رۆپۆكە ئەى دل رۆژ و شەو
چونكە ھەرگىز بى چەقەل نابى ھەتاكو ماوھ چەم
خۆ شەپۆلى خۆيىنى جەستەى ئەم شەھىدانەى ولات
چەن سەتم كەردارى رامالىي لەگەل جەور و سەتم

(*) ئەم ھۆنراوھەم بەھۆى تەقەنەوھ و (كارەساتى دلئەزىنى ۱/ شىواتى ۲۰۰۴ لە شارى ھەوليتىر) نووسى،
كە بەرامبەر بوو بە يەكەم رۆژى جەزنى قوربانى پىرۆز، بە داخوھ كۆمەلنىك ھاولاتى بى لاينەى بى تاوان برون
بە قوربانى، كە كارىگەرىيەكانى جەنگى ناوخۆ ئەم كەلپانەى لەنىر رىزى جەماوھەردا دروست دەكرد،
ئەم شىعەرە لە سايتى (كوردستان نىت) رۆژى ۲۰۰۸/۲/۱ بڵاوكراوھەتەوھ.

وا شهیدانی وهتەن یە کدەنگ هەموو هاوار ئەکەن:
 بەس بەفەرۆدەن خەباتی ئێمە بۆ سوودی عەجەم
 دەی ئیتەر بایە کگرن ئەمڕۆ بە کوێراییی رەقیب
 پایزی (زەرد) و بەهاری (سەوز)ی کوردستانەکم
 من لە (شەیدا)یانی رزگاریی وهتەنم و، میللهتم
 هەر ئەبێ رۆژی بپیته خاوهنی ناو و عەلەم

***

سه حرای عه شق

ههولیر - ۲۰۰۹/۲/۱۱

چهن ساله كه گیرۆدهیی عیشقی نهفه ریكم
بهه دهردهوه نوفتادهه و وینهی فنه ریكم
عومریكه له سه حرای غه می عیشقی گولا من
ته خولیمه وه دایم به مهسهل دهرسه ده ریكم
بولبول سیفه تم، عاشقی دیداری گولم من
بهینیكه له نهوزاعی چه من بی خبه ریكم
دایم غه مه قووتی دلی زارم به شهو و روژ
سه وداسهر و دیوانهه و ناشفته سه ریكم
مه جنوونی دهر و ده شتم و مه هجووری زه مانم
بیماری غه می له یلم و کوشتهی نه زه ریكم
نه مپۆكه به شهوقی چه من و وهسل و لیتای یار
موشتاق و ته ماداری به هار و سهفه ریكم
قوربانسه سه با ههسته برۆ بیبه په یامم
چون کوشتهیی روخساری گول و له ب شهكه ریكم
ههر دهم كه گهیشیتیه حهره خانهیی شیرین
عهز زیكه بللی لهه ده مه دا من ته ته ریكم
نه مپۆكه له لای كۆكه نی دیوانه وه هاتووم
ههر بۆیه منیش بی سهر و نیسم و نه سه ریكم
تهو عهرزی ده کردی منی (شهیدا)یی جه مالت
ههر مونته زیری لوتف و نه سیمی سه حه ریكم

***

ههولیر - ۶/۵/۲۰۰۹

سهبا دهستم به دامینت، به با ده تۆز و گهرد و تهه
 ده خیلیم ههسته زوو حازربه، وادهی رۆینه بی غهه
 سه فەر هاتۆته پیشت، رامه وهسته تووخودا ساتی
 بچۆره خزمهتی گهوره و حهیب و سهروهی عالهه
 به دل عهرزیکه نهی فهخری جیهان و عاله می بالا
 فهقیرئ شک نه بهم عاشق به رووی تۆ، بی شیفای و مه رههه
 به رۆژ و شهو هه موو گریانیه کاری، دل به بوریانیه
 له دووری شهوقی رووی تۆیه که بۆته هه مده می ماتهه
 به دایم شیوهن و ناه و فوغانه کار و پیشه ی نهو
 خه و و خۆراکی لهه دنیا یه داخ و هه سه رته هه ردهه
 هه موو دهه چاوه پێیه بۆ نه سیمی مهیل و لوتفیکت
 به خۆشی عه شقی تۆ قوربان له دنیا دا نه ژێ ده مدهه
 نه گهر مه یلی بفرمووی تۆ له گه ل نهو تیفلی بیچاره
 نه سووتی عاشقی (شهیدا) وه کو په روانه بۆ رووی شهه

***

ښاوازی ډهروون

همولټیر - ۲۰۰۹/۵/۱۵

دلته من عاشقی له یلم، له چه من خانه ده کم
بویه ته مسیلی سهری بولبول و په روانه ده کم
سهر و گیان و دل و ژینم به فیدای یاری عه زیز
من به ښاوازی ډهروون په رچه می گول شانه ده کم
سالیکی ریگهیی عه شقم وه کو فهرهادی زه مان
ناره زوی دشت و دهر و نهو که ژ و کتوانه ده کم
ساقییا دهستی من و دامه نی چاکت که ره می
مهرحه مهت فرمو که روو لهو دهر و هدیوانه ده کم
وهی چ ویرانه به دهر دی غه موه مالتی ډهروون
هه قمه گهر ناره زوی نهو باخ و گولستانه ده کم
هم له گدل دهنگی مدل و بولبولی خوش له هجه له باخ
غهم نه بی، که ی ته له بی گولشه نی بیگانه ده کم
حذیفه تو لهم ده مه بهم شیوه یه پروانی له من
من نه شیتم نه قسه ی هرهزه و شیتانه ده کم
من ته ماداری نه سیمیکم و مایل به گولم
عومری خوم هر به فیدای دولبه ری جانانه ده کم
شهو که دی تاره به لام روشنه مالتی دلی من
سهنگی شهو بهم دلته ویرانه یه پتوانه ده کم
هر شهو راز و نیازی دل و گول هه لده گری
بویه من ناره زوی نهو شهو تارانه ده کم

بۆ نەوینی دڵ و گول فەرقی نیە دوور و نزیک
رۆژ و شەو یادی جەمالی شەم و پەروانە دەکەم
من کە عاشق بە گولم، شەرتی وەفا لازمە بۆم
هەقمە گەر مەشقی عەشق بەم دڵە حەیرانە دەکەم
بۆ ویصالی گول و لوتفیکی لە گەڵ عالەمی دڵ
منی (شەیدا) گەری ئەو باخ و گولستانە دەکەم

***

شەرىكى شىن

ھەملىت - ۲۰۰۹/۶/۵

ئەي دۆلەتلىرى ئىن ۋە ھەمراھى زىندەگانىم
ئەي دۆلەتلىرى شىن ۋە ئاۋازى نەغمەخوانىم
ئەي دۆلەتلىرى دەشت ۋە سەھرا ۋە بىنشانىم
بۆكۈن ۋە شەۋم ۋە ئىۋارە ۋە بىيانىم
بە غەيرى غەم بە ھېچىك ئەنيس ۋە ئاشنا نىم

تۆھمەت ۋە ئەنيسى رۆژ ۋە شەۋانى ئەي دۆلەت
تۆكۈن بىستۈن بۆكۈن ۋە ئاشىق گۈل
تۆنەغمەخوانى باخى غەشقى لە سوۋچى مەنزل
ۋەك بولبولى بەھارى دايم لەسەر لىق ۋە چىل
تۆي ئولفەتى ئىيان ۋە غومرى ھەموو جوانىم

ھۆي شۆر ۋە شىن ۋە فېتىنە ۋە ئەم ئالەنالى تۆبى
عاشق بە ماھى روى ئەو مەشۋوقى خالە تۆبى
كىيى نەزەرگەھى ئەو خوسن ۋە جەمالە تۆبى
ئەو پىرى مەي خەقىقىي، جام ۋە پىيالە تۆبى
ھەر بۆيە غەيرى رىي ئەم بازارە شارەزا نىم

پشتم به شارەزایی تۆ بهستبوو له دنیا
وا نوqmی به حری غەم بووم، که وتم وهها له بنیا
چی بکەم له دەشت و سارای عەشقا به تاقی تەنیا
لهو چال و چۆلی مەرگ و زوڵماتی تار و ونیا
لوتفێ ئەگەر نەکا گۆل، مەفتوونی چۆلەوانیم

دەستم به دەستی پیری مەیحانە گرتبوو من
ئوستادی عەشقی من بوو بۆ ژین و کاتی مردن
فیتنە ی رەقیبی عومرم لێم بوو به تەوقی گەردن
جەرگ و هەناوی کردم بهو تیری ئەنجن ئەنجن
شیوا له من حەیات و ئاساری ئاوه دانیم

من عاشقیکی (شەیدا) بهو حوسنی نارەوێن بووم
کوژراوی تیری دەستی صەییادی نیو چەمەن بووم
سەر مەستی بۆنی لاله و هەم یاس و یاسەمەن بووم
لهو باخی عەشقی گۆلدا مایل به نەستەرەن بووم
وا هاتە بهر نەمامی گۆلزاری جاویدانیم

***

هه‌ولێر - ۲۰/۷/۱۰

نه‌سیم نه‌مڕۆ سه‌حه‌ر وه‌ختی به‌یانم
 له‌بۆ خزمه‌ت نه‌جیب و شاهزادی
 نه‌که‌م عه‌رزى سه‌لام و هه‌م ته‌شه‌ککۆر
 که‌ دوو‌پ‌ری (خانی خی‌لان)ی کرده
 به‌ لوتفیه‌کی وه‌ها له‌و دوو‌ می‌ساله
 به‌وه‌ی ماوم له‌ خاطر‌دا، عه‌ج‌هب ما‌م!
 که‌ من خۆم هی‌چ‌م و هی‌چ‌م له‌بارا
 به‌ ناچاریه‌ی نه‌نێرم وه‌ک وه‌فایه‌ی
 خه‌لاتی دوو‌پ‌ری (دیوانی فه‌نایی)
 منیش بۆیه‌ وه‌ها شیرینه‌ لی‌وم
 به‌ زاهیر چون له‌سه‌ر رێبازی نه‌قشیم
 نه‌نا من چیم و شیعر و به‌ره‌مه‌ی من
 منی (شه‌یدا). له‌ رێگه‌ی عه‌شقی گۆل‌دا

***

(*) به‌رێز: جه‌نابی کاک (شیخ نه‌سه‌عه‌د نه‌قشبه‌ندی) له‌ سلێمانیه‌ی له‌رووی وه‌فاوه‌ هه‌ردوو کتێبی (خانی
 خی‌لان) و (دیوانی شیعرى د. عابد سیراجه‌ددین)ی به‌ دیاریی بۆ ئاردم، منیش به‌و هۆیه‌وه‌ چهند نوسخه‌یه‌کی
 (دیوانی شیعرى مه‌رحوومه‌ی باوکم - دیوانی فه‌نایی) و نه‌م چهند دێره‌ شیعره‌م پێشک‌ه‌ش کرد.

غونچه‌ی گولستان (*)

هملیر - ۱۴/۸/۱۹۹۷

عەزیزم بیره نیو رەوزە و گولستان
 گولستانی چەمەن رەنگینی (سەعدی)
 گولستانی کە ناوی روونی ئەو بێ
 گولستانی کە ناوا بەرەرمەند بێ
 ئەگەر سەرفی تەمەن کە تۆ لەگەڵیا
 نوێم وایە هەردەم تێ بکۆشی
 بە رەنگی بەرەرمەند بی لێی عەزیزم
 لە سەرچاوەی حەقیقەت سەر دەریڤە
 لە خزمەت پیر و ئوستادی عەبەت
 عەجەب دلگیر ئەم بازارە، دیدەم
 ئەگەر دل دوورە لەو بازارە ئەمما
 دلە (شەیدا) سێفەت تاکو ئەگەر پێی

بە وێنە غونچەیی نیو باغ و بوستان
 کە هۆییکی نزیکە بۆ مەبەستان
 حیکایەتی زاهید و یەکتاپەرستان
 نەبێ فەرقی لەلای، هاوین و زستان
 ئەچیتە ریزی جەمعی گول بەدەستان
 نەگۆری دل بە قەولی خۆپەرستان
 ببی تێکەڵ بە رەنگ و بەزمی مەستان
 بکۆشە بێ و چان و دوور لە وەستان
 بچۆرە ریزی خاوەن بیر و هەستان
 ئەکا چاری تەخۆشی سینه پەستان
 بە دايم هەول ئەدا بێ دەستەووەستان
 مەحاله جی بھێلێ باغ و بوستان

***

ئەم هۆنراوەیەم لە وەلامی نامەییکی بۆ خۆشەویستم: کاک (نەبەز غەریب) لە سلیمانی نووسی،
 ێک ئەیریست (گولستانی سەعدی) بۆنییت.

لانهی دل و گول^(*)

سلیمانی - ۱۳/۱۲/۱۹۹۸

به گهشتی گولشمن و سهیرانی لانهی دل، بزیتوم من
له خویشی حالی دل، کهوتوته بار و خنده لیوم من
یه کهم ههنگای من نیستا له (باخی بهختیاری) دا
له ههنگای دووه مدا وا (سلیمانی) نه پیوم من
سه ره ی ههنگای سییه م هات و ههستم کرد که دل یادی
سه فای جارانی کرد و پیی وتم نیستا په شیوم من
به لئی ئەم مهره لهش ههوشه و دهری (مزگهوتی گهوره) م بوو
که لانهی خویندم بوو، نیسته وا مهعدوومه نیوم من
نه بینم یاری دیرینم نیه سوڤاخی لهم دهوره
کهوابی سه د ههزار حاشا له گهنج و زیږ و زیوم من
نیتر بی ئیختیاری خوم (سلیمانی) به جیدیللم
له بهر ناسور و زامی سهختی دل وا قور نه پیوم من
که ناوی ساف و بیگهردی چه می (دووکان) ی به ختم دی
دلای زارم وتی نیستاکه ههروه داری سیوم من
شهویش داهاتوه نهی دل به سه ره لاشه ی ههزینمدا
له گوندی (کانی وهتمان) خه ریکی نویژی شیوم من

(*) له دواى تیپه پربوونی نزیکه ی سائیک به سه ره هاتنمندا بۆ شاری (همولیږ) به ماله وه و یه کهم سه فهر و گه پانه وه.
به سهردان بۆ شاری (سلیمانی)، به یادی کۆمه لیک یادگاریی سه رده می منالایی و قۆناعی سه ره تای ته مه نه
له گه ره کی (سه رچیمه ن) و (مزگهوتی شیخ بابا عه لی) و (مزگهوتی گهوره) و گه ره که دلگیره کانی تری شاری
سلیمانی، ئەم هۆنراوه یه م نووسی.

لهسەر شاخ و چيای بهرز و بلندی (ههیهسوێتان) |
 خهريکی جادهپيوان و برینسی شاخ و کيئوم من
 گلوپی شاری (کوێه)ش وا دیاره وهك چرا دهگپرئ
 بهلام خامۆشه شهوقی دل، له هههراز و نشيۆم من
 به شاری کوێه دا تپهر ئهم ئهه دی دل به بیدهنگی
 شهویش تاريك و بیدهنگه، رهفيق و یاری خيۆم من
 له ريگا گهر بپرسن ليۆم چیه ناو و نيشانی تو؟
 بهشويۆن لهیلا سيفاتيكا ئهليۆم مهجنونه نيۆم من
 كه من (شهيدا)یی خاك و ديمهني ئهه واره دلگيرهم
 له دووری ئهه، به دايم ههمنوشيینی شكلی ديۆم من

***

رهنجی دل

ههولیر - ۱۹۹۹/۲/۲۰

وهیا پهیدا ببی قهت مه‌ره‌مه‌می من
ببیته مایه‌یی خاترجه‌می من
هه‌تا سهر بی و یصالی ده‌مه‌می من
که لابا ره‌نگی دوود و ماتمه‌می من
وه‌کو شه‌هد و عه‌سه‌ل دیته ده‌می من
هه‌مووده‌م چاوه‌پریم بۆ مه‌قه‌ده‌می، من
هه‌تا سهر نه‌بوه له‌یل و مه‌حره‌می من
فیراقی گول بۆ هۆی عومری که‌می من
هه‌تا ماوی نه‌ره‌نجینی شه‌می من
ئه‌بی ههر ره‌نجی دل بی به‌ره‌مه‌می من
نه‌وای نه‌ی بی له‌جیی زیل و به‌می من

نه‌بی ده‌رچێ له‌ دل! نازیز خه‌می من
بکا ساریژی زامی کۆن و تازهم
له‌ گولشه‌ندا بی‌نم شیوه‌یی یار
ده‌می‌که چاوه‌پیی رۆژیکی خوشم
پیاڵه‌ی ژه‌هری تالی ده‌ستی یارم
به‌لام داخی گرانم سه‌خته به‌ختم
نه‌گه‌رچی یاری من دل‌په‌ق بو نه‌ی دل
له‌ نیوه‌ی ریگه‌دا ته‌رکی دلی کرد
ده‌سا تۆش نه‌ی دل‌ه‌ی په‌روانه‌ ناسا
ئه‌زانم من به‌شم ههر شینه‌ دايم
دل‌ه‌ی (شه‌یدا) ئومیدی وایه‌ رۆژی

***

خاکی کوردستان (*)

تورکیا - ماردین ۱۹۹۹/۹/۲

وا له خاکی تورکوهه رووم کرده ریښگه‌ی ماردین
سا خودا بیکه نه جاتی دا له دهستی (ماردین)
چون ئه‌بینم بیکه‌س و بی‌نازه کوردستانه‌که‌م
دل شکسته و عاجزم، بیزار و زار و دل‌ه‌زین
ره‌ببی ئه‌م خاک و ولات و نیشتمان‌ه‌ی قه‌ومی کورد
هه‌ر به‌هار و سه‌وز و گه‌ش بی، شاخ و داخی بی‌برین
ته‌رکی تورکی لی‌بکه‌ی، تا کوردی داماو و هه‌ژار
تا نه‌به‌د بخه‌یته سه‌ر لی‌وانی، خنده و پیکه‌نین
من که (شه‌یدا)ی خاکی کوردستانم و مافم هه‌یه
هه‌ر ئه‌بی رۆژی نه‌می‌نی دۆژمنی دل پر له‌قین

***

(*) له‌کاتی‌دا که له‌خزمه‌ت باوکم و مامۆستا شیخ محسین و کاک ستاردا سه‌فه‌ری تورکیا‌مان کرد و زۆری‌ک به‌شوینه‌ دێرینه‌کانی شاری نه‌سته‌مبوول و چه‌ند جی‌گایه‌کی تری نه‌و ولاته‌ گه‌ڕاین، له‌ گه‌ڕانه‌وه‌ماندا به‌ناو شاره‌کانی کوردستانی تورکیادا ئه‌م پارچه‌ هۆنراوه‌یه‌م نووسی، چونکه‌ به‌ ناشکرا نه‌مانبینی که ده‌سه‌لاتی تورک زۆر جیاوازی له‌نتیوان می‌لله‌تی کورد و نه‌ته‌وه‌ی تورکدا کردوه و به‌ جیا له‌ شاره‌ تورکه‌کان، زۆری‌ه‌ی زۆری شاره‌ کوردیه‌کان په‌راوی‌ز خراون و هه‌یج جه‌زه‌ خزمه‌تی‌کی به‌رچاویان پێ نه‌کراوه، بۆیه‌ منیش زامی نه‌ته‌وایه‌تیم کولایه‌وه و به‌ده‌م داخ و ده‌رده‌وه به‌م شیعه‌ره و چه‌ند پارچه‌ شیعه‌ریکی تر کۆلی دلی خۆم هه‌ل‌پشت.

خه می شه وگار

ههولیر - ۱۹۹۹/۹/۲۴

به سه رچوو راز و نازی یاره کهی من
 برپی ناوی گول و گولزاره کهی من
 له دوورینی دیمه نی دلداره کهی من
 به جارئ بو دلای زاماره کهی من
 له مه یخانه ی غه می غه محواره کهی من
 له شاری یار و یاری شاره کهی من
 بینن دیمه نی روخساره کهی من
 گه لی دووره له رهنگی پاره کهی من
 دهوایی بو دلای بیماره کهی من
 بالی گشت خه می شه وگار کهی من
 ره قیبی دلره ق و غه دداره کهی من
 بره نجینی دلی نازاره کهی من

نه ما به زمی دل و دلداره کهی من
 ره قیب دهستی رهشی هینایه ریمان
 به فیرو چوو هه موو عومری غه زیم
 نه ما وه سل و زه مانه فسلای هینا
 شکا شوو شهی مهی و باده ی محببت
 ته ماداری نه سیمی بای سه حر بووم
 وهرن یاران ته ماشای حالای دل کهن
 که شیوه و رهنگی جارانی نه ماوه
 خودا ره جی بکا روژی بنیئر
 نه سیمی بی له لای یاری فهره ح به خش
 هه تا کهی جی دهسی هه روا بیینی
 له سه ر لاشه ی زه عیف و زهردی (شهیدا)

***

بارى خەم

ھەولير - ۲۰۰۰/۱/۱۵

گەر دلى تىكەل بە بارى خەم نەبى، بۆچىمە من
دېدەيى سوتتاۋى شوعلىھى شەم نەبى بۆچىمە من
يا لە رىتى عەشقا بە دل بۆ مەيلى يارى دلرېفېن
دوژمنى سەرسەختى جامى جەم نەبى بۆچىمە من
گەردنى ملکەچ نەبى بۆ شىرى دەستى دلبرى
يا پەتى سىدارەيى لا کەم نەبى بۆچىمە من
نەشكى خوينىنى دو چاوم گەر لە لاشەم سەر نەکا
يا ۋەکو سەرچاۋەيى زەمزەم نەبى بۆچىمە من
پەنجەيى نەگرى قەلەم بۆ ۋەسفى روخسارى حەبىب
بۆ شكانە لىي گەرې، پەند جەم نەبى بۆچىمە من
سەرگوزەشتەم گەرچى مەستوورە لە عالەمدا بەلام
گەر بە وينەى داستانى مەم نەبى بۆچىمە من
دەشت و سارای سىنە گەرد و تۆزى غەم گرتوويەتى
ناۋى نەشكى دېدەكەم خورپەم نەبى بۆچىمە من
قەترە قەترەى بۆ نەمامى باخى گول، سوودى نىە
خوينى جەرگى لەت لەتم ۋەك چەم نەبى بۆچىمە من
عاشقى (شەيدا) بە راسيى عەرزى نەھلى دل نەکا
كۆرى عەشقى يەك بەيەك مەحرەم نەبى بۆچىمە من

***

ه‌مولیر - ۲۵/۲/۲۰۰۰

بای سه‌ه‌ر وا بۆ شیفای زامی ده‌روونی دل‌به‌ران
 که‌وته ری بۆ وه‌سلّی نه‌و یارانّی دلّ وه‌ک گه‌وه‌ه‌ران
 گه‌رچی نیستا نیشته‌جیّی شاری (ده‌ۆک)ی چاوه‌که‌م
 به‌س یه‌قینت بی که نه‌قشی، تۆ له‌ ریزی سه‌روه‌ران
 شاری (ه‌ه‌ولیر) و (سلیمانی) نه‌بینم پیکه‌وه
 چۆل و بیناز و کین، وه‌ک مائی بی‌ده‌نگ و ه‌ه‌ران
 بۆیه من پینووسی شیعرم نیسته‌ واه‌وتۆته‌ گه‌ر
 چونکه‌ دلّ که‌وتۆته‌ یادی وه‌سلّی یار و یاوه‌ران
 په‌نجه‌یی نه‌گرئ قه‌لهم بۆ وه‌سفی گولّ یا حالّی دلّ
 ه‌ه‌ر نه‌بی بشکئ به‌ ده‌ستی زالم و نا‌داوه‌ران
 خۆ نه‌گه‌ر (شه‌یدا)ی جه‌مائی گولّ نه‌م، چیم داوه‌ من
 له‌م ه‌ه‌موو یاد و خه‌یالی شاخ و ه‌ه‌م ده‌شت و ده‌ران

***

(*) نه‌م پارچه‌ ه‌ژئاوه‌یه‌م بۆ (عه‌زیز)ی برام نووسی له‌کاتی‌که‌دا له‌ (کۆلیژی شه‌ریعه‌ له‌ زانکۆی ده‌ۆک)
 وه‌رگیرابوو و ماوه‌یه‌ک بوو له‌وی مابۆوه، که‌ بۆ یه‌که‌بجاری بوو له‌ ناز و نیعمه‌تی ماله‌وه‌ دووربکه‌ویته‌وه‌، وینه‌ و
 نامه‌کانی گوزارشتیان له‌ خه‌م و نا‌په‌ه‌تییه‌کی زۆر نه‌کرد له‌و شاری غوره‌ته‌دا، بۆیه‌ منیش به‌ مه‌به‌ستی
 دل‌دانه‌وه‌ی، نه‌م چه‌ند دی‌په‌ شیعره‌م بۆ نووسی.

سهیلی سینه

ههولێر - ٢٠٠١/٧/١٥

وهه یاران عیلاجی ئهم دلهی مات و ههزینهه کهه
تهماشاییکی ئهم مائی خهراپ و پڕ له شینهه کهه
ئهئین بۆ ناگری! گهر عاشقی، عهشقه له دلهیه
ئهئیم مهروانه چاوم، تهماشای سهیلی سینهه کهه
به تیری دهستی جهللاد و رهقیبی دلهقی عومرم
پههه دله لهت بووه، سا سهیری ئهم گول ههلوهرینهه کهه
له زامی جهستهکهی زامار و بيمارم گهپین یاران
برینهاری غهمم، تیماری ئهم زام و برینهه کهه
گرفتارم به دهس فیتنه و گهپی کابووسی دله نه مشهو
به کۆمهله چارهییکی ئهم شهوهی بی رهحم و دینهه کهه
بههاری عومری ژینم ناگری میحنهت سهیری پۆشیی
دهسا رهحمی به حالی ئهم ژيانی ئاته شینهه کهه
منی (شهیدا)ی جهمائی گول ههتا هم تهرکی نهو ناکهم
ده ئهی یاران وهه ته مسیلی ئهم عهشق و نهوینهه کهه

به‌رگی غەم

هەولێر - ۲۳/۱۲/۲۰۰۹

لە رێگەی عەشقی دڵدا چەندە خۆشە دەرسە دەرکردن
بە مەیلی لەیلەوێ شیرینە بەرگی غەم لەبەرکردن
نەوانەی کوشتەیی عەشقی حەقیقی یا مەجازیی بن
هەموو بەشیانە شین و روو لە رۆی بیم و خەتەرکردن
منیش هەروا لە ژێر چەتری تەما تالێ غەم نۆشی
بە دەس عاشق کوژیکی دیدە غەممازی نەزەرکردن
رەقیب لێ ناگەرێ عەشقی مەجازیی پێ بە پێ بێرم
هەتا داری گۆلستانێ حەقیقەت بێتە بەرکردن
گەلێ دڵخۆشە بەم بەزمە ی که گۆل کردی لە گەل مندا
نومێدی هەر جەفایە و بەرەمی دڵ بێ سەمەرکردن
دەبا بەس بێ ئیتر، تا کە ی بە تیری تیژی ژەهراویی
لە گۆلشەندا نیشانە ی کون کونی سینە و جگەرکردن
لە ساحە ی ئەهلی دڵدا بو ئه بێ بەم رەنگە بن یاران
لە مەجنوونێکی وەك من بیکەس و تەنھا حەزەرکردن
لەلای مەجنوونی گیرۆدە ی عەببەت چەندە دڵگیرە
بە خاک و خۆل و بەردەم دەرکی لەیلادا گوزەرکردن
لە دووری عەشقی رووی شیرینەوێ کۆکەن لە دنیا دا
قولنگی خستە دەست و کەوتە دەشتی بێ ئەسەرکردن
نەتۆش ئە ی دڵ نەکە ی کارێ که رەنگی گۆل بژاکێنی
لە روویا فەخرە بو ئۆ کاری قەلغان و سوپەرکردن

له گەل مەیل و رەزای یارت چ خوشە بۆ به قای تاسەر
بەرەو دوا مەنزلی گۆری فەنا کۆچ و سەفەرکردن
دەخیل ئەی شەم خەیاڵی وا لە شەئنی شەوقی تۆ دوورە
بە بێ باکیی ئەوەندە عاشق و پەروانە دەکردن
ئەبێ ئەم دەردمەندی بێکەسی (شەیدا) یە وەك بولبول
هەتا کە هەر بەشی بێ نالە و شین و چەمەرکردن!

***

گه نجینه ی عه شق

ههولێر - ۲۰۰۲/۸/۱۳

دو چاوی دولبهری خونه ده مه خورشید و ماهی من
به دایم سیبهری نه برۆی که مانی، خه یه گاهی من
نه گهر له م به زم و ره زمی عه شقه دا تاوانه کاری دل
نه بی هه تیری عه شقی دولبهرم بی داد گاهی من
ده خیل ساقیا قوربانی باده و ده ست و جامت بم
له مهیدانی وه فادا هه ته تۆی پشت و په ناهی من
ره قیبی غه م هه سوودی بردوه نه مپۆ به شادی دل
به دوودی سینه کهم رهش پۆته وه رهنگی سیاهی من
له ساحه ی عه شقی دل به رد گه لی تالی غه م نۆشی
نیه با بهس بسووتی شاری نه هلی دل به ناهی من
سه رم هه لئاگرئ هه رگیز له نه لقه ی گه ردنم زیاتر
له گه نجی عه شقه دا باری غه م تاج و کولاهی من
قوتایی مه دره سه ی مه جنوونم و شاگردی فه رهام
به ته نها مه یلی عه شقی له یل و شیرینه گوناهی من
سه ریرم خاك و خۆل و گه ر سه رینم کیوی کۆکه ن بی
نیه ناخۆ نه بی چی بی شکۆه و ته خت و جاهی من
جنوودی بی سنووری دل مه گه ر هه ر له شکری غه م بی
ده روونی پر فنوونی به زمی عه شقه پادشاهی من
له شاری گه نجی به لقیسی سه با پێشه نگه هوده ود
قه تاری بولبول و په روانیه تیپ و سوپاهی من

شههیدی عهشقم و لهه باسه دا شاهیدمه خویتی دل
 مه گهر سووراوی نهشکی دیده نابیتته گهواهی من!
 خهتام کرد من لهخز مهت پیری مهی، پهروانه فریاكهوت
 وتی بیبهخشه نهه بهدبهختی بیچاره له راهی من
 له مهیخانهی غهمی لهیلیم نهوهندهم شین و زاری کرد
 وتی نالایقه نهه شیوهه بهو باره گاهی من
 دلّهی (شهیدا) ته ماعی سیله چاوی بوو كهچی لهیلا
 به بی باکیی وتی مهروانه بهو گوشهی نیگاهی من

***

هه‌لۆه‌رینی گۆل

هه‌لۆیتر - ۲۷/۱۰/۲۰۰۳

چه‌نده بێ‌ره‌حم و وه‌فا بوو دلبه‌ری عه‌ییاری من
قه‌ت نه‌بوو جارێ له‌ رووی ره‌حه‌ت بکا تیماری من
گۆل که‌ واده‌ی هه‌لۆه‌رینی بوو له‌ باخی عه‌شقدا
بولبولی دڵ که‌وته نه‌غمه و شیوه‌ن و هاواری من
نیسته وه‌رزی پایز و گۆل هه‌لۆه‌رینه‌ بۆیه‌ وا
روژ و شه‌و فریاد و ناله‌ی کۆچی له‌یله کاری من
گه‌وه‌ری دڵ سه‌د حه‌یف وا که‌وته به‌رده‌ستی ره‌قیب
بۆیه‌ دايم پێ‌ غه‌م و ده‌رده دله‌ی زاماری من
گه‌ردنی ئازا نه‌بێ هه‌رگیز له‌ تۆله‌ی قه‌تلی دڵ
ئه‌و جه‌فاکردار و دڵ‌نازاره‌که‌ی خوڤه‌واری من
من له‌ (شه‌یدا)یانی به‌زمی ئه‌هلی دلم و تاكو هه‌م
هه‌ر مه‌دیح و وه‌سف له‌یله گۆلشه‌نی ئه‌شعاری من

***

تهلاری عه شق

هملیر - ۲۲/۵/۲۰۰۷

که مائی دلّ تهلاری عه شقه یاران لیّم مه پرووختین
به بی باکیی نه وهن په رده ی حدیا له م ماله مه درین
له بهرچاوی ره قیب نه حوالی دلّ هه رگیز مه پرسن لیّم
که نه م شیواوی به زمی عه شقی له یله، وازی لی یینن
به نومیدم نه من بیه شهیدی عه شق و جیلوهی گول
بیینم بولبول و په روانه وینهی گول بیه خشینن
له گولشهن شیوهنی بهرپا بکه ن بو ماتهم و شینم
نه گهر هات و ره قیب ویستی نیگا کا چاوی ده ریینن
هه تا به و چاوه نه روانی به شادیی بو مه لولویی من
هه قی قه تللی منی بیچاره له و به دکاره بستینن
چ بی باکن له قه تللی عاشقی سهرمهستی بوئی گول
نه واندهی جامی شووشه ی مائی دلّ به و تیره نه شکینن
که زاخاوی به خوینی دلّ دراوه بویه وا فیره
به کوشتن، تا هه موو یارانی نه هلی دلّ بفه وتینن
ره فیقان قهت به کم سهیری نه وینی دلّ مه کهن نیوه
نه کهن کارئ رقی نه و له یلی دلّ نازاره هه ستینن
تهماعی عاشقی (شهیدا) مه تاعی گولشهنی حوسنه
دلّی زارم نه نیسی ریی سه فهرمه لیّم مه ره غچینن

***

ئەشكى دىدە

ھەولتير - ۲۰۰۸/۱/۲

بۆيە ۋا گۆلزار ۋ باخى غومرەكەم سۈوتائە مەن
چۈن بە خويىنى جەرگ ۋ ئەشكى دىدە ئاۋم داۋە مەن
ھەقمە گەر ئەم لالەزارە مەن بېرىنم بە چاۋ
ئەزىيەتتى زۆرم لەپىناۋى گوللا كېشائە مەن
پايىزى زەردەم بەبى بارانى گۆلشەن بىردە سەر
ئەمى ئەشكىم لە جىگەي ئەۋ، ھەموو خويىناۋە مەن
مەن نىياز مە بوو بېيىم پى بەبى رېيازى عەشق
داخەكەم فرىانەكەۋتم، دەرەفەتم كەم ماۋە مەن
چۈنكە ھەرگىز لەم جىھانى عەشقەدا بەختم نەبوو
ماھى روخسارى ھەببەم رۆژ ۋ شەۋ گىراۋە مەن
قەت نەبوو رۆژى بېيىم تامى عەشق ۋ ۋەسلى دۆل
گەنج ۋ سەرمايەي ژيانم ھەر بە غەم فەۋتائە مەن
ھەرگىز سائى لە سۈوتانى دەرۋن باكم نىيە
ئاگرى عەشقەم بە كۈۋرەي سىنە داگىرساۋە مەن
سا دەخىلم ساقىا ھەر تۆي ئومىد ۋ شەۋقى دۆل
بۆيە ھاتووم ۋ پەنام ئەمپۇ بە تۆ ھىناۋە مەن
تا لە رېيازى ھەببەتدا ۋەكو يارانى تەر
مەرحەمەت كەي بەم دۆلەي زارم كە لىم رەنجائە مەن
خۆ ئەگەر مەيلى بەلەي ئەم عاشقى (شەيدا) نەكەي
ھەر بە دايم غەم لە دارى گەردەم ئالائە مەن

***

نوینەری میللەت (*)

هەولێر ۱۴- ۶/۱۵- ۲۰۰۹

گەل ئەگەر رەخنەى هەبێ لەم پەرلەمان
هەقیقەتى دايم پېرسى زۆر و کەم
کەى رەوايه مووچە زۆرى و کارى کەم
جەلسەيىکم دى لە وهختى ئىجتىماع
چاوەرپى چى بى دەسا من لەو کەسە
کۆمەلێکى دیکە گۆرانى دەلێن
سەر ئەوەندەى ماوه بێنن سەر بەسەر
نەمشەویش بەزمىکى سەیرم دى بە چاو
سەیرنە کەم بۆتە کەسىکى وینە کیش
! خەریکى وینە کیشانە لەنێو
نۆر بەسەر ئەو میللەتەى تا ئێستە کەش
ئەو گەلەى چاوى لە دەست و بەرھەمى
یگە بگرن کۆمەلێکى تازەتر
وینەرى گەر حالى ئاوابى ئیتەر
باوەرپى وەزعی کە گەل، تا خۆرى کەل
ئەک بەتەنھا وینە کیشان و قسە و
با بە بېننى خەوى خۆش و خەشەى
سەن کە (شەیدا)ى نیشتمانم تاكو هەم

ئەو کە بۆتە نوینەرى لەمپەر لەمان
لەو کەسانەى وا لەنێو کارى کەمان
هەر بلێن زیادى بفرمۆن پارەمان
دایە حاجى خەوتبوو وەك قارەمان!
نوینەرى خەوینەرى ئاخرزەمان
یا خەریکى هەلەلە و رەقس و سەمان
تییى مۆسیقا لەگەل تار و کەمان
دیمەنێکى وا عەجایبتر لەمان
دەستە خوشکى بى خەمى خاتوو خەمان
هۆل و قاعەى پەرلەمانى لانەمان
چارەنووسى وا لەژێر دەستى ئەمان
کۆمەلێکى وایە، یاخود هەر هەمان
هەر لە هەولێ پوول و پارە و دیرھەمان
چاوەرپى چى بى لە موفتیی گەرەمان
دەرکەوت، رۆشن بکا تا رێگەمان
گفتى مفتى سەر زمان و دەمدەمان
بالەخانەى دوور لە وێرانى زەمان
وا لە دڵمان ئەم ولات و خاکەمان

ئەو شەو دەلە یەكێك لە كەناله كانی راگیانندن دیمەنى کۆبونووهیهکی پەرلەمانی کوردستانم چاوپێکەوت
ئەدامێک خەریکی وینە کیشان بوو، بۆیە بە خەمى ئەو دیمەنانەوه ئەم پارچە شیعەرەم نووسی.

بولبولی بی پەر

هەولێر - ۲۰۱۰/۹/۵

لەم باخی عەشقی لەیلهدا، ئەو بولبولانە ی بی پەرین
گۆل نایەلێ هەرگیز کە وا بی خەم بە باخا تێپەرین
چون بولبولی بی بۆ و پەر لەم بەزم و رەزمی عەشقهدا
بۆ وەرپەر و یەك بەیەك هەر دژ بە ئاژاو و شەپ
جەمعی رەقیبانی چەمەن بۆ داخ و دەردی عاشقان
تا هەن لە ژینا هەرەموو گورگن لەنیو پیستی مەرین
هەرگا رەقیبی دلرەقی بی رەحم و سۆز و دل بەقین
لەم باخدا گەر دەرکەوت، یاران دەبی زوو دەرپەرین
چون هەر ئەو خاوەن شەر و جەللادی نیو صەحنی چەمەن
هەر بۆیە گیرۆدەی دەسی فیتنە ی رەقیبی بەدەفەرین
نایانەوی گۆل بەو هەموو بەزمی رەقیب رابچلەکی
وەرنا هەموو مەردن بەحق، خاوەن دەسن، شیرێ نەرین
تا باخی عەشقی گۆل هەبی بۆ ئەهلی دل لەم ژینەدا
وەك بیلبلە ی دوو چاوی سەر بۆ ئەم مەقامە بی زەرین
ئەو وائەزانێ ئەهلی دل دوورن لە حال و هەم مەقام
یا کۆمەڵێکی بی دەس و بی مال و حال، یا لەرین
ئەما بەحققەت کۆمەڵی عووشاقی مەجلیس هەرەموو
دایم لەبەر بارانی لوتف و میهری لەیلادا تەرین
وەك عاشقی (شەیدا) بە رووی لەیلا ی عیشقی عالەمی
هەردەم لەبەردەم تیشکی رووی خۆری گۆلا کوێرن، کەرین

***

ناهي دل و فوغانی بولبول

هملیتیر - ۱۹۹۸/۴/۱۰

من ره‌فیکی بولبولم بو ناه و نالهی روژ و شهو
ساتی شینی خۆم نه‌گیژم ساتی گوئی نه‌گرم له شهو
شهو فوغان و داد و بی‌دادی وه‌رینی گوئی نه‌کا
من به تیری غم بریندارم به وینه‌ی بایی کهو
نهو نه‌گهر شادی به دیدار و جه‌مائی ره‌نگی گوئی
ده‌سبه‌جی ساریژ نه‌بی زام و برینی کۆن و نهو
به‌س به ناکامیی له خاکی غوربه‌تا مه‌جنون سیفه‌ت
عاقیبه‌ت دووری نه‌بینم به‌ختی من هه‌ستی له خه‌و
من له گولشه‌ندا ده‌می بوو چاوه‌پیی یه‌ک موژده‌ بووم
باخه‌وان هات و وتی چاوی نسیبت چۆته خه‌و
شه‌رت به‌ روخساری گوئی من قه‌ت نه‌که‌م سه‌یرانی باخ
هه‌ر به خۆم و نه‌م دلهی (شه‌یدا) بکه‌م من کۆچ و ره‌و

***

ئەسرینى شەو

دەۆك ۲۰-۲۱/۱/۲۰۰۰

بە كۆل تەگرى دۆلم شىتتانه ئەمشەو
 فەقىر و مات و بىدەنگ و حەزىنم
 تەگەرچى ئەشكى چاوم نادىيارە
 بە يادى شەوقى جارائىم لەگەل كۆل
 لە صەحنى گۆلشەنا دل بولبولى بوو
 بەللى بۆ يارى وەك شەمعى دلارا
 لە ساحەى ناتومىدى مەيلى دلدا
 جگەرسووتاوى رىگەى عەشقى لەيلم
 وەكو بولبول لە دوورى كۆل ئەنالم
 ھەزاران عاشقى وەك من پەريشان
 تەگەرچى كەس نىيە وەك من بچىژى
 بەلام من ھەر بەتەنھا شىن ئەگىرەم
 مەكەن مەنەم لە غەم توخوا رەفيقان
 لەبەر نالەى دلەى سەحرانوشىنم
 بەدەس جەورى رەقىبى باخى عومرم
 فىداى ئەو پەنجەيەم رىگەم نىشان دا
 خەلاتى من لەبۆ ئەو موزدبەخشە
 وەكو مەجنونى وىل و شىتە (شەيدا)

لە دوورى دولبەرى جانانە ئەمشەو
 نەتىجەى رەنجى من گریانە ئەمشەو
 بەلام سىنەم وەكو سىروانە ئەمشەو
 خەيالەم ئولفەتى جارانە ئەمشەو
 كە بۆ ئەوكاتە وا حەيرانە ئەمشەو
 ئەسووتىم من وەكو پەروانە ئەمشەو
 تەپ و تۆزى غەم و زریانە ئەمشەو
 گرى ناھەم ئەللى بوركانە ئەمشەو
 كە لاشەم وىل و سەرگەردانە ئەمشەو
 ئەكەن شىنى كۆل و رەيحانە ئەمشەو
 غەمى ناسۆرى ئەم ھىجرانە ئەمشەو
 كە بەم شىوہ بەشم ھەر ژانە ئەمشەو
 غەمى لەيلم لەجىگەى نانە ئەمشەو
 بەتەنھا ھەر منم دىوانە ئەمشەو
 ديار و مالى دل وىرانە ئەمشەو
 بللى دلدارەكەت مىوانە ئەمشەو
 سەر و سامان و رۆح و گيانە ئەمشەو
 كە وا كەوتۆتە ئەم كىوانە ئەمشەو

***

سۆزەى سەھەرگا

ھەولير - ۲۰۰۰/۵/۱۳

نەويد ئەى يارى گولپەنگم، منم كوشتەى جەمالى تۆ
بەجارى شىت و ھەيرام بە جەزبى چاوى كالى تۆ
فراق و دوور لە ديدەى مەستى تۆ ئەى ديدە با بەس بى
ئيتەر با مەوسىمى گولزار و گول يىت و ويسالى تۆ
بە يادى شەوقى جارانت لە گەل دل چىي نەقەومى! گەر
لە رووى ناز و ەفاو ەلېم پېرسى چۆنە ھالى تۆ؟
ئەگەر مەيلت ەبەبو لايى بەلاى ئەم بېنەوادا كەى
قسەى نەرمى رەقىبى دل نەشىيۆننى خەيالى تۆ
ھەتا كەى مات و بېدەنگى! مەگەر نازانى ئەى جانا
لە عومرت كەم ئەكا بۆ نەگبەتىي من ماھ و سالى تۆ
لە سووچى خەستەخانەى غېشقدا ساتى عىلاجم كە
نىگاھى تۆ شىفايە، خاوەنى فەزل و كەمالى تۆ
ھەتا من ەم لە دنيادا بە ەشقى تۆ گرفتارم
لە ئەو ەل رۆژى ەسلت بوومە كوشتەى زولف و خالى تۆ
بە رېكەوت رېم لە رېي مەيخانە كەوت ئەما نەبوو رېگەم
بە بى باكانە پىرى مەى وتى لاچۆ منالى تۆ
لە دەشتى بېكەسى، كەشكۆل لە كۆلېكى زەلېلم دى
وتى چارت نەكەم بى شك، وتم بۆچى، قەپالى تۆ!
كە من كەوتوومە نىو داو و كەمەندى ديدە فەتتانى
چ سوودىكى ەيە بۆ ھالى من ەگبەى بەتالى تۆ

به ناچارایی په نام هه برده بهر سۆزهی سه حه رگاهم
که به شکو هودهودی باخی سه با بیئنی هه والی تو
ده خیلست بم نه سیمی صوبی دلداران، په یامی دل
ببه بو خزمه تی یارم، به حق سروهی شه مالی تو
ئیترا بهس له وه زیاتر دلای دیوانه و (شهیدا)
بنالیننی به دهس تیری غم و کوچ و زه والی تو

پەروانەى شەم

ھەولير ۵-۶/۶-۲۰۰۰

ئەي پەپولەي بەر چراكەم بۆچى وا بى تىنى تۆ!
خۆ لە بەرچاوم ديارە شيۆەكەي رەنگىنى تۆ
دیمەنى نەقش و نىگارى لاشەكەت رەنگاۋە وا
بەس ئەبىنم رەنگى زەردت شاھىدە بۆ قىنى تۆ
رەنگ و رووت خامۆش و مات و گرىبەخسە بۆ منىش
سەرگوزەشتەي خۆم ئەبىنم مەن لە شەونالىنى تۆ
خۆزگە ئەخوازم بە حالت چۈن شەمى بۆ تۆ ھەيە
رووت لە شەوقىدايە، بۆ مەعشوقەكەت پەرژىنى تۆ
بۆ عىلاجى دەردى غەم يا مەرھەمى زامى دەروون
نوور و شوعەي شەمە بۆ شەوقى دل و تەسكىنى تۆ
بەس مەنى تەنھا لە دەشتى يىكەسىدا دەربەدەر
رۆژ و شەو نالىنمە، دووربى لە شيۆەي شىنى تۆ
عاشقى (شەيدا) لە دووربى يارى جەرگى كۈن كۈنە
بۆيە وا عەودالە بۆ شەوقى شەم و ناسىنى تۆ

***

دلدانه وهی دل

نهمسته مېوول- خانه قای حذر هتی شیخ ۲۷/۷/۲۰۰۰

وتم نهی دل مه که رۆږ، که خواهن دل به ریکی تو
له سایه ی سهره ری یارت به بی شک نه فسه ریکی تو
همه مو عومری عه زیزت سهر فی وه سلی دیده مهستی کرد
نیتر تا که ی نه نالی! همه ده می له ب شه که ریکی تو
همه مو یارانی نه هلی دل نه گهر کوشته ی ره قین، خو
به دهستی دول بهرت کوژ راوی زامی خه به ریکی تو
نه بی قووتی شه و رۆژت به مه یلی دل همه مو غم به بی
نه گهر تو راس نه که ی له م به زمه دا غم په روه ریکی تو
به لی له یلی نه تو خواهن مه قام و عیزز و جاهیکه
وه کو مه جنوونی ویلی دهشت و دهر، سه و داسه ریکی تو
چی به باکت له غم! گهر تا قیامت باری سهر دل بی
له بازاری عه به تدا که ته نه زه پر گهر ریکی تو
له سووچی موزه خانه ی عه شقدا قه درت هیه، نه ما
به حالی خو ت نه زانیوه، عه جاییب گه وه ریکی تو
که تو (شهیدا) یه کی له م راهی عه شقی دول به را دایم
به وینه ی عه ده لی بی گول، که ره همت ناوه ریکی تو

***

دلم هینا به تیغی دیده وردم کرد و ههم ده‌رچوو
 خه‌یالم خسته سهر به‌رگ و په‌ره‌ی گول، خاری غهم ده‌رچوو
 به‌ته‌نھا له‌م هه‌موو گول‌زاره‌دا من ههر گول‌یکم بوو
 له صوبجیکا شکۆفه‌ی کرد و شه‌ق بوو گول‌به‌ده‌م ده‌رچوو
 له باخی عه‌شقی دولبه‌ردا نه‌وه‌نده‌م ناوی گول‌دا من
 که‌چی به‌م حاله‌وه‌ش خویناو و نه‌شکی دیده که‌م ده‌رچوو
 که ساتی گویم له سۆز و ساز و نه‌ی دل گرت و تی فکریم
 نه‌میشم ههر به مه‌ستی بیست و زه‌نگی زیل و به‌م ده‌رچوو
 تومیدیکم به دل به‌و پیری مه‌یخانه‌ی حه‌قیقه‌ت بوو
 به‌لام داخی گرانم خاو و بی‌لوتف و که‌ره‌م ده‌رچوو
 له ناوینه‌ی دل وینه‌ی نیگاری حه‌ق خه‌تی کیشا
 به تیری گول که شووشه‌ی دل شکا، حیر و قه‌له‌م ده‌رچوو
 وتی خوینم به خامه‌م دیمه‌نی دولبه‌ر بنه‌خشینه
 وتم ئۆخه‌ی که رازی بوو به خوینی دل له ده‌م ده‌رچوو
 له مه‌دح و وه‌سفی له‌یلم رۆژ و شه‌و هه‌رچی که من کردم
 له‌لای دلداری بی‌رحم و وه‌فا پاکی به زه‌م ده‌رچوو
 شوکور بسۆ حالی زارم عاقیبه‌ت دولبه‌ر دلی چابوو
 ئیتر فیتنه‌ی ره‌قیبی دل له‌نیو مالی حه‌ره‌م ده‌رچوو
 له وه‌سفی عه‌شق و سۆز و دل فیداکاری منی (شه‌یدا)
 وتی نه‌له‌ق غولامیکی نه‌جیب و موخته‌ره‌م ده‌رچوو

جه ٲنى وىصال

سليمانىي - ٢٠٠١/٢/٩

وه ره بولبول چه مهن ره نكينه نه مپو
هه موو ساحه ي دل م بئ شينه نه مپو
شوكور دوورم له ژيرده ستيي ره قيبم
نه گهرچي نهو دلي پر قينه نه مپو
فراق و دهردي غم بهينكه نه ي دل
ده مي جه ٲن و وىصال و ژينه نه مپو
ده مي بوو دل زهليلي دهستي غم بوو
به بئ دركي غم و نالينه نه مپو
دلي بولبول سيفهت پر شوق و زهوقه
ته ماعى وه سل و گول بينينه نه مپو
كه وا هاٲٲته شاري هه زره تي يار
له بو گول هه روه كو په رژينه نه مپو
وه كو (شهيدا) يه كي كو كه ن ميسالى
به نوم يدي ليقاي شيرينه نه مپو

***

همولير - ۲۰۰۲/۱/۷

عهزیزم بۆچی تۆ مهیلت به دایم هەر جودایی بوو
له بهرچی ئیختیاری نهم ده مهت بی ئاشنایی بوو
نه گهر لهم وه خته دا بی میهری یو تۆران و ره عجانت
ده لیلی دیمه نی دیوانه یا دهردی گه دایی بوو
له گه غیمه ی غه می تۆدا به دل خو ده وله مه ندی بووم
سه راسه ر خه زنه یی دنیا له لام بی نرخ و بایی بوو
له نه ووه ل روژی وه سلێ تۆوه بی شک بووم و نه مزانی
ویصالی من به دیدهی مهستی تۆ، به هره ی خودایی بوو
چ حاجهت بوو که تۆ ته رکێ دلای دیوانه که ی جانا
فیراقی تۆ له داخی من، عهزیزم بی وه فایی بوو
به نا ههق ره نجی چهن سالهت به با دا دولبه را سه د حه یف
شکاری په نجه کهت ته مسیلی کاری ناپه وایی بوو
چ بوو کاری ره قیبی دل وه ها کاری له قه لبهت کرد
نه فه رمووی گهر نه زانیمن له بهر ناشاره زایی بوو
به تیغی دیده لهو وه خته ی که تۆ جه رگی منت په ی کرد
به که یف و شهوق و زهوقی دل، ره قیب نهو روژه شایی بوو
له سایه ی په رچه می شیواوی تۆدا فرسه تی هینا
به ئاسانی به خوینی سووری من دهستی هه نایی بوو

^(*) نهم هۆنراوه یه له ژماره (۳۴، ۳۵) ی گۆڤاری (پهیره) سالی ۲۰۰۴ بڵاوکراوه تهوه.

ئەگەرچى موددەتتەكە مەن بە ەشقى تۆ گەرتارم
نىازم لەم ەموو گریان و شىنە، دڵنەوايى بوو
ئەمەن نەمويست بە رەنجانى دلت عومرم بە كۆتا بى
ئومىدى مەن لەپىناوت بە گيان و دڵ فەيدايى بوو
لە شەوقى رەنگى گۆل بوو نالەيى بولبول لە گۆلزارا
خەلاتى عاشقى (شەيدا) خەم و نالەيى جودايى بوو

مۆزه خانەى عەشق

هەولیر - ۲/۷/۲۰۰۲

دڵیکم بوو لە ساحەى سینەدا هەمڕەنگى مینا بوو
گولیکم بوو لە باخى دڵ لە وینەى یاسەمینا بوو
جەلابەخشى مەهى تابانى شەو هەلھات و نوورى دا
لە جیلۆه و شەوقى حوسنى، دڵ بە وینەى طوورى سینا بوو
لە گۆشەى مۆزه خانەى عەشقدا رۆژێ بە چاوى دڵ
عەجایب گەوهەرێکم دى لەنێو شووشەى ئەوینا بوو
لە وەختیکە سەبەبا مژدەى ویصالى دولبەرى هینا
کە تیفلى دڵ لە گەرمەى نالە و گریان و شینا بوو
شوکور ئەمڕۆ شیفای هات و نەویدی گەییە فریادی
وەکو بولبول لە گولزارا لە وادەى گولچینا بوو
سەرم کیشایە نێو مەیحانە رۆژێ بێ خەبەر دىتم
بە بێ باکانە پیری مەى لە حالى پیکەنینا بوو
ئەبىنم خاتەم و مۆرى سولەیمانى لە دەسدا
لە سەر جێ تەختى شاهانە و لەنێو بەخت و نگینا بوو
چ باکم بوو لە غەم یا تیر و تانەى یار و بیگانە
منى مەجنوونە کەى دێوانە تا لەیلا لە ژینا بوو
لە خۆشیى وەسلێ دولبەر تا بەهار و وەرزى گول رۆیى
دڵەى (شەیدا) سیفەت بۆ گول لە بەزمى ئەى ژەنینا بوو

***

هه‌ولێر - ٢٠٠٢/٧/٤

نه‌گه‌رچی عاجز و نه‌ومیدم ئیمپۆ
به‌ له‌رزینی دڵم وه‌ك بیدم ئیمپۆ
له‌ دولبه‌ر ئینتیزاری عیدم ئیمپۆ
(فه‌قیه‌ی مه‌دره‌سه‌ی ته‌وحیدم ئیمپۆ
فه‌ریدی دانێره‌ی ته‌فریدم ئیمپۆ)

له‌ حه‌لقه‌ی نه‌ه‌لی دڵدا مه‌نعه‌ موفیلس
به‌بێ ده‌سمایه‌ نایته‌ موناڤیس
موحه‌صیل سالیكه‌، پیره‌ موده‌پرپیس
(ره‌زا نا‌بم كه‌ نه‌غیار بینه‌ مه‌جلیس
كه‌ چه‌وگانێ قه‌زای ته‌بعیدم ئیمپۆ)

كه‌ قاپیی كۆپری دڵ مه‌حكه‌م به‌ه‌سری
نیهان و رازی مه‌جلیس كه‌ی نه‌بیسری
له‌ مه‌كته‌بخانه‌یی عیشقا نه‌نوسری
(نیه‌ بۆ نه‌و نیشانه‌ تا بنا‌سری
به‌ خۆی من دا‌فیعی ته‌ردیدم ئیمپۆ)

(*) نه‌م هۆنراوه‌یه‌م به‌ شێوه‌ی پێنج خشته‌کیی له‌سه‌ر پارچه‌ شیعریکی هه‌زره‌تی شیخی (ضیاء الدین) نووسی
كه‌ یه‌كێك بووه‌ له‌ پێشه‌وايانی ته‌ریقه‌تی نه‌قشبه‌ندی له‌ كوردستاندا، وه‌ له‌ سالی (١٣١٨ ك) وه‌فاتی كردووه‌.

شوکور ریتواری ریتبازی طهریقم
له بهحرى میهرى دولبهردا غهریقم
مونهززیهم و غولامیتکی شهریقم
(له تهنزیها نیه هیچ کهس رهریقم
چرای کاروانی ریتی تهجریدم نیمپۆ)

له مهیخانیه غهمی عیشقی نیهانیه
نهمن چی بکهه که ساقیه مهی نههانیه
لهبهه تهقصیر و عوزری ناتوهانیه
(چلۆن کا ههمدی باقیی، عهبدی فانیی
به عیصیان ماوه ریتی تهحمیدم نیمپۆ)

نهگهر (شهیدا)ی گول و گولزاری سهوزی
نهبی نهی دل له خوینی خۆت بگهوزی
دو دیدهت جوگه بیت و سینه ههوزی
(عهلایق دهردی بی دههمانه (فهوزی)
رهئیسى عهسکههه تهجریدم نیمپۆ)

***

شینى فیراق

ههولیر - ۲۷/۸/۲۰۰۳

دهمى بوو دل گرفتارى فیراق و شینى دولبهر بوو
گرى ناهى دهروونم بوو که عومرم سووت و بى بهر بوو
هه موو گریان و شیوهن بوو به رۆژ و شهو حهياتى من
خه زانهى خوینى دوو چاوم به وینهى به حرى نه جهر بوو
که چى نه مړۆ نه بینم وا له خه هه ستاوه به ختى من
شوکور ساتى له گهل نهو شۆخه وه سلّم بۆ مویه سسهر بوو
له خوشی شه وقى وه سلّى روویى گول، ره حمت دلى داگرت
نه ما نهو سهرده مهى بۆ حالى زارى دل غهه ناوهر بوو
گولاوى ره حمتى رشت و بلاوى کرد به عاله مدا
به بۆنى میسكى چاوى ناهویى دنیا موعه ططر بوو
دلهى (شهیدا) به وینهى بولبولانى نىو چه مهن ساتى
له خزمهت هه زه تهى گولدا نه نیسى یارى دل بهر بوو

***

شهوۍ يه لدا

هملير ۲۰-۲۱/۱۲/۲۰۰۳

نه مشهو شهوۍ يه لدا يه سببا فرسته ته نه مشهو
مالي دلته كه م پر خد م و بي تاقه ته نه مشهو
نه ييامي گول و غونچه نهوا روۍي به سرچوو
گولزاري چه مهن پاكي تهم و ثافه ته نه مشهو
شهوۍ شه مي سر تاقۍ حره خانه يي يارم
خاموشه به بي جوشه ده مي ميخنه ته نه مشهو
هر جوش و خروشۍ كه له نيو مالي دلا بوو
مات و كپ و بيده نكه چ پر حيره ته نه مشهو
قوريانه سببا دهستي من و دامه ني چاكت
دل مونته زيري لوتفي گول و نولفه ته نه مشهو
زوو ههسته برؤ وهختي سه هر بو حره مي گول
چون واده يي ميه ر و كه رهم و غيره ته نه مشهو
عه رزيكه بلۍ بولبولۍ دل زار و حه زينه
موشتاقي ويصالي چه مهن و شيوه ته نه مشهو
هر بوۍه له دوور يي مه هي روت رهنگي نه ماوه
جهرگي به سهرۍ تيري موژه ت له ته نه مشهو
په ژمورده يه حالي دلۍ ويزانه به ته نها
هه مړه نكي خه يالي خه فته و عيره ته نه مشهو
بو داخي دلۍ نه هلي غه م و ميخنه تي، ساقيي
سه د داخي گرانم كه چ بي مروه ته نه مشهو

دلخۆشه ره قییب، چون ئه وه بۆ داخی دلی من
خاوهن عدلهم و شان و شکۆ و شهوکه ته ئه مشه و
هر عاشقی (شهیدا) یه بهشی گریه و شینه
بۆ خوانی له سهر سفره یی غه م ده عوده ته ئه مشه و

خهرمانی عومر

ههولتیر - ۲۰۰۴/۲/۱۹

له ساحه‌ی عه‌شقی گولدا دل به‌گور بوو
وه‌کو بولبول نه‌ونده‌ی خویند که ور بوو
هه‌موو خهرمانی عومری چوو به‌بادا
به تیری ناگری غه‌م پاکی گر بوو
خه‌تای فیتنه‌ی ره‌قیبی بی‌وه‌فا بوو
که حالێ نه‌م دل‌ه‌ی ویرانه شر بوو
له گولشه‌ندا نه‌ما بو من به‌راتی
خه‌لاتی عاشقی دیوانه قور بوو
نه‌وه‌ن گریا قوری پیاو دل‌ه‌ی زار
هه‌تا هی‌زی برپا لاواز و سر بوو
عه‌جایب دل‌به‌ری صه‌یدی دل‌ی کرد
که وینه‌ی گه‌وه‌ریک و میسلی دور بوو
وه‌کو مه‌جنون به‌یادی وه‌سلی له‌یلا
دل‌ه‌ی (شه‌یدا) له غه‌م به‌م داخه پر بوو

***

بە خۆم و خامە کەم یادی ویلادەت یارمە ئەمشەو
 خەیاڵی تازە وەسفییکی گۆل و دڵدارمە ئەمشەو
 چ ھەددییکی ھەیە گۆل خۆی بە حوسنی ئەو بشووبھێنێ
 لەلای من خەرمەنی گۆل یەک بەیەک وەک خارمە ئەمشەو
 لەسەر خاکی بەری پێیا بەئومێد سەرم دانیم
 بە تەخت و بەختی کە یەک ھەم جامی جەم من عارمە ئەمشەو
 خەیاڵم جەمەع و شەوقم مەشقی عەشقی ھەزرەتی یارە
 کە مەیلی بەزمی مەجلیس ھەم نەشەئێ ئەشعارمە ئەمشەو
 لە میھر و سۆزی ئەو دڵدارە من ئەمشەو دڵم خۆشە
 کە مەدحی ھەزرەتی فەخری دو عالم کارمە ئەمشەو
 ئەگەر لوتفێ بفرموی ئەو شەھێ خواوەن مەقام و جا
 کیفایەتمە بە دڵ چون ئارەزووی دیدارمە ئەمشەو
 بە یادی نیونینگاھییکی شیفابەخشی لەگەڵ دڵدا
 عەجەب گریان و شین و نالە و ھاوارمە ئەمشەو
 بە دڵ من چاوەڕێم ساحە دڵ و سینەم موعەططەرکا
 کە یادی نیوی، ویردی سەر زمان و زارمە ئەمشەو
 منی (شەیدا)ی جەمەالی ئەو، تەماداری ئەسیمیکم
 کە بێ شک مەرھەمی دەردی دڵە زامارمە ئەمشەو

***

کۆچی ئەستێرەیهك^(*)

هەولێر - ۲۰۰۵/۸/۳۰

ئەمڕۆ بە قەدەر حەزەرەتی حەق قودرەتی فەرموو
مەحتوومی ئەجەل بۆ حەرەمی سەبەقی فەرموو
سەد حەیف و ئەسەف مالتی دەروون تارە کە ئەمڕۆ
دانایەکی زانست و ئەدەب ریحەتی فەرموو
داخ و کەسەرێ کەوتە دلتی کۆمەلتی یاران
بەم فەوتی لەناکاوە کە ئەو نەوێتی فەرموو
ویستی کە بەرەو مالتی بەقا کۆچ و سەفەرکا
لەم ئافەتی دنیاوە بە دڵ نەفرەتی فەرموو
قەصدی بو بکا تەرکی غەم و عالەمی فانیی
مەیلی گۆل و گۆلزار و صفای جەننەتی فەرموو
هەر ویستی خودا وابو کە پیریککی وەها بێ
لەو رۆژە کە تەریکیی گۆل و خیلەتی فەرموو
گەنجینەکی پێ سەدەف و گەوهر و دۆر بوو
بۆ خەزەنی ئەعلا لە دەنی فیرقەتی فەرموو
دورپێ بو لە دۆردانەیی نێو گەنجی مەعانیی
بۆ ریفقەتی ئەو، شاھی عەلا هیممەتی فەرموو^(۱)

^(۱) ئەم هۆنراوەیەم بەبۆنەی وەفاتی زانای پایەبەرز و دانای زانست و ئەدەب: مامۆستا (مەلا عبدالکریم برّس) نووسی کە لە بەرەواری ۲۰۰۵/۸/۳۰ وەفاتی فەرموو، کە وەسفی بە خامە و نامە تەواو نابێ.

^(۲) مەبەست حەزەرەتی (شیخ عەلانەددینی بیارە)یە، کە مەرحوومی مامۆستا حۆی لە چەند شوێندا ناماژەی وە کردووە کە بەهۆی هیممەت و بەرەکەتی ئەو زاتەو زیا تر بەهەرەمەند بوو لە زانست و سوودی وەرگرتووە.

خاوهن قهّلهم و خامه رهوانی له نهدهبدا
 نهلهق که به زانست و نهدهب خزمهتی فهرموو
 زاتی بو که وهسفی به قهّلهم نایهته تهحریر
 نوّخهی که له گهلّ عالهمی دلّ ئولفهتی فهرموو
 سهه شوکری خودا کوّچ و حیاتتی وهکویهک بوو
 بوّ ههردوو که مهیلی کههرهه و عیززهتی فهرموو
 لهه عالهمی دنیایه نهههه تاقهت و شهوقی
 بی وهقفه که سهرفی تهههههه و قووهتی فهرموو
 بوّ داخی دلّی دوژمن و شادیی دلّی نههههههه
 کوّچیکی پر ناسووده و بی عیلهتی فهرموو
 نهه عاشقی (شهیدا)یه له وهسف و له سههنایا
 خامهی کول و کوّله، که مههی ریچلهتی فهرموو

وادهی و وفات

هولیر ۲۰-۲۱/۲/۲۰۰۷

عەزیزم چاوەڕێم بۆ خەرمەنی لوتف و وفات ئەمشەو
کتۆپ ئەک بگاتە سەر سەرم وادهی وفات ئەمشەو
دەبا ساتی مۆتالای گۆلشەن و گۆلزاری حوسنت کەم
لەبەر رووناکی ماھی رووت و شەوقی شەوچرات ئەمشەو
لەبەرچی ناپەوایە گەر منیش وەک جەمعی ئەهلی دڵ
تەماعم بێ لە سایەی پەرچەم و گۆشەی نیگات ئەمشەو
لە شەئنی مەجلیس و شان و شکۆی تۆ زەرپەر ناگۆڕی
لە میهری خۆتەوه گەر بێمە یار و ئاشنات ئەمشەو
چ کەم نابێ لە گەوهەردانی دوور و خەرمەنی خالت
نەگەر بێت و بە تەنها دانەبێ بکەم خەلات ئەمشەو
بە شیۆم وانهزانی من کە دەسبەرداری عەشقت بێم
لە بێزاریە گەر بیکەم لە حالی دڵ شکات ئەمشەو
لە مەیحانەی غەمی عەشقت ئەوەندەم شین و زاری کرد
رەگ و ریشەی دڵم دەرھات و ساقیی هەر نەھات ئەمشەو
نەبەد نابم لە ئەو پیری مەهی و مەیحانە موستەغنیی
کە موحتاج بە ساقیی بۆ قومی ئاوی حەیات ئەمشەو
بفەرموون باخەوان لوتفی بکا، بۆ گۆشی تیفلی دڵ
بنیڕێ شەھدی لێوی گۆل لەگەڵ نوقڵ و نەبات ئەمشەو
وەرە بۆلبۆل مەگەر هەر تۆ بزانی حالی زاری من
شەریکی شینمی، رۆح و دلی من بێ فیدات ئەمشەو

به‌خزمت گول گه‌یشتی گهر، له‌سه‌ر زار و زمانی من
 بلای توخوا نه‌وه‌نده ئا‌برووی دل با نه‌بات نه‌مشه‌و
 دل‌ه‌ی دیوانه‌که‌ی من موده‌تیکه زار و بیماره
 له سووچی خه‌سته‌خانه‌ی تۆوه سا با بی شیفات نه‌مشه‌و
 که من (شه‌یدا)ی جه‌مالی مه‌ه میسالی تۆم، به‌ئوم‌ی‌دم
 له‌ده‌س جه‌و‌ری ره‌قیب و ده‌ردی غه‌م بده‌ی نه‌جات نه‌مشه‌و

***

نهوتی خاو(*)

هولیر - ۲۰۰۹/۶/۱

سەد شوکور ئەمڕۆ ئەمەردەم ناوی کوردیش هاتە ناو
بەرەمەمی خاکی ولات و مالتی خۆم دی بە چار
بۆ یەکەجار لە میژووی میللەتی کوردا کە و
لێرەو ئەروەتە دەر وەک هەر ولاتی نهوتی خاو
بەم هەمالتی و لەناکاوەی بە گوتی عالەم درا
دوژمنانی گەل ئەوا دلیان ئەبێ پەرت و بلۆ
گەل بەبۆنەی سەرۆت و سامان و خەزەمی خاکی خۆی
وا نەجاتی بوو لە دەس خۆراکی تەنها نان و ناو
بەس ئەوەندە میاوە هەرۆک میللەتانی تر کە بێ
هەل بکا نالە لە ریزی ئەو هەموو نالە شەکاو
بەو نومیڤە ئەم گەلە داماو و زیللەت دیدەیه
پشکی شیری بەرکەوێ ئەم نهوتی گەرمی هەلقولۆ
نەک بەتەنها کاکێ چەکدار و مەچە کداری ولات
قۆلی نامەردانەیی لێ هەلبمالتی بەریلاو
بێ بە تالانی بەرێ ئەم کەنزه بۆ خاکی عەجەم
ئەو قورمساغەش بکاتە سەر سەری کاکم کلاو
مەن هەتا هەم عاشق و (شەیدا)یی ئەم خاکەم کە و
زۆر لە میژووە عاجز و غەمبارە، دايم دل شکاو

(*) بەبۆنەی ناردنە دەرەوێ ئەوت لە کوردستانی عێراقەو بۆ یەکەجار لە میژووی کورددا، ئەم هۆنراوەیەم
روسی، بەو هیواوەی ئەم گەلە هەزار و نەدارە سوودی لێ ببینی و تەنها نەڕۆژتە گۆمی گیرفانی چەند
هەسێکی دەسلەتداری نادۆستۆزەو و چەندەها رۆڵی ئەم گەلەش شەوانە بە برسییتی سەر بنێنەو!

سلیمانیی - ۱۳/۱۲/۱۹۹۸

نەم وینە کە وا دیارە، (بەردەرکی سەرا) ی شارە
 کام شارە؟ سلیمانیی، پاکی گول و گولزارە
 ھەرچەندە کە پایز بوو، دل مەیلی بە نازیز بوو
 نەیدیت و ئەوەی بینی شێوەی غەم و ئەغیارە
 قووتی دلە کەم غەم بوو، ھەم گریە و ماتەم بوو
 دلەنگ و ھەزینم من، بۆ بیکەسیی نەم شارە
 کەس ئەو کەسە بوو من بووم، شەوقی دلێ کون کون بووم
 ئیستاکە دلەى زارم بێ ھەم دەم و بێ یارە
 توخوا دە سەبا تا کەى رەحمی بە دلەم ناکەى!
 پەیغامی لەلای لەیلم بێ بۆ منی بێچارە
 ھەرچەندە کە ئەو لەیلە بێ ئولفەت و بێ مەیلە
 ناپرسی لە حالێ من، مەشغوولی صفای شارە
 سا ئەى دلێ نازور دە، ھەر وەك گولێ پەژمور دە
 تا کەى بە لیقا ناگەى! پەر میخەت و بیکارە
 بۆ حالێ منی (شەیدا) کەى ھوسنی ببێ پەیدا
 بپێتەو ھەمباریی ئەم میخەت و نازارە

***

(*) نەم ھۆنراوەیەم بۆ سەر یەکیك لە وینەکانی خۆم نووسیوە کە لە (بەردەرکی سەرا) دا لە شارى سلیمانیی
 لەو بەروارەدا گرتومە.

هەولێر - ۱۹/۸/۱۹۹۹

وا بە بێدەنگیی لە خاکی پاکی کوردستانهوه
 رووم لە ریگهی شاری یاره بەم کهژ و کیوانهوه
 قەت مەکن لۆمەم که ریگهی غوربەتم گرتۆتە بەر
 یا بە بێباکیی که وا هاتوومە ئەم مەیدانهوه
 چونکه عەشقی دڵپەینیکم که جەلبی دڵ ئەکا
 بۆ عیلاجی زامی ئەیکیشیتە نیو مەیحانهوه
 مەدی لە مەیحانهی حەقیقەت پێئەنۆشێ رۆژ و شەو
 خەستە نامپنێ کەسێ بڕیتە ئەو شوینانهوه
 چونکه ئەم جینگایەیه هەر خەستەخانهی ئەهلی عەشق
 عاشقان مەستن بە جامی بادە و پەیمانەوه
 خۆ منیش هەر بەو نومیڤدەم بۆیه رێم گرتۆتە بەر
 یا بە کۆلی باری خەم کەوتوومە ئەم شارانهوه
 رووم لە پیریکی وەفاداری بەهیممەت کردووه
 وا بە بێباکیی بە خۆم و ئەم دڵی وێرانەوه
 تا بکا چاری دڵی داماوێ دەستی نەفسی شووم
 تیفلی گیرۆدە بەدەس ئەم نافەتی دەورانەوه
 خۆ منیش (شەیدا) بە شێوی ئەو نیگارەم بۆیه وا
 حالی خۆم خستۆتە بەرگی بولبول و پەروانەوه

(*) لەکاتی کدا که لەخزمەت مەرحوومی باوکم و مامۆستا شیخ موحسین و کاک ستاردا لە هەولێرەوه بەردەو
 تۆرکیا کەوتینە رێ بە مەبەستی زیارەتی مەرقەدی حەزەرەتی پیر، بەو هۆیەوه ئەم شیعەرەم نووسی.

سه‌یرانی دل^(*)

تورکیا- ناکسرای ۱/۹/۱۹۹۹

هەر به‌ته‌ن‌ها من له دنیا‌دا به‌بێ گۆل مامه‌وه
دوور له شێوه‌ی جوانی له‌یل و پیری دل ئارامه‌وه
قیسمه‌تی من مه‌ینه‌تی رینگه‌ی فیراق و زاری‌یه
نیه‌به‌تی جه‌وری ره‌قیب وا هات و ده‌وری دامه‌وه
به‌ند و داوی خسته‌ سه‌ر رینگه‌م هه‌تا گیرۆده‌ یم
هیچ نه‌بوو چاری نه‌جاتم من که‌ چهن سووپامه‌وه
من نه‌گه‌ر کوشته‌ی غه‌می له‌یلا نه‌یم به‌م حاله‌وه
چیم له‌ خاکی تورک داوه‌ یا ولاتی شامه‌وه
عاشقی له‌یلێکی مه‌ه روخسارم و (شه‌یدا) به‌ رووی
بۆیه‌ وا مه‌فتوون و گیرۆده‌م به‌ کۆلی زامه‌وه

***

---

^(*) ته‌م هۆنراوه‌یه‌شم هه‌ر له‌وکاته‌دا نووسی که‌ له‌ شاری ته‌سته‌مه‌بووله‌وه به‌ناو شاره‌ کوردیه‌کاندا نه‌گه‌ڕایه‌وه به‌ره‌و کوردستانی عێراق.

تەمى نائۇمىدىيى

ھەلىتەر - ۱۸/۱۰/۱۹۹۹

بېھوودە نىھ مەن كە دىلەم بى سەر و شويىنە
شاىستەيە پاكى تەمەم دووكەل و خويىنە
چون صفەھىي دىل پاكى تەم و گەرد و غوبارە
بېبەش لە وىصالى مەھى روى يارم و وىنە
كەم جەور و جەفا بېنە رەقىب وەك دەمى پايز
خونچەي گوللى عومرم بە ھەدەر ھەلمەوەرئىنە
بۆ داخى دلى كۆمەللى عوششاقى جەفاكېش
دېركى خەفەت و خارى جەفا دامەچەقېنە
تا كەي خەم و ناسۆرى خەتا ھەر لە برەو بى
سا بەسىيە ئىتەر رەحم و ھەفائى بنويىنە
بى مەروەتتى تا كەي لە گەل نەم كۆرە بەجۆشە
خۆ مەجلىسى عەشقى گوللى مەن دىدە رەويىنە
ئاويىنەيى دىل جى نەزەرى يارى عەزىزە
بەو دەستى شەرەنگىزى غەمت لېم مەشكېنە
لەو وەختە كە بولبول وەكو (شەيدا) يە لە باخا
بۆ زامى دلى زارى، پەرەي گول مەدېرئىنە

***

باخی عه شقی گول

ههولتیر - ۱۹۹۹/۱۰/۲۱

له مه یخانه ی غه می له یلم په نام هه ر برده بهر باده
ئه سه ف چون ره ونه قی بازاری له یلم مات و بهر باده
ئه گهرچی من ئومیدم بوو بچیژم تامی عه شقی دل
که چی دهستی ره قیبی خوینمژم وهک دهستی جه لاده
سه رم سورماوه من ئه مپۆ له کرداری ره قیبی دل
به عهینی حوکی فیرعه ونه وهبا خود زولمی شه دداده
که ده مدهم روخسه تم نادا بیینم رهنگی گولزاری
بلیم ئوخه ی وهکو یاران دلای ناشادی من شاده
ده سا قوربانتم ساقی بکه لوتفی له گه دلدا
له بۆ بازاری عه شقی هه زه رته ی گول بیکه ناماده
هه تا ساتی له سایه ی مه جلیسی تۆ بیره وی نالهم
بلیم شوکری خودا نه مپۆ که وهک یاران دل نازاده
ده خیلتم بم نه پرسى تۆ له حالى بی قهرارى من
بلتی شاگردی رتی مه جنوونه یا هه مپهنگی فهره هاده
سه با دهستم به دامیتت نه سیم هه لکه بۆ گولشن
له بۆ شادی دلانی باخی عه شقی، زولفی گول باده
له بهر شه ووقی جه مالى دل بهرم چه تری صفا هه لده
هه تا نه هلی دل و کۆری عه بهت بینه سه ر جاده
هه موو تی که له به شه ووق و زه ووق و شادی و ئولفه تی دل بن
بسی رازی له نه م (شهیدا) دلای داموا ی ئوفتاده

***

وہفاتی مورشید (*)

ہمولیر - ۲۰۰۰/۱/۱۵

وہفاتی مورشیدم نہ مرؤ ولآتسی کردہ ویرانہ
سہراسہر مات و رہشپوشہ چ عیراق و چ ئیرانہ
ہہموو عالہم بہجاری مات و ہہم خاموش و بیدہنگن
بہ دل؁ بؤ کؤچی نہو شاہہ کہ شہمعی سینہسؤزانہ
فوغان و گریہ و شینہ لہنیتو کؤری موریدانا
کہ شیواون بہ کؤچی پیر خہمی نہو دیدہ فہتتانہ
طہیبییکی وہہا دل؁سؤز و حازیق بؤ نہخوشیی دل؁
کہسی قہدری نہزانیبی؁ یہقین ئیستا پہشیمانہ
نہوانہی و ہک دل؁ی داماری (شہیدا) عاشقی گول؁ بوون
نہوانن قہدری گول؁ نہگرن لہ ساحہی نہم گول؁ستانہ

***

“ ہہرچہندہ لہو کاتہدا چہند سالتیک بہسہر وہفاتیدا تیپہریبوو؁ بہلام بہ ہؤی دل؁تہزینی نہو کارہساتہوہ
م ہؤنراوہیم بؤ وہفاتی (حہزرتی شیخ محمد عوسمان سیراجہددینی نہقشبہندی) نویسی؁ کہ لہ ژمارہ
۱۶) ی گؤفاری (بہیرہو) سالی ۲۰۰۰ بلاوکراوہتہوہ۔

موژده‌بی نهی دل که باسی شاهی ده‌وران هاته‌وه
 قاصیدی نه‌هلی وه‌فا نه‌مپړ له شاران هاته‌وه
 روژی نه‌وروژه و په‌یامی دولبه‌ری هی‌ناوه بو‌م
 بو شیفای زامم طه‌بی‌بی ده‌رده‌داران هاته‌وه
 وه‌ک نه‌ویدی هو‌ده‌ودی باخی سه‌با بو بولبولان
 سه‌رده‌می فه‌سلی به‌هار و وه‌سلی یاران هاته‌وه
 گه‌رچی به‌ینی دل گرفتاری فیراقی له‌یلی بو
 سه‌د شوکور نی‌ستا که شی‌وهی گول‌عوزاران هاته‌وه
 هر به موژده‌ی وه‌سلی دولبه‌ر بوو خرّشا به‌زمی دل
 تا که شه‌دی گول له جی‌گه‌ی ژه‌ری ماران هاته‌وه
 قاصیدی‌کی باوه‌فا بوو، خنده‌ده‌م، شیرین که‌لام
 زووبه‌زوو نه‌مپړ له ری‌گه‌ی کو‌ه‌ساران هاته‌وه
 ره‌بی تو‌ش له‌بخنده‌ بی نه‌ی قاصیدی خو‌ش له‌هجه‌که‌م
 چون به‌بونه‌ی تو‌وه‌ده‌نگ و ره‌نگی یاران هاته‌وه
 عاشقی (شه‌یدا) ده‌می بوو بی‌که‌س و دی‌وانه بوو
 موژده‌بی نه‌مپړ ویصالی جاری جاران هاته‌وه

***

په ريشان حالیی

نهمسته مېوول- خانه قای هه زره تی شیخ ۲۷/۷/۲۰۰۰

مه کهن مه نعی فوغانی دل که وا زار و په ريشانه
له بهر حالی هه راسانی عه جهب مائیکی ویرانه
چ مائی! تیکدراوی دهستی جه لاد و ره قیبی غهم
که لهم ساحه ی عه به تدا نیشانه ی ده ده دارانه
به مهیلی دل نیه هه رچی له دنیا روو نه دا یاران
فیراقه، وه سلله، یا راز و نیازی دیده مه ستانه
به دهس جه وری ره قیبی ناکهس و ده وری شه په ښکیزی
وه کو من به ند و گیرۆده ن هه موو یارانی مه یخانه
سه راسه ر چاوه پروانی شه به تی مه رگن به ناچارایی
نه زانن چونکه لهم مهیدانه دا هه ر مه رگه هه رزانه
له روژانی شه هاده تما به دهس چاکی ره قیبم گرت
و تم به سیه ده خیلتم، هه تا که ی کاری شیتانه!
منت کرده فیدای تیریکی ناواتی نه خوشی خو
مه گهر ناترسی تو جاری له ناهیکی هه زینانه
چ بوو سوودت له سه فک و رشتنی خوینی گروهي عه شق
که وا کاسه ی سه ری نهم عاشقانه ت کرده په یانه
مه گهر نازانی ته ی عاشق کوژی تینوو به خوینی من
که هوی فیه وتان و غه رقی زالم ان خوینی شه هیدانه
که من ساحه ی دلهم ویرانه وه ک مائی خه راباتم
نه بی کئی بی به دل رازی بی بهم جه نکه لستانه

مه گهر تهنهها حه بیبیککی وه کو ئه و یاری عه ییارم
 که رازی بی به دل، چون ئه و په نای زار و غه ریبانه
 سه رم دانایه سه ر نه ژنۆم و فیرقه ت که و ته وه یادم
 وتم ئه ی یاری جانیی، فرسه ته ره حمی حه بیبانه
 به لوتفیکت له دهس جه وری ره قیبی دل نه جاتده
 فه قیرم با له وه زیاتر نه پیۆم قور به پیوانه
 دلّه ی (شهیدا) نیشانه ی تیری دهستی دلّ به ره بۆیه
 وه کو فه رهادی کۆکه ن ویلّی دهشت و کۆهساران

***

عالمی مهعنا

نہستہ مہبوول - خانہ قای حہزرتی شیخ ۲۰۰۰/۸/۵

مہدہد پیرم، زہلیلی خوت بناسہ
بزانه چہندہ داماو و کہساسہ
لہ خوانی نیعمہتت بیبہش نہیم با
بزائم عالمی مهعنا چ باسہ!
لہ باخی مهعریفہت تزئی بکہم من
لہ بونی دلکشی نہو عہتر و یاسہ
بہبی شک پیری مہکتہ بخانہ کھی عہشق
طہیبی کی حہ کیم و دوپ شناسہ
نہزانی مہرہمی دہردی دلی زار
صہلاحی قہلبہ یا خہ مسہی حہواسہ
منیش ہہروہک نہ خوشی کی دلآزار
خہ یالم سہریہ سہر تاساو و کاسہ
بہ عہشقی تزوہ گیرؤدہم کہ ہاتووم
بلی (شہیدا) ی جہ مالم حالی خاسہ

***

سرودی شه مائ

هملیر - ۲۰۰۰/۹/۱۱

وهرن یاران تهماشاکن که واعیز چۆن منالیکه
عهلاوهی خهزنهیی سینهی، عهجهب کهلله بهتالیکه
نهیینم شیر خاوی و له دهم نهتکئی به رۆژ و شهو
لهلای شهخصی مونهددیب شۆرهتی نهو کۆرپهکالیکه
نهگهر دیقته لهحالی کهن نهزانن چهن له حهق دووره
نسهف! خوئی وانهزانئ فیهلسووفه و نههلی حالیکه
ههموو دهم فلهسهفهی کردۆته ویردی سهر زمانی خوئی
بهلام بۆ باری قورسی جههل و نادانیی، ههمالیکه
به بۆنی گول له گولزاری عههبهت تیک نهچی زهوقی
کهچی خۆزگهم بهوهی لیی دووره، خوئی چهن بهدفعهسالیکه
به زاهیر بۆ طهریقی وهعزی دهم عهلامهیه، نهما
له بهزم و رهزمی مهیخانهی حهقیقهت کویر و لالیکه
سیهه بهختانی نهم ریبازه پیروزی لهلا شیتته
سهری سهودازهدهی عاشق لهلای نهو زرکهتالیکه
بهبن شهرمیی نهدا تانه له عشقی دل کهچی بۆ خوئی
ههموو فخری له دنیاا به شانه و شان و بالیکه
وهره واعیز بدهم وهعزیکئی چاکت گوی له من بگره
بزانه عاشقی دیوانه گیرۆدهی چ خالیکه
جیهانی بی عههبهت ههروهکو گهرماوی بی ناوه
که تو خوشووری، نهم دنیا به نرخى پهشتهمالیکه

ده خیل نهی کۆمه‌لی عوششاقی مه‌جلیس، ناهه‌قی مه‌گرن
نه‌زانێ خۆی که‌ و‌ا په‌روه‌رده‌یی ده‌رسی چ‌ مالێکه
به‌ ره‌غمی واعیزی بی‌ مه‌عرفه‌ت بی‌ شک د‌لی (شه‌یدا)
هه‌تا رۆژی قیامه‌ت چ‌او‌ه‌پ‌یی سه‌روه‌ی شه‌ه‌مالێکه

***

نه‌سیمی چه‌مه‌ن

هم‌ولیر ۱۹-۲۰/۹/۰۰۰

لهم کاته که دل رووی له شهم و ماهی نه‌وایه
گشت نه‌وعی به‌شهر پاکی به‌بئ دهنگ و نه‌وایه
بئ چریه‌یه و ش‌ش‌ده‌ری نهم د‌وره به‌جاری
لهم نیو‌ه‌ش‌ه‌وی تاره که عالم له‌خه‌وایه
بؤ مورغی سه‌حر ه‌روه‌کو ص‌دیادی سه‌حرگا
دل و له خ‌ه‌یالی چه‌مه‌ن و ص‌یدی که‌وایه
بؤ چاره‌یی دل، عاشقی بی‌چاره به‌ته‌ن‌ها
ته‌بعی وه‌کو خ‌ه‌ف‌ف‌اش‌ه‌یه، به‌ختی له‌ش‌ه‌وایه
خؤ ع‌ش‌قی گول و ش‌ه‌وقی دل و دید‌ه نه‌بئ گ‌ر
سه‌رت‌اس‌ه‌ری نهم که‌ونه که‌نرخ‌ی به‌ه‌وایه
نایب‌ته مه‌ح‌ه‌للی ف‌ه‌ره‌ح‌ی دل له ژیا‌نا
نه‌و ژینه که‌ژانی دل‌ه هم‌په‌ستی‌ی له‌وایه
ه‌ه‌ر بؤنی نه‌سیمی چه‌مه‌نی دول‌به‌ره بی‌ش‌ک
بؤ د‌ردی د‌ه‌روون و دل‌ی دی‌وان‌به ده‌وایه
گ‌ر جه‌وری ره‌قیبی گول‌ی په‌ژم‌ورده نه‌بئ، خؤ
که‌ی ق‌ه‌ط‌عی سه‌ری بول‌بول و په‌روانه ره‌وایه
ر‌ب‌بازی سل‌و‌و‌کی دل‌ی (ش‌ه‌یدا) غ‌ه‌می له‌یل‌ه
ته‌م به‌زم‌ه له‌گ‌ه‌ل سه‌رده‌می مه‌جن‌و‌نه‌وه وایه

***

دەردى عەشق

هەولتير - ۱۶/۱۲/۲۰۰۰

دولبەرا دەردى فیراقت کارىیە
دَل نەماوە زەوقى تا شەوقى ھەبى
مەن ژيانم ژانە بى دیدارى تۆ
گەر بلیم قەصدم ژيانە و عەیش و نۆش
لەم ژيانە مەن دەسم شت بۆ ئەبەد
تۆ ئەگەر قەصدى سەرم کەى حازرم
یا بلینى ئەمڕۆکە ناز و غەمزە کەم
دَل ئەبیتە قۆچى قوربانىی لەبۆت
سا خودا چى بکەم! گوناھى مەن چ بى
کەى ئەبى بېریتەو بۆ کامى دَل
خۆ منى (شەیدا) بە دەردى عەشقەو

شەوقى دَل بى وەسلى تۆ ناچارىیە
سەیلی خویناوہ لە جەرگم جارىیە
تۆ بە ناز و غەمزە مەیلە لارىیە
دَلنیا بە ھەر قەسە سەرزارىیە
چونکہ بى دولبەر سەراپا زارىیە
بەس بلینى مەیلەم وىصال و یارىیە
ھەر نیشانەى ئولفەت و بیدارىیە
چونکہ کارى دولبەرەن عەییارىیە
ئەو کە مەیلی ھەر لەسەر لاسارىیە
مەینەت و ئەم وەزعی ناھەموارىیە
ئەشكى خوینىنى دو چاوم نارىیە

ناره زووم بۆ ته ماته

ههولير - ۲۰۰۱/۶/۳

نهى دل به يهقين بيبه دهسا وايه ته ماته
وهك مه مكه مژدهى كوودهكى ساوايه ته ماته
غار ته گهرى مولكى دلى جه معيكة به دايم
هر تاكو نه بهد عادهتى ناوايه ته ماته
حكمت له وهدا جه معه له سهرتاسهرى سالا
هردهم به ته بيعت له ره واجايه ته ماته
روشنكهرى مالى دلى تاريكه له شهودا
وهك له نهر و فائوس و چرا وايه ته ماته
ديققت له سهر و خيلقهتى كهى گهر به ته ممول
وهك زينته و تاجى سهرى پاشايه ته ماته
چوار فسله نيه فسللى له گهل سفرههه مالا
زياتر له زهتى وا له به هارايه ته ماته
هرچهنده نهتۆ وهسنى بكهى هر كه مه هيشتا
مه خلوقى خوداي بهرز و تهعاليه ته ماته
وهعهدهى به برنج داوه ههتا ماوه له دنيا
هر هوگرى يهك بن، كه له بن نايه ته ماته
من بولبول و نهو رهونهقى حوسنى گولى باخه
بروانه كه شوخيكي چ زيبايه ته ماته
سهده حهيف و نهسهف! داخى گرانم كه نه بينم
لاى بهعهزه كهسنى نرخى وهكو كايه ته ماته
پيم خوشه هه موو عاله مى نهه عهصره بزاني
مه عشووقى منى عاشقى (شهيدا) يه ته ماته

جهنگى دەرۋونىسى^(*)

ھەولير - ۲۰۰۲/۷/۱۵

وەرە بنوارە ئەى دَل چۆن ھەرايە
خەلاتى مىللەتم داۋى بەلايە
نەگەرچى جەنگى كوردكوشتن نەماۋە
كەچىي جەنگىكى تر ھاتۆتە كايە
لەجياتى ناۋېژىتىنى مالى دلمان
لە خاكي ئىمە جەنگى كارەبايە
نەۋەى جىيى داخە ئەم دىۋە دزىۋە
لەنيۋ گشت مالى كوردىكا پەيايە
نەبىنم چىنى مىللەت بۆتە دوو بەش^(۱)
بەتەنھا زەنگى خىرە دەنگى نايە
لەبەر بەرزى و بلندى و حورمەتى خۆى
بەشىكى لات و بى دەست و گەدايە
لە سايەى ۋەزەى ناھەمۋارى ئەمدا
بەشىكى دىكە سەرگەرمى سەمايە
ولاتى ئەم گەلەش ۋا بۆتە دوو بەش
لەلايى (نەزمى) ۋا لايى (قەلا)يە

---

^(*) بەھۆى نەبوونى كارەبا لە كوردستان بۆ ماۋەى چەند سالىك، كە گرفتىكى سەرەكىي رۆژانەى خەلك بوو،
يىتاقەتتىي زۆر رووى تىكردبوون و ئەياننالاند پىۋەى و ەك پىۋىست دەسەلات ھەولى چارەسەرکردنى تەۋاۋى
ئەندا و تەنھا كەسانى كارىدەدەست و دەست رۆيشتۋو لىي بەھرەمەند بوون، بەو ھۆيەۋە ئەم ھۆنراۋەيەم نروسى.
^(۱) مەبەست لەم دوو بەشە گەل و دەسەلاتە، نەك گەل خۆيەخۆ.

شتی شاراوہبی ئەمڕۆ لە میللەت
 نیازی بێ خەمی سولتان و شایە
 ئەوێ نرخی نەبی ئەمڕۆ لە لایان
 پەيامی ناشتی سڕووی سەبایە
 هەتا ئیستاکە نەمزانی بە باشیی
 چ سوودی ئەم هەموو غەوغایە دایە
 بەبی پیچ و پەنا بێ شک گەلی من
 گەلی ئەو خاوەنی شەرم و حەیا
 گەلی خۆی کردە قوربانی ولاتی
 نێر جەنگی ئەگەڵدا کە یارەوایە
 وەیا رەنجی هەموو بدری بەبادا
 لە بەرچی ئەم هەموو پیچ و پەنایە!
 ئەوا (شەیدا) بە خامە ی هاتە گوشتار
 مەلێن بۆچی بەبی دەنگ و سەدایە

***

هملیر - ۲۰۰۲/۸/۱

وهرن یاران ببینن پاکی عالم چوځن خرؤشاوه
 سببا نه مړوکه په یغامی فوغان و شینی هیناوه
 نه ماوه شهوقی جارانی، شکاوه رهونه قی حوسنی
 به زهنگی دلته زیتنی نهم ههواله وا په شوکاوه
 که رهنگ و دیمه نی شیوازی شین و ماته م نه نویتنی
 به ناچارایی له دهس جهوری ره قیب هاتوته نهم ناوه
 نه لئی نه مړو منیش وه عالمی دل مات و خاموشم
 له ترسی بای غه زه ب هاتووم په نام بو ئیره هیناوه
 له گه ل خوما په یامی شیوهنم هیناوه بو نیوهش
 سه راپا به زم و بازاری نه مهل ویران و شیواوه
 له باخی پر له داخی بیکه سیی، بولبول به کوځ نه گریی
 نه لئی داخی گرانم وا په رهی گوځ سیس و ژاکاوه
 دهسا نهی کوځمه لئی مردانی خاوهن هیمهت و بازوو
 به هاواری سببا مه جلیس مه شیوینن له مه ولواه
 له کوردی بیننه وا عاجز مه بن پیرانی دل ناگا
 نه کهن کاری، بلین وا پاک و پیسه پاکی سووتواوه
 نه مانه زاد و په روه ردهی دهسی نامهرد و بیتگانهن
 هه موو خوځراکی نهم جه معه گلاو و پیسه، خویناوه

“بېږنه ی سمره لدانی په کیک له درېندانه ترین کاری مړوځی در له میژوودا له لاین کوځمه لیکي سرلیشیواو-
 هلدانه وی مزاری پیروزی گوره پیرانی تمریقته نه قشبه ندیی له بیاره، نهم هژواوه یه نووسی.

که جوندی نهفس و شهیتانه نهوهی نهم کاره کاری بی
 له ریپازی خودا دووره، نهسیری شوهرهت و ناوه
 سهبه بکاری خه می نهم میلله ته یارهب خه جالته بی
 له گهل نهو سهر سیایه ی نهم گه پهی لهو خه لکه بهرداوه
 نه بی همر بیتهدهر شمشیری حق رژی له کیلانه ی
 ببینن نهم هه موو خاری خه مانه ی پاکی کیلاوه
 چ هیژی بی که بهرگهی دهست و بازووی نهولیا بگری!
 له (مَنْ عَادَى لِي) یا نهم وهسفه رهنگ و نهقشی کیشاوه
 له (شهیدا) یانی نههلی دل پیرسن سپری نهم گه نجه
 نهوهی دوزمن به دۆسانی خودا بی، نوقمی زه لکاو

***

هیجره تی گول

سلیمانیی - ۲۰۰۲/۸/۳۰

یاران ده خیل به نندی دلّم هه لوه شایه وه
دووباره ئاخ و داخی ده روونم گه پرایه وه
تیری موژهی حه بیبهیی دلّ بوو که که و ته کار
بهم داخه زامی کۆن و نهوم وا کولایه وه
ویستم به با بدهم خه م و ناسۆر و ده ردی دلّ
له ملاوه دولبه ری بی وینه تیکی دایه وه
خویناوی جه رگی له ت له ت و سویراوی دیده که م
داخی گرانم نه م سه ف ره ش رهنگی دایه وه
قه صدم ویصال و دیتنی گولّ بوو که چی ته سه ف
دیستم هه وار و مائی وه ها پیچرایه وه
شه و قی جه مائی روویی که له م ناوه لانه برد
په رده ی له سه ر دلّی دیوانه دانه دایه وه
یاران بلّین به دولبه ره که ی بی میسالی من
جه ستم زه لیلی دهر د و غه مه، بی به لایه وه
گولشن نه ما به فه وتی دلّ و باخه وانی گولّ
بولبول به گریه ئۆغری کرد و نه مایه وه
دولبه ر که مه یلی هیجره ت و کۆچی فیرا قی کرد
شادی له مائی پر خه می (شهیدا) ره وایه وه

***

هاواری دل

ههولیر - ۲۰۰۳/۵/۵

مهدهد پیری دل ناگا سا عیلاجی زهخم و زامم که
به چاوی دل سهعاتی روو له گوفتار و کهلامم که
بینه چۆن نهسیر و بهندی داوی نهفسی نههمارهه
دهسا لوتفی له گهل روح و دلای بی ناز و خامم که
که صهحنی سینه و دل خالی یه توخوا وهره قوربان
له بادهی بی غهش و سادهی دهست نهختی له جامم که
نهمن وا ویل و سههگهردانی دهشت و چۆلی زولماتم
به شهوقی شه معی رووت سهوداسههری ماهی ته مامم که
دهمیکه دل له شههد و شیر و هسلت صائیمه دیدهم
له خوانت لوقمهیی ته قیدی نیفطاری صیامم که
که من (شهیدا)ی جه مال و حوسنی تۆم خو موستهه ققم گهر
ته ماعم بی له خهزنهی عه شقی تو، سا یادی نامم که

شاهی حوسن

همولیر - ۲۵/۶/۲۰۰۳

به شهوقی عهشقی لهیلّ دیده بهنده
 شه‌کەر گیرای شه‌هد و ئاوی لیوه
 له باخی عهشقی گولدا دهم به‌یانئ
 به بۆنی خونچه‌یی مه‌ستی هه‌وا بوو
 قه‌راری پی‌نه‌ما له‌وساوه زانی
 وه‌ها که‌وتۆته داوی عهشقی یارئ
 به بی‌باکیی له رووی جه‌ور و جه‌فاوه
 شرووحی دلّ له‌سەر زولف و روخی نه‌و
 له بازاری کرپنی مه‌یلی له‌یلا
 وتی بۆ شیت و مه‌جنوونیککی وه‌ک تو
 به‌رابه‌ر گوژشه چاوێکم به‌ته‌نها
 وتم رازیم و سه‌د میننه‌ت له‌گه‌لدا
 دلّ‌زاریکی وه‌ک من مه‌ست و مه‌ده‌ووش
 نه‌گه‌رچی نیسته مه‌ستی مه‌ی مه‌جازم
 له شه‌وقی ئاگری عهشقی حه‌قیقه‌ت

که شاهی حوسنه و ئهم بی‌چاره به‌نده
 ته‌بیعه‌ت بۆیه وا مایل به‌ قه‌نده
 به چه‌هچه‌ی بولبولی دلّ که‌وته خه‌نده
 به‌لّی هه‌ر بۆیه سه‌رخۆشه ئه‌وه‌نده
 که وا زار و گرفتاری که‌مه‌نده
 که قه‌تلی عاشقی خۆی لا په‌سه‌نده
 له‌گه‌ل عاشق، جه‌فای زۆر و زه‌وه‌نده
 نمونه‌ی شه‌رحه‌که‌ی پازه‌ندی زه‌نده
 وتم گوژشه‌ی نیگاه‌یکت به‌چه‌نده؟
 که لهم بازاری عهشقی له‌یله رهنده
 قبوولی نۆشی سه‌د نی‌ش و گه‌زه‌نده
 بکه‌ی، چون دلّ سه‌راپا سه‌ر به‌ په‌نده
 گه‌لّ دووره له‌ کاری په‌ست و گه‌نده
 ستاره‌ی به‌خت و نیقبالم ره‌وه‌نده
 دلّی پر سوژی (شه‌یدا) به‌هه‌ره‌مه‌نده

***

سروہی سہبا

ہولیر - ۲۰۰۴/۲/۱۴

دہمیکہ چاوہرپی سروہی سہبا م و دیدہ پر خوینہ
سہبا دہستم بہ دامینت نہویدی وہسلی گول بینہ
لہ دہشتی تاریکستانی غم و نالہی دلہی زارم
بہناہق تو نہوہندہ سہر لہ خوت و من مہشیوینہ
نہوہندہ دہست و دامانی سہبا بوم تاکو وادہی دا
وتی نہی گول وەرہ نیو باخ و رہنگ و رووت بنہخشیٹہ
سہراپا عاشقانی حوسنی تو بوت بوونہتہ بولبول
بہ ناز و غمزه توش چاوئ بہرہو نہملاوہ ہلپینہ
بہشوپن موژدہی سہبادا گول شوکور تہشریفی پیدابوو
کہ دیتم رہنگی، بی شک گہوہریکہ تاک و بی وینہ
لہ وہختیکا بہخزمت گول گہیشتم، دل و ہا لہرزنی
وتم توخوا نہوہندہ قامہتی زہردم مہلہرزینہ
نہ بہرگہی قووہتی دہردی فیراق و فہسلی تو دہگرم
نہ وہسلیشت عیلاجی دل نہکا، چون بی سہر و شوینہ
لہبہر شہوقی جہمالت گہر تہماشای ماہی حوسنت کہم
نہترسم کویر بی دیدہم، کہ دیدہت شہوقی دل سینہ
شہہیدی عہشقی تو قوریان کہ (شہیدا)یہ لہبو وہسلت
لہ میہرت چاوہرپی جامینک و بادہی عہشقہ بیہینہ

***

نازی شکاو

هولیر - ۲۵/۱۰/۲۰۰۸

فیداتم دولبره را ره حمی به حالی ناتهداوم که
به چاوی خۆت ته ماشای نهشکی خوینینی دو چاوم که
ببینه رهنگی زهره و شکل و شیوهی مات و شیواوم
به دلّ دیققت له خویناوی دلّ و دیده و ههناوم که
به تیری غهم و هها کون کون بووه لاشهم وهکو بیژنگ
دهمادهم ژهنگی سینه و دلّ به وینهی ناوی چاوم که
به شمشیری جهفا بوو پهیکه ری دلّ ورد و لهت لهت بوو
دهسا لوتقی له گهلّ تیقلی دلّ لهت لهت کراوم که
به دهست و سه نهعتی پر نیعمهت و بههره ی خودادادت
وه ره ته عمیری خانه ی سینه که ی رووخار و خاوم که
له عاله مدا زرا ناوم به دلّخویشی ره قیبی غهم
دهخیلت بم عیلاجیکی دلّ و ناوی زراوم که
دهمیکه من گرفتاری غهمی عشقی گولّی رووتم
دهسا ره حمی له گهلّ وهسلّی کهم و ههم ناتهداوم که
منی (شهیدا) به حوسنی بی نهزیری تو، به روژ و شهو
نهنالم، سا نهتوژ مدهیلّی له گهلّ نازی شکاوم که

***

مەرجهلهی عهشق

ههولێر - ۲۰/۲/۲۰۰۹

بۆیه ساقیی تاکو ئیستێش بیری ههه ئیمهه بووه
چون بهتهنها نهه لهنیو مهیخانه خاوهن مهه بووه
من که عهشقی پیری مهیخانهم لهدلدا بوو، نیتر
وامنهزانی مەرجهلهی عهشقی مهجازیی طهه بووه
بهس دیاره تیفلی دل هیشتاکه ههه نهوهلیهتی
داوی عهشقی دلبریکه تازه وا پێوهی بووه
وا دیسان نهمرۆ گهری عهشقم سههری ههلدایهوه
دل به تیری حوسنی یاری بی وهفا پهه پهه بووه
هیند دهمی بوو شههد و شیریی لی پرابوو تیفلی دل
ئولفهتی چهن سألهی گول، نهینهزانی کهه بووه
چی له تام و چێژی وهسلێ گول بزانی تیفلی دل
یا له میهر و سۆزی لهیلا، نهه که ساتی نهییوه
نهم زهمانه عاله میکی زۆری کرد بهرز و نهوی
یهک زهلیلی زیل و بهم، یهک مهستی سۆزی نهه بووه
چهنده خۆشه بۆ دلهی (شهیدا) که قاصید بی بلی
لهه ههموو تازار و دهرده، یاری تو پێوهی بووه

***

خهزنه‌ی عاله‌می دلّ

ههولتیر - ۲۰۰۹/۵/۵

دلّم سووتای تینی ناری عیشقه
جگهر کون کون کراوی خاری عیشقه
سهر و مالّم هه‌موو له‌و رّیسه دانا
که قه‌صدم شاره‌زایی شاری عیشقه
کلیلی گهنج و خهزنه‌ی عاله‌می دلّ
له‌خزمت حه‌زرتی سهرداری عیشقه
ئه‌گهر لوتفّ بکا ئه‌و یاری گولّ‌ه‌نگ
ره‌وایه چونکه ئه‌و دلّداری عیشقه
له‌ غه‌مخانه‌ی ده‌روونی ئه‌هلی مه‌جلیس
عه‌جده‌ب پیری مه‌ی و غه‌مخواری عیشقه
له‌داخی هه‌لّوه‌رینی گولّ له‌ باخا
وه‌کو من بولبولیش زاماری عیشقه
منی (شه‌یدا)ی جه‌مالی گولّ هه‌موو ده‌م
نومیدم وه‌سلّی له‌یل و یاری عیشقه

***

میهری دولبه‌ر

هه‌ولێر - ۲۰/۶/۲۰۰۹

عه‌زیزه‌ که‌م نه‌من ده‌سم له‌ میهری تو‌ نه‌بۆته‌وه
جه‌مالی گول‌ میسالی تو‌ له‌بیری دل‌ نه‌چۆته‌وه
ده‌می‌که‌ ته‌یری رو‌حی من به‌ تیری تو‌ غه‌میده‌یه
خه‌یالی دل‌ که‌ به‌نده‌ هه‌ر به‌ قه‌وسی دوو برۆته‌وه
له‌ ری‌ ویصال و عه‌شقی تو‌ نه‌ما به‌هاری عومری من
به‌ میسلی کو‌که‌نی فیدا به‌ شاخ و هه‌رد و کو‌ته‌وه
ده‌می‌که‌ چاوه‌ڕێی نه‌سیم و موژده‌یی‌کی قاصیدم
که‌ بێ له‌ نه‌و دیاری عیشق و شاری میهری خۆته‌وه
بده‌ نه‌جاتی من له‌ غه‌م که‌ به‌ستراوه‌ ده‌ست و پێم
له‌ ده‌شتی چۆل و بێ په‌یا به‌ دار و به‌رد و کو‌ته‌وه
ته‌مه‌ن نه‌وا ده‌چی به‌ره‌و خه‌زان و وه‌زی پایزی
(شه‌یدا)ی به‌هاره‌ دل‌ له‌ گه‌ل جه‌مالی پر شکۆته‌وه

***

گه وهه ری سینه

ههولیر - ۲۷/۶/۲۰۰۹

ده خیلیم پیر و نوستادی حه قیقه ت، دلّ بلاوینه
به یادی ده مده مدهی وه سلّت له خه و ئه م تیفله هه ستینه
هه تا هه ستن له خه و باقیی له طانیف، گه وهه ری سینهم
خه زینه ی عالهمی مه عنا به تیفلی دلّ بناسینه
ده سا بۆ راحه تی رۆح و فتوح و شهوق و نه شنه ی دلّ
له شووشه ی ده سته ره نگینت گولای لی پپرژینه
هه تا بیهه قوتایی مه دره سه ی عه شقی حه قیقی، من
ئه گهر زه حه ت نه بی چاوی به ره و ئه ملاره هه لیینه
له طانیف موده تی که چاوه پتی نه نواری لوتفی تۆن
به شی شهیتان و نه فسم بۆ له ساحه ی سینه ده ریینه
ته وه ججه که له کیوی قه سه وت و بی شهوقی دلّ، جانا
هه تا ده مده م مونه وه ره بی به وینه ی نووری ناوینه
له بابی لوتفه وه نیصلاهی نه حوالی له طانیف که
به شهوقی رۆژی رووت قوربانتم سینهم بسوروتینه
ده می که مه رحله ی عه شقی مه جازی طی بووه، دیدهم
وه ره قوربان به باده ی مه ی حه قیقیم پی بنۆشینه
له ده رسی عه شقی ته و شوخی دلّ ازاره نه جاتم بوو
نیتر واده ی وه فای تۆیه، که جهرگ و دلّ هه موو خوینه
که تۆ نوستادی عه شق و پیری مه یخانه ی حه قیقه ت بی
له گه لّ ده رس و موتالا دا ده می کیش جامی مه ی بیینه
منی (شهیدا) له مه کته یخانه که ی تۆ ساز و ناماده م
رمووزی عه شقی گولّ به م تیفله به سته زمانه بخوینه

زەمەزمەى چەمەن

هەولێر - ۲۰۰۹/۷/۱۰

دەلێن ئەمەڕۆ چەمەن شۆر و فوغان و زەمەزمەى لێیه
شکۆھ و دەبدەبەى سولطانى عەشقه و وا لەسەر رێیه
نەوانەى عاشقى لەیلن، وەکو پەروانە سووتاون
نەزانن ئەم هەموو شۆر و گرین و رۆیه بۆ کێیه
هەموو هەر چاوەپێی رۆژی قودوومی یاری گولرەنگن
بەلێن تەشریفی گول با بێ، شیفای بۆ زامى دل پێیه
خەلاتى بولبول و پەروانە دايم هەر گول و شەمە
دەسا یاران بزائن دیمەنى ئەم دوانە لەکوێیه
منى (شەیدا) کە گیانى خۆم لە رێی ئەو یارەدا بەخشى
لە ساحەى خۆفیداکردن، مەلێن کارێکی بێ جێیه

***

مه‌دینه‌ی مونه‌وهره - ۲۹/۵/۲۰۱۱

دلّه سا موژده‌بیّه ته‌مپرۆ له تۆ، به‌ختت له‌سه‌ر باره
 كه وا هاتوووته نهم جیگه و مه‌قامی پر له نه‌نواره
 منیش وهك تۆ ته‌ماداری نه‌سیمی مه‌یل و لوتفیكم
 به‌بی شك وهك من و تۆ، عاله‌مئ دایم ته‌ماداره
 ده‌مئ بوو ههر شنه و سروه‌ی سه‌با ده‌م قاصیدی من بوو
 كه‌چی ئیستا منم قاصید له‌بۆ نهم سروه بیتچاره
 شوکور نه‌بجاره من پیشی نه‌سیمی صوبه‌ده‌م كه‌وتم
 به‌ دل من شاد و مه‌سروورم كه‌ وا هاتوومه نهم شاره
 نه‌میستا من له‌خزمه‌ت سه‌یید و سه‌رداری عاله‌م‌دام
 عه‌جبه‌ شاهیتکی بالا‌ده‌ست و خاوه‌ن جاه و سه‌رداره
 نه‌ده‌ب بنوینه نه‌ی دل له‌م دیاره سا ده‌خیلت بم
 بزانه ئیسه مه‌نزلگه و مه‌دینه‌ی هزاره‌تی یاره
 له‌خزمه‌ت نهم حه‌بیبی جان‌دا دوو یاری جانیی هه‌ن
 یه‌كئ فارووقی مه‌رده، یه‌ك ره‌فیق و هه‌م‌ده‌می غاره
 ده‌با خاکی هه‌موو دنیا فیدای نهم خاكه‌ بی، وهك من
 چ خاکی! عه‌نبه‌ره، میسكه، ده‌وای ههر ئیش و نازاره
 هه‌موو ناو و هه‌وای عاله‌م فیدای ناو و هه‌وای نهم بی
 له‌گه‌ل عومری منی (شه‌یدا) له‌بۆ نه‌و یاره نازاره

***

ژناره‌یه‌م له یه‌كه‌م سه‌فه‌ری عه‌مه‌دا نووسی، كه له‌گه‌ل (عه‌زیزی) برام و كاك (هه‌یم‌ن عب‌دول) و
 هه‌می حاجی ره‌سول له به‌رواری (۲۷/۵/۲۰۱۱) دا نه‌غامان دا و له (۶/۶/۲۰۱۱) دا گه‌راینه‌وه.

قافلەى سلاو^(*)

ھەولير - ۱۹۹۸/۹/۴

زاھيدا ھەر ليرەوھە تا (بى ۋ ئەلف ۋ نوون ۋ ھى)
قافلەى ھەرز ۋ سەلامم ۋا بەرەو لات كەوتەرئ
تاكو بەزم ۋ رەزمى جارانت بە دل پىرخاتەوھ
خۆت بپاريزى لە فیتنەى (صاد ۋ بى ۋ غەين ۋ ھى)
گەرچى ئىستا تۆ موقىمى خاكى ئىرانى، بەلام
قەت نەبى تابىع بە رىگەى (شىن ۋ بى ۋ غەين ۋ ھى)
چونكە تۆ سوننىت ۋ رىگەى ئەھلى سوننەت بەرمەدە
با نەچىتە رىزى جەمعى (فى ۋ ئەلف ۋ جىم ۋ رى)
باوك ۋ باپىرت لەسەر رىبازى ھەق بوون ھەرھەموو
تۆ بەتەنھا نەگرى رىگەى (چىم ۋ ھى ۋ واو ۋ تى)
ھەر منى (شەيدا) بە تۆ دلئسۆزم ۋ بۆ سوودى تۆ
ھەول ئەدەم تاكو ببى تىكەل بە (گاف ۋ ھى ۋ پى)

***

---

^(*) كاتىك ھاوپىي خوشەويستم؛ كاك (زاھيد فەقى صالح) لە سلىمانىي بە سەفەر چووبرو بۆ شارى (بانە)،
نەم ھۆنراو ەيم تەنھا بە مەبەستى خوشىي ۋ نامە گۆزىنەوھ بۆ نووسى.

فیرقەتی یار

هەولێر - ۱۸/۹/۱۹۹۸

دڵم ئەمڕۆ لە سەختیی دەرد و بێ-بەختیی ئەنالینێ
نەلێ کوا ئەو کەسە قورمیشی بەختم دانەگرسینێ!
کەسێ بێ شیوایی رەنگینی وەك ئاوێنە بێ بۆ من
نیتر چۆن فیرقەتی ئەو یارە جەرگ و دڵ نەبرژینێ
هەتا کە شەوق و شادیی روو لە مالتی دڵ نەکا ساتی
نەبێ یاریکی و تیفلی دڵە زارم بلاوینێ
لە شاری دوور لە یار و یاوەرانی کۆن و دیرینم
نەژیم ئەمڕۆ، تەمەن نەپروات و هیچ بەرەمی دوینێ
عەجەب بەحرێکە ئەم دنیا بە بۆ فەوتانی ئەهلی عەشق
نەبێ هەر غەرقی ئەو گێژاوە بێ تا رۆحی دەردینێ
هەتا بێ-هێز و لاوازی نەکا وەك لاشەیی مردوو
مەحالە دەستی لێ-بەردا وەیاخود وازی لێ-یینێ
نەگەر بیت و دڵە (شەیدا) نەجاتی بێ لە غەم تا سەر
هەتا ماوە بە خامە دیەنی یاری ئەنەخشینێ

***

نالهي دهر وون

ههولير - ۱۹۹۹/۵/۲

که عالم شاده نهی یاران به من چی
جه مال و رهنگی گولزاران به من چی
دهبا عالم هه موو دلخوش و شا بن
نگین و بهزمی دلداران به من چی
که جیگهی دل بهدایم دهشت و دهر بی
ژیان و عهیشی نیو شاران به من چی
که من موحجاج و لات و بی بهها بم
بههای نیو گهغی بازاران به من چی
بهجاری کون کونه جهرگم وه کونهی
شیفابهخشی پرستاران به من چی
که من نه پرۆ موقیمی کونجی غهم بم
نیتر شوق و صفای جاران به من چی
لهجیهک کهس نه بی ناگای له حاله
خهم و نالینی غهخواران به من چی
که دولبهر لا نه کا بهملاره جاری
عیلاجی دل فیداکاران به من چی
بهلی دل شیت و (شهیدا)یه له بو گول
نیتر مهجنوونی کوساران به من چی

***

رۆژی ویصال

هەولێر - ۲۶/۸/۲۰۰۰

فیدای پیاڵەى دەست بم ساقیا بۆم تیکە لەو جامەى
دەست، ئەمما بنۆشینە بە من قوربانە ئەوجا مەى
ئەمن قەصدم لە مەى ھەر نوورى عەشق و شەریەتى وەسلە
کە عاشق مەست نەکا، ھەم لەو حەرام و تالییە بیوہى
ئەگەر سووچیکی مەیحانەم بەبێ خەم دەسکەوێ، جانا
بە دڵ حاشا لە جامى جەم، ئەکەم نەفرەت لە تەختى کەى
لە دنیا دا ھەتا دڵ ماوہ بۆ راز و نیازى گۆل
نەبێ وەسلێ دڵ و گۆل چۆن بەجاری بیتەجێ یا کەى!
دڵەى دێوانە رۆژى جەژن و شادیى لا زەمانیکە
کە وەسلێ بۆ مویەسسەر بێ لەگەڵ ئەو یارى بێ وادەى
بە یادی لەیلەوہ بۆ کامى دڵ سەرمەستە ئەمپۆ وا
لەنیو مەیحانەکەى عەشقا بە بادەى بێ غەش و سادەى
نەتۆش خۆ گەر نیازت وەسلێ یارە لەم ھەموو شینە
فیدای ئەو یارى دلبەرە دڵە گەر ساز و نامادەى
نەبێ رۆژى ویصالی تۆ بە گۆل کەى بێ دڵەى (شەیدا)
بە شەوق و زەوقەوہ جامی لە پیری مەى تەمەنناکەى

***

نەقشى شىۋەى يار^(*)

ھەۋلىر - ۹/۶/۰۰۰

زاھىدا لەجىياتى دەستىم بگرە چاكى دامەنى
قەت بە عىززەت پىن بە خاكى شارى يارا دامەنى
شارى يار و ياۋەرانى رىگەيى عەشقە بە حەق
سا دەخىلىت بىم ۋەكىلىم بە بگىپرە شىۋەنى
ناھەقم مەگرە كە رەنگى ماتەمم لى نىشتۈۋە
چونكە تا فىرقەت نىسىبىم بىن، وىصالم نادەنى
گەر رەفىقى دىل شەكستە و بىكەسانى، چاۋەكەم
سەر لە قور بگرە ۋەكو مىن، تاجى شاھىيى سەر مەنى
ھەردو دىدەم كۆپرە دىدەم ۋا لە دوورىيى دولبەرم
بۆ شىفائى دەردم ئەكەم مىن چاۋەپرى پىراھەنى
خۆزگە ئەخۋازم كە تۆبى ھۆى شىفابەخشىيى دىلەم
يا ئەگەر چارى نەبوو، تىرىكى بى غەم پىۋەنى
نوورى شوعىلەى ھەردو چاۋى تۆلە جىگەى چاۋمە
صورەتى يارم لە خەزىنەى پاكى ئەو دوو چاۋە نى
نەقشى شىۋە و چاۋى مەستى ئەو لە دىلتا ھەلەكەنە
غەيرى ئەو نەقشە نەكەى تۆسەيرى رەنگ و دىمەنى
گەر نەبوو ھىزىت ۋەكو فەرھادى كۆكەن، بى درىغ
بگرە نەققاشى كە شىۋەى ئەو نىگارە ھەلەكەنى
تا بزانى چۆنە ھالى رىپرەۋانى رىيى فىراق
ۋەك مىنى (شەيدا) بگەى تەركى گوللى گشت گولشەنى

^(*) ئەم ھۆنراۋەيەم بۆ ھاۋرىيى خۆشەۋىستىم: كاك (زاھىد فەقىى صالح) لە سلىمانىيى نووسى.

يادی له دايکبوونی جه زړه ت سَلَامَت (*)

همولير - ۲۸/۵/۲۰۰۱

فلهك يادی له دايکبوونی شیرینت موبارهك بئ
جه مائی جیلوه به خش و شموقی رهنګینت موبارهك بئ
قدوومی فده خری عالم، بوو به مایه ی شهوکت و شانت
به موژده ی وه سلی دولبر عزیز و ته مکینت موبارهك بئ
له سایه ی نووری نهو بوو دیمن و شیوه ت مونه ووهر بوو
شوعاعی خور و نووری ماه و پهروینت موبارهك بئ
ده مئ بوو چاوه پئی هه لاهاتنی ماهی موبارهك بووی
نه میستا جه ژنی نهو، ناواتی دیرینت موبارهك بئ
شکابوو ره ونه قی بازار ی حوسنت بئ جه مائی رووی
به حوسنی شوعله به خشی نهو له نهو ژینت موبارهك بئ
به نه شته ی میشکی نهو دنیا سه راسه ر عه به رنه فشانه
ګولاله و لاله زار و بونی میشکینت موبارهك بئ
شه قایق سه ربه سه ر شق بوو، شکوفه ی کرد ګول و غونچه
له بونی یاسه مین و یاس و نه سرینت موبارهك بئ
وهره ته ی باخه وان، بازار ی باخت وا خرؤشاهه
نه مامی ګول، دو زولفی چین له سه ر چینت موبارهك بئ
له ژیر چه تری نهوا عالم شه رابی وه حده تی نو شیی
نهوید جانا شه راب و باده نو شینت موبارهك بئ

نهم هونراوه یه له ژماره (۲۷) ی ګوڅاری (په پړه) سالی ۲۰۰۱ بلاو کراوه ته وه.

ره قییبی سوفله و ناکهس، دلی پر قینه بهم یاده
 ده تۆش نه حمق لیباسی ماتهم و شینت مبارهك بی
 ههتا رۆژی قیامت نهشکی خوینینت ببارینه
 له بهر دهردی گرانت ناه و نالینت مبارهك بی
 نه من رازیم به مشتی خاکی بهرینی پاکی پیغه مبه
 بفرموی پیم خهلاتی عیسز و ته مکینت مبارهك بی
 به سۆز و شهوقی دولبه، عاشقی (شهیدا) نهلی نهی دل
 له ریگهی عهشقی نهودا بهرگی خوینینت مبارهك بی

هه مده می غه م

ههولتیر - ۲۰۰۱/۶/۲

دلّه سا بۆچی نهتۆ هه مده می نالین و هه می
سه به بی شیوه و شینت چیه! دایم به غه می
دلّه خۆ دولبه ری تۆ میهری نه بوو قهت له گه لّت
نه دی تۆ چۆن به خه یالّت به ته مای قه ولی ده می
نیه تی حوسنی وه فا، جه ور و جه فا ته به یی نه وه
سهیره تۆ موته زیری خه رمه نی لوتف و که ره می
چیه باکت! که نه تۆ بییه شی گولزاری گولّی
له ده ری نه هلی دلّا تۆ که نه مینی حه ره می
عه مه ل و سه نه ته تی خوخانه به ده س خومگه ره خۆ
ده بی بی نه و برژئ کوپه یی ره نگینی خومی
به شکانی قه لّم و ریحله تی نه ققاشی سه نه م
له سه نه خانه نه بی نرخنی نه مینی سه نه می
به لقا تا کو نه گا بولبولی سه رمه سستی سه حه ر
نیه فه رقی گولّ و گولزاری چه مه ن زۆر و که می
وه ره بولبول چه مه ر و شیوه و زاریی که نه تۆش
وه کو من بی په ر و بالّی، که له نیتو دوود و ته می
په ری گولّ پاکی وه ریی، ره ونه قی بازار ی نه ما
له بی قومریی نیه تی سۆز و چریکه و نه غه می
دلّی (شهیدا) به مه سه ل حوجه ته پیروینی نه وئ
دلّی عاشق سه ری په روانه یه، مه عشووقه شه می

***

زەنگی خەتەر

هەولێر - ١٤/١١/٢٠٠١

فیداتم دولبەرە تا کە ی فیراقت دەردی سەر دیتنی
 دو چنگالی ره قیسم کە ی له سینەم دەستی دەردیتنی
 بە یادی وەسلێ توو ە فەسلێ زستانم بەرێ کرد من
 کەچی تازە خەزانی عومرە کەم زەنگی خەتەر دیتنی
 لە بەحرێ بێ بنی غەمدا عەجەب غەوواصە دل جانا
 سروشکی سووری خۆینینم لە پێ تا تەوقی سەر دیتنی
 گولالە ی عومری ژاکاوم لە سەر لیواری مەرگایە
 درەختی بەختی ناو ختم ئەبینم تازە بەر دیتنی
 لە نێو باخی تەمەنا و ئەبینم باخەوان ئەمڕۆ
 ەوالێ شینی بولبول یا نەتیجە ی بێ سەمەر دیتنی
 ئەگەر لوتفی بێی ساقیی لە گەڵ ئەم کۆری ئەهلی دل
 بە شانازیی سوراحیی بادە، جامی مە ی بە سەر دیتنی
 ەموو یارانێ مە یخانە بە دل سەرخۆش و سەرمەستن
 ئەلێن بۆ بەزمی مە جلیس باخەوان شیر و شە کەر دیتنی
 بە قانونی مە ببەت، ەودەودی باخی سەبا دایم
 پە یامی عەشقی یار و یاوەرەن وەختی سەحەر دیتنی
 بەلام چی بکەم لە دەس جەوری ره قیبی دل ەرقم ئەمڕۆ
 بە شەوق و زەوق ەو ەموژدە ی غەم و شین و چەمەر دیتنی
 لە خزمەت پیری مەیدا دل عەجەب تیفلێکی ساوایە
 کەچی ەودەم پە یامی شیو ەن و فەوتی پدەر دیتنی
 بە یادی بەزمی مە یخانە و چەمەن، (شەیدا) ئەلێ یاران
 سەبا ناخۆ بە موژدە ی وەسلێ دولبەر کە ی خەبەر دیتنی

مولكى دل

ھەولئە - ۲۷/۶/۲۰۰۳

چ كاريكى به من كرد خوشهويستى!
كه مولكى دل به جارى كهوته دهستى
به بۆنى گول له گولزارى چه مەندا
به رەنگى كهوته حالى شەوق و مەستى
به سۆزى مېهر و مەيلى كەيلى لەيلا
كه شانى دايه بهر دنيا نهويستى
كه چى لەملاوه پىرى مەى وتى پىم
نيتر كه مەستى مەى به وا به خەستى
هەتا تامى له عشق و بۆنى گول كەى
به راسى پىت ئەلپم من ئەك به قەستى
وتم پىرم دەخيلم مەردى چابە
نەتۆ خاوەن دل و ھەم بىر و ھەستى
كه تۆ ھەم يارى دل ھەم پىرى بادەى
نەدى بۆ تۆ و ھا چالاك و چوستى
وتى من لەم مەقامە تپەريوم
نەبى وەك من نەتۆش ژىرانە ھەستى
وتم من عاشقىكى شىت و (شەيدا)م
مەگەر تۆ سەددى نەشكى من بېستى

***

نه غمهيەك له دەروونهوه^(*)

هەولێر - ١/١١/٢٠٠٣

له مه كته بجانە كەى عەشق و گەدایى	بە پێى مێقدارى فكر و شارەزایى
بە خامەى دەست و پەنجەى پر له رەنجم	نە نووسم وەسفى جوان و بێ رىایى
بە دڵ بۆ خۆنچەییكى باخى زانست	هونەر یاریكى خاوەن نرخ و باى
پەراوى پر گولوى گولشەنى گول	عیلاج و مەرھەمى دەردى جودایى
نومىدى وایە دڵ ئەم صەفحە پاكە	بگۆڕێ خەم له دڵ، شیوەن بە شایى
چرایى بێ له رێگەى راس و هەقدا	بە دەس مەردان و ئەهلى دڵ فیدایى
له تاریكى شەوى جەهل و خەتادا	نەبێ باكى له فیتنەى ناتەباى
بلاوینى دەروونى هەرچى خەلكە	نەوونەى چاكە بێ بۆ دڵنەواى
بە پرشنگى عەبەت رۆشنا بێ	بە گشت لادا ببەخشى (رۆشنایى)
له گولزارى چەمەندا بولبول ناسا	چریكەى بێ بە نەغمەى خۆدەنومایى
دڵەى (شەیدا) نومىدى وایە یاران	بە دەس یێنى رەزامەندى خۆدایى

(*) له كاتێكدا قوتابیى قوناغى (٢)ى كۆلیژی شەریعە بووم له (زانكۆى صلاح الدین- هەولێر) له رۆژنامەى (رۆشنایى)دا ئەم ھۆنراوەیەم بۆ وەسفى رۆژنامەكە بڵاو كردەوه.

دهوری نهجهل

ههولیر - ۲۰۰۳/۱۱/۱۱

فیداتم ساقیا لوتفیی، دهخیلت یم دهبا زووبی
نهوهك نهمرۆ نهجهل دهووم بدات و لییم نزیک بوویی
ههتا عومرم کهمیکی ماوه لهم بهزمهی خهراباتا
له مهیخانهی غهمی عهشقت بنۆشم جورعه مهشروویی
نهتۆش نهی دولبهری شیرین لهقهه رهحمی به حاله که
نسیبی وهسلای نهه غهمناکه با رهنگی گول و روو بی
کهسی نهقش و نیگاری تو له دلایا ههلهکنی بی شک
نهبی کۆکهن میسالی بی که خاوهن هیژ و بازو بی
به کهم مهروانه بو زوعفی دل و ههنگاری بی تییم
نهگر مهیلت بی بی شک به مهیلت هیژی زانو بی
به سهیری تی مهگه گهر بولبولی دل و ونه نهمرۆ
یهقینم ههر نهبی و زو بهشوین بۆنی گول چوویی
له گولزاری چهمن خو دوور نیه نهو بولبولهش وهك من
وها گیرۆدهبی دهستی رهقیبی پهست و بهدخو بی
غوونهی دیهنی پیریژنیکه مهزههری دنیا
نهبهده قهت ناههقی مهگرن نهگر نهو طالیبی شو بی
مهگر ههر عاشقی (شهیدا) بزانی حالای دل چۆنه
که تنهها ههر نهمه کوشتهی غهمی لهیلایی دلجوو بی

***

چاوه‌روانی مه‌رگ

هه‌ولێر - ۲۰۰۷/۲/۱

عه‌زیزم تا به که‌ی من چاوه‌پێی روژی مه‌ماتم بێ
له‌به‌رچی شیوه‌ن و ماتهم له‌جێی شایی و به‌راتم بێ
منی بیچاره‌ بۆچی وێڵ و شێتی ده‌شت و سه‌حرا بم
ده‌خیلم شوعله‌به‌خشی با له‌ شه‌وقی شه‌وچراتم بێ
ده‌با من بۆ شیفای زامی دل‌ی بیمار و په‌که‌وته‌م
به‌ نا‌هی سه‌رده‌وه‌ توژی له‌ توژ و گه‌ردی پاتم بێ
که‌ تو بۆ خۆت نه‌زانی دل‌ و لاتیکێ چ وێران‌ه
نیتر تا که‌ی نه‌بێ زه‌نگی خه‌ته‌ر نه‌زمی و لاتم بێ
له‌ ده‌شتی چۆل و ساحه‌ی نا‌نومێدی که‌ی ره‌وايه‌ گه‌ر
سروشکی سووری خوێننیم له‌جێی ناوی هه‌یاتم بێ
به‌ یادی به‌زمی مه‌بخانه‌ و وێصالی پیری مه‌ی دیدهم
بلیی روژی له‌ده‌س جه‌وری ره‌قیبی دل‌ نه‌جاتم بێ
منی (شه‌یدا) له‌ رێگه‌ی عه‌شقی تو مه‌یلم له‌سه‌ر چوونه
به‌ شه‌رتی هه‌مه‌تی تو حازری وه‌ختی وه‌فاتم بێ

***

زولماتی ماتەم

هەولێر - ۲/۱۰/۲۰۰۷

گۆڕی عەشق و مەحبەت کەوتە هەر مائى دلى تارى
نەبى هەر رۆژە سەر لە نوێ بچيژى نيش و نازارى
دەللى راھى من نەمشەو ستارەى شوومى بەختم بوو
بەرەو زولماتى ماتەم بردمى نەك باخ و گولزارى
نە بولبول گەيىە فریام و نە پەروانەش دەسى گرتەم
نە ساقى جامى مەى گيڤا، نە لەم سەحرايەدا يارى
هەبوو، تا شىوھى نەقش و نىگارى گول وەكو کۆکەن
لە دلدە هەلکەنئى گەر يا لەسەر بەردى لەسەر دارى
هەتا عالىم بزائى گول چ دنيايىکى رەنگينە
کەسى مەحرەم نەبى، نابى ببى حالىي لە نەسرارى
بەناھەق خۆ نىە جوۆش و خرۆش و شوڤشى بولبول
نەچيژى بۆ ويصالى گول شەنجەى هەر خەس و خارى
وەرن ياران لەدەس دەردى فىراقى گول نەجامدەن
بە کۆمەل چارەيى بۆ حالى دل کەن سا بکەن کارى
کە من (شەيدا)ى جەمائى يارم و بولبول سىفەت خۆم
بە تيغى دوو برۆى زامارى عيشقەم زار و بيمارى

***

كاشانه‌ی دل

هولير - ۲۰۰۷/۲/۱۵

گەر بدا ريتي په نجه گول، زولفي ره شي كا شانهيئ
خوشه دانئ دل له ژير سايه گولا كاشانهيئ
سوز و شوقي شم له دلدا ناگري كردو ته وه
بويه بي باكم له هر پارانه وه و پاكانه يئ
عاشقي ريگهي محببت قه صدي سر ناسانه لاي
گه نجي دنيا، ته ختي كه ي ناوي به فلس و عانه يئ
چون مهبست لم ژينه تنها هر خه لاتي عشقه خو
بويه هولي نه هلي دل بو باديه و په يانه يئ
تا بگا ساليك به عشقي حه زره تي زاتي نه له ست
دهس به دهس پيريكي مهر و هيمه تي مهردانه يئ
موده تي گهر بسره وي چهرخي فلهك لم به زمه دا
مه رگي ساقبي تيك نه دا حال و هزاران خانه يئ
هروه كو نابي له گهر دوش رابو ستن ماه و خوړ
هر نه بي بي شك بي بو سوزي شم په روانه يئ
بو ته رازوي شوړ شي شيرين و ميه ر و مهيلي له يل
نابي خالي بي له عشقي كو كه ني، ديوانه يئ
بويه دل شاگردي به زمي عشقه تا نه برپي ته وه
هم له عاله مدا بي ته گه وه ري دور دانه يئ
ساقيا سا ده ي به رمو تو له گه ل نم جه معه دا
مه رحه مت، تا به ره مهن بن يار و هر بيگانه يئ
خو نه گهر بيت و له كوړي غم دهرم كهن نه هلي دل
هروه كو مه جنووني (شهيدا) شك نه به م ويرانه يئ

عەشقی گۆل

هەولێر - ۲۰۰۸/۱/۵

لە باخی عەشقددا قەت گۆل بە مالتی دڵ نەبوو رازی
سەحەر بوو بۆلبولی دڵ کەوتە نەغمە و گۆلشەنی رازی
عەجەب جۆش و خرۆش و شۆرشیککی سەیری بەرپا کرد
لە عەشق و شەوقی وەسلێ گۆل بە دەنگ و سۆز و ئاوازی
هەموو یارانێ باخیش چاوەڕێی سەروەی نەسیمێ بوون
ببینن گۆل کە دەرخوا رووی بە شیوەی ناز و فەنتازی
کەچی هەر گریه و داد و فوغان و شین و رۆژێه
بە لاشەی بۆلبولی بێ مل، رەقیبی غەم نەکا بازی
چ لازم بوو کە کێشەی بۆلبول و تەیریکی کوشتەیی گۆل
لە رۆژی دەعوێ یا بێرێتە خزمەت حەزرەتی قازی
ئومێدی ژینی بۆلبول، وەسلێ دوو رۆژی گۆلە دايم
لە شەوقی خەمڕەوێنی شەم نەکا پەروانە پەرەوازی
لە رێگەی عەشقی گۆل نامادەیه عاشق سەری دانێ
بە دڵ عومری عەزیز و گیانی بسپێرێ بە شانازی
سەبا سا مەرحەمەت فەرموو نەسیمێ بۆ دەروون و دڵ
بە خاتەر دیدەیی فەتتانی لەیل و غەمزە و نازی
بە وەسلێ گۆل نەگەر شاد و شوکور بێ عاشقی (شەیدا)
لە دنیا دا هەر ئەم ئاواتەیه رۆژی سەرەفرازی

***

گۆلى عومر

ھەولير - ۲۰۰۸/۱/۷

عەزىزىم تۆكە ۋا سەرگەرمى بادهى
نەبوو جارى بگەى رەھمى بە ھالىم
نەگەرچى كۈن كۈنە جەرگەم بە تىرت
ئەمەن قەت ناھەقى تۆ ناگرم چون
ئەتۆ پىشت ۋ پەناى جەر ۋ جەفاى
لە قەتلى مەن خەتا بى شەك لە خۆمە
ئەمەن ھەرۋەك عەجۈزەى مىسرم ۋ تۆش
ۋەم بەرگەى غەمى تۆ ناگرم خۆ
بەللى عاشق كۆزىكى دەرەقم مەن
ۋەرە قوربانتم نەيژەن بە سۆزى
ئەۋەندەم ماۋە عەرەزى يارى دۆكەم
لەگەل ئەم عاشقەى (شەيدا) بە روۋى خۆت
چ حاجەت بوو گۆلى عومرم بە با دەى
ۋەيا رۆژى نەخۇشىى دۆ شىفا دەى
بەللام ھەقتە كە تۆ صەيىدادزادەى
ئەزانم ھەر ئەتۆ خاۋەن ئىرادەى
رەقىبى ئەم غەرىب ۋ نامورادەى
ئەتۆ ئەھلى ۋەفاى گەر دۆ پەنا دەى
بە كاللاى دەستى مەن يەك عانە نادەى
ۋەت جارى دۆلت دەرەيىنە نادەى
ئەتۆش تەيرىكى بەستەزمان ۋ سادەى
لە صەفەى سىنەكەم نەى لىدە سا دەى
بلىم گەر شاھىدى رۆژى شەھادەى
لەبەرچى تۆ ئەۋەن بى قەۋل ۋ ۋادەى

***

بۆی نه سیم

ههولیر - ۲۰/۴/۲۰۰۸

سهبا سروهت دهبا نازادهتر بی
شه میم و بۆی نه سیمت زیادهتر بی
نه گهر کوشتهی غه می دلبر نه بم من
چ باکم گهر جیهان غه مزادهتر بی
له گولزاری غه می عه شقا به دایم
نه بی عاشق له گول ئوفتادهتر بی
وه ره ساقیی به من جامی بفهرموو
له خوینی نالی جهرگم سادهتر بی
بکا صه یقل دهروون و ژهنگی سینهم
له بادهی به زمی مه جلیس بادهتر بی
ره قیب نه مپۆ خه یالی گولشه نی بوو
وه های زانی له دل ئیستادهتر بی
مه گهر ته نها ره قیبی باخی عومرم
له یاری بی وه فا بی وادهتر بی
نه بی بۆچی که ویرانه ی دلی من
له شاری شوومی غه م به ریادهتر بی
به لئ (شهیدا) نه بی بۆ تیری یاری
به گیان و دل له گشت نامادهتر بی

***

پیاڵه‌ی دڵ

هه‌ولێر - ٢٦/٤/٢٠٠٨

نه‌گهر مه‌عشووقه‌ هه‌ر نازورده‌یی عاشق خه‌یالێ بێ
مه‌گهر تا ماوه‌ هه‌رگیز نه‌سه‌ره‌وێ، هاوار به‌ مائێ بێ
که‌سێ پیری مه‌ی و باده‌ی محبه‌ت بێ، خوداداده
نیتر زه‌حمه‌ت که‌ نه‌و به‌هره‌ و به‌ها واده‌ی زه‌والێ بێ
له‌ باده‌ی ده‌ستی ساغیر هه‌م له‌ جامی هه‌زده‌تی ساقی
پیاڵه‌ی دڵ له‌سه‌ر ده‌ریایی مه‌یدا خه‌یفه‌ خالێ بێ
ده‌خیلم ساقیا مه‌یلێ به‌لای نه‌م یینه‌وادا که
بلێ داماره‌، باده‌م لێی که‌پێن نۆشی زوڵاتی بێ
نه‌وه‌نده‌ی ده‌وری نه‌م دنیا په‌دا بو‌ وه‌سلێ له‌یلاکه‌ی
مه‌گهر مه‌جنوونی ویلێ ده‌شت و هه‌رد و کۆ به‌ حالێ بێ
له‌ رینگه‌ی وه‌سلێ مه‌عشووقی به‌ گیان و دڵ سه‌ری دانا
هه‌تا ساتێ به‌ دڵ گوێبیستی نه‌حوال و هه‌والێ بێ
له‌ که‌نجینه‌ی جه‌مالێ حوسنی من هه‌رچی به‌ده‌س هێنا
له‌ شیرێ ماده‌ر و شه‌هد و شه‌که‌ر زیاتر هه‌لالێ بێ
به‌ گریه‌ و شین و رۆ کێشه‌ی دڵی دیوانه‌ هه‌ل نابێ
وه‌یا دايم به‌ده‌س فیتنه‌ی ره‌قیبی ناڵه‌نالی بێ
نه‌بێ گیان و سه‌ر و مالێ فیدای مه‌یلێکی له‌یلاکا
وه‌گه‌رنا زه‌حمه‌ته‌ دیوانه‌ دڵ (شه‌یدا)ی جه‌مالێ بێ

***

عومری بی سهر

ههولیر - ۲۵/۵/۲۰۰۸

دل داخدا ری حالّی بهد و دهردی سهریه تی
داد و فوغانی عومری کهم و بی سهریه تی
عاشق له به حری بی بنی عهشقا که غه رقه وا
خوینی له نووکی په نجه هه تا ته وقی سهریه تی
قه ددی به تیری میحنه ت و غه م وا چه ماوه، چون
زولفی رهشی چه بیبه یه بهندی که مهریه تی
له م باخی عهشقی حوسن و جه مائی چه بیبه دا
نووکی مژۆلی دولبه ره تیری جگهریه تی
به یینکی زۆره عاشقی (شهیدا) به رووی گول
دایم له باخی عهشقی گولا وا چه مهریه تی

***

ههولیر - ۲۰۰۸/۸/۱۵

له مه یخانه ی غه می عه شقا بدا جامی نه گهر ساقی
هه زاری چاوه رییه بو پیا له و مونته ظه ساقی
به ته نها ساقی یه نه هلی مه قام و خاوه نی ته مکن
له مه کته بخانه که ی نه سراری عه شقا مو عته بهر ساقی
سه راسه ر جه می نه هلی دل، قوتابی مه دره سه ی عه شقن
موده پرپس هم مورهبیی، خاوه نی عیلم و هونه ر ساقی
له بو ته ی عه شقا بو ته رییه ته هم گو شی تیفلی دل
حه کیم و به خشه ری شه هدی گول و شیر و شه که ر ساقی
له گو ئزاری محبه تدا به حه ق هه ر خو یه تی مه حبوب
له با خا با خه وانی داری عومری پر سه مه ر ساقی
له خه لوه تخانه یی راز و نیازی باده نو شانا
گول و پر ژینی سین ه ی نه هلی دل و هختی سه حه ر ساقی
له روتبه ی پیری مه ی، واعیز جه نابت گهر پر سی لیم
به دل عه رزت نه که م بئ وه قفه کورت و مو خته سه ر ساقی
که یارم پیری مه یخانه ی حه قیقه ت بئ، ئیتر به سمه
له هه ردوولا نه نیس و هه مده می وهختی سه فه ر ساقی
له چال و چو ئی زو لمات و له ده شتی تاریکستانا
له وشکایی سه رابی دل، ده لیلی ری گو زه ر ساقی

(*) نهم هۆنراوهیه له ژماره (۵۱) ی گوڤاری (په پیره) سالی ۲۰۰۸ بلاقراوده ته وه.

که عالم سهریه‌سهر مه‌شغوولتی دهر د و وه‌زعی بی‌حالتین
مه‌ده‌دکار و وه‌فاکرداری هه‌نگامی خه‌ته‌ر ساقیی
منیش هه‌ر چونکه (شه‌یدا) ی پیری مه‌یم و یاری مه‌یخانه‌م
وه‌ها مه‌ستم به باده‌ی ده‌ستی، چون خاوه‌ن نه‌زه‌ر ساقیی

***

کۆری عەشق

هەولێر - ۲۰۰۹/۱/۸

ساقیا دەستم بە دامینت، شیفایی، مەرەمە
مەرەمە مە سا بێ تەببیم، زار و کوشتە وەرەمە
وەرەمە مە جێ تیری دەستی حەزەرتی سولطانی عەشق
نەم کە شاھی مولکی حوسنە و دەستگیری عەلمە
عەلمە مە کوشتە و نەسیری عەشقی نەو دڵدارە
وا منیش نەمپۆ تەمادارم بە وەسلی، بێگە
بێگە مە یا نەبێگە مە هەر مەشقی عەشقی دڵ نەکەم
تا لە مەکتەبخانە کە عەشقا بێبم بەرەمە
بەرەمە مە بۆ تیفلی بەستەزمانی دڵ چون لازمە
بۆیە موحتاجی ئەوین و عەشقی لەیلە سەردە
سەردە مە هەر لازمە بۆ دڵ لە کۆری عەشقدە
تا بێ فیری قسە و راز و نیازێ مەحرە
مەحرە مە بۆ حالی زاری عاشقی گۆل گەر نەبێ
ناعیلاجە تەرکی عەیش و نوشی دڵ کا هەر دە
هەر دە مە نەو پیری مەبخانە حەقیقەت مەیلی بوو
نەم دڵە (شەیدا) فیدایە بۆ نیساری مەقدە

***

شکافی نازی گول

هولیر - ۲۰۰۹/۷/۱۵

به شیوانی چه مهن، نه زمی به هار و نازی گول ده شکئی
به بی نازی گولیش شووشه ی نهوین و عه شقی دل ده شکئی
که بولبول کول و باری غم له باخا هه لگرئ بی شک
له قورسیدا له بن پتیا لق و ههم دار و چل ده شکئی
گل و گول پیکه وه هه مپازی کون و هه مده می یه کدین
که ناوی گول درئ، یه کده م خهم و تینووی گل ده شکئی
منیش خو هه له رژی بوونه وه هه گل بووم بو گول
نه دیی بچی له به دب هختیی منی تینوو ستل ده شکئی
نه گهر دولبر که می شه هدی گول و شیر و شه کهر بینئ
له بو نیو کوری نه هلی دل، یه قین شووشه ی نوقل ده شکئی
به بونی میسک و عه تر و عه نه رنه فشانی خودا کردی
له گولزاری چه مهن، رهنگی گول و قه دری سمل ده شکئی
خودا نا که رده دولبر گهر بره نجی، مهیلی نه نوئنی
وه ها سه ددی مژولئی چاوی نه هلی دل به کول ده شکئی
که گر به ریته جهسته ی عاشقی دیوانه بهم حاله
له ناگردانی عه شقی دولبره جامی سکل ده شکئی
دلای (شهیدا) به ده ردی عه شقه وه دایم گرفتاره
خه زان و فیرقه تی یاره که وا شیوه و شکل ده شکئی

***

غەمى عەشق

ھەولتەر - ۲۰۰۹/۹/۱۶

لە مەيخانەى غەمى عەشقتە كە من مەيلىم مەيە، ساقىي
بە قەولى كەس مەكە، ھەركەس وتى جارى مەيە ساقىي
چ مەى! بادەى مەبەت بۆرەواجى زەوقى نەھلى دۆ
نە نەو بادەى كە گىراوى ھەرامى مەيە ساقىي
لە سىنەى پەر لە گەرد و تۆزى غەم پەرئىنە لەو بادەت
بە تىرى دەستى يارى دۆ كە جەرگەم پەى پەيە ساقىي
وەرە لوتقى بفرمىو تۆ لە گەل نەم عاشقەى خەستە
علاجى زامى سەختى پەر لە ناسۆرم كەيە ساقىي
لە سووچى خەستەخانەى عەشقى تۆدا بىگومانم من
دەوايى بۆ منى شىۋاوى ھوسنت ھەر ھەيە ساقىي
بەبى شك لوتقى پىرانەت لە گەل دۆ، گەورەيى خۆتە
وە گەرنە دۆ چ قابىل بەو دەرى مەيخانەيە! ساقىي
منى دىۋانە نەمپۆ ھەرۋەكو مەجنونى دەشت و كۆ
ھەموو ناۋاتى عومرم ۋەسلى نەو لەيلايە ساقىي
نەگەر من شىت و (شەيدا)يى ويصالى گول نەم، بۆچى
بە دايم شىن و رۆرۆمە، ھەياتم پەر ۋەيە ساقىي

***

پهياميك بۆگهل و دهسهلات (*)

هەولێر - ٢٥/٤/٢٠١١

بەنومێد لێ دنیادا هەتاكو رۆژی مسردن بێ
 لەباتیی من كە قاصید هەر خەریکی نامە بردن بێ
 پەيامی من وەهايه بۆ تەواوی دەستهلات و گەل
 ژيانى خوشى نێو مالى وەتەن بۆ تۆ و بۆ من بێ
 فەقیری بێ دەس و بێكەس نەلێ دەى كەى رەوايه خو
 كە ياسا جێبەجێ كردن بەتەنها هەر لەسەر من بێ
 لەباتیی حيكمەت و شێوەى حىوار و گفتوگۆ كردن
 وەلامى يەكترى بۆچى بە ئاگر يا بە ناسن بێ!
 دە ئێوەش ناخودايانى ولاتى خوێن و بەحرى سوور
 بترسن هەرەموو، كەشتى نەجاتى گەل سەرەوبن بێ
 دەبا فیتنەى رەقیب و دوژمنانى دەورووبەر، یاران
 لەنێو دەریایى عەقل و حیکمەتى گەلدا وەها ون بێ
 كە تیر و شیرى دەستى گەل بەتەنها روو لێ دوژمن كا
 رەقیبى میللەت و دینم كە جەرگی نەنجن نەنجن بێ
 بەناهەق خوێنى رۆلەى كورد بە پەنجە و دەستى كورد نەپژێ
 چ فەرقێكى هەیه منداڵە، پیرە، پیاو، یا ژن بێ
 لە پاداشى هەموو ئەم فەرتەنە و غەوغایەدا یارەب
 بە تیری عەقل و ژیری گەل، رەقیبم جەرگی كون كون بێ

(*) ئەم ھۆنراوەیەم بەھۆی ناکامە درێژخایەنەکانی رووداوی (٢٠١١/٢/١٧) ی شاری سلێمانی یەو نووسی،
 ئە ئەم نانارامی و دلەپاوەکییە بۆ ماوێ چەند مانگیك هەموو کوردستانیشتی گرتەو.

نه‌بوو ريځگه‌ی تفهنگ و تير و گولله و چهك نه‌دهن هه‌رگيز
 كه دايم هه‌ر خه‌لاتي بۆ نه‌وه‌ی گهل، مه‌رگ و كوشتن بي
 به‌شيكي خاكه‌كه‌م ده‌ريايه‌كي خوييني شه‌هيدانه
 مه‌له‌ی تيدا مه‌كه‌ن توخوا، نه‌وه‌ك به‌م كاره‌ ليخن بي
 به‌ غه‌يري يه‌كتریی ياران نه‌بي سا دل به‌ كي خوش كه‌ين
 كه هه‌ر چوار ده‌وري خاكي نيشتيما‌م گورگ و دوژمن بي
 له‌ گيژپاني قه‌له‌م بۆ سوودي خاك و ميلله‌تم، شه‌رته
 كه سل ناكه‌م، مه‌گه‌ر ده‌وري نه‌جهل هه‌م په‌يكي مردن بي
 منم (شه‌يدا) يي خاكي نيشتيما‌ن و ميلله‌تم، ياران
 ده‌با به‌س بي كه من ته‌وقي غه‌مم دايم له‌ گه‌ردن بي

دهوری خرابی راگیانندن له کوردستان^(*)

ههولیر - ۲۰۱۱/۵/۵

نه من ده مویست له گولزاری وهتندا هه شه مالتی بی
به بونی گول، که بیت و روو له هه کولان و مالتی بی
که چیی جۆگهی شهپر و ناژاوه هه لئه سراوه له م خاکه
نه بینم دیمه نی فیتنه له شاشهی هه که نالتی بی
له لایئ نه مه نهدا تانه له نهو، نهو له م له لایئ تر
نه مهش کاری که سیکه دل پر و که لئه به تالتی بی
له ناکاری مرۆقی رهند و عاقل دووره نه م کاره
مه گهر بیگانه بی نهو کهس وهیا شیت و مالتی بی
نه نا کهی باوی نه م به زم و بیساته ماوه نیستاکه
که ناخۆ دهنگی زبیری نه م دهۆله هی چ سالتی بی
ولات و خاکی من نه مرۆکه خه لئانی خه م و شینه
نه بی ناخۆ سبه نیئ گهل که گیرۆده ی چ حالتی بی
که ناشی دهستولات نه مرۆ له گیرانی خه یالیکه
له لایئ ناشه وانی گهل له ناواز و خه یالتی بی
خودا رهحمی به حالتی میلله تی کوردی هه ژارم کا
وه گهرنا هه نه بی کوشتی غه م و هه نا لئه نالتی بی
دلهی (شهیدا) که خامهی دهستی بۆته دهنگ و ناوازی
نه بی تا ماوه وینه ی هه ر دلیر و دهنگ زولالتی بی

***

هۆی رووداوه کانی پاش (۲۰۱۱/۲/۱۷) ی شاری سلیمانی یهوه، که ناله کانی راگیانندن له کوردستان
ه ویزهی یه کتر و جۆره ها وته ی نهشیایان بهرامبهر به یه کتر به کار نه هینا، بۆیه نه م هۆنراوه یه م نووسی.

سليمانىي - ۲۰۱۱/۶/۳۰

شوکور نه مړه له فاك و فيكى عالم بئ خه بهر له نوئ
به روح و دل له به زم و ره زمى دنيا چوومه دهر له نوئ
له خدمت يارى دلدا بوومه تيفلى موعته بهر له نوئ
(دلى بردم به شوخىي دولبه ريكى تازه سهر له نوئ
موبارهك بئ له دل سه ودايه كى كهى كهو ته سهر له نوئ)

نه بئ لهم به زمه دا شاخو له سهر شيوهى ته و اتور كئ
هه بئ ناه و گړى عه شقى به غه يري يارى دامركئ
چ يارئ! عاشقى دايم نه بئ رازيى به نه ستوركي
(كه چ نه برؤ، ديدنه ناهوو، شورشين خو، فيتنه جو، توركي
خورؤش و شور و شينى خسته ناو نه هلى نه ظمر له نوئ)

چ شوخئ! عالمه ميكي بهند و گيرؤدهى غه مى سهر كرد
به جوړئ دهورى نه هلى عه شق و يارانى مونه ووهر كرد
كه وا مالى دلانى پر له ميسك و عوود و عه بهر كرد
(به ناز و عيشو به پاك نه پراحي پاكانى موسه خه ر كرد
به غه مزه خاطرانى دا به بهر تيرى نه ظمر له نوئ)

(*) نهم هژنراوه يه شم به شتو به پينج خسته كيى له سهر پارچه شيعر يكي (مه حوى) نووسى.

له خزمهت يارى دلدا عه شقى من بى شه كك و ته پردیده
 وتم رۆحم له ریتایه، وتى كوا؟ زووبه دهی بیده
 وتم چى بكهم! له روتسا قامه تم له رزۆكه وهك بیده
 (صهبا كردوویه وعدهی گهردى كۆیى، مه گرى نهی دیده
 بهنوممیدم جهواهیر سورمه بۆ نووری به صهر له نوئ)

به دهس نه فسم له سهر جهرگ و دلم ده رها تووه وهرهم
 دهروونم ههرهم موو رهش بۆتهوه، بى زاد و بى بهرهم
 به تهنها ههر به شیوهی زاهیر و ههم دیمهنى سهرهم
 (لهبى لهعلى شيفا به خشى برینى دل دهكا مهرهم
 نیشارهی چاوی دهكولینیتتهوه داغی جگهر له نوئ)

له گولشه من كه نهو يارى صهفا به خشى دلم بینى
 له دل ده رچوو غهمی دووربى، په پهی گول بوو به په رزینى
 منم (شهیدا) بى نهو لهیل و دو زولفى چین له سهر چینى
 (به شیوهی شكلى شیرینى وهكو كاكۆلى موشكینى
 په شیوى كردوو نهحوالى (مه حوى) ده ربه دهه له نوئ)

***

هه‌ولێر - ۱۹۹۷/۸/۱۱

سه‌لامیکی به‌تین و گهرم و گور بئ
له‌ قوولایی دڵ و سینه‌ی به‌جۆشم
له‌ شاری غوربته‌ و دووری ره‌فیکان
له‌بۆ نه‌و صوحبه‌ت و ره‌حمه‌ی که‌ بوومان
به‌ شه‌وقی خویندن و ته‌علیم و ته‌دریس
به‌هۆی (مزگه‌وتی شیخ بابه‌ عه‌لیی) بوو
که‌ نه‌و حوب و عه‌لاقه‌ی دڵیه‌ بوومان
نه‌ویش ته‌نه‌ا له‌پێناوی خودا بوو
وه‌ها ده‌وری فه‌له‌ک نه‌یه‌یشت هه‌تا سه‌ر
نه‌گه‌رچی من له‌ ئێسه‌ زۆر به‌عیدم
به‌ ره‌حمی بئ زه‌والی هه‌ییی مه‌ننان
نه‌گه‌رنا بۆ ژبانی رۆژی دوا‌یی
له‌ کۆتایی وه‌لامم بۆ هه‌بیبان
سه‌لامی نه‌م هه‌زاره‌ی دڵ بریندار
له‌ (هه‌ولێر) تا (سه‌لیمانی) به‌ کۆمه‌ڵ
نه‌گه‌ر (شه‌یدا) وه‌فای جاران‌ی مابئ

نه‌که‌م ته‌قدیمی شه‌خصی میسلی دو‌ر بئ
نه‌گه‌رچی مات و مه‌خزوون و نه‌خۆشم
ده‌روونم پڕ له‌ خوینه‌ نه‌ی ره‌فیکان
وه‌کو نه‌ولادی باوکی‌ک بووین هه‌موومان
موتالای فیکه‌ و نایات و نه‌حادیس
وه‌کو رۆژ بۆ هه‌موو که‌س موبه‌له‌لی بوو
به‌ جۆری ره‌نگی دابۆه‌ له‌ روومان
به‌ زاویه‌ر گه‌رچی زوو لێمان جودا بوو
له‌گه‌ڵ یه‌کتر سه‌رف که‌ین عومری بئ به‌ر
به‌لام مه‌سرور و دڵخۆش و سه‌عیدم
که‌ بیه‌خشیتته‌وه‌ نه‌و وه‌سه‌له‌ پێمان
به‌ مائی دڵ به‌خشئ رۆشنایی
ئه‌لێم نه‌ی کۆمه‌لئ خه‌لقه‌ت نه‌جیبان
به‌قه‌د دووری مه‌سافه‌ی به‌ینی دوو شار
نه‌که‌م پێشکه‌ش به‌ هاو‌پێسیانی نه‌وه‌ه‌ل
نه‌نوسئ ده‌ردی دڵ تا گیانی مابئ

***

(*) نه‌م هۆنراوه‌یه‌م بۆ هاو‌پێی خۆشه‌ویستم: کاک (ئه‌به‌ز غه‌ریب) له‌ سه‌لیمانی نووسی، که‌ ماوه‌یه‌ک بوو له‌ سه‌لیمانی به‌وه‌ به‌ ماڵه‌وه‌ هاته‌بوینه‌ هه‌ولێر و له‌ دۆست و براده‌ران دو‌ر که‌وتبوومه‌وه‌.

ههولیر - ۱۹۹۷/۸/۱۱

سه لاميكي برايی و کاتي صوجبهت
له قوولایی دل و کانی عهيههت
له جهرگی پر له خوینم بۆ رهفیکان
نه کهم پیشکەش به گشت خاوهن طهريقان
بهوانه ی صادق و نههلی وهفا بوون
به کردار و به گوفتار بی جهفا بوون
نه گهرچی لاشه کهم نهشبێ له لاتان
به دایم هۆش و دل و له په ناتان
له خاکی غوربهتا من بی ره فیکم
له به حری بی بنی غه مدها غه ریکم
ره فیکی من (عهزیزه و هی تهویش من
عهجهب موشتاقه بۆ دیداری (هیمن)
نیتر بیدهنگ به (شهیدا) بهس بناله
ویصالی تۆ به یارانت مهحاله

***

م هۆنراوه یهه له وهلامی نامهیهکی هاوڕێی خوشهویستم: کاک (هیمن عهبدول) له سلیمانی نووسی،
هۆی هاتنمان بۆ ههولیر لییان دوور کهوتبوینهوه، بۆیه به شیعەر و نامه یه کهترمان بهسهر نه کرد هوه.

من و دل

هولير - ۲۲/۵/۲۰۰۲

نهری نهی دل نهتۆ به دبه ختی یا من!
نهری نهی دل نهتۆ سهرسه ختی یا من
نعتۆ وات کرد له من یا من له تۆم کرد
خهتای تۆ بوو وهیا خۆم وام له خۆم کرد
له دنیا دا به شهم ههر شین و غهم بوو
دلّم بئ بهش له بادهی نیو حهرهم بوو
دهمیکه ههمدهم و ههمپازی یه کدین
نیتر با لیتره بهولاره جودا بین
نه من تاوانی تۆم بو هه لده گیرئ
نه تۆش نازی منت بو راده گیرئ
نهمن کوژراوی تیری عه شقم و، تۆش
له سایه ی حالّی مندا مات و خامۆش
نعتۆ بووی وا منت تووشی جهفا کبرد
منیش بهم حاله مالتی تۆم خرا کرد
که گویم گرت بو وهلامی پر ههمی دل
نهبینم زیاتره نالّه و خهمی دل
وتی حهیفه که تۆ وا بئ وهفا بی
بهرا بهر کاری من خاوهن جهفا بی
نهمن ریبازی عه شقم گرت بهر بوّت
به بئ من نه تنه ناسی دول بهری خۆت

له ساحه ی بیکه سیدا ده ربه دهر بووی
 له گه غینه ی محببت بی خبر بووی
 نه من بووم ناشنام کردی به رازت
 ده سم گرتی به ره و قبیله ی نیازت
 گه لی ریگم بری پر خوف و میهنه
 له ری تودا به بی ته قصیر و میننه
 نه وندهم پی کرا من هر که کردم
 له ریگه ی عشقی تودا مام و مردم
 گولیکی نازه نینم دایه ده ست
 که پرکا نیو ده ماخ و هست و نه ست
 له بوئی یاسه مین و میسک و عنبه
 بکا نیو ساحه ی سیننه موعه ططر
 نیر من چی له به ختی سه ختی تو کم
 مه گهر هر روو له شاخ و هرد و کو کم
 وتم مه نواره بو شیوه م، زه لیلیم
 نه من کردم نه تو نه یکه ی، ده خیلیم
 په شیمانم له گوftar و قسه ی خوم
 هه تا هم شهرته من هر هه مده می تو
 وهره با پیکه وه هر شین و رو که ین
 فوغان و داد و ناله ی خو به خو که ین
 نه تو هاویه ندی من، من شیت و (شهیدا) م
 هه تا ماوم گرفتارم، له وهی دام

***

ساحه‌ی دهروون

هولیر - ۲۰۰۳/۷/۷

دهمئ بوو ساحه‌ی دهروونی که‌یلیم
 وهك فهرهاد به‌دهم کټو و هه‌رده‌وه
 دپکی مه‌ینه‌تی وا لټی‌روابوو
 چونکه دل کون کون بووبوو به تیرئ
 له گه‌ردغدا وهك باری خه‌م بوو
 به‌هژی دووری له‌یل، فه‌سلی دلداران
 به‌لام خو نه‌بی وه‌ختی بیته پیش
 سا سه‌با نه‌مپو روژی چاکه‌یه
 هه‌سته زوو برپو بو خزمه‌ت یارم
 ده‌خیل عه‌رزیکه عاجز نه‌بی لیم
 بلئی نه‌و نه‌یوت مات و حه‌زینم
 دهمئ بوو که من چاوه‌پتی نه‌و بووم
 که‌چی داخه‌که‌م بو ته‌نها جارئ
 گه‌رچی نه‌و مه‌یلی بو من نه‌ماوه
 چونکه ته‌نیا نه‌و بوو به سه‌رمه‌شقم
 نه‌و فټری کردم به‌زمی غه‌غواربی
 رایک‌یشامه نیو خه‌زینسه‌ی خه‌یا
 بلئی دیده گیان، مایه‌ی شه‌وقی دل
 وا گومان نه‌به‌ی نه‌و بی وه‌فابی
 به‌لام له نیوه‌ی شه‌وی بی شه‌مدا
 که تو وټلت کرد، ده‌ست لټی به‌ردا

دوور بوو له شیتوه‌ی شیرینی له‌یلیم
 به داخ و دهرد و ره‌نگی زه‌رده‌وه
 نه‌جاتی له غه‌م، ره‌جی خوا بوو
 تیرټکی کول‌بوو، هه‌روا زنجیرئ
 سه‌د باری به‌لام من له‌لا که‌م بوو
 دوورکه‌وته‌ی چه‌مه‌ن، گه‌پیده‌ی شاران
 دل نه‌جاتی بی له نازار و نی‌ش
 کاتی دل‌شادی نه‌م غه‌مناکه‌یه
 نه‌و یاری دل‌سنگ، له‌یله‌که‌ی پارم
 با له‌وه زیاتر من له‌ق نه‌بی جټم
 بی مه‌ره‌م ماوه زام و برینم
 به روژ و به شوو بی خورد و خه‌و بووم
 نه‌پرسی له من، وهك وه‌فاداری
 من له‌نیو دلدا نه‌وم داناوه
 هه‌م به نه‌ستادی ری‌بازی عه‌شقم
 نه‌و به نازی دوو دیده‌ی خوماری
 خستمیه سه‌ر رټی زه‌وقی نه‌هلی حال
 بو خاتر وټنه‌ی جوانت وه‌کو گول
 یا ده‌ره‌ق به تو نه‌هلی جه‌فابی
 له ده‌شت و سارای پر خو‌ف و خه‌مدا
 نه‌ویش به ناچار چوو دای به هه‌ردا

زانیسی به بئی عشق ژییانی تالّه
 نیتر بهم حالّ و نا بهم یاده وه
 رووی کرده دهشت و سارای بیّکه سیی
 روژئی له ناکاو به بئی ناگایی
 که و ته نیو داوی پهری میسالی
 دارای دوو دیدهی پر له غه مزه و ناز
 نیتر بهم حالّه گیرۆده بوو نهو
 نه مجاریش سهبا دهسم دامینت
 به پیوانی نهو گشت ههرد و کیوه
 گهر پرسی له حالّ، وه زعی بیّکه سیم
 عهز زیکه کوشتهی کوئی نهوینت
 (شهیدا)ی جه مالی تازه یاریکه

عومری به بئی گولّ، تهواو به تالّه
 تینسوو به جامیّ بادهی ساده وه
 به داخ و دهردی بئی فریاد پره سیی
 به ناهی سهرد و بئی په ناگایی
 فیتنه هه لگیر سین، خاوهن جه مالی
 دلّ قریب، دلّ کیش بو نیو گهغی راز
 که لئی هه رام بوو خۆراک و ههم خه
 به سورعهت نومای ریگا شکینت
 به چۆره خزمهت نهو پهری شیوه
 له ته نیایی دلّ، بئی فریاد پره سیم
 فه رهادی کوکه ن شیوهی شیرینت
 وهك مه جنوون ویلّ و بئی قه راریکه

بادەى عەشق

هەولێر - ٢٠٠٣/٩/١

مايهى شهوقى دڵ، نارامى گيانم	عەزىزم دىدەم، رۆحى رهوانم
خونچەى نىو باخى عومرى ژاكام	هەيزى هەناو و بينايى چاوم
وهك مهجنوون عاشق به رووى تۆم دىدەم	دەمىكە تەنيا و وێڵ و گەريدەم
كەمىكە، بەهرەم كە رەنگ و بۆ دا	داوام لەخزمەت ناسانەى تۆدا
لايى بەلای ئەم غەمناكەداكە	تەزىمەت بكيشە و لوتفى ئەداكە
بادەى عەشقى تۆ، دڵ سەرخۆش ئەكا	سەرخۆشە هەركەس كە مەى نۆش ئەكا
خەلاتى مەرگم بە دڵ ناواتە	شەهادەت لەلام مايەى نەجاتە
كۆتايى يىنى بە وەرزى فەسلت	مەرگى بپيژە واسيطەى وەسلت
نەچىتە كۆپى دەرس و مەشقەوه	هەركەس كە كەوتە داوى عەشقەوه
حالى مەجنوونى دايم لەبىر بى	نەبى هەر دىلى كۆت و زنجير بى
تا ماوم داخى لەيلە بە جەرگم	منيش هەر (شەيدا)ى شەرىبەتى مەرگم

موژدهی نه سیم

هولیر ۲۱-۲۲/۱۰/۲۰۰۳

سه‌با موژدهی نه سیمت گه‌یه ده‌ستم
به بۆی عه‌تر و گول‌وت شاد و مه‌ستم
ده‌می بوو دل فیراقی گول‌ به‌شی بوو
خه‌می سه‌ختی له‌به‌ر به‌ختی ره‌شی بوو
نه‌تۆ هاتی له‌خه‌مه‌ت یاری جانیی
په‌یامی دولبه‌رت بۆ من که هانیی
نه‌ما بازاری غه‌م، دل که‌وته شایی
وه‌ها ده‌رچوو له‌ ده‌ردی بی‌نه‌وایی
که نه‌یزانی له‌ غه‌م چی دیوه‌ دایم
نه‌ما باکی له‌ لۆمه‌ی په‌ستی لایم
شوکور نه‌مشه‌و ستاره‌ی طالبعی من
له‌ سه‌ر هه‌له‌تات و که‌وته ته‌وقی گه‌ردن
ره‌ویی هه‌وری غه‌م و ناسۆر و می‌جنه‌ت
له‌ سه‌فه‌هی دل رڤا بارانی ره‌حه‌مه‌ت
دل‌ه‌ی (شه‌یدا) شوکور وا شاده نه‌مه‌رۆ
وه‌کو یاران له‌ غه‌م نازاده نه‌مه‌رۆ

***

تالّوی محبّهت

هولیر - ۲۶/۶/۲۰۰۷

نه لّین عه شقت مه جازه یا حه قیقه ت؟
نه سیری شوخی یا پیری طه قیقه ت
نه لّیم تیّکه لّ له هه رد و ولایه عه شقم
له ساحه ی سینه دا سه رگه رمی مه شقم
له لایّ ده رد مه ندی پیری سا قیم
له لایّ فیتنه یی له یلیّ که با قیم
له لایّ بیّ شیفابه خش و طه بیبم
له لایّ به ند و گیرّ ده ی ره قیبم
قوتایی مه دره سه ی عه شقی مه جازیم
به تالّوی محبّهت بۆیه رازیم
هه تا باخی حه قیقه ت بیته بهر بۆم
بلّیم نۆخه ی نه ما نالّین و رۆرۆم
له نه وه لّ ده رسی عه شقما خه یالّم
له گولّ نالّا، نه مالّم ما نه حالّم
نیتر فه وتام و ژینم پر له غه م بوو
به ته نها شه وقی دلّ بوو من که نه مبوو
چ غه م! هه م قووتی دلّ هه م قووه تی دلّ
له بۆ عاشق نه نیس و ئولفه تی دلّ
ره فیسق و هه مده می دیوانه (شهیدا)
له نیو دلّدا به دایم دیسار و پهیدا

***

دهردی گنده لیلی

هملیر - ۲۰۰۸/۱/۸

به لām به عزّی ههیه، داخی گرام
 به رهنگیکی وهها نهشیاو و ناجۆر
 له نهخشهی گشت جیهانا لهق بکا جیی
 نههیلّی ده رکهوئ ناسۆ لهسهر کهل
 به خزمه تکردنی خاکم نه نام
 که مئ گهر ده رچووم نه مپۆ لهسهر ریم
 وهیاخود مهیلی جارام نه مابئ
 له شەوقی عەشقی تۆدا گهرم و گور نیم
 هه موو تاوانی رۆلّهی خۆته نهی خاک
 له ناپاک و خراب و جاش و چاوهش
 نیتر باوی وهفا ههرگیز نه ماوه
 نهوهی ههیبوو گهلّی ده گریتته نامیز
 له پاره و نان و بیره و مهی پر و فوول
 گهلّی چهوساوه دهق گرتوو به عیللهت
 بهتهنها ههر نهوانت وا له پشته
 له عاله مدا زپاوه دهنگ و نیسوت
 گهلّیکی کردوو ویران و پهل پهل
 به کۆلّی غهم نه بئ بخریمه بن خاک

نه من عاشق به خاکی نیشتیما
 که قهدر و ریزی نازانن کهم و زۆر
 که ههر کهس بۆی لوا بهردی بدا لیتی
 به سوودی خۆی و خۆشیی دوژمنی گهل
 به لām خو من نه وهند دلسۆز و سازم
 له رهنجام ببووره نیشتیما لیم
 که شەوق و زەوق و شووشە دڵ شکابئ
 نه گهرچی من له گهلّ تو کال و زپ نیم
 نه وهش بئ شک بزانه تو به دڵ چاک
 که رۆلّهی زۆلّی زۆرت گرتته باوهش
 نه میستا سهرده می پاره و دراوه
 به لّی رۆژی دهراوه و کورسی یو میز
 له پیشی ههره موویان کاکی مهسئوول
 لهسهر مال و حیسابی شانی میللهت
 بههۆی نه م کۆمه له ناپاک و زشته
 له شار و دئ هه موو تا دهشت و کیوت
 نه خۆشیی گنده لیلی کهوتوته نیو گهل
 منی (شهیدا) له داخی خه لکی ناپاک

***

(*) دہمہ تہ قبیہ کی شیعری

ههولير - ۲۰۰۸/۱۰/۱

به کۆلتی باری خەم، وەك خامە ئەمشەو
 حەرامم کرد لە خۆم و خامەكەم خەو
 ھەتا ساتی بنووسین دەردی دڵمان
 بکەین ساریتی زامی کۆن و ھەم نەو

به چن دڙيکي کورت و پر له مانا
به زهوقيکي سهليم وهک پياوي دانا
به بي خه رقي سنوور و ريگه لادان
به ټوښ رسته ي ساکار و سانا

بہاروردی بکہین نہ مپڑ لہ بہینی
مہھ و زولمات و فہرقی دین و دہینی
تہوہی بونئیکی لہم گولزاری شیعرہ
نہ کردبی، بہش خوراوہ، کوپڑہ زہینی

ئەسەف بۆ ھالى كورد، داخى گرانە
 ۋەھا ئەم ھالەمەى گۆپىسى زەمانە
 كە كلتور و بەھاي دىئىنى خۇيان
 لەلايان بۆتە (مشتوى نىو ھەمانە)

(*) كتيبيك لهُؤتير ناویشانی (چوار وهزه‌ی شیعر) وهك به‌راوردیك له‌نیوان شیعرى كلاسیك و نویدا نووسى و له‌كۆتاییه‌كه‌یدا ئهم چهند دێره شیعره‌شم وهك ده‌مه‌ته‌قییه‌كه‌ له‌و به‌راوه‌دا هۆنیه‌وه، بۆیه لی‌ره‌شدا گه‌ره‌كه‌ خۆی بنویستیه‌وه، چونكه‌ مادام ئهم به‌ره‌مه‌م ناوانه‌ (دیوانى شیعر) ده‌بێ سهرجه‌م شیعره‌كانم بگه‌رێته‌ خۆی.

له بايم بيستووه من خوځم، بهبې ناو
بهسهرهاتي کوږ و بابيځي داماو
که تنها شو کوږهه ههيووه له دنيا
به بهدبهختي له خيځ و گهل بهجيماو

نوهند بيتاقهت و عاجز ببوو ليځي
هه موو گيوگرفتځ هاتبو ريځي
به جوږي نهينه زاني چي له گهل کا
هه موو جاري به ناچاري دهوت پتي:

گرانيځي کوږمه من روځه، وه ئيلا
نعتو کوږ ني! له تو من بروم تهوه لا
منيش ئيژم نه گهر شيعر ناوه ها بي
له شيعر و شاعيري حاشا وه که لا

نيه نهم دهنگ و نالهه من بهبې هو
نهبې بو شيعر و هوڼه و نهوشه نه مږو
له جياتي شاعيراني کوڼ و ديږين
بکهين شين و فوغان و داد و روږو

زه مانتيکه، گرانيځي شيعره نه مږو
به لځ بازارې همرزه و ميعره نه مږو
که چي نهم (بهيت و بالوره) و قسانه
له لايان پر له نرخ و سيعره نه مږو

نه گهر شيعره، نه دى كوا وهزن و كيښى
وهيا بوچى به سويه زام و ئيشى
نه گهر په خشانه، بوچى ناوى شيعره
چ به ختيكى ره شه هاتوته پيشى

ده سا با بينه وه سهر باسى خومان
له ريگا لانه دهين، وا چاكه بومان
نه گهرچى تى نه گه يوم نه م وتانه
قسه ي رووته وه ياخود شيعر و رومان

به لام نه مجاره خوم بونه گيرا
خه يالتيكى گرنم هات به بيرا
وتم با چهند وته و دپري بنووسم
له بهرگى پياوى دانېشمه ند و ژيرا

به جوړى كهس نه بيتته عېرته و په ند
له خامه م كهس نه بى زار و زهره رهنه ند
به پينووسى كه شيله و شه هدى ليبي
قسه و باسيكى وا شيرين وه كو قهند

له گولژارى نه ده بدا گوئى بدهن پيم
بزانن يا نه زانن چيم و من كيم
به نغمه و سوز و هم ناواز و شيوهى
زمانى بولبول و په روانه نه دويم

به‌لام چی بکه‌م له شیوه‌ی شیعرێ تازه
که وا بێ ره‌ونه‌ق و بێ ره‌نگ و نازه
له‌باتی به‌ره‌مه‌می به‌رز و دلا‌را
بنه‌خشیتێ، که‌چی هه‌ر باسی قازه

به‌ده‌س نه‌و کۆمه‌له‌ لاوان و گه‌نجه
ده‌روون و دل ئه‌وه‌نده پر له ره‌نجه
له‌ داخی شیعرێ بێ مانا و نا‌پێک
ده‌با بشکێ سه‌ری پێنوس و په‌نجه

به‌ته‌نها شه‌و ده‌بینێ شه‌مشه‌مه‌کوێر
ئه‌وه (رۆژ) له‌لای ئه‌و په‌ست و بێ خێر
که‌ چاوی کوێر و بێ به‌هره و به‌ها بێ
چ فره‌قیکی هه‌یه گه‌ر می‌یه یا نێر

ئه‌وه‌ی دوو له‌ت بلی شیعرێ به‌ره‌للا
ئه‌لێن ئه‌ی ئافه‌رین، سه‌د باره‌که‌للا
به‌لام گه‌ر ره‌خنه‌یی له‌م به‌زمه‌ بگرێ
به‌جاری هه‌لته‌سن ئه‌یکه‌ن به‌ هه‌للا

جه‌نابی شاعیری ئازاد و نوێخواز
شتی وا هه‌لته‌به‌ستی، په‌ست و لاواز
به‌ناوی شیعر و وێژه‌ی جوانی کوردیی
که‌چی خالی له‌ تام و چیژ و ناواز

برای شاعیر نه‌گهر شیعرت مه‌به‌سته
له کار و هه‌ول و کۆشش رامه‌وه‌سته
به‌لام کاری په‌سه‌ند و جوان و دل‌گیر
بۆلین نهم دورپی ده‌ریای بیر و هه‌سته

نه‌گهر مه‌یلت هه‌یه بۆنێ له وێژه
بکه‌ی، جاری قسه‌ی بیرت بی‌ژه
نیتر نه‌وسا به په‌نجه و نووکی خامه‌ت
مه‌به‌ستی جوان و به‌رزت هه‌لپ‌پژه

نهمی شاعیر به چاوی دل نه‌زه‌ر کا
له ناپێکی قه‌له‌م دايم حه‌زه‌ر کا
گه‌لی نه‌نگه وشه‌ی نه‌شیاو و ناجۆر
به زار و ده‌ست و خامه‌یدا گوزه‌ر کا

منیش وه‌ك عاشقیکی شیعر و په‌خشان
له گه‌نجینه‌ی نه‌ده‌بدا روو دره‌خشان
به‌ئومێدم نه‌وه‌ی خاوه‌ن قه‌له‌م بی
ده‌ریانی گه‌وه‌هر و له‌علی به‌ده‌خشان

له «چوار وه‌رزهی شیعر» دا به‌ره‌مه‌میکم
وه‌به‌ره‌یتنا له گول، گه‌رچی که‌میکم
به گه‌ل به‌خشی، نمونه‌ی ئاله‌کۆکی
وه‌ریی نه‌ما منی (شه‌یدا) خه‌میکم

پهيامنك بۆ نازيزانم

هولير - ۲۰۱۰/۲/۱۴

دەمى بوو دوور لە رەنگ و ديمەنى شارى سليمانىي
هەموو هەر چاوەپێى رۆژىكى خوش و نەوبەهارى بووين
مەن و مەل و مەنەل چووينەو رۆژى بە مەيانى
نەمانزانی موقەددەر لەو ديارە چاوەپێى کردووين

لە رۆژى جومعه بوو هاتيف بە گۆچکەمدا درا، سەد داخ
کە (لەنە)ى رۆح و دڵ، دەستى شکاوە ئەو بە سى لادا
هەناسەم لى بپرا، جەرگم کزەى لىهات و سووتا ناخ
کە مەن بىستم چلى گول وا شکاوە و دادى مەن نادا:

نە رۆيشتن بەرەو ئەولا، نە بوون و مانەوهم لىرە
بە ناچارى نيت پىنووسى شيعرم خستەگەر، هەرچەند
بەتەنهام و (بينايى)م دوورە، هەردوو چاوەکەم کوێرە
لە دوورى ئەو نەمامى عومر^(۱) و بينە^(۲) و رۆلەيى دلبەند^(۳)

بەئومىدم سەبا بى ئەم پەيامەم بۆ ببا تاوى
لەبۆ ئەو سى خەلاتى ژين و ئاواتى هەموو عومرم
لە رىگا لەنەدا ئەمما لە گوى چەم يا لەسەر ئاوى
نەوەك نامەم نەگاتە جىي مەبەست و بىت و مەن بىرم

---

^(۱) مەبەست (عبداللە)ى کورپە کە لە ئىستادا تەمەنى مانگ و نيوتکە.

^(۲) مەبەست (بينايى) هاوسەرى ژيان و خىزاغە، کە ئەو وشەيه کورتکراوى ناوەکەيهتى.

^(۳) مەبەست (لەنە)ى کچمە، کە بە سەردانىک چووينەو بۆ سليمانىي و مەن ئەوانم لەوى بەجى هيشت و خۆم
پامووە بۆ هولير، وە لە ۲۰۱۰/۲/۱۲ دا بەهۆى کەوتنە خوارووى دەستى شکابو، بۆيه ئەم شيعرەم نووسى.

له ژینمدا نهوهم ناواته من دایم به گیان و دل
ببینم رهنګ و رووی نیوه له شیتوازی گولۍ گهشدا
که من نیستاکه داد و نالهمه وهک بولبولی سهر چل
نه زانم ههرهه موو تیمسالی روچیکین له چهن لهشدا

له دهر د و نافه تی دهورانی دنیا دوور و بیوهی بن
خودا بیکانه بینن مهینه ت و نازار و نهشکهغه
دلای زارم له شهوقایه هه تا لهم ژینه نیوهی بن
به بی دیداری نیوه بهرهمی عومرم هه موو رهغه

به مهیلی دل نیازم وایه لهم چهن روژی و دادی
که ساتی بیمهوه نیو باوهشی نهو شاره دلگیره
هه تا کو بی به سهرما بونی گوئشه ن، سروه بی، باد
بدا لهم داری عومری پر له ناسور و به لاگیره

که دیتم دیمه نی دهستی شکاوی نهو نه مامه ی دل
نهو ن نیشی به سو بوو ههر له جهرګ و دل بو کاری کرد
له وهسفی نهو گوته وا کهوته گهر پینووس و خامه ی دل
پهړه ی دل ههر که میکی مابو، نه م زامه خساری کرد

له یادی سهرده می به زمی منالیتی و یادگارانی
به هاری پر له گولزاری ده می لای و ته مه فانا
له گهل پوولی کوپرانی شار و به زم و ره زمی جاران
گه پرانی دهشت و گه شتی دل به نیو خاکی و ته فانا

نەزائەم مەن ئەگەر دەمدەم نەكەم سەیرانی ئەو شارە
 ھەموو عومری عەزیزم ھەر بە زەردیی، بێ بەھار ئەروا
 سەراپا گۆلشەن و گۆلزاری لاویی مەن ھەموو خارە
 لە دووری دیمەنی ئەو شاری عیشقە، گەر ئەکەمی بپروا

مەن و ئەو شارە ھەردوو پێکەو ھەل لەیل و مەجنوونین
 لە گۆلزاری مەببەتدا بەلێ مەن بۆلبول و ئەو باغ
 لە دووری یەکتەری بۆیە ھەسا شێواو و مەفتوونین
 بەدەس دەردی فیراقتی دڵ، کە ئەو بێ رەنگ و مەناساغ

نەری بۆچی قەلەم ناوا لە رێ دەرچوو، بە نادانیی
 بەبێ ناگایی مەن رەسمی قەدیمی خستەو یادم
 کە دڵ مەستە بە یادی بەزمی جاران و بەھارانی
 ھەتا ھەم ھەر بە بۆنی دڵکەشی ئەو گۆلشەنە شادم

مەنی (شەیدا) بە مەیلی دڵ نەبێ ھەر عاشقی گۆل بم
 ھەتا ماوم لە دنیادا ئەمەن لەم شارە^(۱) ناوارەم
 ھەکو بۆلبول لە دووری گۆل، نەبێ دايم لەسەر چل بم
 بە نەغمە و سۆزەو تا ھەم بە دڵ مەن عەشقی ئەو شارەم^(۲)

مەبەست شاری (ھەولێر)، کە وا بۆ یازدە ساڵ نەچێ مەن تیایدا نیشتمە جێم.

مەبەست شاری (سەلیمانی)، کە ھەموو تەمەنی منالیم لە گەرە کەکانی (سەرچیمەن) و (صابونکەرەن) و
 زەکان و زۆریک لە گەرە کە دڵگەرەکانی تری ئەم شارە بەسەربرد، کە ئێستا شریتی تەمەن نەیانھێنیتەو
 و پێیان شاد نەبەو.

شیوانی دیمه‌نی شار^(*)

هەولێر - ۲۰۱۱/۲/۲۵

رۆژی (هەشده‌ی دوو) له شاری هه‌لمه‌ت و قوربانیا
داخه‌که‌م! دووباره‌ زرمه‌ و ده‌نگی گولله‌م بیهسته‌وه
تیری غه‌م باریی له جاده‌ و کووچه‌ و کۆلانیای
نه‌مه‌زانی ده‌ست و په‌نجه‌ی کۆیه‌! هه‌ی نه‌م یا نه‌وه

چوومه‌ (به‌رده‌رکی سه‌را) تا ده‌نگیاسی بیهه‌وم
سه‌یر نه‌که‌م شێواوه‌ وه‌زعی خه‌لک و شێوه‌ی نه‌زمی شار
لێم زرا سه‌یرانی رۆژ و هه‌م خه‌وی وه‌ختی شه‌وم
به‌م هه‌موو به‌زم و هه‌رایه‌ و بارودۆخی ناله‌بار

من نیت هه‌رگیز خه‌یاڵم وا نه‌بوو جاریکی تر
زرمه‌ زرمی چه‌ک به‌ ده‌ستی رۆڵه‌یی کورد بێته‌ گویم
رۆڵه‌یی نه‌م شاره‌ بێ یاخود کۆری شاریکی تر
گه‌ر نه‌زاه‌م خه‌لکی کۆیه‌! یا نه‌زانی خه‌لکی کویم

جه‌رگی دایه‌ و باه‌ کون کون بوو به‌ گولله‌ی ده‌ستی کورد
گۆل و شک بوو ناوی نه‌مجاره‌ش له‌ گۆشه‌ن، داخه‌که‌م
میری گه‌ل بۆ بیر و خه‌ل مه‌ردانه‌ ناکا ده‌ست و برد!
هه‌له‌وه‌ری، به‌رگ و گه‌له‌ایی نه‌ونه‌مامی باخه‌که‌م

---

^(*) رۆژی (۲۰۱۱/۲/۱۷) خۆم و مالتومناڵم به‌ سه‌ردانیك چوینه‌وه‌ بۆ شاری سلێمانی، بێ‌نه‌وه‌ی له‌ هه‌یچ ده‌نگیاسیك ناگادار بین، به‌لام به‌داخه‌وه‌! به‌سه‌ر ده‌نگی گولله‌ و خۆپیشاندا چوینه‌وه‌، که‌ ناشارامی و پشێویه‌کی زۆر بارودۆخی نه‌و شاره‌ی داپۆشیبوو، پاش گه‌ڕانه‌وه‌مان بۆ شاری هه‌ولێر، به‌و داخه‌وه‌ نه‌م چه‌ند دێره‌ شیعهره‌م نوسی.

هه‌وړی ره‌ش گرتی به‌جاری ناسمانی نیشتمان
چنگی مهرگ و کوشتم دی، دیمه‌نیکی ترسناک
شیر و تیری تیژی زولمی دا له سنگ و پشتمان
هه‌ردو ټیکه‌ل بون به‌یه‌ک له‌م نیشتمانه خوین و خاک

چه‌نده داخ و هه‌سره‌ت و خه‌م چوو به‌ دلما نه‌و ده‌مه‌ی
ناسمانی گولشه‌نی نه‌م شاره نه‌زرن‌گایه‌وه
تیفلی به‌سته‌زمانی گه‌ل شیوا که لی‌ی یاری و گه‌مه‌ی
گومی خوینی بسو، له‌ عالیه‌م ده‌نگ و ره‌نگی دایه‌وه

نیسته جینگه‌ی خو‌یه‌تی نه‌فره‌ت له‌ گولله و چه‌ک بکه‌ین
نه‌و چه‌کانه‌ی روو له‌ جه‌سته و سنگی رول‌ه‌ی کورد نه‌که‌ن
چینی رو‌شن‌بیر و نه‌هلی عه‌قل و حکمه‌ت بی‌نه‌ به‌ین
له‌ت له‌تی که‌ن نه‌و چه‌کانه‌ی نی‌سکی میلله‌ت ورد نه‌که‌ن

چی له‌ شان و شه‌وکه‌تی میری ول‌اتم که‌م نه‌بی
گوئ له‌ رول‌ه‌ی قه‌ومی خزی و مه‌تله‌بی بگرئ به‌ دل
تا بزانی کئ له‌ ده‌وری سفره‌یی حق جه‌م نه‌بی
پیشکه‌شی یه‌کتر بکه‌ن گو‌فتاری خو‌ش و چه‌پکه‌ گول

توو‌خودا نی‌تر وه‌لامی به‌رد و داری میلله‌تم
با به‌ چه‌ک نه‌دری‌ته‌وه و دوژمن نه‌بی دل‌خو‌ش و شاد
چونکه‌ جه‌سته‌ی خو‌م و خاکم کون کونه و پر عیله‌تم
حه‌یفه ره‌نجی پر له‌ گه‌نجی نه‌م گه‌له‌م بدرئ به‌ باد

با رژانی خوینی رۆلەى كورد بێتە هێلى سوور
 رى مەدەن قەت دوژمنى سەرسەختى كوردستانەكەم
 فرسەتى بێنیت و دەستى زولمى خۆى بێنیتە ژوور
 تێك بەدا نەزمى ولات و نیشتیمانە جوانەكەم

ئاخ و داخ و هەسرەتى من بۆ ولات و میللەتە
 هەر گەلى گەر بێ حكومەت بێت و بێ ئالا بژى
 تا ئەمىنى دىلى دەستى زولم و كوشتەى زىللەتە
 رۆلەكەت بەردى لە تۆ دا، كەى رەوايە بىكوژى!

من ئومێدم وایە چینی خەلكى عاقلەند و ژیر
 روو لە مالى دەستەلات و میزى گفتوگۆ بکەن
 یەك بەیەك خەمخۆر و دلسۆزانی میللەت، گەنج و پیر
 هەر لەبۆ سوودی ولاتم بێن و جەمعی کۆ بکەن

تاكو رەنج و بەرھەمى خوینی شەھیدانى ولات
 زەرپەرەیی نەپروا بەفەرۆ، قەترەییكى ون نەبێ
 ئەو شەھیدانەى كە بۆ گەل بوونە قوریانی و خەلات
 بەسیەتى با جەرگی دایکانى ولاتم كۆن نەبێ

من هەتا مابم لە ژینا شەرەتە تا ئاخى نەفەس
 عاشق و (شەیدا) بە خاكى نیشتیمان و گەل ئەبم
 كەى رەوايە بێ جیهەت بكریمە نیو بەند و قەفەس
 بۆ شكۆ و بەرزى ولاتم چاوەروانى هەل ئەبم

ههولدان بۆ دهسهلات^(*)

ههولتير - ۲۰۱۱/۴/۱۰

داخه كه م! بهينيكه فیتنه و فرهته نه و كوشت و برین
گولشه ن و ساحه ی ولات و خاكمی گرتۆتسه وه
گهر له جی نهم به زمه دا خه لکی بکه ونه گول کرین
چاتره له م به زمه، نه م گول له گولشه ن بۆتسه وه

كاکی ئیسلامی له گه ل عیلمانیانی نیو ولات
پیکه وه ن هه ردوو له ریزی پیشه وه ی نهم به زمه دا
بۆ به ده سه یانی کورسی حوکم و ده سکی ده سه لات
هه ول نه دن، نه م له سایه ی نهم هه را و نه زمه دا

كاکی رۆشنیری عیلمانی نهم هه را سووکایه تی
یهك به مزگه وت و نه وی تر سۆز و نه زمی ده نگی بانگ
نه و موسلمان هه ل له گه لیا هه ول نه دا، هه متایه تی
بیگومام نه و ده سی برۆا نه دا نهم لول و قانگ

گهر ته ماشایینکی کورتنی لاپه ره ی میژوو بکه ن
ده ستی نهم خیزبانه زۆری سوور و هه م خویناوی یه
ده ی نو میدم من به کی بی تا به مه یلی دل بکه ن
پیشی ریگه ی گه ل سه را به، عیله ته ی بی ناوی یه

(*) ماوه یه که به هۆی رووداوه کانی (۲۰۱۱/۲/۱۷) ی شاری سلیمانی یه وه، خیزبه ئیسلامیه کانی ولات
بۆ گه یشتن به ده سه لات، ده ستیان له گه ل عیلمانییه کاندای تیکه ل کردوو، که به داخه وه له وته کانی شیاندای هه ول
نه دن پاساوی شه رعیه ی بۆ نهم کاره یان بیننه وه، بۆیه به و هۆیه وه نهم هۆنراوه یه م نووسی.

کسی ولات و نیشتمانی کرده دۆزهخ، سهردهمی
کسی بر رۆژانی گهلی کوردی به کافر دهرنه کرد
قهتلی کوردی لا رهوا بوو، بۆی کرابا ههر دهمی
سهروهتی نه ممللهتهی بۆ خۆی و نه تبعای نهبرد

نیسته بۆ قهصد و مهرامی خۆی و حیزب و دهستهکی
ههر بهناوی دینهوه هاتۆته سهر جاده و شهقام
وا له ریزی هاوهله بی دین و هۆش و مهستهکی
ههر دو گوێ نهگرن له دهنگی ههلهله و سۆز و مهقام

وا نیشانی گهل نهدا دلسوژه بۆ دین و ولات
بهس بهناوی دینهوه هاتۆته ساحهی نیشتمان
ههر نهوه دینی وها هیناوه به دیاری و خهلات
تاكو مردن واجبه مهنونی نهو بین گشتمان!

مهركهزی جومعه و جهماعهت لهم ولاتهی نیمهدا
سهردهمی مزگهوت و تهکیه و خانهقا بوو ههرهه موو
نیسته کاکهم وا له ژێر چهتری سهرا و خیمه دا
واش نهزانی کاره کهی ته طبیقی شهرعه مووبه موو

چاك نهزانی بهردهمت دووکانی نارقهخانهیه
کهی شیاوه کاکي من لهو جیگه دا بهندایهتی
گهر مه بهستیشست سیاسهت یا دراو و عانهیه
بۆ بهناوی دین و قورئان و خودایه و نایهتی!

حوكمى نوٲىژى جومعه جياوازه له گهل نوٲىژى ترا
دېمېښى ښه كاري ښووه بېدعه يېكه ناپه سهند
چونكه نه كراوه له عه هدى هزړه تا هه رگيز، برا
وازي لى بېنى به بى شك چاتره، بى چوون و چه ند

لاى جه نابت زېكر و ته سبيحاتى صوفىي بېدعه بوو
تو به زاهير نه هلى عيلم و عدقل و دل بووى، نه و عه وام!
بوٲه عيلم و عدقل و حكمت پاكي فهوتا زووبه زوو
بهم قسانه وه عزي زورى عالمه مت دا به رده وام

خوت موه حديد بوو له لا، ده روٲش و صوفيش بٲه رست
تو و دينت، كهى رهايه ښه گز و پٲوانه يه
ښسته تو بوو ٲته سياسته تبازي ريگا بست به بست
هر جه نابت نه هلى عه قلى، عالمه ميش دٲوانه يه!

چون نه دهى فتوا كه چاوى رهمهت و لوتفى خودا
وا له وٲدا، خو نه مهش نه روا ته بابى عيلمى غه يې
گوهه رى دين و سياسته بو له يه ك ناكهى جودا
ښه ته رازووبازى يه نه لحق شتيكه نه نگ و غه يې

يا يه كيكي تر نه ده فتوا نه لى سهه سال نه بى
هيچ جيهادى روى نه دواوه وه كه نه مهى وا ليړه ده
وا نه زانئ هه ركه سى له و به زمه ده بى، قال نه بى
بانگ نه كا خه لكى هه تا بېبهش نه بن له و خيړه ده

بئى گومانە ھەر وتارى توندوتىژى پىۋەبى
سەر تەكىشى بۇ شەپ و كوشتار و فیتنە و كىشەكىش
تۆ ئىتر مەسئولى، ھەركەس لىۋى خۇپى لىۋەبى
يا كەسىكى تر بچىۋى ئەزىت و نازار و ئىش

تۆ تەمادارى كە ئەمە عىلمانىيە دىنى نىە
قەدر و رىزى دىنى تۆ بگىت و بىللى سەركەوى
ئەمە كە بى ئىمانە، شەرحى دىن و ۋەزى بۇچى يە
گەر بە قەۋلى ئەمە بەقا كەى، دلىابە ۋەك ئەوى

دلىابە تۆى لەلا كۆنەپەرستە و كەللەپووت
ئەمە كە ئەگىر ئىستە رىزى مېزەر و ھەم جوبەكەت
ھەر مەبەستىكى بە تۆيە، پى بە پى گەر دى لەدووت
پىكەنىنى دى بە دلى بۆ ئەمە، عەلاقە و جوبەكەت

من خەمى ئەمە دىنە پاكە و ئەمە ۋلاتە جوانەمە
جەسرەتى رۆژ و شەۋى من بۆ ۋلات و مىللەتە
پى بە دلى ھەروا خەمى ئەمە خاكى كوردستانەمە
چونكە سى ئەندامى جەستەم بەند و بەستەى زىللەتە

دەى لە جىگەى ئەمە شەپ و شۆر و ھەرا و قىنەدا
پىكەۋە با ھەۋلى رزگارىى ئەۋانى تر بىدەين
خاك و مىللەت تىرى زۆرى ۋا لە جەرگ و سىنەدا
بۇچى ناگوچى ۋەكو عالمە لەگەل يەك ھەلەكەين!

به‌سیه‌تی، ئەم خاکه تامی خوینی زۆری چه‌شتووه
خوینی تر نیتەر مه‌رپژژن با له رۆڵه‌ی که‌م نه‌بێ
دایکی خۆشیی قه‌ت نه‌دیویش ئەشکی سووری رشتووه
حه‌یفه ده‌ی با عومری دوو رۆژه‌ی ژیا‌نی غه‌م نه‌بێ

سه‌یره! تیناگه‌م، سه‌ده‌ی بیست و یه‌که و هه‌شتاکه کورد
هه‌ر خه‌ریکی کێشه‌کێش و به‌زمی به‌ینی خۆیه‌تی
میر و به‌رپرسانی میللەت گه‌وره‌ن و گه‌ل بۆته پرد
هه‌ر نه‌وانن تێر و پێ، گه‌ل هه‌ولێ نان و دۆیه‌تی

که‌س نه‌ماوه تین‌گه‌ کێشه‌ی وڵاتم کامه‌یه
زام و ناسۆری فساد و نا‌عه‌دالەت کاری‌یه
گه‌ل هه‌موو کوشته و زه‌لیلی ئەم برین و زامه‌یه
که‌ی نه‌بێ چارێ بکه‌ن بۆ ئەم هه‌موو بی‌زاری‌یه

له‌م وڵاته‌ی تێمه‌دا ده‌ردی کوشنده‌ی گه‌نده‌لێی
بۆته خۆرکه‌ی رۆح و جه‌سته‌ی میللەته‌ داماو‌ه‌که‌م
ئەم به‌لایه‌ش وا له‌ژێر پیتی ته‌خت و می‌ز و سه‌نده‌لێی
ده‌ی وه‌رن ده‌رمانی ده‌رد و زامی گه‌ل که‌ن، چاوه‌که‌م

من به‌ خامه‌ی ده‌ست و په‌نجه‌م یا به‌ گه‌نجی هۆش و بیر
هه‌ولێ خۆم داوه بۆ به‌رزیی وڵات و خاکه‌که‌م
عاشق و (شه‌یدا) به‌ مائی نیشتی‌مانم، دل زویر
له‌م هه‌رایه‌ی بۆته ته‌وقی میللەته‌ چالاکه‌که‌م

***

کينجي کهولي من^(*)

سليمانی - ۲۸/۴/۲۰۱۱

چهن ساليکه کينچ کهوتوتته کهولم
داخه کهم کينجي کهولي ولاتم
ههلي کوليوه کهللهي خاکه کهم
خويناي رهشي لاشه کهي نالم
به لام کينچه کان هه موو له خومن
منيش به دايم پيئي نه ليم نه ي کينچ
نه ليم نه ي کاک و برا گه وره کهم
بو له خويني خوم به شي من ناده ي
که ي قه رار وابوو هه مووي بو تو بي
تو قه ولت دابوو به نيشتي ماننت
بيله با له ناو لاشه کهي مندا
با بروا به ناو ده ماري جه ستم
چون خويني خوم هه بو خوم ده لاله
به لام داخه کهم قسم بر ناکا
سهير نه کهم نهو هه به تاقی ته نيا
بيري له حالي من ناکاته وه

منيش بي ده ست و بي هيتر و هه ولم
دايم زيندووه و منيش هه ر ماتم
روژ به روژ نه مويي خوينه پاکه کهم
به روژ و به شهو، چوار وهرزي سالم
تامه زرو ي خويني چالوو و گو من
تا که ي هه ر نه بري ريگه ي پينچاوپينچ
تامه زرو ي خوين و لاشه چه وره کهم
له پای چي تو وا بي قه ول و واده ي
به شي تيمه ش هه ر بو ن و بو سو بي
به جي به يني نه رکي سه ر شانت
يا له ناو سينه و جه رگي کون کوندا
بيي به ساريژ بو جه سته ي خه ستم
غه بري خوم و خوت کي خاوه ن ماله
ده ماغ و ميشکي کاکه م سه ر ناکا
نه بيا و نه ينيري بو بني دنيا
ناور له وه زعي گه ل ناداته وه

(*) زور دلم خوشبو به موي که نهوتي ولاتي کورد به رهو ولاتاني ده ره وه ره وانه کرا له به رواري (۲۰۰۹/۶/۱)، به م بونهيه شه وه و به قولبي گرياني خوشيه وه هونراوه ي (نهوتي خاو) م نووسي، به لام به داخه يکي زوره وه و نه مجاره يان به قولبي گرياني دل، ناچار بروم هونراوه ي (کينجي کهولي من) بنووسم، که ناماژه به بو به فيرودان و به تالان بردني نهوتي ولاته کهم له لايمن هه نديک کار به ده ستي ولاته وه!.

نه گهر نهو تـۆزئ له ناو لهـشى كا
 لهـنيوان خـۆم و خـۆيا به باشيى
 بهـس نهو بئ ببيا بۆ خاكي عهـجـهـم
 بهـبئ حـهـد ببيا بۆ عهـجـهـمـوسـتـان
 و لاـتى خـۆى پـئ بـۆيـيـنـيـتـهـوه
 هـهـر ببيا و چـۆرـيـش له لاشـهـم بـهـرـئ
 مـنـيـش هـهـر زـيـتـهـى چـاـوم بئ له دـوـور
 لاشـهـم نهـوهـنـدهـى تـر بـيـهـيـز نهـبئ
 مـنـيـش هـهـتا سـهـر هـهـر بـيـدهـنگ ناـم
 بهـلام خـوـيـنـيـكـى تـر شـك نهـبـهـم مـن
 نهـو خـوـيـنـهـش خـوـيـنـى خـاـمـهـى دهـسـتمـه
 گـهـر خـۆـشـم بـهـرم نهـو هـهـر نهـمـيـنـئ
 هـهـتا هـهـتـايـهـ كالـ نـاـيـيـتـهـوه
 نهـرـۆيـته دهـريـاي سـهـدان عـهـقـل و بـهـر
 سـهـدان هـهـزار بـهـر بـهـر هـهـم نهـهـيـنـئ
 نـيـتر نهـوكـاتـهـش گـهـل خـاـوهـن بـهـر
 نـايـهـلـئ تـا سـهـر هـهـر دهـرى بـيـنـئ
 چـونـكه تـازـه خـۆى خـاـوهـنى هـيـزه
 بـهـر هـهـم و خـوـيـنـى جـهـسـتـهـى و لاـتى
 دـاـبهـشى نهـكا به دادـپـهـروهـرى
 نهـيدا بهـوانـهـى وهـك مـنى (شـهـيـدا)ن

به دادـپـهـروهـرى و به رـيـك بهـشى كا
 خـواى نهـكـرد كهـلـلهـى سـهـرمـى نهـتـاشـيـى
 دهـى قـورـى كوئـى كـمـين بهـسـهـرمان به جـهـم
 نهـويـش سهـوز كا پـيـئى باغ و بوـسـتـان
 كاـكـيـشـم هـهـر بـۆى دهـرـيـيـنـيـتـهـوه
 نهـم هـهـر بـفـرۆـشـئ و نهـويـش هـهـر بـكـرـئ
 قـاـفـلهـى خـوـيـنـم بـهـروا بۆ سـنـوـور
 شـكـلى و لاـتم تـهـواو دـيـز نهـبئ
 گـهـرچـيـى تـيـكهـلـئ شـهـر و جـهـنگ ناـم
 تا دـنـيا مـابـئ قـهـت نـايـهـت له بـن
 گـيـراوى هـۆـش و بـهـر و هـهـسـتمـه
 جـيـل به جـيـل تـۆـلهـى مـافـم نهـسـيـنـئ
 له رۆژ و مانـگ و سـالـ نـاـيـيـتـهـوه
 بهـلـكو هـهـزاران، زۆر قـوـوـلـتر له بـهـر
 هـهـر يـهـك هـهـزار بـهـر داـنهـگـرـسـيـنـئ
 خـوـيـنـمـۆى كـۆـنى داـيـم لهـبـهـر
 ببيا بۆ هـهـر كـهـس يا بۆ هـهـر شـوـيـنـئ
 هـهـوـيـرى لاشـهـى تـهـواو بهـپـيـزه
 مـايـهـى نـومـيـد و هـهـمـوـو نـاـواـتى
 نـاـيـدا به نـاـكـهـس يا به سـهـر سـهـرى
 كه لهـناو دـلـى مـيـلـهـتا پـهـيـدان

***

هەولێر - ۲۰۱۱/۵/۸

من له زیز بوونت دلتیام ئەهێ خاك	ئەهێ نیشتیمانی تۆراو و غەمناك
تۆ له داخی ئەم گشت بەناو كوردە	رۆژێ هەر ئەهێ زەرد و پەژمۆردە
چونكه جەستەهێ تۆ كۆن كۆن كراوه	چەن هەزار سالا له خاچ دراوه
دوژمنان زۆریان تەماع تێكردووی	بەرەو هەزاران هەلدێریان بردووی
خۆشمان زۆر كوتمان كردۆتە سینهت	جەستەهێ بێمار و پێ زام و پینهت
بەلام باوەڕت هەبێ بە چاكی	بە گوشتاری من بە نیەت پاکی
برینی تیری دەستی دوژمنمان	له لاشەهێ منال یا پیاو و ژنان
یا له جەستەهێ خۆت ئەهێ نیشتیام	مایەهێ شانازی هەموو ژانم
بەسووتر نیە هەرگیز لەبۆمان	له نیشی زامی ششیژی خۆمان
تا نیشتهش دوژمن نا لەم دەورەدا	له چوار دەوری ئەم خاكە چەورەدا
له هیچ زەمان و هیچ جێگە و شوینی	له رابردوودا، ئەمڕۆ یا دوتینی
نەیتوانیوه بێ زەرەرمان لێدا	یا پێی جێگیر كا له شار و دێدا
گەر خۆمان دەسمان بۆ نەبردبێ	پێر بە دل روومان تێ نەکردبێ
باوەشمان لەبۆ نەکردبێتەوه	پێمان نەوتبێ دیسان بێتەوه
بێ مەیلی نێمە، ئەو بەتەنها خۆی	هاتنی هەرگیز ناسان نەبووه بۆی
بەلام كه نێمەهێ خاوەن مال دايم	دەرگا والا كەین، چۆن ئەهێ قایم
نێمە بە رێز و بە فەرموو فەرموو	دەست لەسەر سنگ و بە ریشی چەرموو

(*) بەهۆی درێژه‌كێشانی رووداوه‌كانی دواي (٢٠١١/٢/١٧)ی شاری سلێمانی و بەجێهێشتنی کاریگەری خراپ لەسەر ژيان و گۆزەڕانی خەلك و دروستکردنی كێشه و دووبەرەکیی لەنێوان پێكهاتەكانی كۆمەڵگای كوردەواریدا، ئەم هۆنراوەیە و چەند هۆنراوەیەکی ترم وەك دلتۆزیی و وەفا بۆ گەل و ولاتەكەم نووسی.

بلیڻ دهی قوربان تو ته شریف بیڻه
 جه نابت نه مڙو ده عوهت کراوی
 له دهشت و چپای مالی وه تهندا
 هدرچی که نه یخوی یا هدرچی نه بیه ی
 یا هر برهه می له خاکی ولات
 یا له گه نجینه و خه زینه ی خاکمان
 نیتر نه ویش چون ته شریف ناهیتنی
 پی عیبه جوابمان هیچ نه داته وه
 بو خاکی وه تن، بو مال و منال
 هر نه بن توژی له گه له دهستی خوی
 ببا له گه له خوی دیاری خاکی کورد
 نیمه ش هه ژار و بی دهره تان بین
 هر به دامابی و به کوله مهرگی
 رو له ولتم بری له برسا
 هیشتا منالی هه ژار بهم حاله ش
 کاریه ده ستانی ولات و خاکم
 نه یه لن هه رگیز منالی هه ژار
 بو دایه و بابهی په یدا کا نانئ
 هه ناسه یی کی خوشیی هه لکیشئ
 به لام منالی ولاتانی تر
 نه ویش له سایه ی نه وتی ولاتمان
 نه وان به شادی و به خوشیی بژین
 منیش تا ماوم وه کو منالان

مه یلسی به رموو، لوتفی بنوینه
 خاوه نی مال و هه م خاک و ناوی
 یا له گو لزار و له نیو گو لشه ندا
 له میوه ی به هار لیمو بی یا به ی
 به کاری بی هه رکس بیه وی بیات
 له خوینی سینه ی خاکی غه مناکمان
 له گه له نیمه دا خوی ناگو نجینئ
 سه وقاتی له گه له خوی نه باته وه
 بگه رپته وه به دهستی به تال
 بو سوودی گه لی و بو مه بهستی خوی
 بو ولاتی خوی، بو درشت و ورد
 بی پاره و مال و زاد و بی نان بین
 روت و ره جالی و وه زعی بی به رگی
 یا له ترسی ژین له کاری قورسا
 به رازیوونی بهم ژینه تاله ش
 خوایی داوانی بی ترس و باکم
 له جاده ی جوان و رازاوه ی نیو شار
 دهس له سر سکی تی ری خوی دانئ
 بو نه مانی هر بازار و نی شیئ
 قهت نه بن بی نان، بی ناو، بی ناگر
 به شی منالی داماو و لاتمان
 نیمه ش دوو که لی نه وان هه لمژین
 (شهیدا) م و ولات نابهم به تالان

بۆ مه لای کوردی خاوه ن شه هاده (*)

ههولتیر - ۲۰۱۱/۵/۱۰

عهزیزم، فهخر و شانازی من و تو عیلمی مزگهوتیه به کهم مهروانه بۆ زانستی دین و حوجرهکانی خوێ تهگهر بهو شیوه پروانی، بزانه رینگه کهت چهوته لهبیرت بۆ ژیا نی حوجره ههم زه پرات و نان و دۆت

جهنابت گهر بدهی ههولتی به دهسهپێتانی ماجستیر ههقی خوێته، به شهرتی ون نه کهی ههولتی قه دیانت زه مانێ بوو که گهڕۆ دهی ههژاری بوویت و نیستهش تیر نیتر مهیدانی تو و وێژدانی خوێت و دین و نیمانت

شه هادهی بهرزی ماجستیر و دکتۆرا له کۆلیژا له بهردهم عیلم و زانستی قه دیی حوجره دا نزمه له گوشتارم مه رهنجی کاکی دکتۆر و برای هیژا نه کا باوهر به قه ولی من، نهوی بیگانه یا خزمه

که زاد و بهرهمی زانستی زانایانی کۆنی کورد ههموو وهک روژی روونا که نه وهنده بهرز و بالا یه به قه ول و شایهتی ههر دۆس و دوژمن یا درشت و ورد وهکو میوهی به هاره و، ته م له ههر چوار وهرزی سالایه

(*) به هۆی نه وهی که له م چند ساله ی رابردودا زۆریک له مه لا و مامۆستایانی مزگهوت، بۆ به دهسهپێتانی شه هادهی بالا، روویان نه کرده مه له بندهکانی زانکۆ و له ریتجکی مزگهوت دوور نه کهوتنه وه و به چاویکی زۆر بهر زتر بۆ شه هادهی ماجستیر و دکتۆرا نه یان پروانی، بۆیه بهو هۆیه وه ته م هۆنراوه یه م نووسی.

کسانئ هه ن به دايم هه ره هه وئى كه سبى (دال) يكان
هه تا عالم بلئى خاوه ن شه هاده ي به رزه نه م كاكه
به رۆژ و شهو له به حرى عيلم و هه ره كيشه و جيدال يكان
بلئى نه م نه هلى زانسته و له ريزى عالمه ما تاكه

عه ريزى من نه بئى قه صد و مه رامت هه ره خودا بئى، تو
نه وه كه له م به زمه هه وئى و كوشتت بۆ نان و كورسى بئى
به زى كه و يادى حق دايم ده روون و دئى بكه ي تو تو
نه كه ي فره قى سكت تيره، وه يا خود چۆل و برسى بئى

به ترسه له م هه موو هه وئى مه به ست هه ره كهش و فش بئى
وه كو من چاك نه زانئى خاوه نى نه فسى، جه نايشت
كه له م شه طره نجى دنيا دا به شت ره نجى قت و كش بئى
به زايع چئى هه موو نه نجامى كار و كرده وه و نيشت

له وه سفى گه وه يى تو دا بلئى خه لكى (مه لا)، به سته
له به حرى عيلم و زانستا ته مادارى له وه زياتر
مه به و، بۆ تاره زوى نه فست هيلاكى قت مه كه جه سته
به ده ره هه رگيز له عيلمى حو جره ده ست ناكه وئى چاتر

له نيۆ بازارى عه شقى دئى نه گه ره تو وه منى (شهيدا)
به دايم عاشقى زاتى نه له ست و رووى له يلا بى
سه لامه ت هه ره نه بيت و لوتفى زاتى حق نه كه ي پهيدا
چ باكت گه ره به يادى له يله وه دايم له مه يلا بى

***

چوارينه

دلّه کاروانی تۆ وهخته سهفه رکا
خهريکه رۆژی عومرت وا گوزه رکا
بلئی با له یلی بی رهحم و وهفاکهت
له ناهی عاشقان جارئ حهزه رکا

***

عهزیزم بۆچی دایم دیته بهرچاوم به تهپر دیدهت!
وهه دههچۆ به رهغمی واعیزت لهم وههم و تهپردیدهت
ببینه حالئ ویرانهی دلّهی (شهیدا) به داوی خوئ
که چۆن وا بۆته تهوقی گهردئم دوو زولفی پیچیدهت

***

له دووری گول، برادهه چۆنه حالت
به بی مهیلی دلّت هاوار به مالت
له شیوهی نازهنین و نازی دولبهه
له دههستت دههچوه هۆش و که مالت

(بۆ کاک زاهید فهقی صالح له سلیمانی)

***

نامه یی کم دایه دهستی قاصیدی
تا کو بیبه خشی به دهستی پاکی یار
هم له گهڵ تیپی سلّوم پر به دلّ
دهسه جئ تهقدیمی کا ئه و با و یقار

***

سه‌رده‌میکی زۆره ریځگه‌ی فیرقه‌تم گرتۆته‌بهر
 رۆژ و شه‌و که‌وتووم له‌ ده‌شتی بی‌که‌سیدا ده‌ریه‌ده‌ر
 عاجز و سه‌رکز، زه‌لیل و ده‌رده‌ن‌سدم قاصیدا
 با نه‌م زیاتر له‌ حال‌ی دولبه‌ری دل‌ بی‌ خه‌بهر

***

مویه‌ره‌ک بی‌ له‌ گشت نه‌ولادی نه‌اده‌م
 قدوومی هه‌زهره‌تی فه‌خری دو‌عالم
 بکا شه‌ق شه‌ق دل‌ و سینه‌ و ده‌روونی
 هه‌زاران مولید و بووجه‌هلی سه‌رده‌م

***

نه‌ی گول‌ نه‌تۆ نه‌مام و نه‌من باخه‌وانتم
 تۆ خونچه‌یی بی‌ ناز و هه‌ناسه‌ی به‌یانتم
 کوان‌ی نه‌سیم‌ صو‌یحی سه‌باکه‌م، عه‌زیزه‌که‌م
 من خادیمی دل‌سۆزی ده‌ری دیوه‌خانت‌م

***

له‌داخی هیجری گول‌، دل‌ پر له‌ داخ و میحنه‌ت و ده‌ردم
 به‌ ره‌نگی پایزی روو زه‌ردی غه‌م، شی‌واو و ره‌نگ زه‌ردم
 وه‌ره‌ نه‌ی شو‌عه‌له‌به‌خشی مه‌جلیسی عوش‌شاقی نه‌هلی دل‌
 بکه‌ ره‌حم‌ی به‌ حال‌ی دل‌، که‌ گیرۆده‌ی گول‌ و گه‌ردم

***

نومیدم وایه‌ من خاکسته‌ری نه‌و راهی مه‌ولا بم
 غولامی ده‌رکی شاه‌ی نه‌قشبه‌ند و غه‌وسی به‌غدا بم
 له‌ عه‌شقی دولبه‌ری بی‌ وینه‌ ده‌س هه‌ل‌ناگرم هه‌رگیز
 هه‌تا له‌م به‌رده‌ر و هه‌یوانه‌دا من شیت و (شه‌یدا) بم

ره قیپ نه مړږ به چنگی ماچی کردم
 هه لپاچیم و قه طعی قاچی کردم
 وه کو مه نصورری سهر داری شه هیدان
 به (شهیدا) یی هه والهی خاچی کردم

***

نهوید نهی دل که نه مشهو شاد و مهستم
 که قاصید نامه یی کی دایه دهستم
 سه رنجم دا په یامی دولبه رم بوو
 له باتیی ماچی کم هه ستام وگهستم

***

مه نهی شین و شیوه نم هه رگیز مه کهن نهی دل به ران
 با له جه لسه ی حوزنی من شادی بگپرن گول به ران
 هه رکه سی ریبازی عه شقی دل نه پتوی پی به پین
 هه ر به ته نها خو ی مه حاله نهو بگاته سهروه ران

***

خه یالی نه مشهوی من سه رده می به زمی منالیی بوو
 که دیتم سه ربه سه ر عومرم له خو شیی دوور و خالی بوو
 به یادی له یله وه بړ وه سلی ساتی کی به روژ و شهو
 له دووری رهنگی گول نه تیفلی دل هه ر ناله نالی بوو

***

به روژ و شهو هه موو گریان هه کارم، شیوه نه و روژ
 له داخی جه وری پر دهر دی ره قی بی دل ره ق و به دگو
 به دیق هت سهیری رو خساری هه بی بهم کرد و نه مزانی
 که تاریکی سهیری رو خساری حوسنی، نه بهر یا نه برؤ!

له سایه‌ی ده‌نگوباسی دولبه‌رم دل شاد و مه‌سرووره
 فەلەك ئەمڕۆ بە صوبی صادق و پڕ شوعلە مه‌نمووره
 ئەبێ چه‌تری صەفا هەڵدا له گولزاری محبەتدا
 هەتا عالم بزانی گول، چه‌مەن، به‌و باسه مه‌عمووره

***

له به‌زمی دل ئەنەیسێکم هەیه سه‌رمه‌ست و بێ باکه
 به حوسنی خۆی ئەنازی ناهەقی مه‌گرن، که نه‌و تاکه
 له مردن باکی من ته‌نها فیراکی دولبه‌ره یاران
 نه‌نا وه‌سلێ به‌ مردن بیت‌ه‌جێ، عاشق چ غەمناکه!

***

دل‌م مالتیکی پڕ راز و نیازه
 له ریگه‌ی عه‌شقی گولدا سه‌رفرازه
 که سه‌یری من نه‌که‌ن یارانی مه‌جلیس
 ئەلێن عه‌شقت یه‌قین عه‌شقی مه‌جازه

***

نه‌تیجه‌ی حالێ وێران‌ه‌ی دل‌م، ده‌ردی جو‌دا کردی
 که غه‌رقی به‌حری بێ پایانی غه‌م بووم، ناخو‌دا کردی
 له رێی عه‌شقا نه‌گه‌رچی بێ جیه‌ت من شیت و (شه‌یدا) بووم
 ده‌خیل نه‌ی دل به‌ بێ‌نرخ‌ی مه‌زانه نا! خو‌دا کردی

***

له سایه‌ی تۆ بژیم گهر، بۆ نه‌بێ له‌و سایه قینت بێ
 نه‌گهر مردم به تیری ده‌ستی تۆ، نه‌وسا یه‌قینت بێ
 که نابینی که‌سیکی تر بکیشی نازی تۆ وه‌ک من
 نه‌بێ نه‌وکاته شادیی تا نه‌به‌د تیکه‌ل به‌ شینت بێ

***

له به‌زمی عه‌شقی گولدا ههر مه‌گهر غه‌م ده‌ردی سه‌ودا بێ
 نه‌بێ تا ماوه عاشق ههر نه‌سیری زولفسی سه‌ودا بێ
 به‌لێ مه‌عشووقه ده‌مده‌م وا ده‌بێ ره‌حمی به‌دلدا دێ
 له سووتن راده‌وه‌ستی شه‌م که په‌روانه له‌خه‌ودا بێ

***

گرفتارم به‌ده‌س ده‌ردی فیراق و نیمه من چارێ
 له‌باتیی شه‌وقی دل، ههر رۆژه گیرۆده‌م به‌ نازاری
 که‌چی بۆ به‌ختی من بارانی ره‌حمه‌ت بۆ ده‌میکیش بێ
 به‌ خوڕپه‌م وه‌ک سروشکم له‌م ده‌می زستانه ناباری

***

وه‌ک سه‌رابستانه خۆ مه‌یخانه گهر مه‌ی لی نه‌بێ
 چیی له ره‌نگی گولشه‌نی گول که‌م نه‌گهر مه‌یلی نه‌بێ
 کێ نه‌زانی نرخێ گه‌نجینه و خه‌زینیه‌ی به‌زمی عه‌شق
 گهر له سۆزی مه‌یلی له‌یلا، شیت و دل که‌یلی نه‌بێ

***

دل بولبولیکی بی پهر و باله و هه رایسه تی
 طالیب به شهوق و رهنگی گول و شهوچرایه تی
 نهگری به رژ و شهو له غه می فیرقه تا که وا
 مه جنوونی ویلکی دهشت و ولات و سه رایه تی

***

قهصدی وهسلای دولبهرم کرد، پیی وتم سا و نه که ی
 بی جیههت ته مسیلی تیفلای ساده و ساوا نه که ی
 دهس به چاکی پیری مه یخانه ی حهقیقهت بگره تو
 قهت به مهیلی دل قبولی تهخت و مولکی شا نه که ی

***

نه ی سوفله یی گیرۆده به دهس عهقلای نه سازی
 هه رگیز مهده تانه له گری عهشقی مه جازی
 هه ر عهشقی مه جازی بو که شیرینی حه بیبه ی
 فه رهادی وه ها خسته گری به زمی گودازی

***

مه بهست له م ژینی دنیا به که سوز و خوشه ویستی بی
 نیتر بوچی نه بی فیتنه و عه داوهت و به خهستی بی
 مه دهن ریگه ی ره قیبه ی دلره قی غه م تووخودا یاران
 که حوکی بی سنووری مولکی دل دایم به دهستی بی

***

عه‌ج‌ه‌ب په‌روانه‌یی‌کم دی له‌نیو باخ و چه‌مه‌ن دوینی
له‌شه‌وقی شه‌معی، دل وستی که وا په‌روانه بدوینی
نه‌وه‌نده‌ی ده‌وری شه‌م دا تا په‌ر و بالی هه‌موو سووتا
وه‌ها زۆری نه‌ما‌بوو گهر دل و سینه‌م بسووتینی

***

نه‌من چی بکه‌م له‌ دل یاران! نه‌گهر بیمار و ده‌ره‌م بی
قوری کوئ که‌م به‌سه‌رما خو له‌ غم نابی به‌ده‌ر هه‌م‌بی
سه‌فیه‌ نه‌و که‌سه‌ی مه‌جنوونی لا دیوانه‌ بی یا شیت
خه‌تاباره‌ نه‌وه‌ی ریگه‌ی غه‌می عه‌شقی له‌لا که‌م بی

***

یاران ده‌خيله‌ با زیر نه‌بی گول
با له‌وه‌ زیاتر قور نه‌پیوئ دل
به‌ زیر‌سوونی گول نه‌شیوئ چه‌مه‌ن
منیش بژچیمه‌ له‌دوای گول، ته‌مه‌ن

***

تاک

عه‌ج‌ایب گه‌وه‌ری‌که‌ دل له‌ سه‌فه‌ی سینه‌دا جانا
چ فه‌زلی‌که‌ خودا کردی له‌گه‌ل ته‌رکیبی نینسانا

***

شیوه‌که‌م شیواوه‌ ئازیز، مه‌یلی جارانم نیه
وینه‌که‌ی غه‌م‌گینه‌که‌م ته‌مسیلی حالی من نه‌کا
(بژ کاک نه‌ب‌ز غه‌ریب له‌ سلیمانی)

نیه فەرقی فیراق و قورپی قەلبی من لەبۆ قەلبت
نەگەر قەلبی نەکی قەلبم بە قووەی قەمعی قوللابت

***

لەسەر ساحەی غەمی عەشقا عەجەب سەوداسەریکم من
لە دەشتی چۆلی ماتەمدا شەهیدی دولبەریکم من

***

من بە شەوقی شیعری تۆیە زەوقی شیعرم هاتوو
گەر بەهۆی شیعرت نەبێ من کە دەسی شیعرم بوو
(بۆ کاک نەبەز غەریب لە سلیمانی)

***

هەر کە وێنەی جوان و رەنگینت بە من تەقدیم کرا
شەوق و شادی و صوحبەتی دەورانی زووم بێرکەوتەوه
(بۆ کاک نەبەز غەریب لە سلیمانی)

***

گرفتاری غەم من، چونکە قووتی دڵ لە غەمدایە
لە وەسلی گۆل بەشی من هەر کەمە، خۆشی لە کەمدایە

***

موژدەبێ نەمی دڵ کە جیگەم سەر مەزاری پیرم
پیری خاوەن هیممەت و عەهد و وەفا دەسگیرم
(نەستەمبەرۆڵ - ۱۹۹۹/۸/۲۸)

***

به‌شی هه‌ورامیی

مهولاو من فەردەن

هەولێر - ۲۰۱۰/۷/۳۰

مهولاو من فەردەن مهولاو من فەردەن
 دۆرپۆنەن عەجیب جە دەریای رەحەت
 دڵسۆزتر چەنێ یاران جە وێشا
 منیچ چون یاران وەشی وەشیمەن
 جە رای طەریقەت پە ی طی مەقامات
 ئەو جە عالەمی مەعنای حەقیقەت
 خۆ گەر بە قەولو ئەو جێدار نەبۆ
 کە ی دڵ لایقەن پی لوتفەش چەنیش
 من تەنیا (شەیدا) وەسلۆ لەیلەنا
 پە ی موریدانش خەیلی هەم دەردەن
 یاقووتی رەوان، بی تۆز و گەردەن
 هەر تەنیا مونکیر هەناسە سەردەن
 چون یاری دڵسۆز هیممەتدار، مەردەن
 چەن سائۆه کەم رابیطەم کەردەن
 رۆحش پە ی فەوقی سەماوات بەردەن
 تەصدیق مەکریۆ تا وە رۆی مەردەن
 بی ناگا جە گرد بەردەن و کەردەن
 وەرنا دڵ چون شیت سەحرا نەوەرەن

ئە ی دڵ

هەولێر - ۲۰۱۰/۸/۴

ئە ی دڵ تا بەکە ی وەشیت مەبۆ جەم
 هەر دەردەداری عاشق دڵ بە مەیل
 بەلام تۆ پیسەو مەجنوونی ناکام
 پە ی چیش مویە سەسەر نەبی وەسلۆ تۆ
 تۆیچ هەتا ئەو حەد بی ناز و خەمبار
 پە ی ساتی وەسلش تەقالام کەردەن
 تا چەنێ دڵە ی بیزار و بیژدەنگ
 من (شەیدا) وە لەیلی دڵ پەر نوورەنا
 سایەو سەرو تۆ هەر هەم بۆ یا تەم
 سەرئەنجام یاوان وە دیداری لەیل
 نەیاوای وە لەیل، نە صوبجی نە شام
 ئەو لەیل دڵو تۆش جە دوور کەرد تۆتۆ
 هەر وە نینتیزار پە ی دیداری یار
 هانام پە ی جەمعی عەزیزا بەردەن
 لوتفی فەرماوۆ ئەو لەیلی گولپەنگ
 پیسەو گر و تین جە تەنووڕەنا

***

نازیز ده میټوهن

هملیر - ۸/۸/۲۰۱۰

هر خهړنك وه بهزم نالنهالنه
نه یوانات ئی دل وه یاگهی مهنزل
هه ژار او دهرتا، ههناسه سهردا
جه معی دهر دمه ند وه داوت نه سیر
به عیدهن جه تۆ چه نیی یاران جه ور
یارانیچ سزچای خه م و ناهی قول
یا جه نووری رووی میسال په روینت
بولبول ناسا گرد ئی چل پهی نهو چل
موریدیت بیكهس، بی پهنا، بی لا
عیلاج كهردهی پهی گرد ئیش و زاما
كه م كهس چون پیویست زه هه تشا كیشا
با قه لاو نه فسو سهر كهش بهرباد بو
تا یاوو وه رای حه قیقه ت مهنزل
وه رنا بیگومان زه كاتش دریو
موحتاج وه لوتفی سینه ت پر جه نوور

نازیز ده میټوهن سیاسالهنا
تا كهی لوتفیوه ت نه كهر د چه نیی دل
پهی چیش ده واییت نه دا وه دهردا
تۆ ته نیا له یلی، مه جنوونان كه سیر
خه یلی شیرینتر جه شیرینی دهر
ویت كهر د وه پاشای شاری نهسته موول
هه ریو جه دووری شیوهی شیرینت
قوربان یاران ت خه یلی خهسته دل
ویت لوای پهی لاو ره فقی نه علا
نه نا بیگومان هر جه ویت ناما
دلسوزتر چه نیی یاران جه ویشا
به لام نازیز گیان لوتفت زیاد بو
هه تا قیامه ت شهرتهن چه نیی دل
ده سبه ردار جه تۆ باوه پر مه کریو
من (شهیدا) و شهوق جه مالیت جه دوور

***

دلەى مەجنوون

هەولير - ۲۰۱۰/۸/۱۰

مەزانی پەى چیش چەنیت کەم مەیلەن
 ھەمدەمت ماھ و ستارە و پەرۆین
 ئەگەر ئاوا بۆ، لایقەن پەى ئاھ
 دارای تەخت و جاھ ھەم بەخت و نگین
 حەیفەن جە مەجنوون روتبەم کەمتەر بۆ
 بەلام کە وینام سەرەبەن جە دوور
 بە لوتفت، شەيچ کەردى دەسویرد
 کەرا عیلاجى دل پارە پارە
 پەى دل، بیگومان نازار و ئیشەن
 لوتفى فەرماوە یاوئەش وە مەنزل
 جە راو عەشقو تۆ ھەر یەك بارەنا
 تەمادار نەسیم نەروەو شەمالیت

ئەى دل تۆ مەجنوون، دلدارت لەیلەن
 ھەر ھەردەن یاگیت جە دووری شیرین
 بەلام ماھو تۆ روشنتەر جە ماھ
 تۆیچ ئەى نازیزم یاری دل سەنگین
 گەر لوتفیوہت کەرد با ھەتا سەر بۆ
 ئەجیام جە دەستەن سەرەبەن طەھوور
 یارانە نازیز موحتاجتەر جە گرد
 نەرنا شەیتان و نەفسى ئەمارە
 بەلام مەعلوومەن عیلاجشا چیشەن
 سا ئیتەر چون ویت زانیى حالى دل
 تا رۆى قیامەت خاکەسارەنا
 مەن عاشق پەى تۆ، (شەیدا) و جەمالیت

ياره بى غه فوور

هولير - ۲۸/۸/۲۰۱۰

ياره بى غه فوور، يا حديى كهرىم
لوتفت پەى جەمعى ياران تا سەر بۆ
نەر تۆ فەرماوى پى جەمعى عىباد
ئىستىغفار جە گرد عالم مەطلووبەن
فەرمودەت راس و دەقيقەن يارەب
منىچ چون عەبدى گوناھكارەنسا
چون نىعتيرافەن وە تەقصير بارم
بەلام مەعلومەن چون رۆ ديارەن
پەى منى شىت و (شەيدا) و حەقيقەت

رەحمت واسىعەن، ھەم عەفوت عەمىم
عەتر و شەمىم لوتفت بۆ بۆ
لازمەن طاعەت ھەم زەخىرە و زاد
عىبادەت پەى من خەيلى مەحبوبەن
عەبدانت كەرۆ جە تۆ موقەررەب
جە بى طاعەتتى بى قەرارەنا
ھەر تەنھا صىدىق و تەصدىقەن كارم
ئىستىغفار موحتاج وە ئىستىغفارەن
خاكەسار جە راى پىرى طەرىقەت

***

به شی عه رهایی

نعمة الإيمان

أربيل - ١٧/١٢/٠٠٤

إِلَهِي لَا تُحَاسِبْنَا، بِمَنْ
فَنِعَمْتَكَ الَّتِي وَسِعَتْ جَمِيعَ الدُّنْيَا
هِيَ الْعُظْمَى مِنَ النُّعْمَاءِ طُرّاً
أَلَا هِيَ نِعْمَةُ الْإِيمَانِ مِنْهُ
وَمِنْهَا قَدْ سَقَيْنَا عِنْدَ عَطَشٍ
لَقَدْ أَكْرَمْتَنَا بِالْجُودِ دَوْماً
فَزِدْ مِمَّا لَدَيْكَ مِنَ الْعَطَايَا
وَلَكِنْ لَا تَوَاحِدْنَا جَمِيعاً
مِنَ التَّقْصِيرِ وَالْإِسْرَافِ شَيْئاً
فَأَنْتَ إِلَهُنَا يَا ذَا الْعَطَايَا
بِمَا أَنْعَمْتَ مِنْ نِعَمٍ عَلَيْنَا
وَرَى، نِعْمَ الْعَطَايَا قَدْ رَأَيْنَا
فَمِنْهَا قَدْ شَرِبْنَا وَاسْتَقَيْنَا
تَعَالَى لِلْعِبَادِ، بِهَا ارْتَقَيْنَا
وَلَكِنَّا بِحُسْنِ مَا رَعَيْنَا
وَمِنْ كَأْسِ الْوَفَاءِ قَدْ ارْتَوَيْنَا
عَلَيْنَا، إِنْ شَكَرْنَا وَاهْتَدَيْنَا
عَلَى الْعِصْيَانِ ثُمَّ بِمَا لَدَيْنَا
فَشَيْئاً، عِنْدَمَا يَبْدُو عَلَيْنَا
فَأَكْرَمْنَا بِلُطْفِكَ مَا ارْتَجَيْنَا

***

جهلُ الفلاسفة

أرييل - ٢٠٠٤/١٢/٢٠

لَقَدْ ضَلَّتْ طَرِيقَ الْحَقِّ جَهْلًا
عَلَى ضَوْءِ الْعُقُولِ لَقَدْ أَثَارُوا
فَجَاءُوا بِالْأَدْلَةِ وَاهِيَّاتٍ
بِأَوْهَامٍ تَدُورُ عَلَى الدَّوَامِ
فَهُمْ قَالُوا بِأَنَّ الْكَوْنَ كُلَّهُ
أَرَادُوا هُمْ بِذَا عَنْ سُوءِ فَهْمِ
فَكَلَّ الْكُلُّ مِنْ عُقْلَاءِ عَصْرِ
وَمَا آلَوْا إِلَى نَقْلِ بَشْيءٍ
مِنَ الْعُلَمَاءِ فِي الْإِسْلَامِ طُرًّا

بِسِرِّ (يُونَانَ) الْفَلَاسِفَةِ الْقِدَامَى
مَسَائِلَ فِي الْعَقَائِدِ، وَالْكَلامَا
فَخَانُوا الْعِلْمَ، وَالتَّزَمُوا التَّزَامَا
بِعُنْتِ عُقُولِهِمْ جَهْلًا تَمَامًا
قَدِيمٍ عِنْدَهُمْ قَدَمًا لِرَازِمَا
لَهُ، نَفَى الْإِلَهِ، كَذَا افْتِهَامَا!
وَقَلَّ الْعَقْلُ عِنْدَهُمْ انْتِظَامًا
فَرَدَّ عَلَيْهِمُ الْجُلَّ النَّشَامَى
بِأَقْلَامٍ لَهُمْ كَانَتْ سِهَامَا

***

مريضُ الحبِّ

أرييل - ٢٨/٩/٢٠٠٩

لَقَدْ عَرَفْتُ لَيْلَى بِمَجْنُونِ حَالِهِ
تَفَكَّرْتُ فِي حَالِي وَحَالِ حَبِيبَتِي
عَلَيَّ، بِمَا كَانَتْ عَنِ الْحُبِّ تَجْهَلُ
فَلَيْلَى طَبِيبُ الْقَلْبِ، وَالشَّوْقُ رَاحَتِي
فَطُرِبِي لِمَنْ نَالَ الْمَرَامَ بِرَفْعَةٍ
عَجِبْتُ لِأَمْرِي فِي حَيَاتِي بِأَنَّهُ
وَلَوْ كَانَتْ الْأَزْمَانُ تَأْتِي بِبُؤْسِهَا
فَأَنِّي اشْتَرَيْتُ الْحُبَّ مِنْهَا مُوَافِقًا
لِطُولِ الْفِرَاقِ كُنْتُ ذُقْتُ مَرَارَةً
فَتِلْكَ نَصِيبِي فِي حَيَاتِي وَقَسَمَتِي
فَلَيْلَى تُرِيدُ الْعُمْرَ مِنِّي هَدِيَّةً
وَلَيْلَايَ هَلْ تَدْرِي بِأَنِّي حَبِيبُهَا؟
فَأَذْهَشَنِي شَيْبِي عَلَيْهَا وَشَيْبُهَا
وَحَيَّرَنِي الْأَحْلَى مِنَ الْمِسْكِ طِيبُهَا
وَإِنِّي مَرِيضُ الْحُبِّ، مَنْ ذَا طِيبُهَا؟
وَمَنْ نَالَ لَيْلَاءَ وَغَابَ رَقِيبُهَا
قَرِيبِي رَقِيبِي وَالرَّقِيبُ قَرِيبُهَا
عَلَيَّ بِأَحْزَانِي فَلَسْتُ أَعِيبُهَا
وَأَنْسْتُ نَارَ الْحُبِّ، وَهِيَ تُصِيبُهَا
وَأَحْرَقَنِي عِنْدَ اللَّقَاءِ لَهْيُهَا
لِللَّيْلِ شَوْقًا، لَيْتَ حُبِّي نَصِيبُهَا
وَإِنِّي بِرُوحِي وَالْحَيَاةِ مُجِيبُهَا

أربيل - ٢٠٠٩/١١/١٠

يَا رِيحُ قَدْ رَكَبًا إِلَى بَيْتِ الْحَرَمِ
بَلَّغْ سَلَامِي رَوْضَةَ لَحْيِبِنَا
فَإِذَا وَصَلْتَ مَدِينَةَ الْمُخْتَارِ قُلْ
فَأَتَيْتُكُمْ بِرِسَالَةٍ مِنْ عَاشِقٍ
شَوْقًا إِلَى تِلْكَ الدِّيَارِ لَوْصَلِكُمْ
ذَا حَالُهُ شَوْقًا، سِنِينَ عَدِيدَةً
وَهُنَاكَ أُرْسَلَنِي يُرِيدُ سَعَادَةً
مُتَوَسِّلًا بِجَنَابِكُمْ ثُمَّ الَّذِي
لِحَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ مُحَمَّدٍ
سَبِّ الْغَارِ كَانَ مُحَافِظًا وَمُرَاطِبًا
وَبِحَضْرَةِ الْفَارُوقِ فِي الْإِسْلَامِ مَنْ
وَيَثَالِثِ الْخُلَفَاءِ مِنْهُمْ، إِنَّهُ
وَيَحْيِدِرُ أَسَدَ الْإِلَهِ شَجَاعَةً
أَدْعُوكَ يَا رَبَّ الْبَرَائَا، إِنَّنِي
فَالَيْكَ يَا رَبِّي أَتُوبُ بِذِلَّتِي

فِي لَيْلَةٍ خَيْرَ الْجُمُوعِ وَمَوْكِأَ
لَيْلًا إِذَا مَا نِلْتَ يَا رِيحَ الصَّبَا
أَهْلًا وَسَهْلًا بِالْحَبِيبِ وَمَرْحَبًا
يَبْكِي كَمَا يَبْكِي بِأَيَّامِ الصَّبَا
يَنْوِي الزِّيَارَةَ حَافِيًا مُتَأَدِّبًا
بَعْدَ الْمَكَانِ يُرِيدُ عَنْهُ تَقَرُّبًا
فَأَتَيْتُكُمْ يَا سَادَتِي أَهْلَ الْعَبَا
قَدْ كَانَ فِي طُولِ الزَّمَانِ مُصَاحِبًا
فَرَفِيقُهُ فِي الْغَارِ صَدِيقٌ لَبَا
قَطَعَ الْمَسَالِكَ كُلَّهَا وَمَرَاتِبًا
قَدْ كَانَ لِلْأَعْدَاءِ فِيهِ مُخَاطِبًا
أَهْلُ الْحَيَاءِ فَصَارَ فِيهِ مُرَاقِبًا
مَنْ فِي سَبِيلِ الدِّينِ كَانَ مُحَارِبًا
قَدْ كُنْتُ فِي عُمْرِي لِنَفْسِي عَاتِبًا
مَوْلَايَ فَاقْبَلْنِي ذَلِيلًا تَائِبًا

***

(*) كتبت هذه الأبيات عند مغادرة أول رحلة لعام (٢٠٠٩) لقاصدي بيت الله الحرام من كردستاننا الحبيبة إلى الديار المقدسة لأداء فريضة الحج بصورة رسمية، ورجوت أن أكون واحداً منهم، ولكن لم يسهل الله لي هذا السفر المبارك، ولذلك أرسلت رسالة مع ريح الصبا إلى الحبيب ﷺ رجاء الوصول إليه وقبولها مني.

من واجبتنا تبجيل العلماء القدامى

أربيل - ٢٠٠٣/١٢/١٠

أَلَا يَا أَصْدِقَائِي، يَا شَبَابُ
لَنَا الْعُلَمَاءُ فِي الْإِسْلَامِ قَبْلًا
أُولَئِكَ كَالنُّجُومِ عَلَى سَمَاءِ الدِّ
فَكَمْ حَلُّوا الْمَشَاكِلَ فِي الْعُلُومِ
لَقَدْ أَفْنَوْا شَبَابَ الْعُمُرِ فِيهَا
وَمَا تَرَكُوا الْمَسَائِلَ ذَاتَ عُمُقٍ
أَنَارُوا لِلْأَنَامِ طَرِيقَ سَيْرٍ
وَأَنْتُمْ أَيُّهَا الطُّلَابُ جَمْعًا
فَكَالْأَغْنَامَ قَاصِيَةً، جَمِيعًا
أَلَا تَحْشَوْنَ مِنْ سُوءِ الْخِتَامِ؟
أَطِيعُوا اللَّهَ فِي الْإِسْلَامِ طَوْعًا
وَقُومُوا بِاحْتِرَامِهِمْ جَمِيعًا
فَنَحْنُ بِسَاحَةِ الدُّنْيَا عُرَاةٌ
وَيَا مَنْ قَالَ لِلْعُلَمَاءِ سُوءًا

وَيَا مَنْ خَيْرُكُمْ لِلْعِلْمِ بَابُ
هُمْ الْأَعْلَامُ، إِرْثُهُمُ الْكِتَابُ
عُلُومُ، وَهُمْ لَنَا طَرًّا مَابُ
وَعَنْ كُلِّ الْمَسَائِلِ قَدْ أَجَابُوا
وَفِيهَا قَدْ أَطَاعُوا ثُمَّ شَابُوا
مَشَاكِلَ الْوَرَى، مِنْهُمْ شِهَابُ
وَأَجَلُوا كُلَّ مَا فِيهِ الضَّبَابُ
عَلَيْكُمْ بِالتَّقَى، فَهُوَ النَّصَابُ
بِصَحْرَاءٍ وَحَوْلَكُمْ الذُّنَابُ
وَفِي الدُّنْيَا إِذَا كُشِفَ النَّقَابُ
لِعُقْبَاكُمْ، فَذَا نِعَمِ الشُّوَابُ
فَفِي كُلِّ الْمَسَائِلِ هُمْ أَصَابُوا
عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ، وَهُمْ شِيَابُ
فَأَنْتَ تَمُوتُ حَقْدًا يَا جَنَابُ

شَوْقًا لِطَيِّبَةٍ

على صاحبها أفضل الصَّلوات وأتمُّ التَّسليم

أربيل - ٢٠٠٤/٤/٣

وَصَاحِبُ طَيِّبَةٍ مِنَّا قَرِيبُ	أَيَا شَوْقًا لِطَيِّبَةٍ مِّنْ بَعِيدِ
لِسَاكِنِهَا صَلَاةٌ لَا تَغِيبُ	وَفِيهَا رَوْضَةٌ مِّنْ نَّهْرِ خُلْدِ
حَبِيبُ قَذَا بِلَا رَيْبٍ يَطِيبُ	إِلَى يَوْمِ اللَّقَاءِ بِنُورِ وَجْهِ الْـ
إِلَى مَنْ لِلْمُنَادِي ذَا مُجِيبُ	قَصَدَتْ زِيَارَةً بِحَمِيمِ قَلْبِي
فَعَنْ آمَالِنَا قَدْ لَا يُجِيبُ	أَلَا إِنَّ الزَّمَانَ بِلَا أَمَانِ
عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ لَهُ نَصِيبُ	وَلَكِنَّ الْمُحِبَّ يَعْيشُ شَوْقًا
إِلَيْهِ عَلَى سَمَاءٍ ذَا يَغِيبُ	قُلُوبُ الْعَاشِقِينَ لَهُ تَطِيرُ
وَعِنْدَهُمْ نَهَارٌ مُسْتَطِيبُ	كَالِيلٍ عَنْ عُيُونِ النَّاسِ طُرّاً

أربيل - ٢٣/٦/٢٠٠٤

يَا نَفْسُ هَلَّا تَشْبَعِينَ مِنَ الْهُوَى؟
 هَلْ تَعْلَمِينَ بِأَنَّ يَوْمَ الْمَوْتِ فِي
 هَلْ تَرْجِعِينَ إِلَى الْعُلَى مَرْضِيَّةً
 فَإِنَّ اللَّهَ يَجْمَعُ فِيهِ كُلَّ خَلَائِقٍ
 تَكْفِي الذُّنُوبُ بِغَفْلَةٍ وَسُهُولَةٍ
 لَا رَيْبَ أَنَّ إِلَهَنَا لِمَحَاسِبٍ
 طُوبَى لِمَنْ قَدْ زَادَ مِنْ طَاعَاتِهِ
 فِي دَارِهِ الدُّنْيَا لِعُقْبَاهُ الَّذِي
 وَالْوَيْلُ ثُمَّ الْوَيْلُ فِي الْأُخْرَى لِمَنْ
 وَكَذَا أَضَاعَ الْعُمْرَ فِي سُوءِ الْهُوَى
 طُولَ الْحَيَاةِ إِلَهُهُ وَنَبِيِّهِ

فَجَعَلَتْ مِنْهُ مَهَالِكًا تَتَشَعَّبُ
 حُسْنِ الْخِتَامِ وَسُوْنِهِ يَتَقَلَّبُ
 أَمْ سَوْفَ تَلْقَيْنَ إِلَهَهُ فَيَغْضَبُ
 بِإِلَهِ ذَلِكَ الْيَوْمِ يَوْمَ مُرْعَبٍ
 فَالْصُّبْحُ ذَا يَذْنُو إِلَيْكَ وَيَقْرُبُ
 فِي ذَرَّةٍ مِثْقَالُهَا لَا يَعْزُبُ
 وَعَنِ الذُّنُوبِ بِهَمَّةٍ يَتَهَرَّبُ
 ذَلِكَ الْمَعَادُ، وَفِيهِ ذَا لَا يَهْرُبُ
 قَدْ كَانَ فِي الدُّنْيَا عَصِيًّا يُذْنِبُ
 وَالْمَالُ فِي الْعِصْيَانِ، ثُمَّ يُحَارِبُ
 فَهُوَ الَّذِي خَسِرَ الْهُدَى، وَيُعَاقِبُ

نصيحة للحكام العرب

أربيل - ٢٠١٠/٩/١٦

يَا قَادَةَ الْعَرَبِ يَا حُكَّامَ مَهْزَلَةٍ
هَلْ تَعْلَمُونَ بِأَنَّ الْعِزَّ لَيْسَ لَكُمْ
خُضْتُمْ مَظَاهِرَ لِلدُّنْيَا وَزَيَّنْتَهَا
مِنْ ذَلِكَ الذُّلَّ لَا يَنْجِيكُمْ أَبَدًا
هَلَّا تَرَوْنَ بِأَنَّ اللَّهَ يَجْمَعُكُمْ
فَمَا ادَّخَرْتُمْ لِهَذَا الْيَوْمِ مِنْ عَمَلٍ
هَلْ تَعْلَمُونَ بِأَنَّ النَّاسَ يَوْمِيذٍ
تِلْكَ الْيَهُودُ تَدُورُ الْأَرْضَ غَاصِبَةً
بِالْغُصْبِ أَرْضَ بِلَادِ الْمُسْلِمِينَ كَذَا
تِلْكَ الْمَجَازِرُ وَالتَّذْمِيرُ فِي عِلْنٍ
سَأَلْتُ دِمَاءَ وَجْهِهِ الْمُسْلِمِينَ عَلَى
هَذِي الْعُيُونِ يَنْابِيعُ الدِّمَاءِ لَهُمْ
فِي ذَلِكَ الصَّمْتُ لَا يَبْقَى لَكُمْ أَبَدًا
تَبْقَى فَلَسْطِينُ ثُمَّ الْقُدْسُ صَامِدَةً
بِالْكُرْدِ قَدْ رُجِعَتْ لِلدِّينِ نُصْرَتُهُ
رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَيْنِ عَنْ كَرَمٍ
بِالْفَضْلِ بَعْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ لَهَا

يَا سَادَةَ النَّاسِ بَيْنَ الْخَلْقِ يَا نُخَبَ
إِلَّا بِنَصْرِكُمْ لِلدِّينِ يَا عَرَبُ
أَلْهَاكُمْ الْعَيْشُ فِي الْأَهْوَاءِ وَالطَّرَبُ
لَا الْإِفْتِحَارُ وَلَا الْأَمْوَالُ وَالنَّسَبُ
يَوْمَ الْحِسَابِ، أَلَيْسَ الصُّبْحُ يَقْتَرِبُ؟
كَذَا الْجَوَابُ لِمَوْلَاكُمْ وَمَا الْخُطْبُ؟
فِي أَيِّ مُنْقَلَبٍ لِلذُّلِّ يَنْقَلِبُ!
تِلْكَ الدِّيَارُ، وَتَارُ الظُّلْمِ تَلْتَهِبُ
أَرْضَ الْمَدَائِنِ، ثُمَّ الشَّامُ وَالْحَلَبُ
دَوْمًا بِحَقِّ وَجُودِ الشَّعْبِ تُرْتَكَبُ
أَبْدَانِهِمْ، وَدُمُوعُ الْعَيْنِ تَخْتَضِبُ
مَنْ ذَا لَهُمْ فِي وَجْهِ الْقَوْمِ يَكْتَسِبُ!
إِلَّا الْهَوَانُ وَإِلَّا الذُّلُّ وَالْهَرَبُ
عِنْدَ الْمَخَاطِرِ طَوْلَ الدَّهْرِ مَا ارْتَقَبُوا
مَنْ ذَا يُقَدِّمُ فِي ذَا الْيَوْمِ أَوْ يَهَبُ؟
فَخَرَّ الْبِلَادِ (صَلَّاحَ الدِّينِ) يَنْتَخِبُ
حَبِيبَنَا عَمَرَ الْفَارُوقِ ذَا الْعَرَبِ

***

صِيْحَةُ لِلْقُدُسِ وَنَصِيْحَةُ لِلْحُكَّامِ

أبريل ١٠ - ١١ / ٢٠٠٠

يَا مَعْشَرَ الْإِسْلَامِ يَا كَثْرَةً
وَلْتَنْظُرُوا مَاذَا جَرَى الْيَوْمَ مِنْ
حَيْثُ يَجِيءُ بَعْدَهُ الْأَلْفَانِ
نَارٌ تَلَطَّتْ بِهِشِيمٍ عَلَى
هَلَّا سَمِعْتُمْ صَوْتَ إِخْوَانِكُمْ؟
يَا قَادَةَ الْأَعْرَابِ وَنِلَّ لَكُمْ
يَوْمًا تَرَوْنَ النَّاسَ فِي ذِلَّةٍ
إِلَّا الَّذِي قَدْ زَانَ أَعْمَالُهُ
عَارٌ عَلَيْكُمْ بَعْدُ أَنْ تَسْكُتُوا
تُسَادِي الْقُدُسُ: مَا لَكُمْ غِيْرَةً
نَرَى الْمُجَاهِدِينَ فِي الْقُدُسِ هُمْ
يَا نَاسُ مَا لَكُمْ تَخَافُونَ مِنْ
بِبَدْءِ بِسْمِ اللَّهِ قَوْمُوا عَلَى
تَفَكَّرُوا لِنَصْرِكُمْ وَخُدْهُ
وَأَعْلِنُوا الْجِهَادَ وَالْحَرْبَ فِي
فَنَحْنُ كَالْأَكْرَادِ قُمْنَا بِهِ
فِينَا صَلَاحُ الدِّينِ شَمْسُ الْهُدَى
فَاتِحَهَا الْفَارُوقُ وَالسُّلْطَانُ
نَحْنُ تُسَادِي النَّاسِ فِي يَوْمِنَا
فَمَنْ لَهَا الْآنَ عَلَى عِزَّةٍ؟

فِي الْأَرْضِ فَاغْلُوا ثَوْرَةَ الثَّانِي
أَحْدَاثِ يَوْمِ السَّتِّ مِنْ عَاشِرِ
مِنْ مَوْلِدِ الْمَسِيحِ ذِي الْخَاطِرِ
أَرْضِ فَلَسْطِينَ لَدَى الْكَافِرِ
كَيْفَ يُنَادُونَ مِنَ الْجَازِرِ!
مِنْ أَخَذِ ذِي الْعِزَّةِ وَالْقَاهِرِ
وَلَا تَرَوْنَ فِيهِ مِنْ فَاخِرِ
بِصَالِحِ الْأَعْمَالِ لِلْآخِرِ
وَأَنْ يَكُونَ الْكُلُّ كَالْعَانِرِ
أَرَأَيْتُمْ مِثْلَ حَالَةِ السَّائِرِ
يَعْلُونَ صَوْتًا بِفَسْمِ شَاكِرِ
كَيْدِ الْيَهُودِ الْحَاقِدِ الْمَاكِ
وَجْهِ الْعَدُوِّ الْمُعْتَدِي الْفَاجِرِ
فِي جَبَرُوتِ الْمَالِكِ الْقَادِرِ
سَبِيلِ اللَّهِ، كُونُوا كَالْبَادِرِ
وَكَانَ فِي الْإِيَّامِ مِنْ مَاهِرِ
فَمَنْ لَكُمْ فِي الْيَوْمِ مِنْ نَاصِرٍ؟
مُحَمَّدُ الْفَاتِحُ ذُو الْخَاطِرِ
لِلْقُدُسِ مِنْ دَائِرَةِ السَّدَائِرِ
لِيَرْجِعَ الْعِزُّ إِلَى الظَّاهِرِ

عظمة القرآن

أربيل - ٢٠٠٣/١٢/١٥

فَأَنْتَكَ إِنْ تَدْرِي، إِلَيْهِ لَسَارِعُ
إِلَى الْخَلْقِ كَالْبَدْرِ الْمُنِيرِ لَطَالِعُ
لَأُمَّتِهِ الْعُظْمَى عَلَى الْعِلْمِ سَاطِعُ
وَعِنْدَ إِلَهِ الْعَرْشِ لِلْخَيْرِ شَافِعُ
لِكُلِّ الْبَرَايَا لِلْفَضَائِلِ جَامِعُ
فَذَلِكَ بَرَهَانٌ عَلَيْهِ لِقَاطِعُ
لِكُلِّ جُذُورِ الشُّرْكِ وَالْكَفْرِ قَالِعُ
حَدَائِقُهُ تَزْهَوُ، زُهُورُ رَوَانِعُ
لَعَلَّكَ تَرْضَى، لِلنَّصَانِحِ سَامِعُ
فَوَاللَّهِ إِنِّي ثُمَّ أَنْتَ لَنَافِعُ
وَلِلْآخَرِينَ الْمُسْتَمِدِّينَ رَافِعُ

أَلَا يَا أَخِي هَاكَ الْكِتَابَ بِأَسْرِهِ
فَهَذَا كِتَابُ اللَّهِ مِنْهُ هَدْيَةٌ
عَلَى صَاحِبِ الْقَدْرِ الْعَظِيمِ مَنْزِلُ
دَلِيلُ الْهُدَى لِلْمُسْلِمِينَ بِنُورِهِ
وَهَذَا كِتَابُ الْحَقِّ لَا شَكَّ أَنَّهُ
وَمَنْ كَانَ عَنْ نُورِ الْحَقِيقَةِ سَانِلًا
وَمُعْجِزَةً تَعْلُو عَلَى كُلِّ ظَالِمٍ
يَفُوحُ عَلَى الدُّنْيَا نَسِيمُ رِيَاضِهِ
أَلَا يَا أَخَا فِي اللَّهِ أَمْسِكْهُ جِيدًا
إِذَا مَا صَرَفْنَا الْعُمَرَ فِيهِ جَمِيعَهُ
لِجَمْعِ مِنَ النَّاسِ الْمُعَادِينَ خَافِضُ

التوبة إلى الله

أربيل - ١٩٩٩/٩/١٩

يَوْمًا إِلَيْكَ، تُجِيرُهُ مَا يَصْدُقُ
قَلْبِي بِعَفْوِكَ سَاكِنٌ مُتَعَلِّقُ
وَهَلَالُ سَعْدِي فِي الدُّجَى مُسْتَغْرِقُ
وَالْأَرْضُ كَادَتْ تَنْتَهِي وَتَشَقُّقُ
ثِقَلُ الْمَعَاصِي وَالنَّعَالُ تَمَزَّقُ
أَنْتَ الَّذِي تَعْفُو الذُّنُوبَ وَتَسْرُقُ
فَتُتُوبُ أَنْتَ عَلَيْهِ بَعْدُ وَتُشْفِقُ
مِنْ غَيْرِ زَادٍ، كَيْفَمَا أَتَصَدَّقُ!

يَا مَنْ إِذَا نَادَاكَ عَبْدٌ وَالتَّجَى
إِنِّي أَتَيْتُكَ رَاجِيًا مُتَذِلًّا
فَشَبَابُ عُمْرِي فِي الْهَوَى أَفْنِيَتْهُ
وَأَنَا الْمُنَاجِي الْيَوْمَ فِي أَرْضِ الْفَلَاةِ
مِنْ تَحْتِ أَقْدَامِي لِثِقَلِ ذُنُوبِيَا
إِنْ كُنْتُ فِي عُمْرِي عَصَيْتُكَ خَالِقِي
عَبْدًا عَصَاكَ كَذَا سِنِينَ عَدِيدَةً
فَأَتَيْتُ بِأَبْكَ يَا إِلَهِي، سَيِّدِي

***

أرييل - ١٩٩٩/٣/٥

وَكُنْ لِي غَافِرًا يَا ذَا الْمَعَالِي
حَزِينًا ثُمَّ مَلْتَمِسًا لِحَالِي
وَلَمْ أَكُ خَائِفًا قَهَرَ الْجَلَالِ
سَوَادُ الْقَلْبِ حَقًّا قَدْ بَدَأَ لِي
ذُنُوبِي مِثْلُ أَثْقَالِ الْجِبَالِ
وَأَعْلَمُ أَنْتَ أَعْلَمُ مَا بِحَالِي
وَأَنْتَ الْآنَ مُعْتَرِفٌ بِمَا لِي
وَعُمْرِي مُقْبِلٌ نَحْوَ الزَّوَالِ
وَمُعْتَمِدًا لَهُ قَبْلَ ارْتِحَالِي
إِلَيْكَ سِوَى اعْتِرَافِي بِاِكْتِسَالِي
عَلَيَّ وَكُنْ رَحِيمًا بِالْعِيَالِ
لَدَيَّ، وَلَمْ أَكُنْ شَيْنًا، وَمَا لِي
أَنَا الْعَاصِي لِأَمْرِكَ بِامْتِنَالِي
كَذَا ذُلِّي لِأَهْوَانِي وَمَالِي
مَعِيَ قِيلَ الرَّحِيلِ كَذَا انْتِقَالِي
عَلَيْكَ عَزِيمَتِي ثُمَّ اتِّكَالِي

إِلَهِي أَنْتَ ذُو الْفَضْلِ الْكَمَالِ
فَبِأَنِّي عَبْدُكَ الْعَاصِي ذَلِيلًا
صَرَفْتُ الْعُمْرَ فِي أَهْوَاءِ نَفْسِي
جَمَعْتُ الذَّنْبَ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ
أَتُوبُ إِلَيْكَ مُنْكَسِرًا وَلَكِنْ
فَلَا أَذْهَبُ بِحَالِي يَوْمَ بَعْثِي
أَنَا الْعَاصِي الْفَقِيرُ إِلَيْكَ رَبِّي
مِنَ التَّقْصِيرِ وَالْعُصْيَانِ دَوْمًا
أَتَيْتُكَ رَاجِيًا لِلْعَفْوِ عَنِّي
فَلَيْسَ لَدَيَّ مِنْ عَمَلٍ وَزَادَ
فِيَا رَبَّ الْبَرَائِيَا رَاحِمًا، تُبْ
فَأَنْتَ خَلَقْتَنِي مِنْ غَيْرِ عِلْمٍ
مِنَ الْأَعْمَالِ فِي الدُّنْيَا قَلِيلُ
لِنَفْسِي ثُمَّ نَفْسِي ثُمَّ نَفْسِي
فَجُدْ لِي يَا إِلَهِي بِالْعَطَايَا
إِلَى الْعُقْبَى بِعُصْيَانِي وَذُنُوبِي

***

يوم سقوط الدكتاتورية في العراق

أربيل - ٢٠٠٣/١٢/١٢

أَلَا يَا نَاسُ فَرَحًا مِنْ بَشِيرٍ
 فَنَحْنُ الْآنَ فِي فَرَحٍ وَشَوْقٍ
 وَنَسْمَعُ هَاتِفًا يَدُورُ إِلَيْنَا
 بِأَنْبَاءٍ تُشِيرُ الْقُلُوبَ شَوْقًا
 يَقْطَعُ رُؤُوسَ أَهْلِ الظُّلَمِ جَمْعًا
 لَقَدْ كُنَّا أَذِلَّةً نُعَانِي
 إِلَيْهِمْ مَرَّةً فِي الْعُمَرِ، مِنَّا
 فَكَمْ ذُقْنَا الْمَرَارَةَ مِنْ عَذَابٍ!
 وَفِي الدُّنْيَا فَرَاغَةً تَعَالَتْ
 فَيَنْتَظِرُونَ تَرَحُّلًا وَهُمْ فِي
 جَدِيرٍ أَنْ نَطِيعَ اللَّهَ طَوْعًا
 يُعْظَمُ مَنْ يُعْظَمُهُ بِقَلْبٍ
 وَأَنْتُمْ يَا جَبَابِرَةَ الزَّمَانِ
 لِيَوْمٍ تَسْمَعُ الْأَذَانَ صَعْقًا
 تَرَوْنَ حَقِيقَةَ الْعُقْبَى بِعَيْنٍ
 وَإِنَّ اللَّهَ مَالِكُ يَوْمٍ دِينٍ

لَعَلَّ اللَّهَ فِي هَذَا يُطِيلُ
 وَذَلِكَ عِنْدَنَا يَوْمٌ جَمِيلُ
 وَيُنْبِئُنَا، فَذَا نِعَمَ الدَّلِيلُ
 وَتُخْبِرُ كُلَّ مَنْ فِيهَا دَخِيلُ
 فَلَيْسَ لَهُمْ عَلَى الدُّنْيَا مِثِيلُ
 عَلَى أَيْدِي الطُّغَاةِ، وَلَا نَمِيلُ
 لِنِعْمَةِ رَبِّنَا شُكْرٌ جَزِيلُ
 وَكَمْ مِنَّا سَقِيمٌ أَوْ عَلِيلُ
 عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ وَتَسْتَقِيلُ
 غِيَابِ الشَّمْسِ وَاقْتَرَبَ الرَّحِيلُ
 فَإِنَّ إِلَهَنَا رَبٌّ جَلِيلُ
 وَمَنْ أَخْزَاهُ كَانَ هُوَ الذَّلِيلُ
 بَقَاءَ الْعُمَرِ عِنْدَكُمْ ضَنِيلُ
 وَيَشْهَدُهُ كَثِيرٌ أَوْ قَلِيلُ
 وَلَيْسَ أَمَامَكُمْ طُرًّا سَبِيلُ
 إِلَى نَارِ الْجَحِيمِ لَكُمْ مُحِيلُ

***

تَوَالَتِ الْأَهْزَانُ^(*)

أربيل - ١٧/١/٢٠٠٤

أَرَى الْآنَ فِي سَيْرٍ إِلَى بَيْتِ رَبِّهِمْ
وَلَكِنَّنِي أَبْقَى وَحِيداً بِفُرْقَةٍ
فَسَارُوا مَعَ الرُّكْبِ الْمُبَارِكِ وَالصَّبَا
ضُيُوفٌ إِلَى الرَّحْمَنِ طَوْفاً بِبَيْتِهِ
إِلَى خَيْرِ بُنْيَانٍ عَلَى الْأَرْضِ كُلِّهَا
وَمِنْ بَعْدِهِ سَيْراً إِلَى خَيْرِ بُقْعَةٍ
فَيَا مَعْشَرَ الْحُجَّاجِ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ
كَذَا بَلَّغُوا عَنَّا بِحُسْنِ سَلَامِنَا
فَقُولُوا لَهُ يَا مَنْ دُفِنْتَ بِطَيْبَةٍ
أَتَيْنَاكُمْ تَدْعُوا إِلَهُ الْعَفْوِنَا
وَمِنْ بَعْدِنَا كُنَّا تَرَكْنَا بِذِلَّةٍ
مِنْ اللَّهِ يَعْفُو عَنْهُ كُلُّ ذَنْبِهِ

مَعَاشِرَ حُجَّاجٍ بِخَيْرِ شَوَاعِلُ
وَهُمْ حِينَمَا أَنْشَى الْقَوَافِي قَوَائِلُ
يُرَافِقُهُمْ عَنِّي فَهُمْ لِي دَلَائِلُ
فَيَا خَيْرَ رُكْبٍ حِينَ قَامُوا لِيَرَحَلُوا
فَطُوبَى لِمَنْ يَحْظِي بِهِ وَهُوَ نَائِلُ
لَنَا كُلُّنَا فِيهَا نَبِيٌّ مُفْضَّلُ
إِذَا أَنْتُمْ عِنْدَ الْحَبِيبِ نَوَازِلُ
إِلَى مَنْ لَهُ فِي الْعَالَمِينَ شَمَائِلُ
عَلَيْكَ سَلَامُ اللَّهِ، فَالْكُلُّ سَائِلُ
فَإِنَّ إِلَهَ الْعَرْشِ فِي ذَاكَ قَائِلُ
مُحِبِّاً وَذَا شَوْقٍ إِلَيْكَ فَيَا مَلُ
قُبِيلٍ مَجِيئِ الْمَوْتِ فَالْكُلُّ رَاحِلُ

عندما اشتغل النَّاسُ في مشارق الأرض ومغاربها بالتهيُّأ لزيارة بيت الله الحرام والوصول إلى الروضة
يَّة المظهره (على ساكنها ألف صلاةٍ و تحية) حاولت أن أكون واحداً منهم، ولكنني لم يكن لي حظٌ في هذا
ر المبارك، فلذلك مضى عليَّ موسمُ ربيع القلوب وتدقَّتْ يناييعُ الحُزن من العيون، فأنشدتُ في ذلك هذه
ات.

أرييل - ٢٠٠٤/١/٢٤

يَا اللَّهَ يَا مَعْشَرَ الْحُبَّاجِ يَا رَحُلُ
تَرَكْتُمُونِي بِلَا زَادٍ وَأَمْتَعَةٍ
يَا لَيْتَنِي عِنْدَمَا قَدْ كُنْتُ مُلْتَمِسًا
عَنِ الْهَمُومِ الَّتِي حَلَّتْ بِقَلْبِي كَمَا
وَالْعَيْنُ تَذُرُّ دَمْعًا مُخْلَطًا بِدَمٍ
حَتَّى تَلَيَّنَتْ الْأَحْجَارُ فَانْفَجَرَتْ
مَا حَالُ عَيْنٍ تَرَى الْأَحْبَابَ فَارَقَهَا!
مَا أَزِيدَ الشَّوْقَ فِي قَلْبِي وَأَعْظَمَهُ!
تَذْكُرُونِي لِيَوْمٍ تَبْلُغُونَ إِلَيَّ
أَحْجَارُهُ كَحُبُوبِ الدَّرِّ جَامِعَةً
وَلَيْسَ مِنْهَا عَلَى نَجْمٍ وَلَا قَمَرٍ
مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ قَدْ صِيغَتْ جَوَاهِرُهُ
عِنْدَ الطُّوُوفِ بَيْتِ اللَّهِ سَبْعًا كَمَا
بِذِكْرِهِ وَدُعَاءٍ مَعَ بُكَائِهِمْ
فَحِينَمَا تُدْرِكُونَ أَرْضَ طَيِّبَةٍ مَنْ
وَتَظْهَرُ الْقُبَّةُ الْخَضْرَاءُ مُشْرِقَةً

يَا مَنْ إِلَى مَنْزِلِ الْمَحْبُوبِ قَدْ نَزَلُوا
حَيًّا بِأَرْضٍ فَلَاةٍ لَيْسَ لِي سُبُلُ
فَارَقْتُمُونِي عَلَى مَوْتٍ فَذَا بَدَلُ
غَطَّتْهُ فِي مَوْجِهَا وَاحْتَلَّهُ الْمَلَكُ
وَالدَّمْعُ عِنْدَ الْبُكَاءِ الْمُعْتَدِي سَيْلُ
مِنْهَا الْعُيُونُ وَمُبْتَلٌ بِهَا الْوَحَلُ
مِنْ كُلِّ مَا امْتَلَكْتَ خَيْرٌ لَهَا الْأَجَلُ
إِلَى الْحَبِيبِ الَّذِي قَدْ زَانَهُ الْأَزَلُ
تِلْكَ الدِّيَارِ وَإِذْ يَبْدُو لَكُمْ جَبَلُ
نَفِيسَةٍ صَاغَهَا الرَّحْمَنُ فَالْمَثَلُ
شَيْءٌ وَلَا حَوْتَهَا شَمْسٌ وَلَا زُحَلُ
يَعْلُو إِلَيْهِ عِبَادُ اللَّهِ هُمْ ذُلُّ
يُلْقُونَ تَلْيِيقَةً لِلَّهِ، فَاشْتَغَلُوا
كَيَوْمٍ حَشَرَ عَلَى الْأَهْوَالِ مُشْتَمِلُ
لِيَوْمٍ دِينَ بِهِ يَسْتَشْفِعُ الرُّسُلُ
وَمَسْجِدُ قَوْقُهُ الْأَنْوَارُ تَتَّصِلُ

(*) أنشدت تلك الكلمات الشعرية عندما تهيأت لسفر الحج المبارك، وأنهيتُ المعاملة، ولكن لم يرجع اسمي ضمن المقبولين، فلذلك غلبت على قلبي الهمومُ وغطني الحزنُ والأسى، شوقاً إلى زيارة بيت الله الحرام والوصول إلى لقاء مخزن الأسرار ومنبع الفيوضات الربانية سيدنا الحبيب المصطفى ﷺ. وقد نشرتها في العدد (٣٦) من مجلة (المنهج) سنة ٢٠٠٤.

وَرَوْضَةٌ سَاكِنٌ فِيهَا النَّبِيُّ الَّذِي
فَبَلَغُوهُ سَلَامِي ثُمَّ مَعَذِرَتِي
قُولُوا لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ شَافِعَنَا
لَقَدْ تَرَكْنَا مُحِبًّا حِينَ رَحَلْتَنَا
لَكِنَّهُ مِنْ ذُنُوبٍ أَحْجَبَتْهُ عَنِ الْإِلَهِ
فَلَيْسَ مِنْ شَأْنِكُمْ أَنْ تَتْرُكُوهُ سُدًى
فَإِنَّهُ الْآنَ لِلْأَطْطَافِ مُنْتَظَرٌ
وَكَانَ مُرْتَجِياً رَدَّ السَّلَامَ لَهُ

***

إِلَى زِيَارَتِهِ الْأَرْوَاحُ تَنْتَقِلُ
حُسْنًا عَلَى أَدَبٍ لَمْ يَثْلُهِ الزَّلَلُ
يَا مَنْ يَبُوءُ إِلَيْكَ الدِّينَ وَالْمِلَلَ
يَزْدَادُ مِنْهُ إِلَيْكَ الشُّوقُ وَالْأَمَلُ
سَلَقَاءٌ، لَيْسَ لَهُ عِلْمٌ وَلَا عَمَلُ
تَسْرِي عَلَى قَلْبِهِ الْآلَامُ وَالْعِلَلُ
بِكُحْلِ تَرْبَتِكُمْ عَيْنِيهِ يَكْتَحِلُ
مِنْ صَاحِبِ الْفَضْلِ وَالْأَحْبَابِ قَدْ سَأَلُوا

توديعُ الأَهْبَةِ (*)

أربيل - ٢٨/٦/٢٠٠٤

أَلَا يَا أَصْدِقَانِي فِي الْمَالِ	نُودَعُكُمْ وَدَاعاً فِي اللَّيَالِي
فَطَابَتْ نَفْسُ مَنْ لَلَّهِ طَارَتْ	إِلَى الْأَحْبَابِ تَارِكَةً الْعِيَالِ
فَإِنْ شَاءَ إِلَهُ كَمَا أَرَدْنَا	نُفَارِقُكُمْ عَلَى أَمَلِ الْوَصَالِ
فَإِنَّ الْعُمْرَ فِي الدُّنْيَا قَلِيلٌ	وَصَرَفٌ عَنْهُ فِي قِيلٍ وَقَالَ
فَكَمْ عَبْدٌ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَقَتاً	وَكَمْ مِنْ صَاحِبٍ صَحِبَ الْمَوَالِي
وَفِي الْعَيْشِ الرَّغِيدِ بَقِيَ زَمَاناً	عَلَى الدُّنْيَا وَفِي شَوْقٍ وَمَالٍ
وَلَمْ يَبْلُغْ بِأَمْوَالٍ لَدَيْهِ	وَفَارَقَهَا بِحُزْنٍ فِي ارْتِحَالٍ
لَعَلَّ اللَّهَ يُعْطِينَا دُخُولَ الْ	سُجْنَانِ مَعَ الْعَطَايَا وَالْجَمَالِ

***

(*) كتبت هذه الأبيات عند توديعنا للأَخَيْنِ الْفَاضِلَيْنِ: السَّيِّدَ (مُحْيِي الدِّينِ اللَّبْنَانِي) والسَّيِّدَ (نُضَالِ الدَّمَشْقِي) عَانِدَيْنِ إِلَى بِلَادِهِمَا حِينَمَا أَتَيَا زَائِرِينَ إِلَيْنَا.

ما يحتاجه الإنسان في طلب العلم^(*)

أربيل - ٢٠/١١/٢٠٠٤

سَبِيلُ الْعِلْمِ لِلْإِنْسَانِ خَمْسٌ
فَدَصَمْتُ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ طَوْعاً
بُعِيدَ الصَّمْتِ يَعْقِبُهُ (اسْتِمَاعٌ)
كَذَا (عَمَلٌ) بِهِ فِي غَيْرِ سُوءٍ
وَنَشَرُ الْعِلْمِ بَيْنَ النَّاسِ حُسْنًا
لِيَرْضَى اللَّهُ عَنْكَ أَخَا الْبَلَايَا
فَهَلْ تُرْمَى السَّهَامُ بِغَيْرِ قَوْسٍ
كَمَا أَنَّ الدَّوَاءَ لِكُلِّ دَاءٍ
كَذَاكَ الْعِلْمُ لِلْإِنْسَانِ دَوَاءً
فَإِنْ تَرَجُّو التَّجَاةَ عَنِ الْبَلَايَا
وَلَا تَنْظُرُوا إِلَيْهِ بِعَيْنِ يَأْسٍ
فَقَارِنْ بَيْنَ فَضْلِ الْعِلْمِ حُسْنًا
يَزِيدُ الْعِلْمُ عِنْدَ الصَّرْفِ مِنْهُ
وَلَكِنْ إِنْ صَرَفْتَ الْمَالَ شَيْئاً

وَمَنْ نَالَ الْمَرَامَ بِلَا سَبِيلٍ!
مَعَ الْأَدَبِ الْمُوَافِقِ وَالْجَمِيلِ
(حِفْظٌ) لِلْعُلُومِ عَلَى الْجَزِيلِ
كَفَانَا مِنْ هُدًى أَوْ مِنْ ذَلِيلِ
يُكْمَلُهُ بِلَا نَقْصٍ قَلِيلِ
فَحَاوِلْ لِلْعُلَا مِثْلَ النَّيْلِ
وَيَشْتَغِلْ السَّرَاجُ بِلَا فَتِيلِ!
شِفَاءً لِلْسَّقِيمِ وَلِلْعَلِيلِ
مَعَ التَّقْوَى وَقَاءً عَنِ ضَنِيلِ
تَزُودُ مِنْهُمَا قَبْلَ الرَّحِيلِ
فَهَذَا الْأَمْرُ لَيْسَ بِمُسْتَحِيلِ
وَبَيْنَ الْمَالِ فِي عُمْرٍ طَوِيلِ
وَيَزْكُو ثَمُّ يَثْمِرُ كَالنَّخِيلِ
لَيَنْقُصُ مِنْهُ دَوماً كَالْهَزِيلِ

***

ندما كان أحد أساتذتنا في كلية الشريعة (جامعة صلاح الدين - أربيل) يتأكد في عديد من محاضراته أهمية العلم وكيفية التزود منه، خطرت ببالي وأثناء المحاضرة تلك الأشعار المتواضعة.

أرييل - ٢٥/١١/٢٠٠٤

تُوْفِيَتْ يَا مَنْ كُنْتَ بَرًّا وَوَالِدًا
بِ(لُبْنَانٍ) وَأَفْثَكَ الْمَنِيَّةُ سَالِكًا
إِلَى رِيكِ الْبَرِّ الْغُفُورِ مُلَاقِيًا
وَلَبَّيْتُ أَمْرَ اللَّهِ سَمْعًا وَطَاعَةً
وَإِنْ كُنْتَ فِي الشَّهْرِ الْمُبَارَكِ مُفْطِرًا
شَهِدْتَ بِأَنَّ اللَّهَ فَرَدُّ وَوَاحِدٌ
وَذَلِكَ حِينَ سَكْرَةِ الْمَوْتِ رَاحِلًا
كَفَشَكَ لِيَوْمِ الْبَعْثِ طُرًّا كَرَامَةً
فَأَسْقَيْتُنَا كَأْسَ الْمَحَبَّةِ وَالْوَفَا
لِيَوْمِ يُنَادِي النَّاسُ خَوْفًا، كَفَيْتُنَا
تَفَكَّرْتُ فِي الدُّنْيَا بُعِيدَ رَحِيلِكُمْ
فَلَمَّا تَجَلَّتْ لِي، تَيَقَّنْتُ أَنَّهَا
وَلَكِنَّ ظَنِّي بِالْإِلَهِ وَلُطْفِهِ
نُلَاقِي رَسُولَ اللَّهِ قُرْبًا وَصَحْبُهُ
وَفَوْقَ جَمِيعِ الْفَضْلِ بِالْعَبْدِ عِنْدَنَا

رَحِيمًا بِنَا، فِينَا كَرِيمٌ وَمُكْرِمٌ
طَرِيقَ التَّقَى شَبْرًا بِشَبْرٍ فَقَادِمٌ
فَسُبْحَانَ مَنْ يُرِضِي الْعِبَادَ وَيُنْعِمُ
فَذَاكَ قَضَاءُ اللَّهِ فِينَا وَمُبْرَمٌ
فَقَلْبُكَ عَنْ كُلِّ الْمَنَاهِي لَصَائِمٌ
بِأَصْبَعِكَ الْيُمْنَى ثَلَاثًا^(١) وَعَالِمٌ
إِلَى اللَّهِ ضَيْفًا ثُمَّ أَنْتَ مُكْرَمٌ
شَهِدْتُكَ الْعُظْمَى لِرَبِّ تَعْظُمُ
هَنِينًا سَقَاكَ اللَّهُ شُرْبًا فَتُكْرَمُ
فَأَنْتَ لَنَا دُخْرٌ وَكَنْزٌ مُطْلَسَمٌ
فِيَا لَيْتَهَا تُفْنَى عَلَيْنَا وَتُهْدَمُ
لِأَهْلِ الطَّرِيقِ فِي الْحَقِيقَةِ مَيْتَمٌ
قَوِيٌّ لِخَيْرِ النَّاسِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
وَمِنْ بَعْدِهِمْ فَالْأَوْلِيَاءُ الْأَكَارِمُ
لِقَاءُ إِلَهِ الْعَالَمِينَ مُسْلَمٌ

***

(*) أنشدتُ كلمات الرثاء الشعرية تلك لوفاة والدي المرحوم: (جناب ماموستا ملا عبدالله الكاتب الملقب بـ- فتانبي) الذي وافته المنية يوم (٥/ رمضان ١٤٢٥ هـ) الموافق لـ (١٩/١٠/٢٠٠٤ م) في المستشفى الأمريكي بـ(لبنان) إثرَ عَمَلِيَّةِ القلبِ الجراحِيَّةِ (رحمه الله تعالى).

(١) في هذا البيت إشارة إلى الحالة التي وَقَعَتْ لهُ حين وفاته (رحمه الله) من تمثُّل أصْبَعِهِ الْيُمْنَى كصورة التَّشَهُّدِ في الصَّلَاةِ، كما وقام مَنْ حوله بتقويعها ثلاث مرَّات فرجع إلى حالتها الخاصَّة، حيث شهدت بوحْدَانِيَّةِ اللَّهِ تعالى.

أناجي ربِّي عند بيته^(*)

مكة المكرمة - ٢٠١١/٦/٥

إِلَهِي أَنْتَ أَهْلٌ لِلْعَطَايَا
وَعَدْتَ الْخَلْقَ بِالْغُفْرَانِ دَوْماً
أَرَدْتَ إِلَهَنَّا مِنَّا قَدِيماً
نَوَيْتُ لَكَ الْعِبَادَةَ عَنْ قَرِيبٍ
وَتُبْتُ إِلَيْكَ يَا رَبَّ الْعِبَادِ
وَجِئْتُكَ رَاجِئاً عَفْواً عَمِيماً
أَنَا الْعَبْدُ الْمُسِيءُ أَنَا الذَّلِيلُ
صَرَفْتُ الْعُمْرَ فِي سُوءٍ وَذَنْبٍ
عَصَيْتُكَ طَوْلَ عُمْرِي فِي حَيَاتِي
قَصَدْتُكَ فِيكَ مِنْ بَلَدٍ بَعِيدٍ
فَجُدْ لِي بِالْعَطَايَا يَا رَحِيمُ
وَجُدْ لِي عِنْدَ بَيْتِكَ يَا إِلَهِي
تَقَبَّلْ مِنْ عِبَادِكَ ثُمَّ مِنِّي
وَنَرَجُو مِنْكَ فِي الدَّارَيْنِ خَيْراً

وَنَحْنُ الْيَوْمَ فِي الْبَلَدِ الْحَرَامِ
وَيَا لَعَفْوِ الْعَمِيمِ مَعَ الْأَنْبَاءِ
عَلَى الدُّنْيَا الْمُنَاسِكَ فِي أَزْدَحَامِ
فَطُفْتُ الْيَوْمَ بِالْبَيْتِ الْحَرَامِ
عَلَى أَمَلِ اللَّقَا يَوْمَ الْقِيَامِ
وَمَغْفِرَةً تَكُونُ عَلَى الدَّوَامِ
وَكُنْتُ طَوَالَ عُمْرِي فِي الظُّلَامِ
كَذَلِكَ فِي الْخَطَايَا وَالْمَنَامِ
وَأَطْلُبُ مِنْكَ تَرْكَ الْإِنْسِتِقَامِ
فَبَلِّغْنِي قَرِيباً بِالْأَمْرَامِ
وَأَكْرِمْنِي بِهَا بَيْنَ الْكِرَامِ
بِلُطْفِكَ فِي صَلَاتِي أَوْ قِيَامِي
صَلَاتِي قَائِماً عِنْدَ الْمَقَامِ
مَعَ التَّقْوَى كَذَا حُسْنِ الْخِتَامِ

***

(*) عندما سهَّلَ اللهُ لي مع بعض رفقائي سَفَرَ العُمْرة وزيارة بيته الحرام، كنتُ في يومٍ من الأيام جالساً مُقَابِلَ الكَعْبَةِ الْمُشْرِفَةِ (زادها اللهُ شَرْفاً)، فكتبتُ هذه الأبيات مناجياً ربِّي، راجياً رَحْمَتَهُ، وأن يغفر لي ما فعلته من الذنوب والخطايا.

أربيل - ٢٠٠٩/٣/١١

دَعَا اللَّهَ فِي الدُّنْيَا وَفِيهَا كَرَامَةً
مِّنَ الْمَسْجِدِ الْبَيْتِ الْحَرَامِ سِرَّاتَةً
رَّسُولُ إِلَهِ الْخَلْقِ جَبْرِيلُ سَيِّدُ
إِلَيْهِ أَتَى بِالْأَمْرِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ
فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ يَسْأَلُ رَبَّهُ
وَكَانَ إِلَهُ الْخَلْقِ فِي مَنَعِ عَبْدِهِ
وَشَرَفُهُ ذَا بِالشُّهُودِ لَهُ، فَقَدْ
دَعَا رَبَّهُ هَذَا النَّبِيُّ لِقَوْمِهِ
مِنَ الْفَضْلِ وَالتَّكْرِيمِ قَدْرًا وَرَفْعَةً
كَمَا اخْتَارَ فِي ذَاكَ الزَّمَانِ وَجُودَهُ
سِوَاهُ مِنَ الْمَخْلُوقِ فَاللَّهُ لَمْ يُرِدْ
فَسُبْحَانَ مَنْ أَسْرَى بِلَيْلٍ بَعْدَهُ
ظِلَامٌ فِدَاهُ الشَّمْسُ وَالنُّورُ سَرْمَدًا

حَبِيبًا لَهُ لَيْلًا بِرَفْقٍ فَآلَهُ
إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى فَنَالَ مَنَالَهُ
مَلَائِكَةُ الرَّحْمَنِ نَالَ جَمَالَهُ
وَقَدْ شَدَّ فِي اللَّيْلِ الْحَبِيبُ رِحَالَهُ
لَأُمَّتِهِ عَطْفًا عَلَيْهِمْ خِلَالَهُ
لِيَرْضِيَهُ، لَمْ يَزَلْ مُجِيبًا سَوَالَهُ
رَأَى اللَّهُ لَا عَيْنًا بَعَيْنٍ خِلَالَهُ
وَأَرْضَاهُ مَوْلَاهُ الْقَدِيرُ بِمَا لَهُ
وَأَعْطَاهُ فِي الدُّنْيَا عَلَيْهِ ظِلَالَهُ^(١)
فَأُطْلِعَ فِي هَذَا الظَّلَامِ هِلَالَهُ
عَلَى هَذِهِ الدُّنْيَا حَبِيبًا مِثَالَهُ
فَيَتَرَكُ فِي ذَاكَ الظَّلَامِ عِيَالَهُ
وَأَفْئِدِي بِرُوحِي وَالْحَيَاةِ نَعَالَهُ

***

(١) في هذا البيت إشارة إلى إحدى معجزاته ﷺ التي أعطاها الله إياها، وهي أن له ظلاً من الغمام سحَّره الله تعالى له ﷺ إجلالاً لشأنه وتعظيماً لقدره.

من فوائد العلم

أربيل - ٢٠١٠/٣/١٥

إِذَا كُنْتَ ذَا عِلْمٍ فِي الْعِلْمِ خَشْيَةً
فَفِي الْعِلْمِ تَقْوَى اللَّهِ فِي الْجَهْرِ وَالْخَفَا
إِلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ الْمُحِيطِ هِدَايَةً
فَمَنْ كَانَ فِي طَيِّ الْمَرَاتِبِ عَالِمًا
وَفِي هَذِهِ الدُّنْيَا يَزِيدُ سَعَادَةً
فَذُو الْعِلْمِ قَلْبُهُ قَرِيبًا مُعَلَّقٌ
وَإِنْ كُنْتَ ذَا جَهْلٍ، فَجَهْلُكَ مَانِعٌ
لِكَيْلَا يَكُونَ النَّاسُ فِي الْجَهْلِ دَائِمًا

مِنْ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ
وَهَذَا يَدُلُّ النَّاسَ خَيْرَ دَلَالَةٍ
كَذَلِكَ سَبِيلُ الْخَيْرِ فِي أَيِّ غَايَةٍ
فَيَبْلُغُ دُرَّ الْبَحْرِ ذَا فِي النِّهَايَةِ
وَعِزًّا لَطُولِ الْعُمُرِ فِي كُلِّ سَاعَةٍ
بِمَنْ كَانَ مَوْصُوفًا بِوَصْفِ الْجَلَالَةِ
مِنْ الْعِلْمِ بِالْمَوْلَى وَنُورِ الْهِدَايَةِ
عَلَيْهِمْ بِنُورِ الْعِلْمِ، ذَا كَالْوَقَايَةِ

***

نصيحة لطلاب العلم في الجامعات

أربيل - ٢٠٠٣/٣/٢٠

أَلَا يَا سَادَتِي يَا أَهْلَ عِلْمٍ
كَذَا طُلَّابُ نُورِ الْعِلْمِ جَمْعاً
وَيَا مَنْ أَنْتُمْ بَابُ الْعُلُومِ
أَتَدْرُونَ الثَّقَافَةَ فِي الْحَيَاةِ؟
فَذَاكَ الْمُسْلِمُ الدَّاعِي لِدِينٍ
وَفِي الدُّنْيَا يُحَاوِلُ كُلَّ وَقْتٍ
فَإِذَا بَيْنَ الْوَرَى أَهْلُ السَّجَايَا
تَخَلَّقُوا بِالْأَمَانَةِ عَنْ تَرَاضٍ
عَفِيفٌ طَاهِرٌ، بَرٌّ تَقِيٌّ
وَمُبْتَعِدٌ بِذَلِكَ عَنِ الْفَسَادِ
يُمَيِّزُ بَيْنَ نُورِ الْعِلْمِ حَقّاً
فَيُرِيطُ عِلْمَهُ عَنْ طَيْبِ نَفْسٍ
بِصِدْقٍ، فَالْعُلُومُ مَعَ التِّزَامِ
أَلَا لَا تَتَّبِعُوا الْأَهْوَاءَ سُوءاً
أَقُولُ لَكُمْ كَذَا نُصْحاً لِنَفْسِي
فَإِنَّ اللَّهَ مُطَّلِعٌ عَلَيْنَا
فَكُونُوا مِثْلَ أَرْبَابِ الْعُلُومِ
لَقَدْ أَمَرَ الْإِلَهَ بِقَوْلِ صِدْقٍ
لِنَشْكُرَ رَبَّنَا شُكْرًا جَزِيلاً
صَلَاةَ اللَّهِ دَوْماً مَعَ سَلَامَةٍ

كَأَهْلِ الْعِلْمِ فِي الْمُسْتَنْصَرِيَّةِ
بِصَحْنِ الْجَامِعَاتِ عَلَى السُّوِيَّةِ
تَبْيُثُونَ اللَّيَالِي فِي الْأَذْيَةِ
عَلَى عِلْمٍ بِأَعْلَامِ سَنِيَّةِ
يَعِيشُ حَيَاتَهُ ذَا فِي الْبَلِيَّةِ
لَأَدَابٍ وَأَخْلَاقٍ عَلَيْتِ
وَمُتَّصِفٍ بِأَوْصَافِ سَجِيَّةِ
كَذَاكَ صِفَاتُهُ حَقّاً صَفِيَّةِ
يَخَافُ اللَّهَ دَوْماً ذَا بِنِيَّةِ
فَإِذَا أَهْلُ الْمَوَاهِبِ وَالْعَطِيَّةِ
وَبَيْنَ الْجَهْلِ فِي تِلْكَ الْقَضِيَّةِ
يَتَقَرَّى اللَّهُ فِي الدُّنْيَا الدُّنْيَةِ
لَهَا شَرَفٌ عَظِيمٌ بِالتَّقِيَّةِ
وَلَا تَمُحُوا الْمَحَامِدَ بِالْخَطِيئَةِ
فَلَسْتُ بِصَاحِبِ النَّفْسِ الزُّكِيَّةِ
لَأَعْمَالٍ وَأَسْرَارٍ خَفِيَّةِ
قُدَّامِي الْقَوْمِ عِنْدَ الْكَثْرِيَّةِ
جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ لِإِلَهِ الْعِيَّةِ
لِحِفْظِ نَفُوسِنَا بَيْنَ الشَّقِيَّةِ
بِأَنْوَارٍ عَلَى خَيْرِ الْبَرِيَّةِ

***

أربيل - ٣٠/١١/٢٠٠٤

هَدِيرُ الصُّدُورِ، رَيْنُ الْجَرَسِ	نَبَاحُ الْكِلَابِ صَهِيلُ الْفَرَسِ
نَهَيْقُ الْحِمَارِ بِصَوْتِ عَجَلٍ	خَوَارُ الْأَبْقَارِ، رُغَاءُ الْإِبِلِ
كَذَا إِلَى اللَّحْدِ بِهَذَا الْمَهْدِ	صَحِيرُ الْحِمَارِ، نَحِيمُ الْفَهْدِ
وَنَوْحُ الْحَمَامِ بِحُسْنِ النَّمَطِ	زَنِيرُ الْأُسُودِ، مُوَاءُ الْقِطَطِ
زَفِيفُ الرِّيحِ فَلَا تَغْفَلِ	خَرِيرُ الْمِيَاهِ بِشَكْلِ جَلِيٍّ
كَذَا حَشْرَجَةٌ لَصَوْتِ الصَّدْرِ	أَنِينُ الْبُكَاءِ، كَتِيتُ الْقِدْرِ
جَدِيرٌ بِذَلِكَ أَنْ أَكْتَفِي	وَشَاعَ النُّقَاحُ لِمَاءِ صَفِيٍّ

***

كُتِبَتْ هَذِهِ الْكَلِمَاتُ أَثْنَاءَ الْمَحَاضِرَةِ فِي كُلِّيَّةِ الشَّرِيعَةِ، وَعَلَى الرَّغْمِ مِنْ أَنَّهَا قَلِيلَةٌ لَا تُرْوِي الْعِطَاشَ نَهَا خَطَرَتْ بِيَالِي مِنْ غَيْرِ تَفَكُّرٍ فِيهَا عَلَى وَجْهِ الْإِهْتِمَامِ، فَأَمُلُ أَنْ لَا تَخْلُوَ مِنَ الْفَائِدَةِ وَإِنْ كَانَتْ قَلِيلَةً.

سُورُ (القرآن الكريم) بترتيبها (٥)

السليمانية- ٢٠٠٩/١٠/٤

هُوَ الَّذِي يُوصَفُ بِالْكَوَالِ
لِحُسْنِ خَلْقِي وَلَمَّا هَدَانِي
وَرَضِيَ الْإِسْلَامَ لِي بِيَدَيْنِ
لِلثَّقَلَيْنِ مُرْسَلًا أُمِّيًّا
فَصَارَ لِلْحَقِّ لَنَا بَيَانًا
فِي سُورٍ مَعْدُودَةٍ مُنْزَلَةً
فِي سِلْكِ آيَاتٍ وَذَا فِي السَّفَرِ
فَصَلِّ يَا اللَّهُ ثُمَّ سَلِّمْ
رَبِّي لِأَن يُجِيبَنِي، وَقَانِلًا:
فِي بَدْءِ تِلْكَ السُّورِ الْمُسْرَةِ
أَحْكَامِهِنَّ فَصَلَّتْهَا بِالْعَلَنِ
فِي حُكْمِهَا الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ
لِلنَّسَارِ وَالْجَنَّةِ ذَا كَسَاتِيرِ
مَعَ الْعَدُوِّ تَابِعِ الضَّلَالِ
«هُودٌ» وَ«يُوسُفُ» كَذَا «الرَّعْدُ» قِسُوا
وَالنَّحْلُ» وَ«الْإِسْرَاءُ» وَ«الْكَهْفُ» حَوَتْ

أَبْدَأُ بِسْمِ اللَّهِ ذِي الْجَلَالِ
أَحْمَدُهُ بِالْقَلْبِ وَاللِّسَانِ
إِلَى طَرِيقِ الْحَقِّ وَالْيَقِينِ
وَلِلْهُدَى قَدْ بَعَثَ النَّبِيَّا
عَلَيْهِ ذَا قَدْ أَنْزَلَ الْقُرْآنَا
وَقَصَّلَ الْقُرْآنَ ثُمَّ أَكْمَلَهُ
فَجَنَّتْ جَامِعًا لِتِلْكَ السُّورِ
مُصَلِّيًا عَلَى الْحَبِيبِ الْأَعْظَمِ
أَقُولُ فِي بَدْءِ الْكَلَامِ سَائِلًا
«فَاتِحَةُ الْكِتَابِ» ثُمَّ «الْبَقَرَةُ»
و«آلْ عِمْرَانَ» كَذَا «النِّسَاءُ» عَنْ
وَسُورَةَ «الْمَائِدَةِ» فَ«الْأَنْعَامُ»
كَذَلِكَ «الْأَعْرَافُ» يَرْمِ الْآخِرِ
وَسُورَةَ «الْأَنْفَالِ» لِلْقِتَالِ
وَبَعْدَهَا «التَّوْبَةُ» ثُمَّ «يُونُسُ»
وَجَاءَتْ «إِبْرَاهِيمُ» وَ«الْحِجْرُ» أَتَتْ

(٥) كثيراً ما يحظر بيالي أن أجمع سُورُ (القرآن الكريم) في شكل منظومةٍ وجيزةٍ ليسهل على الطالب حفظها، فعندما كنتُ في مدينة (السليمانية) مسافراً، سَنَحَتْ لِي الْفُرْصَةُ، فَكَتَبْتُهَا فِي مَدَّةٍ أَقَلَّ مِنْ سَاعَتَيْنِ مُسَوِّدَةً، وبعد ذلك بَيَّضْتُهَا عَلَى هَذَا الشَّكْلِ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، وَأَرْجُو مِنْ اللَّهِ تَعَالَى أَنْ أَكُونَ وَاحِدًا مِمَّنْ خَدَمُوا (القرآن الكريم) وَلَوْ بِشَيْءٍ قَلِيلٍ. وَنُشِرَتْ فِي الْعِدَّةِ (٥٧) مِنْ مَجَلَّةِ (المنهج) سَنَةِ ٢٠١٠.

قِصَّةَ أَصْحَابِ الْكَهْفِ لَجَأُوا
وَمَرِيمَ، «طَه» كَذَلِكَ «الْأَنْبِيَا»
وَالنُّورَ وَالْفُرْقَانَ ثُمَّ «الشُّعْرَا»
وَالنَّمْلَ بَعْدَ ثُمَّ تَأْتِي «الْقَصَصُ»
بِذِكْرِهِمْ فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ
وَالْعَنْكَبُوتَ تَأْتِي ضَرْبًا لِلْمَثَلِ
وَالرُّومَ، «لُقْمَانَ» كَذَلِكَ «السَّجْدَةُ»
لِلْمُؤْمِنِينَ دَاخِلَ الْجِهَادِ
وَسَبَّأَ وَفَاطِرَ، «يَاسِينَ» فِي
كَذَلِكَ «الصَّافَّاتُ»، «صَادَ» وَزَمَرَ
وَبَعْدَهَا «الشُّورَى» وَتَأْتِي «الزُّخْرَفُ»
وَسُورَةُ «الدُّخَانِ» ثُمَّ «الْبَاقِيَةُ»
كَذَلِكَ «الْأَحْقَافُ» ثُمَّ «مُحَمَّدُ»
وَالْحُجُرَاتُ ثُمَّ «قَافُ» بَعْدَهَا
وَالطُّورُ وَالنَّجْمُ كَذَلِكَ «الْقَمَرُ»
وَسُورَةُ «الرَّحْمَنِ» ثُمَّ «الْوَاقِعَةُ»
وَبَعْدَهَا «الْحَدِيدُ» وَالْمُجَادِلَةُ
كَذَلِكَ تَأْتِي بَعْدَهَا «الْمُنْتَحِنَةُ»
وَسُورَةُ «الْجُمُعَةِ» الَّتِي رَعَتْ
إِلَى الصَّلَاةِ وَاسْتِمَاعِ الْخُطْبَةِ
كَذَلِكَ «الْمُنَافِقُونَ» الْكَفَرَةُ
مِنْ بَعْدِهَا قَدْ أَتَتْ «التَّغَابُنُ»
وَسُورَةُ «الطَّلَاقِ» فَ«التَّحْرِيمُ»

لِذَلِكَ الْكَهْفِ فَكَانَ النَّبَأُ
وَالْحَجُّ ثُمَّ «الْمُؤْمِنُونَ» الْأَتْقِيَا
فِي هَذِهِ أَحْكَامَ الْأَشْعَارِ تَرَى
فِيهَا حِكَايَاتٍ لِقَوْمٍ خُصُّوا
فَكُلُّهَا جَاءَتْ عَلَى الصَّوَابِ
وَذَا لَوْهِنَ الْبَيْتِ مِنْ سُوءِ الْعَمَلِ
وَسُورَةُ «الْأَحْزَابِ» تِلْكَ النَّجْدَةُ
فَاللَّهُ ذُو لُطْفٍ مَعَ الْعِبَادِ
وَصَفِ الْحَبِيبِ الْمُصْطَفَى حُسْنًا تَفِي
وَعَفَا وَغَفِرَ وَفُصِّلَتْ ذَاكَ اسْتَقَرَّ
فِي هَذِهِ أَهْلُ الْغَبَاءِ وَصِفُوا
فَكُلُّ أُمَّةٍ لِكُلِّ رَآئِيَةٍ
وَالْفَتْحُ جَاءَتْ لِحَبِيبٍ، أَحْمَدُ
وَالذَّارِيَاتُ قَدْ أَتَتْ تِلْوَ لَهَا
فَهَذِهِ السُّورَةُ فِيهَا النُّذُرُ
فِي وَصَفِ سَاعَةِ الْقِيَامِ وَقِيعَةُ
وَالْحَشْرِ لِلْعُقْبَى لِمَنْ قَدْ عَادَ لَهُ
وَالصَّفُّ فِي يَوْمِ الْجِهَادِ مَا مَنَّةُ
بَيَانَهَا لِكُلِّ أُمَّةٍ سَعَتْ
وَتَرَكِ غَيْرَهَا وَلَوْ لِحُطْبَةِ
لِهَؤُلَاءِ الْقَوْمِ ثُمَّ الْفَجْرَةُ
فَذَلِكَ يَوْمُ الدِّينِ ثُمَّ مُعْلَنُ
لِلْجَلِّ، فَاللَّهُ بَيْنَا وَرَحِيمُ

وَجَاءَتْ «الْمَلِكُ» وَبَعْدُ «الْقَلَمُ»
وَتَلَوَهَا «الْحَاقَّةُ» وَ«الْمَعَارِجُ»
وَ«الْجِنُّ» وَ«الْمُزَّمِّلُ» «الْمُدَّثِّرُ»
وَسُورَةُ «الْإِنْسَانِ» هُمْ أُولَئِكَ
وَ«النَّبَأُ» الْعَظِيمُ ذَاكَ لِلنَّبِيِّ
وَ«النَّازِعَاتُ» ثُمَّ تَأْتِي «عَبَسَ»
وَ«الْإِنْفِطَارُ» وَ«الْمُطَفِّفِينَ»
وَ«الْإِنْشِقَاقُ» وَ«الْبُرُوجُ» لِلسَّمَاءِ
وَ«الطَّارِقُ» «الْأَعْلَى» كَذَاكَ «الْعَاشِيَةُ»
وَ«الْفَجْرُ» ثُمَّ «الْبَلَدُ» وَ«الشَّمْسُ»
وَ«الشَّرْحُ» وَ«التِّينُ» كَذَاكَ «الْعَلَقُ»
وَ«الْقَدْرُ» وَ«الْبَيِّنَةُ» وَ«الزَّلْزَلَةُ»
وَ«الْعَادِيَاتُ» ثُمَّ تَأْتِي «الْقَارِعَةُ»
وَ«الْعَصْرُ» وَ«الْهُمَزَةُ» وَ«الْفَيْسَلُ»
إِلَّا اتَّبَعَ حُضْرَةَ النَّبِيِّ
كَذَلِكَ «الْمَاعُونُ» ثُمَّ «الْكَوْثَرُ»
وَبَعْدَ مَا أَتَى إِلَيْهِ وَالتَّمَسُّ
وَ«الْكَافِرُونَ» هُمْ أَوْلَاءِ الْحُسَّدِ
كَذَلِكَ «الْإِخْلَاصُ» ثُمَّ «الْفَلَقُ»
فَهَذِهِ الْأَبْيَاتُ قَدْ نَظَّمْتُهَا
بِهِ وَبِالصَّلَاةِ لِلْحَبِيبِ

فَإِذَا لِمَنْبَعِ الْعُلُومِ عَلَّمَ
«نُوحٌ» لَهُ رَبُّ الْعِبَادِ فَارِجُ
كَذَا «الْقِيَامَةُ» لِمَنْ يَعْتَبِرُ
وَ«الْمُرْسَلَاتُ» تِلْكَ لِلْمَلَائِكَةِ
فِي وَصْفِ يَوْمٍ مُدْهَشٍ وَمُرْعَبٍ
كَذَلِكَ «التَّكْوِينُ» لَيْلٌ عَسْعَسُ
لِكُونِهِمْ لِلْوَزْنِ مُمْخِرِينَ
أَصْحَابُ الْأَخْدُودِ بِهَا قَدْ وَسِمَا
فَذَاكَ يَوْمٌ كُلُّ نَفْسٍ مَا شِئَتْ
وَ«اللَّيْلُ» وَ«الضُّحَى» لَوَقْتُ هَمْسُ
بِذَاكَ عَيْشُ الْخَلْقِ ذَا مُعْلَقُ
فَالنَّاسُ هُمْ عِنْدِي فِي هَرَوَلَةٍ
كَذَا «التَّكَاثُرُ» لِنَفْسٍ بَارِعَةٍ
كَذَا «قُرَيْشُ» مَا لَهُمْ سَبِيلُ
وَمَنْ عَصَاهُ صَارَ كَالْغَبِيِّ
ذَا لِلْحَبِيبِ جَا إِلَيْنَا الْأَثَرُ
مِنْ بَعْدِهِ النَّاسُ إِذَا فِيهِ انْغَمَسُ
وَ«النَّصْرُ» لِلْإِسْلَامِ ثُمَّ «الْمَسَدُ»
وَ«النَّاسُ» تَأْتِي فِي انْتِهَاءٍ، فَتَقُوا
بَدَأْتُ بِالْحَمْدِ كَذَا خَتَمْتُهَا
سِتِّينَ بَيْتاً قَدْ أَتَتْ بِطِيبِ

پیرست

5	پیشہ کی
11	کورتہ یک لہ ژیاننامہ شاعر
15	بہشی سۆرانی
17	ھاواری رۆلہ یک
18	سۆزیک بۆ گۆڤاری (دہنگی زانا)
20	قاصیدی دل
22	شہوی دہیچور
24	بادی سہبا
25	خہیالی گولستان
26	گہشتی خہیال
27	گریانی دل
28	رازی دل
29	شیتوانی بہزمی دل
31	داوی عہبہت
32	تالاری جہفا
34	ہہنگامی سہفہر
35	نہسیمی پار
37	بارانی خہم - بۆ: (کاک عہدنان سہیوانی) لہ سلیمانی
38	مہزہری دنیا
39	مہشقی عہشق
40	زامی کۆن و نوی
42	بولبولی دل
43	کورہی دہروون
44	قہصیدہ یک بۆ شاری سلیمانی

49	تامی ویصال
50	قوتی غم - بۆ: (كاك عهدنان سهیوانیی) له سلیمانیی
51	كهركوك - بۆ چاره نووسی كهركوك و ماددهی سه دوچل
53	فهسلێ خهزان
54	بۆ جوانیی شاری سلیمانیی
55	مهوجی نه شك
56	هه مده می گل
58	عالمه می دل
59	شووشه ی شكاو
60	وه رزی گوئزار
61	دل و گول
62	له سایه ی دل به ردا
63	حهیرانی شار
64	چاری دهردی دل - پینج خسته کیی له سه ر پارچه شیعرێکی (مه حوی)
66	دلته نگیی
67	هه راسانیی
68	به ختی کلۆل
69	نه غمه خوانیی
70	مات و بینه وا
73	گه شانده ی دل - بۆ: (كاك عهدنان سهیوانیی) له سلیمانیی
74	غه زه لخوانیی
75	شه ربه تی خوین - به هۆی کاره ساتی خویناوی ۱/ ی شویاتی شاری هه ولیر
77	سه حرای عه شق
78	سه روه ری عالم ^{مَلاَئِكَةُ} عَزَّوَجَلَّ
79	ناوازی ده روون

81	..... شەرىكى شىن
83	..... نەسىمى بەيان - بۆ: (كاك شېخ نەسەد نەقشەندى) لە سلىمانىي
84	..... غونچەي گولستان - بۆ: (كاك نەبەز غەرىب) لە سلىمانىي
85	..... لانەي دل و گول
87	..... رەنجى دل
88	..... خاكى كوردستان
89	..... خەمى شەوگار
90	..... بارى خەم
91	..... نەقشى دل - بۆ: (عەزىزى) بىرام لە كۆلىژى شەرىعە لە شارى دەھوك
92	..... سەيلى سىنە
93	..... بەرگى غەم
95	..... گەنجىنەي عەشق
97	..... ھەلۋەرىنى گول
98	..... تەلارى عەشق
99	..... ئەشكى دىدە
100	..... نوپنەرى مىللەت
101	..... بولبولى بى پەر
102	..... ناھى دل و فوغانى بولبول
103	..... ئەسرىنى شەو
104	..... سۆزەي سەھەرگا
106	..... پەرۋانەي شەم
107	..... دلدانەھەي دل
108	..... خويتناوى دىدە
109	..... جەژنى وىصال
110	..... دەردى جودايى

112	..... مۆزه‌خانه‌ی عه‌شق
113	..... مه‌دره‌سه‌ی ته‌وحید - پینج خشته‌کیی له‌سه‌ر پارچه‌ شیعرێکی شیخ ضیانه‌ددین
115	..... شینی فیراق
116	..... شه‌وی یه‌لدا
118	..... خه‌رمانی عومر
119	..... یادی ویلا ده‌تی هه‌ز ره‌ت ﷺ
120	..... کچی نه‌سته‌یه‌ک - بۆ: وه‌فاتی مامۆستا مه‌لا عبه‌ل‌که‌رمی مدرّس
122	..... واده‌ی وه‌فات
124	..... نه‌وتی خاو - بۆ: نارده‌ نه‌وه‌ی نه‌وتی کوردستان
125	..... وینه‌ی شاری سلیمانیی
126	..... سه‌فه‌ری خێر
127	..... سه‌یرانی دڵ
128	..... ته‌می نا ئومیدی
129	..... باخی عه‌شقی گۆل
130	..... وه‌فاتی موپشید - بۆ: وه‌فاتی هه‌ز ره‌تی شیخ محه‌مه‌د عوسمان سیراجه‌ددین
131	..... په‌یامی دولبه‌ر
132	..... په‌ریشان حالی
134	..... عاله‌می مه‌عنا
135	..... سه‌وه‌ی شه‌مال
137	..... نه‌سیمی چه‌مه‌ن
138	..... ده‌ردی عه‌شق
139	..... ناره‌زووم بۆ ته‌ماته
140	..... جه‌نگی ده‌روونی - بۆ: کیشه‌ی نه‌بوونی کاره‌با له‌ کوردستان
142	..... په‌یامی شیوه‌ن - بۆ: هه‌ل‌دانه‌وه‌ی مه‌زاری په‌رانی ته‌ریقه‌تی نه‌قشه‌بن‌دی له‌ بیاره
144	..... هه‌یج ره‌تی گۆل

145	..... ھاواری دَلّ
146	..... شاهي حوسن
147	..... سروهي سہبا
148	..... نازی شکاو
149	..... مہرحلہ ی عشق
150	..... خہزنہ ی عالمی دَلّ
151	..... میہری دولہر
152	..... گہوہری سینہ
153	..... زہ مزہ مہی چہ مہن
154	..... زیارہتی حہزرتی یار ﷺ - لہ سہ فہری عہ مرہدا
155	..... قافلہ ی سلاو - بؤ: (کاک زاہید فقہی صالح) لہ سلیمانہی
156	..... فیرقہتی یار
157	..... نالہ ی دہروون
158	..... رۆژی ویصال
159	..... نہ قشی شہوہ ی یار - بؤ: (کاک زاہید فقہی صالح) لہ سلیمانہی
160	..... یادی لہ دایکبونی حہزرت ﷺ
162	..... ہہ مدہ می غہم
163	..... زہنگی خہ تہر
164	..... مولکی دَلّ
165	..... نہ غمہ یہک لہ دہروونہوہ - بؤ: وہسفی رۆژنامہ ی (رۆشنایی)
166	..... دہوری نہ جہل
167	..... چاوہ پروانی مہرگ
168	..... زولماتی ماتہم
169	..... کاشانہ ی دَلّ
170	..... عہ شقی گولّ

171	گوئی عومر .....
172	بۆی نه سیم .....
173	پیاله‌ی دل .....
174	عومری بی سه مهر .....
175	پیری ساقیی .....
177	کۆری عه‌شق .....
178	شکانی نازی گوڤ .....
179	غه‌می عه‌شق .....
180	په‌یامێك بۆ گه‌ل و ده‌سه‌لات .....
182	ده‌وری خراپی راگه‌یاندن له‌ کوردستان .....
183	تیفلی موخته‌به‌ر - پێنج خشته‌کیی له‌ سه‌ر پارچه‌ شیعرێکی (مه‌حوی) .....
185	هه‌وائی یاران - بۆ: (کاک نه‌به‌ز غه‌ریب) له‌ سلێمانیی .....
186	هه‌واڵپرسیی - بۆ: (کاک هێمن عه‌بدول) له‌ سلێمانیی .....
187	من و دل .....
189	ساحه‌ی ده‌روون .....
191	باده‌ی عه‌شق .....
192	موژده‌ی نه‌سیم .....
193	تالاوی محه‌ببه‌ت .....
194	ده‌ردی گه‌نده‌لێی .....
195	ده‌مه‌ته‌قییه‌کی شیعریی .....
200	په‌یامێك بۆ نازیانم - بۆ: خێزانی خۆم له‌ سلێمانیی .....
203	شیوانی دیمه‌نی شار .....
206	هه‌ولدان بۆ ده‌سه‌لات .....
211	کێچی که‌ولی من .....
213	زیزبوونی نیشتمان .....

215	بۆ مه‌لای کوردی خاوه‌ن شه‌هاده
217	چوارینه
223	تاك
225	به‌شی هه‌ورامیی
227	مه‌ولار من فەردەن
227	ئه‌ی دڵ
228	نازیز ده‌میوه‌ن
229	دله‌ی مه‌جنوون
230	یاره‌بیی غه‌فوور
231	به‌شی عه‌ره‌بیی
233	نعمة الإيمان
234	جهل الفلاسفة
235	مريض الحبّ
236	سلامی إلى الحبيب المصطفى ﷺ
237	من واجبنا تبجيل العلماء القدامى
238	شوقاً لطبيبة
239	ختام العمر
240	نصيحة للحُكّام العرب
241	صيحةً للقدس ونصيحةً للحُكّام
242	عظمة القرآن
243	التَّوْبَةُ إلى الله
244	سواد القلب
245	يوم سقوط الدكتاتورية في العراق
246	توالّت الأحزان
247	فَارَقْتَنِي الْأَحْبَابُ إلى الحبيب ﷺ

249	..... توديع الأُحبة
250	..... ما يحتاجه الإنسان في طلب العلم
251	..... فراق الوالد (رحمه الله)
252	..... أناجي ربِّي عند بيته- في سفر العمرة
253	..... الإسراء والمعراج لسيد الخلق ﷺ
254	..... من فوائد العلم
255	..... نصيحة لطلّاب العلم في الجامعات
256	..... بعض الأصوات
257	..... سُور القرآن الكريم بترتيبها
261	..... پیپرست

